

Z A K O N

O ZAŠTITI KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA

G l a v a I

OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se prava korisnika finansijskih usluga koje pružaju banke, davaoci finansijskog lizinga, platne institucije, institucije elektronskog novca, javni poštanski operator i trgovci, kao i uslovi i način ostvarivanja i zaštite tih prava.

Značenje pojedinih pojmova

Član 2.

Pojedini pojmovi, u smislu ovog zakona, imaju sledeća značenja:

1) **kreditne usluge** su usluge koje banka, platna institucija i institucija elektronskog novca pružaju korisnicima ovih usluga po osnovu ugovora o kreditu, ugovora o kreditnoj kartici, ugovora o dozvoljenom prekoračenju, a u slučaju banke – i po osnovu nedozvoljenog prekoračenja;

2) **bankarske usluge** su kreditne usluge i usluge koje pruža banka po osnovu ugovora o depozitu;

3) **finansijski lizing** (u daljem tekstu: lizing) jeste posao koji ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje finansijski lizing;

4) **finansijske usluge** su bankarske usluge, kreditne usluge i usluge finansijskog lizinga;

5) **finansijska pogodba** je prodaja sa obročnim otplatama cene ili drugi oblik finansiranja korisnika koji ima istu ekonomsku suštinu a koju nudi trgovac i koja podrazumeva odloženo plaćanje duga u toku određenog perioda;

6) **davalac kredita** jeste banka kada pruža kreditnu uslugu, kao i platna institucija i institucija elektronskog novca kada pružaju ovu uslugu u skladu sa zakonom kojim se uređuju platne usluge;

7) **davalac lizinga i predmet lizinga** imaju značenja određena zakonom kojim se uređuje finansijski lizing;

8) **banka** ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuju banke;

9) **platna institucija** označava platnu instituciju u smislu zakona kojim se uređuju platne usluge i javnog poštanskog operatora kada pruža usluge u skladu s tim zakonom;

10) **institucija elektronskog novca** ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuju platne usluge;

11) **trgovac** je pravno ili fizičko lice koje vrši prodaju finansijskom pogodbom i nastupa na tržištu u okviru svoje poslovne delatnosti ili u druge komercijalne svrhe;

12) **davalac finansijskih usluga** (u daljem tekstu: davalac usluga) jeste:

(1) banka kada pruža bankarske usluge,

(2) platna institucija i institucija elektronskog novca kao davaoci kredita,

(3) davalac lizinga;

13) **korisnik finansijske usluge** (u daljem tekstu: korisnik) jeste fizičko lice koje koristi ili je koristilo finansijske usluge ili se davaocu usluga obratilo radi korišćenja finansijskih usluga, i to:

(1) fizičko lice koje ove usluge koristi, koristilo ih je ili namerava da ih koristi u svrhe koje nisu namenjene njegovoj poslovnoj ili drugoj komercijalnoj delatnosti,

(2) preduzetnik, u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva,

(3) poljoprivrednik, kao nosilac ili član porodičnog poljoprivrednog gazdinstva u smislu zakona kojim se uređuju poljoprivreda i ruralni razvoj;

14) **ugovor o kreditu** ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi;

15) **ugovor o stambenom kreditu** označava ugovor o kreditu koji je banka zaključila s korisnikom radi kupovine, izgradnje, adaptacije ili rekonstrukcije stambene nepokretnosti (kuća, stan, deo stambene zgrade koji je namenjen stanovanju, garaža ili garažno mesto zajedno sa stanom i zemljište sa građevinskom dozvolom za izgradnju kuće) a koji je obezbeđen hipotekom na stambenoj nepokretnosti, kao i ugovor o kreditu koji je banka zaključila radi refinansiranja takvog kredita;

16) **ugovor o depozitu** ima značenje utvrđeno odredbama zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi;

17) **ugovor o revolving kreditu** je ugovor o kreditu koji korisniku omogućava da jednom odobreni iznos kredita, u određenom periodu, koristi više puta u visini neiskorišćenih ili vraćenih sredstava, s tim što se neiskorišćeni deo kredita povećava za visinu otplata tog kredita (npr. ugovor o dozvoljenom prekoračenju, ugovor o kreditnoj kartici i sl.);

18) **ugovor na daljinu** označava ugovor kojim se jedna ugovorna strana (davalac usluga) obavezuje da će pružiti finansijske usluge drugoj ugovornoj strani (korisniku tih usluga), a u vezi s kojim se pružanje informacija i preduzimanje drugih aktivnosti u predugovornoj fazi, odnosno zaključenje ugovora vrše isključivo upotrebom jednog ili više sredstava komunikacije na daljinu, u okviru organizovane ponude pružanja ovih usluga;

19) **kreditna kartica** je platna kartica koja korisniku te kartice omogućava podizanje gotovog novca i plaćanje robe i usluga na kredit;

20) **sporedne usluge** su usluge koje davalac usluga nudi korisniku u vezi sa ugovorom o finansijskim uslugama;

21) **praksa vezivanja usluga** označava ponudu i zaključivanje ugovora o kreditu u paketu s drugim finansijskim ili platnim uslugama ili uslugama osiguranja ako ugovor o kreditu ne bi bio dostupan pojedinačno i nezavisno od ponuđenog paketa;

22) **praksa objedinjavanja usluga** označava ponudu i zaključivanje ugovora o kreditu u paketu s drugim finansijskim ili platnim uslugama ili uslugama osiguranja ako je ugovor o kreditu korisniku dostupan i pojedinačno, ali ne nužno pod istim uslovima kao kad je ponuđen u paketu sa ovim uslugama;

23) **dozvoljeno prekoračenje** je izričito ugovoreni iznos sredstava koji davalac kredita stavlja na raspolaganje korisniku platnog računa kada na tom računu nema dovoljno sredstava da bi se izvršila platna transakcija koju je korisnik inicirao, odnosno za koju je korisnik dao saglasnost;

24) **nedozvoljeno prekoračenje** je iznos sredstava za koji je banka u skladu sa ugovorom ili zakonom zadužila tekući račun korisnika u svoju korist ili u korist trećih lica kada na tom računu nije bilo dovoljno sredstava za izvršenje transakcije, uključujući sredstva po osnovu dozvoljenog prekoračenja;

25) **povezani ugovor o kreditu** je ugovor koji služi isključivo za finansiranje nabavke određene robe ili usluge i koji sa ugovorom o prodaji te robe ili usluge čini ekonomsku celinu, pri čemu ekonomska celina postoji ako davalac kredita koristi usluge dobavljača robe ili pružaoca usluge radi nuđenja, reklamiranja ili zaključivanja ugovora o kreditu ili je roba, odnosno usluga koja je predmet nabavke izričito navedena u tom ugovoru;

26) **iznos kredita** je ukupna suma koja je odobrena korisniku u skladu sa ugovorom;

27) **ukupna cena kredita za korisnika** označava sve troškove tog kredita za korisnika, uključujući kamatu i naknade u korist banke, poreze, kao i naknade u vezi s kreditom koje je korisnik dužan da plati trećim licima direktno ili preko banke a koje su banci poznate, uključujući i naknade za sporedne usluge koje su obavezne da bi se kredit dobio, odnosno da bi se dobio pod određenim uslovima;

28) **ukupan iznos koji korisnik treba da plati na osnovu ugovora o kreditu** jeste zbir iznosa kredita i ukupne cene kredita za korisnika;

29) **nominalna kamatna stopa** označava kamatnu stopu izraženu kao fiksni ili promenljivi procenat koji se na godišnjem nivou primenjuje na iznos povučenih kreditnih sredstava, odnosno na iznos neto finansiranja lizinga, odnosno na primljeni depozit;

30) **efektivna kamatna stopa kod ugovora o kreditu** označava ukupnu cenu kredita za korisnika izraženu u odnosu na iznos kredita kao procenat na godišnjem nivou, a koja se obračunava u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima donetim na osnovu tog zakona;

31) **efektivna kamatna stopa kod ugovora o depozitu** označava prihod od depozita nakon odbitka poreza i drugih troškova, izražen u odnosu na iznos depozita kao procenat na godišnjem nivou, koji se obračunava u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima donetim na osnovu tog zakona;

32) **fiksna kamatna stopa** označava nominalnu kamatnu stopu izraženu isključivo u visini fiksnog procenta koja može biti iskazana bilo kao jedna nominalna kamatna stopa koja se primenjuje za celokupni period trajanja ugovora ili kao više nominalnih kamatnih stopa koje se primenjuju za različite periode trajanja ugovora, pri čemu će se kamatna stopa smatrati fiksnom samo za one periode za koje su visine kamatnih stopa ugovorom određene fiksnim procentom;

33) **plan otplate, odnosno isplate** je tabelarni pregled svih hronološki prikazanih novčanih tokova, namenjen informisanju korisnika, radi ažurnijeg praćenja njegovih obaveza po ugovoru o kreditu, odnosno lizingu, odnosno njegovih potraživanja po ugovoru o depozitu;

34) **prevremena otplata** označava potpuno ili delimično ispunjenje obaveza koje korisnik ima po osnovu ugovora o kreditu, revolving kreditu ili lizingu pre datuma koji je u ugovoru određen kao datum do kojeg je korisnik dužan da potpuno ispuni svoje obaveze iz ovog ugovora;

35) **predugovorne informacije** su informacije koje se korisniku pružaju pre nego što zaključi ugovor o finansijskoj usluzi kako bi mogao uporediti različite ponude ove finansijske usluge i doneti informisanu odluku o tome da li treba da zaključi taj ugovor;

36) **trajni nosač podataka** označava papir i svako drugo sredstvo (npr. optički disk, memorijske kartice, hard disk računara i elektronsku poštu) koje korisniku omogućava da sačuva podatke koji su mu namenjeni, da tim podacima pristupi i da ih reprodukuje u neizmenjenom obliku u periodu koji odgovara svrsi njihovog čuvanja;

37) **pisana forma** označava tekst, odnosno dokument sačinjen na papiru ili drugom trajnom nosaču podataka, uključujući i elektronski dokument, osim ako je ovim zakonom drugačije određeno;

38) **sredstvo komunikacije na daljinu** označava svako sredstvo koje se može koristiti za neposredno oglašavanje, dostavljanje informacija u predugovornoj fazi, davanje i/ili prihvatanje ponude, pregovaranje i zaključivanje ugovora bez istovremenog fizičkog prisustva davaoca usluga i korisnika (npr. internet, elektronska pošta, pošta, telefaks i telefon);

39) **reprezentativni primer** je primer u kome su naznačeni svi elementi neophodni za prikazivanje uslova pod kojima se određena finansijska usluga koristi;

40) **profilisanje** ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti;

41) **savetodavne usluge** označavaju lične preporuke u pogledu jedne ili više bankarskih usluga koje korisnik koji se obratio banci zahteva, a koje predstavljaju odvojenu aktivnost u odnosu na bankarske usluge.

Oblast primene

Član 3.

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na:

1) ugovore o finansijskim uslugama koji imaju za cilj investiranje u finansijske instrumente, izuzev ugovora o depozitu;

2) ugovore o lizingu kod kojih nije ugovorena mogućnost da primalac lizinga stekne pravo svojine na predmetu lizinga;

3) ugovore o kreditu, odnosno finansijske pogodbe zaključene u postupku poravnjanja pred sudom ili drugim organom javne vlasti;

4) ugovore o kreditu, odnosno finansijske pogodbe kojima se besteretno odlaže plaćanje postojećeg duga;

5) ugovore o zajmu na osnovu kojih poslodavac, kao sporednu aktivnost, zaposlenom pozajmljuje sredstva bez kamate ili po stopi nižoj od one po kojoj se kredit nudi na tržištu i koji se ne nudi široj javnosti;

6) ugovore o kreditu kod kojih je efektivna kamatna stopa 0%;

7) ugovore o finansijskim pogodbama kojima se trgovac obavezuje da korisniku isporučuje određenu vrstu robe, odnosno pruža određenu uslugu, a korisnik se obavezuje da za to u obrocima plaća cenu za koju nije ugovorena kamata i dodatne naknade, pri čemu je u obavezi da ukupan iznos cene isplati u periodu do 50 dana od dana isporuke robe, odnosno pružanja usluge.

Nezavisno od stava 1. tačka 7) ovog člana, kod ugovora o finansijskim pogodbama kojima se trgovac koji pruža usluge informacionog društva u smislu propisa kojima se uređuje elektronska trgovina obavezuje da korisniku isporučuje određenu vrstu robe, odnosno pruža određenu uslugu – odredbe ovog zakona neće se primeniti ako se korisnik obavezao da za pruženu uslugu u obrocima plaća cenu za koju nisu ugovorene kamata i dodatne naknade, pri čemu je dužan da ukupan

iznos cene isplati u roku do 14 dana od dana isporuke robe, odnosno pružanja usluge.

Kod ugovora o kreditu, odnosno finansijske pogodbe kod kojih je ukupan iznos kredita, odnosno cene manji od 20.000 dinara, kod ugovora o kreditu, odnosno finansijske pogodbe kod kojih ne postoji obaveza plaćanja kamate niti bilo kog drugog tereta i kod ugovora o kreditu, odnosno finansijske pogodbe pod uslovom otplate kredita u roku do tri meseca, odnosno pod uslovom da je ugovoreno odloženo plaćanje na rok do tri meseca i s plaćanjem samo zanemarljivih troškova – ne primenjuju se odredbe člana 18. stav 1. tač. 8) i 11), člana 20. stav 8. tač. 1), 14), 19) i 22) do 27) i člana 70. stav 1. ovog zakona.

Odnos prema drugim propisima

Član 4.

Na pitanja zaštite korisnika koja nisu uređena ovim zakonom primenjuju se odredbe propisa kojima se uređuju poslovanje banaka, platne usluge i finansijski lizing, kao i odredbe zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi.

Na zaštitu korisnika platnih usluga i imalaca elektronskog novca primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju platne usluge.

Na zaštitu korisnika kreditnih usluga koji je potrošač u smislu zakona kojim se uređuju platne usluge ili preduzetnik ili poljoprivrednik u smislu ovog zakona, pri čemu te usluge pružaju platne institucije i institucije elektronskog novca – primenjuju se i odredbe ovog zakona koje se odnose na te kreditne usluge.

Na postupak ostvarivanja zaštite prava i interesa korisnika iz st. 2. i 3. ovog člana primenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na ostvarivanje zaštite prava i interesa korisnika.

Zabrana diskriminacije

Član 5.

Uslovi za pružanje finansijskih usluga ne mogu biti zasnovani na diskriminaciji po osnovu državljanstva, prebivališta, boravišta, pola, rase, boje kože, etničkog ili socijalnog porekla, genetskih osobenosti, jezika, religije ili uverenja, političkog ili bilo kakvog drugog mišljenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovine, rođenja, predaka, invaliditeta, starosne dobi, polne orijentacije ili bilo kog drugog pretpostavljenog ličnog svojstva.

Davalac usluga može slobodno da odlučuje o tome da li će sa određenim licem uspostaviti poslovni odnos, u skladu sa utvrđenim uslovima za pružanje finansijskih usluga.

Odredba stava 1. ovog člana ne dovodi u pitanje pravo davaoca usluga da odredi različite uslove za pružanje finansijskih usluga, ako su ti uslovi zasnovani na objektivnim kriterijumima.

Pravila ugovaranja

Član 6.

Ugovor o finansijskoj usluzi (u daljem tekstu: ugovor) sačinjava se u pisanoj formi i potpisuje se svojeručno, odnosno kvalifikovanim elektronskim potpisom, korišćenjem najmanje dva elementa za potvrđivanje korisničkog identiteta (autentifikacija) ili korišćenjem šema elektronske identifikacije visokog nivoa pouzdanosti, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Svaka ugovorna strana dobija primerak ugovora.

Ugovor ne može da sadrži odredbe kojima se korisnik odriče prava koja su mu garantovana ovim zakonom i takve odredbe su ništave.

Davalac usluga dužan je da odredbe ugovora, posebno one koje se odnose na obavezne elemente tog ugovora, sačini na jasan i razumljiv način.

Davalac usluga dužan je da u dosijeu korisnika čuva ugovor i ugovornu dokumentaciju koja se odnosi na tog korisnika (ponuda, nacrt ugovora, pregled obaveznih elementa, plan otplate/isplate, aneks ugovora s novim planom otplate, obaveštenja, opomene i dr.) tokom trajanja ugovornog odnosa i najmanje pet godina nakon njegovog prestanka, odnosno prinudne naplate duga, ako drugim zakonom nije utvrđen duži rok.

Zahtev i pristanak korisnika

Član 7.

Davalac usluga ne može korisniku pružiti finansijsku uslugu bez njegovog prethodnog zahteva, odnosno izričitog pristanka.

Davalac usluga ne može pretpostaviti da je korisnik dao pristanak za zaključenje ugovora o finansijskoj usluzi ili za kupovinu sporednih usluga ako su bili prikazani u okviru unapred zadatih opcija.

Unapred zadate opcije iz stava 2. ovog člana uključuju i polja koja su unapred označena na papiru ili drugom trajnom nosaču podataka.

Pristanak korisnika na zaključenje ugovora o finansijskoj usluzi ili kupovinu sporednih usluga ako su prikazani u poljima na papiru ili drugom trajnom nosaču podataka daje se jasnom i nedvosmislenom potvrdom radnjom korisnika kojom se izražava njegova konkretna, precizna, informisana i nedvosmislena saglasnost sa sadržajem i suštinom tih polja.

Određenost i odredivost ugovorne obaveze

Član 8.

Ugovorna obaveza mora biti određena, odnosno određiva.

Novčana ugovorna obaveza je određiva u pogledu visine ako zavisi od ugovorenih promenljivih, odnosno promenljivih i fiksnih elemenata, s tim što su promenljivi elementi oni koji se zvanično objavljuju (referentna kamatna stopa, indeks potrošačkih cena i dr.).

Novčana ugovorna obaveza je vremenski određiva ako se na osnovu ugovorenih elemenata može precizno i nedvosmisleno utvrditi kad dospeva.

Elementi iz st. 2. i 3. ovog člana moraju biti takve prirode da na njih ne može uticati jednostrana volja nijedne od ugovornih strana.

Davalac usluga dužan je da u poslovnim prostorijama u kojima nudi usluge korisnicima, na svojoj internet stranici, kao i na trajnom nosaču podataka u okviru elektronskih usluga, drži istaknuto vidno obaveštenje o vrednosti ugovorenih promenljivih elemenata iz stava 2. ovog člana na dnevnom nivou.

Ugovori uređeni ovim zakonom ne mogu da sadrže upućujuću normu na poslovnu politiku, opšte i posebne uslove poslovanja i druge akte davaoca usluga kad su u pitanju oni elementi koji su ovim zakonom predviđeni kao obavezni elementi tih ugovora.

Davalac usluga dužan je da novčanu ugovornu obavezu utvrđuje na način određen ovim zakonom.

Opšti uslovi poslovanja

Član 9.

Opštim uslovima poslovanja davaoca usluga, u smislu ovog zakona, smatraju se uslovi poslovanja koje je doneo davalac usluga i koji se primenjuju na korisnike, a kojima se uređuju uslovi za uspostavljanje odnosa između korisnika i davaoca usluga i postupak komunikacije između njih, kao i uslovi za obavljanje poslovanja između korisnika i davaoca usluga.

Opšti uslovi poslovanja moraju biti usklađeni sa zakonima i drugim propisima, a pored toga, davalac usluga treba da kroz te uslove obezbedi primenu dobrih poslovnih običaja, dobru poslovnu praksu i fer odnos prema korisniku.

Opšti uslovi poslovanja obuhvataju i akte kojima se utvrđuju naknade i drugi troškovi koje davalac usluga naplaćuje korisnicima (npr. tarifa naknada).

Elementi ugovora o finansijskim uslugama koji su ovim zakonom propisani kao obavezni ne mogu biti ugovoreni između davaoca usluga i korisnika samo prihvatanjem opštih uslova poslovanja ili drugog sličnog akta koji ne predstavlja pojedinačni ugovor sa korisnikom zaključen na način i u formi koji su propisani ovim zakonom.

Davalac usluga dužan je da na vidnom mestu u poslovnim prostorijama u kojima nudi usluge korisnicima i na internet stranici obezbedi da se korisnik pre zaključenja ugovora upozna sa opštim uslovima poslovanja na srpskom jeziku.

Ako davalac usluga donese nove ili promeni važeće opšte uslove poslovanja, dužan je da o tome obavesti korisnika na ugovoren način i da mu te izmene učini dostupnim, i to najkasnije 30 dana pre početka njihove primene, a u tom roku je dužan i da ih istakne na vidnom mestu u poslovnim prostorijama i na internet stranici, s jasnom naznakom datuma od kada počinju da se primenjuju.

Davalac usluga dužan je da korisniku pruži odgovarajuća objašnjenja i instrukcije koji se odnose na primenu opštih uslova poslovanja u vezi sa određenom finansijskom uslugom, kao i da mu, na njegov zahtev, te uslove bez odlaganja dostavi u pisanoj formi.

Način obračuna efektivne kamatne stope

Član 10.

Efektivna kamatna stopa kao diskontna stopa izjednačava, na godišnjoj osnovi, sadašnje vrednosti svih novčanih tokova, odnosno sadašnje vrednosti svih novčanih primanja sa sadašnjim vrednostima svih novčanih izdataka po osnovu korišćenja finansijskih usluga a koji su poznati u momentu iskazivanja te stope.

Novčani tokovi iz stava 1. ovog člana uključuju najmanje:

- 1) sve otplate i isplate kredita/depozita;
- 2) naknade koje korisnik plaća davaocu usluga, odnosno preko davaoca usluga (npr. kamate, naknade, porezi, takse i sl.), odnosno pogodnosti koje prima (kamate i druge bezuslovne pogodnosti);
- 3) naknade u vezi sa sporednim uslugama koje predstavljaju uslov za korišćenje finansijske usluge, odnosno za njeno korišćenje na određeni način (npr. troškovi osiguranja života, imovine i lica i dr.).

Ako je uslov za korišćenje finansijske usluge otvaranje tekućeg ili drugog platnog računa, u novčane tokove iz stava 1. ovog člana uključuju se i troškovi otvaranja i vođenja tog računa, kao i svi troškovi u vezi sa izvršenjem tih novčanih tokova.

Novčani tokovi iz stava 1. ovog člana ne uključuju:

- 1) troškove nastale zbog neispunjenja ugovornih obaveza;
- 2) troškove u vezi s kupovinom robe nastale nezavisno od toga da li se plaćanje vrši gotovinski ili na drugi način.

Obračun efektivne kamatne stope zasniva se na sledećim pretpostavkama:

- 1) da će ugovor o finansijskoj usluzi ostati na snazi tokom ugovorenog perioda;
- 2) da će ugovorne strane ispuniti svoje ugovorne obaveze i da će to učiniti u rokovima navedenim u ugovoru;
- 3) da će nominalna kamatna stopa i ostali troškovi ostati nepromenjeni do kraja trajanja ugovora.

Odredbe st. 1. do 5. ovog člana shodno se primenjuju na davaoca lizinga.

Davalac usluga dužan je da efektivnu kamatnu stopu obračunava na jedinstven, propisani način, radi poređenja istovrsnih ponuda različitih davalaca usluga.

Narodna banka Srbije bliže utvrđuje uslove i način obračuna efektivne kamatne stope za finansijske usluge.

Stopa zakonske zatezne kamate kod ugovora o finansijskim i platnim uslugama

Član 11.

Ako korisnik iz člana 2. tačka 13) podtačka (1) ovog zakona ne ispuni u ugovorenom roku svoju obavezu iz ugovora uređenog ovim zakonom ili zakonom kojim se uređuju platne usluge – na dospelu a neizmirenu obavezu primenjuje se zakonska zatezna kamata propisana ovim članom ili nominalna redovna kamatna stopa iz ugovora ako je ona veća od te stope zakonske zatezne kamate.

Stopa zatezne kamate iz stava 1. ovog člana na iznos duga koji glasi na dinare utvrđuje se na godišnjem nivou u visini referentne kamatne stope Narodne banke Srbije uvećane za šest procentnih poena.

Stopa zatezne kamate iz stava 1. ovog člana na iznos duga koji glasi na evre utvrđuje se na godišnjem nivou u visini referentne kamatne stope Evropske centralne banke na glavne operacije za refinansiranje uvećane za šest procentnih poena.

Stopa zatezne kamate iz stava 1. ovog člana na iznos duga koji glasi na drugu stranu valutu utvrđuje se na godišnjem nivou u visini referentne/osnovne kamatne stope koju propisuje i/ili primenjuje prilikom sprovođenja glavnih operacija centralna banka zemlje domicilne valute uvećane za šest procentnih poena.

Ako referentna/osnovna kamatna stopa iz st. 3. i 4. ovog člana nije utvrđena kao fiksna kamatna stopa, nego je utvrđena u određenom rasponu između minimalne i maksimalne kamatne stope od strane domicilne centralne banke – stopa zatezne kamate utvrđuje se kao aritmetička sredina minimalne i maksimalne referentne/osnovne kamatne stope uvećane za šest procentnih poena.

Stopa zatezne kamate utvrđuje se na način iz st. 3. i 4. ovog člana i u slučaju da iznos duga glasi na stranu valutu a isplaćuje se u dinarima.

Zatezna kamata u smislu ovog zakona obračunava se za kalendarski broj dana perioda docnije u izmirivanju obaveza u odnosu na kalendarski broj dana u godini (365, odnosno 366 dana), primenom prostog interesnog računa od sto i dekurzivnog načina obračuna, bez pripisa obračunate zatezne kamate glavnici istekom obračunskog perioda, prema sledećoj formuli:

$$k = \frac{G \times p \times d}{100 \times G_d},$$

gde je:

k – iznos zatezne kamate,

G – iznos duga,

p – propisana godišnja stopa zatezne kamate,

d – kalendarski broj dana docnije u obračunskom periodu,

G_d – kalendarski broj dana u godini (365 – prosta godina, odnosno 366 – prestupna godina).

Zatezna kamata iz stava 1. ovog člana obračunava se za sve kalendarske dane u obračunskom periodu. Pod obračunskim periodom podrazumeva se period od prvog dana docnije, odnosno promene iznosa duga i/ili promene stope zatezne kamate u periodu docnije za koji se vrši obračun, zaključno sa danom konačnog izmirenja duga.

U obračunskim periodima iz stava 8. ovog člana primenjuje se stopa zatezne kamate koja je važila u periodu za koji se vrši obračun. Ukupan iznos zatezne kamate predstavlja zbir obračunate kamate za svaki pojedinačni obračunski period iz stava 8. ovog člana.

Stope zatezne kamate iz st. 2. do 4. ovog člana objavljuje Narodna banka Srbije na svojoj internet prezentaciji i one se primenjuju od narednog dana od dana objavljivanja.

Narodna banka Srbije će stope zatezne kamate iz st. 3. i 4. ovog člana objavljivati za valute predviđene propisom kojim se utvrđuju vrste deviza i efektivnog stranog novca koje se kupuju i prodaju na deviznom tržištu.

Ograničenje kamatnih stopa

Član 12.

Promenljiva kamatna stopa kod ugovora o kreditu ne može se primeniti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane kamatne stope za postojeće ugovore o kreditu iste vrste, odnosno namene u istoj valuti (indeksacije) uvećane za 1/4 te stope.

Promenljiva kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može se primeniti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane kamatne stope za postojeće ugovore o stambenom kreditu s promenljivom kamatnom stopom u istoj valuti (indeksacije) uvećane za 1/4 te stope.

Fiksna kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može se ugovoriti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane kamatne stope za nove ugovore o stambenom kreditu sa fiksnom kamatnom stopom u istoj valuti (indeksacije) uvećane za 1/4 te stope.

Efektivna kamatna stopa kod ugovora o kreditu u trenutku njegovog zaključenja ne može biti veća od stope zakonske zatezne kamate iz člana 11. ovog zakona uvećane za četiri procentna poena.

Efektivna kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu u trenutku njegovog zaključenja ne može biti veća od stope zakonske zatezne kamate iz člana 11. ovog zakona umanjene za dva i po procentna poena.

Efektivna kamatna stopa kod ugovora o kreditnoj kartici u trenutku njegovog zaključenja ne može biti veća od stope zakonske zatezne kamate iz člana 11. ovog zakona uvećane za šest procentnih poena.

Efektivna kamatna stopa kod ugovora o dozvoljenom prekoračenju u trenutku njegovog zaključenja ne može biti veća od stope zakonske zatezne kamate iz člana 11. ovog zakona uvećane za osam procentnih poena.

Ponovno izdavanje (reizdavanje) kreditne kartice, odnosno produženje dozvoljenog prekoračenja u smislu odredaba ovog člana predstavlja zaključenje ugovora o kreditnoj kartici, odnosno o dozvoljenom prekoračenju.

Odredbe st. 7. i 8. ovog člana shodno se primenjuju na nedozvoljeno prekoračenje.

Narodna banka Srbije na svojoj internet prezentaciji objavljuje prosečne ponderisane kamatne stope iz st. 1. do 3. ovog člana, i to 1. juna tekuće godine – na osnovu podataka sa stanjem na dan 31. marta te godine i 1. decembra tekuće godine – na osnovu podataka sa stanjem na dan 30. septembra te godine.

Ako je kod bilo koje vrste ugovora o kreditu s promenljivom kamatnom stopom na ugovoreni dan usklađivanja ta stopa viša od kamatne stope iz st. 1. i 2.

ovog člana – davalac kredita dužan je da za naredni period otplate, odnosno do sledećeg usklađivanja nominalne kamate stope primeni stopu iz tih stavova.

Banka je dužna da pri zaključenju ugovora o kreditu primenjuje ograničenja iz ovog člana u roku od 15 dana od dana objavljivanja prosečnih ponderisanih stopa, odnosno stopa zakonske zatezne kamate iz člana 11. ovog zakona.

Narodna banka Srbije bliže uređuje vrstu, odnosno namenu i strukturu kredita za koje objavljuje prosečnu ponderisanu kamatnu stopu iz ovog člana, kao i način obračuna i objavljivanja te stope.

Odredbe ovog člana ne primenjuju se na korisnike iz člana 2. tačka 13) podtač. (2) i (3) ovog zakona.

Pravo na odustanak

Član 13.

Korisnik ima pravo da odustane od zaključenog ugovora o kreditu, ugovora o revolving kreditu i ugovora o lizingu – u roku od 14 dana od dana zaključenja ugovora, bez navođenja razloga za odustanak.

Kod ugovora o stambenom kreditu, odnosno ugovora o kreditu koji je obezbeđen hipotekom – korisnik može odustati od ugovora pod uslovom da nije počeo da koristi kredit, odnosno finansiranje.

Kod povezanih ugovora o kreditu koji se zaključuju radi kupovine određene robe gde je predviđena mogućnost povrata robe i celokupnog plaćenog iznosa u roku koji je duži od 14 dana – korisnik ima pravo da u tom roku odustane od ugovora o finansijskoj usluzi.

Pri odustanku od ugovora iz stava 1. ovog člana, a pre isteka roka iz tog stava, korisnik je dužan da o svom odustanku obavesti davaoca usluga na način kojim se potvrđuje prijem ovog obaveštenja, pri čemu se datum prijema tog obaveštenja smatra datumom odustanka od ugovora. Ovo obaveštenje dostavlja se u pisanoj formi.

Korisnik koji odustane od ugovora o kreditu ili ugovora o revolving kreditu dužan je da odmah, a najkasnije u roku od 30 dana od dana slanja obaveštenja iz stava 4. ovog člana, banci vrati glavnice i plati redovnu kamatu iz tog ugovora za period korišćenja kredita ili revolving kredita.

Korisnik koji odustane od ugovora o lizingu sa opcijom kupovine predmeta lizinga dužan je da davaocu lizinga odmah po slanju obaveštenja iz stava 4. ovog člana vrati predmet lizinga. Korisnik iz ovog stava dužan je da odmah, a najkasnije u roku od 30 dana od dana slanja obaveštenja iz stava 4. ovog člana, davaocu lizinga naknadi pretrpljenu štetu ako je došlo do umanjenja vrednosti predmeta lizinga i plati ugovorenu redovnu kamatu za period od dana zaključenja ugovora do dana plaćanja te kamate.

Davalac usluga iz stava 4. ovog člana nema pravo na druge naknade, osim naknada iz st. 5. i 6. ovog člana i stvarnih troškova, a u slučaju iz stava 2. ovog člana – banka ima pravo na naknadu stvarnih troškova koje je imala povodom zaključenja ugovora o kreditu.

Korisnik mora biti upoznat sa stvarnim troškovima iz stava 7. ovog člana pre zaključenja ugovora o kreditu.

Ako davalac usluga ili treća strana na osnovu ugovora s tim davaocem pruža i sporedne usluge u vezi s finansijskim uslugama iz st. 1. i 2. ovog člana – korisnika ne obavezuje ugovor o sporednim uslugama ako koristi svoje pravo na odustanak od osnovnog ugovora.

Pravo na obaveštavanje

Član 14.

Davalac usluga nema pravo da naplati nikakvu naknadu za podatke i informacije koje je dužan da dostavi korisniku u skladu sa ovim zakonom, bez obzira na formu i način dostavljanja tih podataka i informacija.

Korisnik ima pravo da na zahtev dobije one podatke i informacije u vezi sa zaključenim ugovorom o finansijskim uslugama za koje obaveza dostavljanja nije izričito propisana ovim zakonom, kao i da ponovo dobije informacije i podatke koji su mu u skladu sa ovim zakonom već dostavljeni, a davalac usluga tada ima pravo da mu naplati primerenu naknadu.

Lice koje je dalo sredstvo obezbeđenja (u daljem tekstu: davalac sredstva obezbeđenja) po ugovoru o kreditu ili lizingu ima pravo da jednom godišnje, a na njegov zahtev jednom mesečno, bez naknade i u pisanoj formi dobije plan otplate, stanje duga, kao i druge podatke u vezi sa izmirivanjem obaveza glavnog dužnika.

Obaveza minimalne profesionalne osposobljenosti

Član 15.

Zaposleni koji su angažovani na poslovima prodaje finansijskih usluga, odnosno sporednih usluga ili pružanju savetodavnih usluga dužni su da poseduju odgovarajuće kvalifikacije, znanje i iskustvo, kao i profesionalne i lične kvalitete, da postupaju u skladu s pažnjom dobrog stručnjaka, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom, da poštuju ličnost i integritet korisnika, te da korisnike potpuno i tačno informišu o uslovima korišćenja tih usluga.

Davalac usluga dužan je da obezbedi da zaposleni koji su angažovani na poslovima prodaje, odnosno pružanja usluga iz stava 1. ovog člana poseduju odgovarajuće kvalifikacije, kao i da obezbedi redovnu obuku tih zaposlenih.

Narodna banka Srbije može da propiše bliže uslove u pogledu znanja, stručnosti i kvalifikacija koje moraju posedovati zaposleni iz stava 2. ovog člana, kao i način i uslove za sprovođenje njihove obuke.

Pravila poslovnog ponašanja i finansijska edukacija korisnika

Član 16.

Davalac usluga dužan je da postupa pošteno, transparentno i s pažnjom dobrog stručnjaka, kao i da pri sprovođenju svojih poslovnih aktivnosti uzima u obzir prava i interese korisnika i vodi računa o njihovoj zaštiti. Poslovne aktivnosti iz ovog stava obuhvataju i kreiranje i oglašavanje finansijskih usluga, zaključivanje i sprovođenje ugovora o finansijskim uslugama, kao i pružanje sporednih i savetodavnih usluga.

Pri zaključivanju ugovora o finansijskim uslugama i pružanju savetodavnih usluga, davalac usluga dužan je da uzme u obzir sve informacije o okolnostima u kojima se korisnik nalazi, kao i bilo koje specifične zahteve korisnika, a koje mu je korisnik predočio, te da ima u vidu i razumne pretpostavke o rizicima koji proizlaze iz situacije u kojoj se korisnik nalazi tokom celog perioda trajanja ugovora o finansijskim uslugama, kao i da upozori korisnika na ove rizike.

Davalac usluga dužan je da izradi i primenjuje politiku isplate zarada i drugih naknada svojim zaposlenima tako da isplata naknada ne utiče na ispunjavanje obaveza iz stava 1. ovog člana, kao i da prilikom pružanja savetodavnih usluga ne dovodi u pitanje postupanje u najboljem interesu korisnika, odnosno da pružanje tih usluga ne zavisi od prodajnih ciljeva.

Davalac usluga dužan je da pri izradi i primeni politika isplate zarada i drugih naknada za svoje zaposlene koji su odgovorni za procenu kreditne sposobnosti poštuje sledeća načela:

1) politiku isplate zarada i drugih naknada koja promoviše odgovarajuće i efektivno upravljanje rizikom i ne podstiče preuzimanje rizika koje prelazi granicu rizika prihvatljivog za davaoca usluga;

2) politiku isplate zarada i drugih naknada koja je u skladu s poslovnom strategijom, ciljevima, vrednostima i dugoročnim interesima davaoca usluga i koja uključuje mere za izbegavanje sukoba interesa (npr. visina naknade ne zavisi od broja odobrenih zahteva).

Davalac usluga dužan je da preduzima mere u cilju finansijske edukacije korisnika, a naročito u pitanjima odgovornog zaduživanja korisnika i održivog upravljanja dugom.

Davalac usluga u obavezi je da korisnicima na jasan i precizan način pruža osnovne informacije o postupku zaključivanja ugovora o finansijskim uslugama, a posebnu pažnju mora posvetiti korisnicima koji prvi put zaključuju ove ugovore, naročito ako to čine na daljinu.

G l a v a II

INFORMISANJE KORISNIKA U PREDUGOVORNOJ FAZI I PROCENA KREDITNE SPOSOBNOSTI

Osnovna pravila oglašavanja

Član 17.

Finansijske usluge moraju da se oglašavaju na jasan i razumljiv način, a oglašavanje ne sme da sadrži netačne informacije, odnosno informacije koje mogu stvoriti pogrešnu predstavu o uslovima pod kojima korisnik može koristiti ove usluge, o njihovoj dostupnosti i troškovima, kao i o ukupnom iznosu koji korisnik treba da plati radi korišćenja tih usluga.

Pri oglašavanju kreditnih usluga i lizinga, oglasna poruka mora da sadrži jasno i istaknuto upozorenje sledeće sadržine: „Pažnja! Pozajmljivanje novca košta.“ ili sličnog sadržaja na osnovu kojeg bi korisnici morali postati svesni da pozajmljivanje novčanih sredstava podrazumeva plaćanje kamate i drugih naknada od strane korisnika.

Ako se oglašavaju kreditne usluge ili lizing čija je nominalna kamatna stopa 0%, naznačavaju se i svi uslovi pod kojima se te kreditne usluge odobravaju.

Pri oglašavanju kreditnih usluga i lizinga zabranjeno je koristiti izraze kojima se ove usluge označavaju kao besplatne ili slične izraze ako je odobrenje te usluge uslovljeno zaključenjem drugog ugovora ili bilo čim što predstavlja trošak za korisnika ili stvara drugu obavezu.

Ako je za zaključenje ugovora o kreditnoj usluzi i o lizingu obavezno i zaključenje ugovora o sporednim uslugama (npr. ugovora o osiguranju), a pritom se cena sporedne usluge ne može odrediti unapred – postojanje takve obaveze iskazuje se na reprezentativnom primeru jasno, sažeto i na vidljiv način, zajedno sa iskazivanjem efektivne kamatne stope.

Posebna pravila oglašavanja

Član 18.

Davalac usluga dužan je da pri oglašavanju finansijskih usluga kod kojih oglasna poruka sadrži kamatnu stopu ili bilo koji numerički podatak koji se odnosi na

cenu ili prihod – jasno i precizno, tako da budu lako čitljive ili jasno čujne i prilagođene tehničkim ograničenjima nosača putem kojeg se vrši oglašavanje, u okviru te oglasne poruke na reprezentativnom primeru navede sledeće standardne informacije:

- 1) poslovno ime ili drugu oznaku iz koje nedvosmisleno proizlazi o kom davaocu usluga je reč;
- 2) vrstu kredita/depozita/predmeta lizinga;
- 3) iznos kredita/depozita/predmeta lizinga;
- 4) visinu i vrstu nominalne kamatne stope (fiksnu, promenljivu ili obe ako je primenljivo), zajedno s pojedinostima o svim naknadama uključenim u ukupnu cenu kredita, odnosno lizinga za korisnika;
- 5) efektivnu kamatnu stopu;
- 6) valutu u kojoj se ugovara kredit/depozit/lizing;
- 7) način indeksiranja kredita/depozita/lizinga;
- 8) rok otplate kredita/lizinga, odnosno rok isplate depozita;
- 9) ukupnu cenu kredita/lizinga za korisnika;
- 10) sve troškove koji padaju na teret korisnika;
- 11) ukupan iznos koji korisnik plaća na osnovu ugovora o kreditu/revolving kreditu/lizingu, broj rata i visinu pojedinačne rate, a kod ugovora o depozitu ukupan iznos (iznos depozita i kamata) koji je banka dužna da isplati;
- 12) sredstva obezbeđenja;
- 13) tamo gde je primenljivo – upozorenje da promena kursnih razlika može dovesti do promene u ukupnom iznosu koji korisnik plaća po osnovu ugovora o kreditu/revolving kreditu/lizingu;
- 14) upozorenje o postojanju rizika koji je specifičan za konkretan ugovor o kreditu/revolving kreditu/lizingu, ako je primenljivo.

Oglašavanjem iz stava 1. ovog člana smatra se oglašavanje u smislu zakona kojim se uređuje oglašavanje – oglašavanje u sredstvima javnog informisanja, u prostorijama davaoca usluga (brošure, reklamni leci i dr.), na internet stranici, društvenim mrežama i sl.

Davalac usluga pri oglašavanju finansijske usluge nije dužan da navede reprezentativni primer ako u oglasnoj poruci navede efektivnu kamatnu stopu bez navođenja nominalne kamatne stope ili bilo kog drugog numeričkog podatka u vezi s tom uslugom.

Izuzetno, u posebnim i opravdanim slučajevima u kojima nosač koji se koristi za saopštavanje informacija iz stava 1. ovog člana ne omogućuje vizuelni prikaz informacija, podaci o ukupnom iznosu koji korisnik plaća na osnovu ugovora o kreditnim uslugama ili ugovora o lizingu, broju rata i visini pojedinačne rate, odnosno podaci o ukupnom iznosu koji je banka dužna da isplati kod ugovora o depozitu – ne moraju biti prikazani u reprezentativnom primeru.

U posebnim i opravdanim slučajevima u kojima elektronski nosač koji se upotrebljava za saopštavanje informacija iz stava 1. ovog člana ne omogućuje uočljiv i jasan vizuelni prikaz tih informacija, korisniku se mora obezbediti mogućnost da dodiranjem prsta (npr. klikom, kliznim pomicanjem ili prelaskom prsta) pristupi podacima o ukupnom iznosu koji bi korisnik bio dužan da isplati po ugovoru o kreditnim

uslugama ili ugovoru o lizingu, broju rata i visini pojedinačne rate, odnosno podacima o ukupnom iznosu koji je banka dužna da isplati kod ugovora o depozitu.

Pri oglašavanju lizinga, pored podataka iz stava 1. ovog člana, davalac lizinga dužan je da navede i bruto nabavnu vrednost predmeta lizinga, visinu učešća i iznos neto finansiranja.

Pri oglašavanju iz stava 1. ovog člana, visina efektivne kamatne stope treba da bude naznačena, odnosno napisana tako da je uočljivija od ostalih elemenata.

Zabranjeno je oglašavanje ugovora o kreditu i revolving kreditu, odnosno ugovora o lizingu kojim se:

- 1) korisnici podstiču da zaključuju te ugovore uz navođenje da će se time poboljšati njihova finansijska situacija;
- 2) navodi da u slučaju da korisnik nije uredno postupao po tim ugovorima ili u slučaju da su ti ugovori registrovani u bazi podataka koja služi proceni kreditne sposobnosti korisnika – to će imati mali uticaj ili neće uopšte imati uticaj pri odlučivanju o zahtevu korisnika za zaključenje novog ugovora;
- 3) sugeriše da zaključenje ovih ugovora dovodi do povećanja finansijskih sredstava korisnika, predstavlja zamenu za štednju ili može povećati životni standard korisnika.

Narodna banka Srbije bliže propisuje ograničenja, uslove i način oglašavanja finansijskih usluga.

Opšte informacije

Član 19.

Korisnik ima pravo da od davaoca usluga u bilo kom trenutku, u pisanoj formi, na način za koji se korisnik opredelio, dobije jasne i razumljive informacije o finansijskim uslugama koje taj davalac nudi.

Ako se informacije iz stava 1. ovog člana korisniku dostavljaju u poslovnim prostorijama davaoca usluga, korisnik ima pravo da na zahtev te informacije dobije na papiru.

Informacije iz ovog člana obuhvataju:

- 1) poslovno ime, adresu, broj telefona i imejl adresu davaoca usluga;
- 2) namenu za koju ta finansijska usluga može biti iskorišćena;
- 3) potencijalno trajanje ugovora;
- 4) visinu i promenljivost nominalne kamatne stope;
- 5) elemente na osnovu kojih se određuje ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati i način izmene, kao i fiksni element ako je ugovoren;
- 6) reprezentativni primer na kojem će biti prikazani ukupan iznos i ukupna cena finansijske usluge, kao i ukupan iznos koji korisnik plaća na osnovu ugovora o finansijskoj usluzi;
- 7) efektivnu kamatnu stopu, kao i sve pretpostavke primenjene u njenom računanju;
- 8) valutu u kojoj se ugovara finansijska usluga, a kod ugovora indeksiranih u stranoj valuti i objašnjenje o posledicama koje primena te indeksacije može imati na korisnika;

9) vrstu i visinu svih potencijalnih naknada i drugih troškova koji će pasti na teret korisnika uz određenje da li su fiksni ili promenljivi, a ako su promenljivi – periode u kojima će se menjati i način izmene;

10) izbor različitih dostupnih opcija u pogledu mogućnosti izvršenja obaveza korisnika po osnovu ugovora, uključujući broj rata i iznos pojedinačne rate, kao i periode u kojima rate dospevaju za naplatu;

11) sredstva obezbeđenja;

12) pravo korisnika na prevremenu otplatu po osnovu ugovora, uslove i način ostvarivanja ovog prava, kao i visinu naknada u vezi s tim;

13) pravo korisnika na odustanak od ugovora, uslove i način odustanka, kao i visinu troškova u vezi s tim;

14) eventualnu obavezu zaključivanja ugovora o sporednim uslugama koje su u vezi sa ugovorom o finansijskoj usluzi, kad je to zaključivanje obavezno radi zaključenja ugovora o finansijskoj usluzi ili radi njegovog zaključenja pod uslovima na tržištu i, prema potrebi, pojašnjenje da sporedne usluge korisnik može kupiti od drugog pružaoca usluga;

15) kod ugovora kod kojih je kao sredstvo obezbeđenja ugovorena hipoteka na nepokretnosti – obaveštenje korisniku da li je neophodna procena nepokretnosti, ko je odgovoran za sprovođenje te procene i da li se za korisnika javljaju troškovi u vezi s tim;

16) opšte upozorenje o mogućim posledicama u slučaju neispunjenja obaveza korisnika iz ugovora o finansijskoj usluzi, kao i kamatne stope koje se primenjuju u slučaju dcnje.

Podatke i informacije iz ovog člana davalac usluga daje na osnovu reprezentativnog primera za kategoriju korisnika kojoj konkretan korisnik pripada.

Narodna banka Srbije može bliže urediti sadržinu opštih informacija iz ovog člana i način njihovog pružanja, odnosno može utvrditi postupak po kojem će davalac usluga bliže urediti sadržinu i način obaveštavanja iz ovog člana.

Ponuda

Član 20.

Davalac usluga dužan je da korisniku pruži jasne i razumljive informacije i objašnjenja o uslovima koji se odnose na ugovor o finansijskoj usluzi za koji je korisnik pokazao interesovanje (u daljem tekstu: ponuda), na način koji će korisniku omogućiti da uporedi ponude različitih davalaca tih usluga i proceni da li ovi uslovi odgovaraju njegovim potrebama i finansijskoj situaciji.

Davalac usluga dužan je da korisniku dostavi ponudu u primerenom roku pre zaključenja ugovora, odnosno prihvatanja ponude.

Primereni rok iz stava 2. ovog člana u slučaju kreditnih usluga ne može biti kraći od dva radna dana, a računa se od dana prijema obavezujuće ponude davaoca usluga do dana kada je korisnik zaključio ugovor ili prihvatio ponudu za zaključenje ugovora.

Ako korisnik u pisanoj formi izričito zahteva da zaključi ugovor ili prihvati ponudu za zaključenje ugovora odmah nakon dostavljanja ponude, davalac usluga nije dužan da sačeka protek primerenog roka iz stava 3. ovog člana.

Ako je ponuda korisniku dostavljena u periodu kraćem od 24 časa pre nego što je zaključio ugovor ili prihvatio ponudu, davalac kredita, odnosno davalac lizinga dužan je da korisniku u roku koji ne može biti kraći od tri dana niti duži od sedam dana od zaključenja ugovora ili prihvatanja ponude pošalje podsetnik u kojem će ga obavestiti o njegovom pravu da odustane od ugovora i objasniti postupak odustanka od ugovora predviđen članom 13. ovog zakona. Ovaj podsetnik korisniku se dostavlja u pisanoj formi – na način predviđen ugovorom.

Davalac usluga dužan je da korisniku uslugu ponudi u dinarima, osim ako korisnik zahteva da mu se usluga ponudi u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, u skladu s propisima kojima se uređuje devizno poslovanje. Davalac usluga dužan je da korisniku u pisanoj formi ukaže na rizike koje korisnik preuzima kad se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti.

Narodna banka Srbije propisuje u kojoj stranoj valuti davalac usluga može korisniku ponuditi i odobriti, odnosno indeksirati kredit, lizing i kreditnu karticu – ako korisnik zahteva da mu se usluga ponudi u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti u skladu sa stavom 6. ovog člana.

Ponuda se sačinjava na propisanom obrascu u pisanoj formi i sadrži jasno i sažeto prikazane sledeće podatke:

- 1) vrstu usluge;
- 2) poslovno ime, adresu, broj telefona i imejl adresu davaoca usluga;
- 3) ukupan iznos depozita, kredita, odnosno predmeta lizinga, kao i uslove njihovog korišćenja;
- 4) ukupnu cenu kredita/lizinga za korisnika;
- 5) ukupan iznos koji korisnik plaća na osnovu ugovora o kreditu/lizingu, a kod ugovora o depozitu ukupan iznos (iznos depozita i kamata) koji je banka dužna da isplati – sve izračunato na dan davanja ponude;
- 6) valutu u kojoj se ugovara depozit/kredit/lizing;
- 7) trajanje ugovora, odnosno rok otplate;
- 8) visinu i promenljivost nominalne kamatne stope;

- 9) elemente na osnovu kojih se određuje ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati i način izmene, kao i fiksni element ako je ugovoren;
- 10) efektivnu kamatnu stopu i ukupan iznos koji korisnik treba da plati, odnosno koji treba da mu se isplati, prikazan na reprezentativnom primeru u kome su naznačeni svi elementi na osnovu kojih je taj iznos obračunat;
- 11) ako je ugovorena promenljiva kamatna stopa – upozorenje o njenom uticaju na efektivnu kamatnu stopu;
- 12) iznos i broj rata kredita, odnosno rata lizing naknada i periode u kojima dospevaju (mesečno, tromesečno i sl.);
- 13) vrstu i visinu svih naknada i drugih troškova koji padaju na teret korisnika kredita, uključujući i trošak procene nepokretnosti kod ugovora o kreditu kod kojih je kao sredstvo obezbeđenja ugovorena hipoteka na nepokretnosti, uz određenje da li su naknade i troškovi fiksni ili promenljivi, a ako su promenljivi – periode u kojima će se menjati i način izmene;
- 14) ako su ugovorom predviđeni različiti načini povlačenja sredstava s različitim naknadama ili kamatnim stopama, napomena da drugačiji mehanizmi povlačenja sredstava mogu dovesti do viših efektivnih kamatnih stopa;
- 15) eventualnu obavezu zaključivanja ugovora o sporednim uslugama koje su u vezi sa ugovorom o kreditu, odnosno lizingu (npr. ugovora o osiguranju i dr.) kad je to zaključivanje obavezno radi dobijanja kredita/lizinga ili radi dobijanja kredita/lizinga pod uslovima iz oglasa;
- 16) kamatne stope koje se primenjuju u slučaju docnje u skladu sa ovim zakonom;
- 17) uslove i postupak raskida ugovora, naročito kod ponuda ugovora koji se zaključuju na neodređeno vreme;
- 18) upozorenje u vezi s posledicama propuštanja plaćanja i neispunjenja drugih obaveza;
- 19) sredstva obezbeđenja;
- 20) pravo korisnika na odustanak od ugovora, uslove i način odustanka, kao i visinu troškova u vezi s tim;
- 21) pravo korisnika na prevremenu otplatu kredita/lizinga i visinu naknade u vezi s tim, kao i transparentno i razumljivo objašnjenje kako se ova naknada izračunava;
- 22) informaciju da korisnik ima pravo na obaveštenje o rezultatima uvida u bazu podataka radi procene svoje kreditne sposobnosti i da je to obaveštenje besplatno u slučaju iz člana 25. stav 4. ovog zakona;
- 23) pravo korisnika koji namerava da s davaocem usluga zaključi ugovor – da dobije besplatnu kopiju nacрта tog ugovora;
- 24) rok u kojem davaoca usluga obavezuju uslovi iz ponude, koji ne može biti kraći od dva radna dana od dana uručivanja, odnosno prijema ponude, osim u slučaju iz člana 53. ovog zakona, kada taj rok ne može biti kraći od tri radna dana;
- 25) pravo korisnika na prigovor i pritužbu, kao i mogućnost pokretanja postupka posredovanja pred Narodnom bankom Srbije radi vansudskog rešavanja spornog odnosa;

26) plan otplate kredita/lizinga, odnosno isplate depozita koji sadrži sve uplate i isplate za vreme trajanja ugovora, uključujući uplate i isplate za sve sporedne usluge povezane sa ugovorom koje se istovremeno prodaju;

27) upoznavanje korisnika s tim da su iznosi depozita, kredita, odnosno lizinga navedeni u ponudi personalizovani na osnovu automatizovane obrade podataka, uključujući i profilisanje.

Pored podataka iz stava 8. ovog člana, ponuda koja se odnosi na lizing uslugu sadrži i sledeće podatke:

- 1) bruto nabavnu vrednost predmeta lizinga;
- 2) iznos učešća;
- 3) podatke o obavezi osiguranja predmeta lizinga;
- 4) visinu troškova upisa ugovora kod Agencije za privredne registre koje korisnik plaća posle zaključenja ugovora o lizingu;
- 5) uslove izvršenja prava otkupa predmeta lizinga/produženja ugovora o lizingu.

Ponuda za zaključenje ugovora o dozvoljenom prekoračenju i kreditnoj kartici ne mora da sadrži podatke iz stava 8. tač. 12) i 21) ovog člana, ali sadrži podatke propisane zakonom kojim se uređuju platne usluge.

Ponuda za zaključenje ugovora o dozvoljenom prekoračenju sadrži i obaveštenje u kojim se slučajevima od korisnika može zahtevati potpuna otplata dozvoljenog prekoračenja računa.

Ponuda za zaključenje povezanog ugovora o kreditu, pored elemenata iz stava 8. ovog člana, sadrži i oznaku robe ili usluge i njenu gotovinsku cenu.

Kod ugovora kojim je u skladu sa odredbama člana 44. st. 1. i 3. ovog zakona predviđena mogućnost odloženog plaćanja ili neki drugi oblik izmirivanja novčane obaveze kako bi se korisniku olakšalo ispunjenje te obaveze, ponuda za zaključenje ovog ugovora sadrži sve elemente iz stava 8. ovog člana, osim elemenata iz tač. 14) i 15) tog stava, kao i obaveštenje o tome da li se od korisnika može zahtevati potpuna otplata duga u bilo kom trenutku.

Davalac usluga dužan je da korisnika koji namerava da s njim zaključi ugovor obavesti da na zahtev može bez naknade dobiti tekst nacrtu tog ugovora – kao predlog za njegovo zaključivanje.

Ako korisnik podnese zahtev iz stava 14. ovog člana, davalac usluga dužan je da mu bez naknade u pisanoj formi dostavi tekst nacrtu ugovora iz tog stava, ako je davalac usluga u momentu podnošenja tog zahteva voljan da zaključi ugovor.

Ako uslove finansiranja davaoca lizinga prezentuje treće lice – davalac lizinga dužan je da s tim licem zaključi ugovor o poslovnoj saradnji kojim se ovo lice obavezuje da te uslove prezentuje na isti način kao davalac lizinga.

Narodna banka Srbije propisuje izgled i bliže uređuje sadržinu obrazaca na kojima se sačinjava ponuda i na kojima se ukazuje na rizike koje korisnik preuzima kada se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, kao i sadržinu tog ukazivanja.

Davalac usluga može korisniku zajedno s ponudom pružiti i druge podatke za koje oceni da su korisni za korisnika (poput informacija o pružanju savetodavnih usluga), a ti podaci moraju biti jasno čitljivi i sadržani u posebnom dokumentu.

Primerena objašnjenja

Član 21.

Davalac usluga dužan je da korisniku bez naknade i pre zaključenja ugovora o finansijskim uslugama za koje je korisnik pokazao interesovanje – pruži primerena objašnjenja o tom ugovoru i svim sporednim uslugama kojima se korisniku omogućava da proceni da li su taj ugovor i te sporedne usluge prilagođeni njegovim potrebama i finansijskoj situaciji.

Primerena objašnjenja iz stava 1. ovog člana obuhvataju:

- 1) osnovna obeležja predloženog ugovora, kao i predloženih sporednih usluga, ako postoje;
- 2) konkretne načine na koje bi predloženi ugovor ili sporedne usluge mogle uticati na korisnika, uključujući i posledice neispunjavanja ili neurednog ispunjavanja obaveze plaćanja;
- 3) ako se sporedne usluge pružaju zajedno sa ugovorom – podatak o tome da li se svaki element iz tog paketa može otkazati posebno, kao i o posledicama takvog otkazivanja po korisnika.

U opravdanim slučajevima, davalac usluge može svoje obaveze iz st. 1. i 2. ovog člana prilagoditi okolnostima u kojima se nudi konkretna finansijska usluga, vrsti te usluge, kao i licu kojem se ona nudi.

Narodna banka Srbije može bliže propisati sadržinu primerenih objašnjenja za određene finansijske usluge i način davanja tih objašnjenja.

Ponuda na osnovu profilisanja

Član 22.

Ako davalac usluga korisniku nudi personalizovanu ponudu koja se temelji na automatizovanoj obradi podataka o ličnosti u smislu propisa kojima se uređuje zaštita tih podataka – dužan je da ga o tome obavesti na jasan i razumljiv način.

Obaveza procene kreditne sposobnosti

Član 23.

Pre zaključenja ugovora o kreditnim uslugama ili ugovora o lizingu – davalac usluga dužan je da izvrši procenu kreditne sposobnosti korisnika.

Ako se ugovorne strane nakon zaključenja ugovora iz stava 1. ovog člana saglase da se zaduženje korisnika poveća – davalac usluga dužan je da ponovo proceni kreditnu sposobnost tog korisnika.

Procena kreditne sposobnosti korisnika sprovodi se u interesu korisnika, kako bi se sprečili njegova prezaduženost i neodgovorno odobravanje kredita kod davaoca usluge. Kod ove procene uzimaju se u obzir svi pokazatelji na osnovu kojih se može zaključiti da li će korisnik uredno ispunjavati svoje obaveze iz ugovora.

Procena kreditne sposobnosti sprovodi se na osnovu relevantnih i tačnih podataka o prihodima i rashodima korisnika i drugim finansijskim i ekonomskim okolnostima koje su od značaja za ovu procenu, vodeći računa o prirodi, roku otplate i ukupnom riziku kreditne usluge za korisnika.

Pokazatelji i podaci iz st. 3. i 4. ovog člana mogu da uključuju dokaz o prihodima ili drugim izvorima za otplatu i podatke o finansijskoj i ukupnoj imovini i obavezama, u skladu s propisom Narodne banke Srbije.

Pokazatelji i podaci iz st. 3. i 4. ovog člana ne uključuju posebne vrste podataka o ličnosti u smislu zakona kojim se uređuje zaštita tih podataka.

Pokazatelje i podatke iz st. 3. do 5. ovog člana davalac usluga pribavlja iz relevantnih i pouzdanih izvora kojima se može dokazati njihova verodostojnost, od korisnika, kao i na osnovu uvida u bazu podataka o zaduženosti korisnika.

Davalac usluga dužan je da na odgovarajući način proveri pokazatelje i podatke iz st. 3. do 5. ovog člana, uključujući i upotrebu dokumentacije koja se može nezavisno proveriti (poput izvoda iz javno dostupnih registara i sl.).

Ako je jedan zahtev za zaključenje ugovora zajednički podnelo više korisnika, davalac usluga dužan je da sprovede procenu kreditne sposobnosti na osnovu zajedničke sposobnosti tih korisnika da izvršavaju obaveze iz ugovora.

Davalac usluga dužan je da unutrašnjim aktima uredi postupak za procenu kreditne sposobnosti korisnika, kao i da utvrdi pravila o dokumentovanju i čuvanju podataka i dokumentacije iz st. 3 do 5, 7. i 8. ovog člana.

Baza podataka o zaduženosti korisnika

Član 24.

Baza podataka o zaduženosti korisnika sadrži podatke za čije je prikupljanje i obradu korisnik prethodno dao saglasnost u pisanoj formi i podatke koji se prikupljaju i obrađuju u toj bazi neposredno na osnovu zakona, i to naročito podatke o njegovoj zaduženosti kod davalaca usluga i drugih finansijskih institucija i urednosti izmirivanja obaveza u vezi s tom zaduženošću.

Davalac usluga dužan je da, radi obezbeđivanja pouzdanosti baze iz stava 1. ovog člana, redovno dostavlja i ažurira podatke koji se vode u toj bazi, a odgovara i za tačnost tih podataka.

Narodna banka Srbije može propisati način uspostavljanja, organizovanja i rada baze podataka iz stava 1. ovog člana (kreditni registar), uključujući i način njenog finansiranja, kao i način prikupljanja, dostavljanja, obrade i čuvanja podatka iz te baze.

Rezultat procene kreditne sposobnosti

Član 25.

Davalac usluga zaključuje ugovor o kreditnim uslugama ili ugovor o lizingu samo ako rezultat procene kreditne sposobnosti ukazuje na to da je verovatno da će korisnik ispunjavati obaveze iz ugovora na način i u rokovima predviđenim tim ugovorom.

Davalac usluga dužan je da odluči o zahtevu korisnika za korišćenje usluge, odnosno da omogući korisniku da zaključi ugovor u roku od 15 radnih dana od dana kada je korisnik dostavio sve tražene podatke, informacije i dokumentaciju.

U slučaju stambenog kredita, odnosno kredita obezbeđenog hipotekom – banka može produžiti rok iz stava 2. ovog člana za 10 radnih dana, ali je dužna da o tom produženju obavesti korisnika pre isteka roka iz tog stava.

Ako davalac usluga odbije zahtev za zaključenje ugovora iz stava 1. ovog člana, dužan je da bez odlaganja u pisanoj formi:

- 1) obavesti korisnika o odbijanju ovog zahteva, a može da navede i razloge za odbijanje tog zahteva;
- 2) obavesti korisnika o podacima iz baze podataka iz člana 24. ovog zakona koji su uticali na odluku o odbijanju zahteva;

Ako s korisnikom zaključi ugovor o kreditnim uslugama ili ugovor o lizingu, davalac usluga ne može naknadno raskinuti ili izmeniti taj ugovor na štetu korisnika na osnovu toga što je procena kreditne sposobnosti bila nepravilno sprovedena. Ako u tom slučaju ipak dokaže da je korisnik svesno uskratio ili lažno prikazao pokazatelje i informacije, odnosno dokumentaciju iz člana 23. st. 3. do 5. i 7. ovog zakona – davalac usluga ima pravo i da taj ugovor raskine ili da ga izmeni na štetu korisnika.

Procena kreditne sposobnosti profilisanjem

Član 26.

Ako davalac usluge odbije zahtev za zaključenje ugovora iz člana 25. ovog zakona na osnovu procene kreditne sposobnosti korisnika koja uključuje primenu automatizovane obrade ličnih podataka, korisnik ima pravo da od davaoca usluga zatraži i dobije pomoć lica angažovanih od strane davaoca usluga, u okviru koje korisnik ima pravo da:

- 1) zatraži i dobije jasno i razumljivo objašnjenje o postupku procene kreditne sposobnosti, uključujući objašnjenje o automatizovanoj obradi ličnih podataka, kao i o njenim rizicima, značaju i efektima na odluku;
- 2) iskaže svoje stavove o proceni kreditne sposobnosti na osnovu automatizovane obrade ličnih podataka;
- 3) zatraži da davalac usluga preispita procenu kreditne sposobnosti i donetu odluku.

Davalac usluga dužan je da korisnika obavesti o njegovim pravima iz stava 1. ovog člana u obaveštenju iz člana 25. stav 4. ovog zakona, s tim da je na davaocu usluga teret dokazivanja da je korisniku pružio to obaveštenje.

G l a v a III**SADRŽAJ UGOVORA O FINANSIJSKIM USLUGAMA****Ugovor o kreditu****Član 27.**

Ugovor o kreditu sadrži sledeće obavezne elemente:

- 1) vrstu kredita;
- 2) period na koji se kredit odobrava, odnosno rok otplate kredita;
- 3) poslovno ime, odnosno ime, adresu i broj telefona davaoca kredita i korisnika, kao i imejl adresu davaoca kredita i korisnika, ako je korisnik poseduje;
- 4) iznos kredita koji se odobrava i uslove povlačenja sredstava;
- 5) kod kredita indeksiranog u stranoj valuti – valutu indeksacije, naznaku da se pri odobravanju i otplati kredita primenjuje zvanični srednji kurs dinara prema toj valuti na dan odobravanja, odnosno otplate i datum obračuna;
- 6) visinu nominalne kamatne stope uz određenje da li je fiksna ili promenljiva, a ako je promenljiva – elemente na osnovu kojih se određuje (referentna kamatna stopa, indeks potrošačkih cena i dr.), njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati, kao i fiksni element ako je ugovoren;
- 7) efektivnu kamatnu stopu, pri čemu je potrebno navesti sve pretpostavke primenjene u računanju efektivne kamatne stope;
- 8) ukupnu cenu kredita za korisnika;
- 9) ukupan iznos koji korisnik treba da plati na osnovu ugovora o kreditu, izračunat na dan zaključenja ugovora;
- 10) broj rata kredita, pojedinačni iznos rate u trenutku zaključenja ugovora, kao i period u kome rate dospevaju za naplatu;
- 11) plan otplate kredita i pravo korisnika da u bilo kom trenutku u toku trajanja ugovora besplatno dobije taj plan (ako se kamata i troškovi otplaćuju bez istovremene otplate glavnice – plan otplate kredita treba da sadrži samo rokove i uslove otplate kamate i troškova);
- 12) metod koji se primenjuje kod obračuna kamate (konformni, proporcionalni i dr.);
- 13) obaveštenje o kamatnoj stopi koja se primenjuje u slučaju docnje u skladu sa ovim zakonom i njenu visinu u vreme zaključenja ugovora;
- 14) ostale posledice u slučaju docnje (kašnjenja u otplati kredita, odnosno u slučaju neizmirivanja obaveza), uslove, postupak i posledice otkaza, odnosno raskida ugovora o kreditu, kao i podatak o mogućnosti poveravanja aktivnosti naplate potraživanja;
- 15) uslove i način ustupanja potraživanja;
- 16) vrstu i visinu svih naknada koje padaju na teret korisnika kredita, uz određenje da li su fiksne ili promenljive, a ako su promenljive – periode u kojima će se menjati, kao i vrstu i visinu drugih troškova (porezi, takse, naknade nadležnim organima, trošak procene vrednosti nepokretnosti i dr.);
- 17) vrste sredstava obezbeđenja, mogućnost za njihovu zamenu drugim sredstvom obezbeđenja tokom perioda otplate kredita, kao i uslove aktiviranja tih sredstava u slučaju neizmirivanja obaveza;

18) uslove i način prevremene otplate kredita i visinu naknade u vezi s tim, kao i transparentno i razumljivo objašnjenje kako se ova naknada izračunava;

19) pravo korisnika na odustanak od ugovora, kao i uslove i način tog odustanka;

20) eventualnu obavezu zaključivanja ugovora o sporednim uslugama koje su u vezi sa ugovorom o kreditu (npr. ugovor o platnim uslugama, ugovor o osiguranju i sl.);

21) vrstu pisane forme koju je korisnik odabrao za obaveštenja koja mu davalac kredita dostavlja u skladu sa ovim zakonom i ugovorom o kreditu (npr. podsetnik iz člana 20. stav 5. ovog zakona, obaveštenja u slučaju izmene zaključenog ugovora o kreditu, obaveštenja o promeni nominalne kamatne stope, kod ugovora o revolving kreditu – obaveštenja iz člana 41. ovog zakona);

22) pravo na prigovor i pritužbu i pokretanje postupka posredovanja pred Narodnom bankom Srbije radi vansudskog rešavanja spornog odnosa, uz objašnjenje korisniku o načinu podnošenja prigovora, pritužbe i predloga za posredovanje;

23) adresu Narodne banke Srbije kao organa koji vrši kontrolu davalaca kredita.

Povezani ugovor o kreditu, pored elemenata iz stava 1. ovog člana, sadrži i oznaku robe ili usluge, njenu gotovinsku cenu i obaveštenje o prestanku važenja povezanog ugovora u slučaju korišćenja prava na odustanak od ugovora, kao i o pravima koja korisnik ima prema davaocu kredita u skladu s članom 51. ovog zakona.

Obavezni elementi ugovora o kreditu iz stava 1. ovog člana i povezanog ugovora o kreditu iz stava 2. ovog člana moraju biti jasno čitljivi i prilagođeni tako da se vodi računa o tehničkim ograničenjima trajnog nosača podataka na kojem su prikazani.

Pri zaključivanju ugovora iz stava 1. ovog člana, davalac kredita uz ugovor dostavlja plan otplate kredita i pregled obaveznih elemenata kredita koji sadrži sažeto prikazane osnovne podatke o kreditu.

Posle zaključenja ugovora o kreditu, davalac kredita dužan je da i davaocu sredstva obezbeđenja dostavi kopiju tog ugovora s planom otplate i pregledom obaveznih elemenata, osim ako je davalac sredstva obezbeđenja prodavac stvari koja je predmet hipoteke ili drugog založnog prava na osnovu kupoprodajnog ugovora za čiju realizaciju su odobrena sredstva tog kredita.

Ugovor o kreditnoj kartici

Član 28.

Ugovor o kreditnoj kartici, pored elemenata okvirnog ugovora utvrđenih zakonom kojim se uređuju platne usluge, sadrži i sledeće obavezne elemente:

1) iznos odobrenih sredstava koja korisnik može koristiti u određenom periodu (kreditni limit);

2) ako se kreditni limit odobrava i obračunava u stranoj valuti – naznaku valute;

3) rok dospeća i procenat minimalne mesečne obaveze za plaćanje;

4) visinu nominalne kamatne stope uz određenje da li je fiksna ili promenljiva, a ako je promenljiva – elemente na osnovu kojih se određuje (referentna

kamatna stopa, indeks potrošačkih cena i dr.), njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati, kao i fiksni element ako je ugovoren;

5) efektivnu kamatnu stopu, pri čemu je potrebno navesti sve pretpostavke primenjene u računanju efektivne kamatne stope;

6) metod koji se primenjuje kod obračuna kamate (konformni, proporcionalni i dr.);

7) vrstu i visinu svih naknada koje padaju na teret korisnika kreditne kartice, uz određenje da li su fiksne ili promenljive, a ako su promenljive – periode u kojima će se menjati, kao i vrstu i visinu drugih troškova;

8) način izmirivanja obaveza, uz posebno isticanje roka za otplatu korišćenih sredstava bez obračuna kamate, ako su takvi uslovi ugovoreni;

9) obaveštenje o kamatnoj stopi koja se primenjuje u slučaju docnje u skladu sa ovim zakonom i njenu visinu u vreme zaključenja ugovora;

10) vrste sredstava obezbeđenja, mogućnost njihove zamene drugim sredstvom obezbeđenja tokom perioda otplate kredita, kao i uslove aktiviranja tih sredstava u slučaju neizmirivanja obaveza;

11) posledice u slučaju neizmirivanja obaveza u skladu sa ugovorom, uslove i posledice otkaza, odnosno raskida ugovora, kao i podatak o mogućnosti poveravanja aktivnosti naplate potraživanja;

12) uslove i način ustupanja potraživanja;

13) pravo korisnika na odustanak od ugovora, kao i uslove i način tog odustanka, u skladu s članom 13. ovog zakona;

14) pravo korisnika da u svakom trenutku može izmiriti dugovanje;

15) pravo na prevremenu otplatu nedospelih obaveza po kreditnoj kartici, bez kamate i drugih naknada;

16) eventualnu obavezu zaključivanja ugovora o sporednim uslugama koje su u vezi sa ugovorom o kreditnoj kartici (npr. ugovor o osiguranju);

17) vrstu pisane forme koju je korisnik odabrao za obaveštenja koja mu davalac kredita dostavlja u skladu sa ovim zakonom i ugovorom;

18) pravo na prigovor i pritužbu, kao i mogućnost pokretanja postupka posredovanja pred Narodnom bankom Srbije radi vansudskog rešavanja spornog odnosa, uz objašnjenje o načinu podnošenja prigovora, pritužbe i predloga za posredovanje;

19) adresu Narodne banke Srbije kao organa koji vrši kontrolu davalaca kredita.

Obavezni elementi ugovora o kreditnoj kartici iz stava 1. ovog člana moraju biti jasno čitljivi i prilagođeni tako da se vodi računa o tehničkim ograničenjima trajnog nosača podataka na kojem su prikazani.

Pri zaključivanju ugovora iz stava 1. ovog člana, davalac kredita korisniku uz ugovor dostavlja pregled obaveznih elemenata tog ugovora koji sadrži sažeto prikazane osnovne podatke iz tog ugovora.

Posle zaključenja ugovora o kreditnoj kartici, davalac kredita dužan je da davaocu sredstva obezbeđenja dostavi kopiju tog ugovora s pregledom obaveznih elemenata, osim ako je korisnik kreditne kartice istovremeno i davalac sredstva obezbeđenja.

Ugovor o dozvoljenom prekoračenju

Član 29.

Ugovor o dozvoljenom prekoračenju sadrži elemente iz člana 28. stav 1. ovog zakona.

Ugovorom o dozvoljenom prekoračenju uređuje se i u kojim slučajevima se od korisnika može zahtevati potpuna otplata dozvoljenog prekoračenja, a ovaj ugovor sadrži i podatak o pravu korisnika da to prekoračenje u svakom trenutku prevremeno otplati bez naknade.

Obavezni elementi ugovora o dozvoljenom prekoračenju iz stava 1. ovog člana moraju biti jasno čitljivi i prilagođeni tako da se vodi računa o tehničkim ograničenjima trajnog nosača podataka na kojem su prikazani.

Pri zaključivanju ugovora iz stava 1. ovog člana, davalac kredita korisniku uz taj ugovor dostavlja pregled obaveznih elemenata tog ugovora, koji sadrži osnovne podatke o dozvoljenom prekoračenju.

Posle zaključenja ugovora o dozvoljenom prekoračenju, davalac kredita dužan je da i davaocu sredstva obezbeđenja dostavi kopiju tog ugovora s pregledom obaveznih elemenata ugovora.

Nedozvoljeno prekoračenje

Član 30.

Ako banka omogući korisniku nedozvoljeno prekoračenje – ugovor o otvaranju i vođenju tekućeg računa, odnosno o pružanju platnih usluga, pored elemenata okvirnog ugovora utvrđenih zakonom kojim se uređuju platne usluge, mora da sadrži i sledeće obavezne elemente:

- 1) podatak da je korisniku omogućeno nedozvoljeno prekoračenje po računu;
- 2) visinu nominalne kamatne stope uz određenje da li je fiksna ili promenljiva, a ako je promenljiva – elemente na osnovu kojih se određuje (referentna kamatna stopa, indeks potrošačkih cena i dr.), njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati, kao i fiksni element ako je ugovoren;
- 3) vrstu i visinu svih naknada koje padaju na teret korisnika, uz određenje da li su fiksne ili promenljive, a ako su promenljive – periode u kojima će se menjati, kao i vrstu i visinu drugih troškova.

Ugovor o lizingu

Član 31.

Ugovor o lizingu sadrži sledeće obavezne elemente:

- 1) poslovno ime, odnosno ime, adresu i broj telefona davaoca lizinga i korisnika, kao i imejl adresu davaoca lizinga i imejl adresu korisnika ako je korisnik poseduje;
- 2) bruto nabavnu vrednost predmeta lizinga (zbir vrednosti po kojoj je davalac lizinga stekao pravo svojine nad predmetom lizinga i obračunatog poreza na dodatu vrednost);
- 3) iznos učešća (iznos koji korisnik plaća davaocu lizinga i koji se iskazuje u odnosu na bruto nabavnu vrednost predmeta lizinga);
- 4) iznos neto finansiranja (razlika između bruto nabavne vrednosti predmeta lizinga i učešća);

- 5) broj rata lizing naknade, iznos pojedinačne rate, kao i period u kome rate dospevaju za naplatu;
- 6) preostalu vrednost predmeta lizinga (deo iznosa neto finansiranja koji se može ugovoriti, koji korisnik ne otplaćuje kroz rate, već odjednom, posle isteka perioda na koji je ugovor zaključen ako je ugovorom predviđeno pravo korisnika da otkupi predmet lizinga);
- 7) kod lizinga indeksiranog u stranoj valuti – valutu indeksacije, naznaku da se pri odobravanju i otplati lizinga primenjuje zvanični srednji kurs i datum obračuna;
- 8) visinu nominalne godišnje kamatne stope uz određenje da li je fiksna ili promenljiva, a ako je promenljiva – elemente na osnovu kojih se određuje (referentna kamatna stopa, indeks potrošačkih cena i dr.), njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati, kao i fiksni element ako je ugovoren;
- 9) ako korisnik snosi troškove poreza na (ukupnu) kamatu, iznos tog poreza izračunat na dan zaključenja ugovora, uz naznaku da se ukupan iznos poreza može promeniti u slučaju promene nominalne kamatne stope;
- 10) efektivnu kamatnu stopu i ukupan iznos koji korisnik treba da plati, izračunat na dan zaključenja ugovora, pri čemu je potrebno navesti sve pretpostavke primenjene u računanju efektivne kamatne stope;
- 11) ukupnu cenu lizinga za korisnika;
- 12) ukupan iznos koji korisnik treba da plati na osnovu ugovora o lizingu, izračunat na dan zaključenja ugovora;
- 13) obavezu osiguranja predmeta lizinga;
- 14) pravo otkupa predmeta lizinga/produženja ugovora;
- 15) uslove i način prevremene otplate i visinu naknade u vezi s tim, kao i transparentno i razumljivo objašnjenje kako se ova naknada izračunava;
- 16) metod koji se primenjuje kod obračuna kamate (konformni, proporcionalni i dr.);
- 17) kamatnu stopu koja se primenjuje u slučaju docnje u skladu sa ovim zakonom i njenu visinu u vreme zaključenja ugovora;
- 18) vrstu i visinu svih naknada koje padaju na teret primaoca lizinga, uz određenje da li su fiksne ili promenljive, a ako su promenljive – periode u kojima će ih davalac lizinga menjati, kao i vrstu i visinu drugih troškova (porezi, naknade nadležnim organima i dr.);
- 19) vrste sredstava obezbeđenja, mogućnost njihove zamene tokom perioda otplate predmeta lizinga, kao i uslove aktiviranja tih sredstava u slučaju neizmirivanja obaveza;
- 20) obaveštenje o pravu davaoca lizinga da proda predmet lizinga;
- 21) uslove, postupak i posledice raskida ugovora o lizingu, kao i obaveštenje o uslovima i načinu ustupanja potraživanja;
- 22) pravo korisnika na odustanak od ugovora, uslove i način odustanka;
- 23) vrstu pisane forme koju je korisnik odabrao za obaveštenja koja mu davalac lizinga dostavlja u skladu sa ovim zakonom i ugovorom;
- 24) pravo na prigovor i pritužbu, kao i mogućnost pokretanja postupka posredovanja pred Narodnom bankom Srbije radi vansudskog rešavanja spornog

odnosa, uz objašnjenje o načinu podnošenja prigovora, pritužbe i predloga za posredovanje;

25) adresu Narodne banke Srbije kao organa koji vrši kontrolu davalaca lizinga.

Obavezni elementi ugovora o lizingu iz stava 1. ovog člana moraju biti jasno čitljivi i prilagođeni tako da se vodi računa o tehničkim ograničenjima trajnog nosača podataka na kojem su prikazani.

Kod ugovora o lizingu – kamatna stopa, naknade i drugi troškovi, ako su promenljivi, moraju zavisiti od ugovorenih elemenata koji se zvanično objavljuju (referentna kamatna stopa, indeks potrošačkih cena i dr.) i čija je priroda takva da na njihovu vrednost ne može uticati jednostrana volja nijedne od ugovornih strana.

Pri zaključivanju ugovora iz stava 1. ovog člana, davalac lizinga korisniku uz ugovor dostavlja plan otplate lizinga i pregled obaveznih elemenata tog ugovora koji sadrži sažeto prikazane osnovne podatke o lizingu.

Ugovor o depozitu

Član 32.

Ugovor o depozitu sadrži sledeće obavezne elemente:

- 1) vrstu depozita i period na koji banka prima depozit;
- 2) poslovno ime, odnosno ime, adresu i broj telefona banke i korisnika, kao i imejl adresu banke i imejl adresu korisnika, ako je korisnik poseduje;
- 3) iznos sredstava koji banka prima u depozit;
- 4) valutu u kojoj korisnik polaže a banka isplaćuje sredstva na ime depozita, a u slučaju depozita sa ugovorenom valutnom klauzulom – i tip kursa valute koji se primenjuje pri polaganju, odnosno isplati depozita (zvanični srednji kurs), kao i datum obračuna;
- 5) plan isplate depozita;
- 6) visinu nominalne godišnje kamatne stope, uz naznaku da li za korisnika postoji obaveza plaćanja poreza;
- 7) efektivnu kamatnu stopu, pri čemu je potrebno navesti sve pretpostavke primenjene u računanju efektivne kamatne stope;
- 8) ukupan iznos depozita koji banka isplaćuje korisniku nakon isteka perioda na koji je depozit primljen, odnosno nakon prestanka ugovora;
- 9) bezuslovne pogodnosti koje banka pruža u vezi s depozitom;
- 10) promenljivost nominalne kamatne stope (fiksna ili promenljiva);
- 11) elemente na osnovu kojih se određuje ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora i periode u kojima će se menjati, kao i fiksni element ako je ugovoren;
- 12) metod koji se primenjuje kod obračuna kamate (konformni, proporcionalni i dr.);
- 13) način na koji i uslove pod kojima korisnik može raspolagati sredstvima depozita;
- 14) vrstu i visinu svih naknada koje padaju na teret deponenta, uz određenje da li su fiksne ili promenljive, a ako su promenljive – periode u kojima će se menjati, kao i vrstu i visinu drugih troškova (porezi, naknade nadležnim organima i dr.);

- 15) uslove i način automatskog produžavanja oročenja;
- 16) uslove i način raskida ugovora koji su zaključeni na neodređeno vreme;
- 17) iznos osiguranog depozita;
- 18) vrstu pisane forme koju je korisnik odabrao za obaveštenja koja mu banka dostavlja u skladu sa ovim zakonom i ugovorom;
- 19) pravo na prigovor i pritužbu, kao i mogućnost pokretanja postupka posredovanja pred Narodnom bankom Srbije radi vansudskog rešavanja spornog odnosa, uz objašnjenje o načinu podnošenja prigovora, pritužbe i predloga kojim se pred Narodnom bankom Srbije pokreće postupak posredovanja;
- 20) adresu Narodne banke Srbije, kao organa koji vrši kontrolu banaka.

Obavezni elementi ugovora o depozitu iz stava 1. ovog člana moraju biti jasno čitljivi i prilagođeni tako da se vodi računa o tehničkim ograničenjima trajnog nosača podataka na kojem su prikazani.

Kod ugovora o depozitu – naknade i drugi troškovi, ako su promenljivi, moraju zavisiti od ugovorenih elemenata koji se zvanično objavljuju (referentna kamatna stopa, indeks potrošačkih cena i dr.) i čija je priroda takva da na njihovu vrednost ne može uticati jednostrana volja nijedne od ugovornih strana.

Pri zaključivanju ugovora iz stava 1. ovog člana, banka korisniku dostavlja plan isplate depozita, kao i pregled obaveznih elemenata depozita koji sadrži osnovne podatke o depozitu.

U slučaju automatskog produžavanja oročenja depozita, banka je dužna da, najkasnije 30 dana pre isteka roka oročenja, korisnika obavesti o roku na koji se produžava ugovor o depozitu, kao i o novoj kamatnoj stopi, pri čemu korisnik ima pravo da ugovor raskine u bilo kom trenutku nakon prijema tog obaveštenja, i to bez naknade a uz kamatu ugovorenu za istekli oročeni period, ako je ugovor raskinuo u roku od 30 dana od dana prijema obaveštenja o novoj kamatnoj stopi.

Ako korisnik raskine ugovor o depozitu u skladu sa stavom 5. ovog člana, banka je dužna da mu omogući prenos novčanih sredstava u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju platne usluge koje se odnose na uslugu promene platnog računa.

Forma i sadržina obrazaca

Član 33.

Narodna banka Srbije propisuje formu i sadržinu obrasca plana otplate kredita/lizinga i plana isplate depozita, kao i pregleda obaveznih elemenata ugovora o finansijskim uslugama.

Ugovori o drugim uslugama koje pružaju banke

Član 34.

Ugovor o sefu i ugovori o drugim uslugama koje pružaju banke u skladu sa zakonom (npr. davanje avala, devizno-valutni i menjački poslovi) sadrže vrstu i visinu svih naknada i drugih troškova koji padaju na teret korisnika, odnosno korisnik s njima mora biti upoznat pre zaključenja ugovora ako se ti ugovori ne zaključuju u pisanoj formi u skladu sa zakonom.

Odredbe čl. 5. do 9, čl. 14. do 16, čl. 35. i 36. i čl. 59. do 66. ovog zakona shodno se primenjuju na ugovore iz stava 1. ovog člana.

G l a v a I V

IZMENE UGOVORA I PROMENLJIVA KAMATNA STOPA

Postupak izmene elemenata ugovora

Član 35.

Ako davalac usluga namerava da izmeni neki element ugovora o finansijskim uslugama, osim u slučaju izmene promenljive kamatne stope u skladu sa ovim zakonom, dužan je da u pisanoj formi dostavi korisniku predlog tih izmena, najmanje mesec dana pre početka, odnosno planiranog početka njihove primene.

Predlog iz stava 1. ovog člana sadrži:

- 1) jasan i precizan opis predloženih izmena, sa odgovarajućim pojašnjenjem o položaju korisnika u odnosu na položaj pre tih izmena;
- 2) napomenu da je za predložene izmene potreban pristanak korisnika u situacijama propisanim članom 36. ovog zakona, uz preciziranje načina i roka za davanje takve saglasnosti;
- 3) pojašnjenje izmena koje se primenjuju po sili zakona, drugog propisa ili na osnovu ugovora, ako je primenljivo;
- 4) opis posledica koje mogu nastupiti ako korisnik ne pristane na te izmene, odnosno ako zahteva raskid ugovora, uključujući i navođenje troškova koji padaju na teret korisnika u slučaju tog raskida;
- 5) datum od kada se primenjuju ove izmene.

Izmena obaveznih elemenata ugovora

Član 36.

Ako davalac usluga namerava da izmeni neki od obaveznih elemenata ugovora o finansijskim uslugama dužan je da s korisnikom zaključi aneks ugovora u formi koja je propisana za taj ugovor. Ako korisnik nije saglasan sa ovom izmenom, davalac usluga ne može iz tog razloga jednostrano izmeniti uslove iz ugovora, niti ugovor jednostrano raskinuti, odnosno otkazati.

Ako se visina fiksne kamatne stope ili fiksnog elementa promenljive kamatne stope, odnosno visine naknada i drugih troškova menjaju u korist korisnika ili ako se korisniku daju određena prava da koristi dodatne ili sporedne usluge bez uvođenja

novih ili povećanja postojećih kamata, naknada i drugih troškova – te izmene mogu se primenjivati bez primene stava 1. ovog člana i člana 35. ovog zakona.

Ako je u korist korisnika promenjena visina fiksne kamatne stope ili fiksnog elementa promenljive kamatne stope, davalac usluga obaveštava o tome korisnika u pisanoj formi i dostavlja, odnosno čini dostupnim tom korisniku izmenjeni plan otplate kredita ili lizinga, odnosno plan isplate depozita, i to pre početka primene tih izmena, ako propisom nije drukčije određeno.

Odredbe ovog člana ne primenjuju se u slučaju promene visine promenljive kamatne stope usled promene promenljivog elementa te stope, odnosno zbog primene člana 12. ovog zakona.

Promenljiva nominalna kamatna stopa

Član 37.

Promenljiva nominalna kamatna stopa je kamatna stopa čija visina zavisi od ugovorenih promenljivih elemenata, odnosno promenljivih i fiksnih, s tim što su promenljivi elementi oni koji se zvanično objavljuju (referentna kamatna stopa, indeks potrošačkih cena i dr.).

Visina promenljive kamatne stope ne može biti negativna, odnosno manja od nule.

Promenljivi elementi, odnosno indeksi i referentne stope iz stava 1. ovog člana moraju biti ugovoreni na jasan i razumljiv način, moraju biti objektivni i dostupni, tako da ih ugovorne strane i institucije koje sprovode nadzor mogu proveriti.

Priroda elemenata iz stava 1. ovog člana mora biti takva da na njih ne može uticati jednostrana volja nijedne od ugovornih strana.

Ugovorom o kreditnim uslugama ili ugovorom o lizingu može se predvideti odredba da će se pri obračunu promenljive kamatne stope vrednost njenog promenljivog elementa, odnosno referentne stope koja je manja od nule uzimati kao vrednost nula, ako pre nuđenja takvih ugovora korisnicima, davalac usluge u postupku pred Narodnom bankom Srbije dokaže da takva odredba može dovesti do jasne koristi za korisnike.

Visina kamatne stope kod ugovora o depozitu, bez obzira na to da li je fiksna, promenljiva ili fiksna i promenljiva, ne može biti negativna, odnosno manja od nule.

Banka, odnosno davalac lizinga dužni su da promenljivu nominalnu kamatnu stopu utvrđuju na način određen odredbama ovog člana.

Narodna banka Srbije može urediti postupak iz stava 5. ovog člana.

Obaveštenje o promeni kamatne stope

Član 38.

Ako je ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, davalac usluga dužan je da, u skladu sa ugovorom, o izmeni te stope korisnika obavesti u pisanoj formi, i to pre početka primene izmenjene stope (pre početka perioda otplate, odnosno korišćenja preostalog iznosa kredita po toj novoj stopi), odnosno najmanje 15 dana pre dospeća rate kredita po izmenjenoj kamatnoj stopi koja je izmenjena primenom člana 12. ovog zakona, i da u tom obaveštenju navede datum od kada se izmenjena stopa primenjuje.

Davalac usluga dužan je da u obaveštenju iz stava 1. ovog člana posebno prikaže novu vrednost promenljivog elementa (referentna stopa, indeks i sl.), uz

podatak o tome kog dana je ta vrednost objavljena od strane administratora tog elementa , kao i iznos fiksnog elementa i ukupnu visinu nove kamatne stope.

Uz obaveštenje iz stava 1. ovog člana davalac usluga u pisanoj formi dostavlja korisniku i izmenjeni plan otplate kredita ili lizinga, odnosno plan isplate depozita.

Davalac usluga dužan je da, na zahtev korisnika, plan iz stava 3. ovog člana učini dostupnim korisniku za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, i to bez naknade.

Obaveza obaveštavanja iz stava 1. ovog člana postoji i u slučaju izmene promenljivih elemenata koji utiču na visinu drugih novčanih obaveza.

Prestanak obračuna i objavljivanja referentne stope

Član 39.

Ako je ugovorena promenljiva stopa zasnovana na referentnoj stopi čiji obračun i objavljivanje prestanu, primenjivaće se stopa koja je ugovorom o finansijskim uslugama predviđena kao rezervna, odnosno zamenska stopa.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, ako ugovorom o finansijskim uslugama nije predviđena rezervna, odnosno zamenska stopa, primenjivaće se stopa ili neki drugi promenljivi element koji se zvanično objavljuje i na čiju visinu ne može uticati nijedna od ugovornih strana, a koje odredi Narodna banka Srbije.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana shodno se primenjuju i kada je umesto referentne stope u skladu s članom 8. ovog zakona ugovoren neki drugi promenljivi element.

Referentna stopa prosečnog troška finansiranja bankarskog sektora

Član 40.

Narodna banka Srbije može na svojoj internet prezentaciji objaviti referentnu stopu prosečnog troška finansiranja bankarskog sektora Republike Srbije, koja se može ugovoriti kao promenljivi element promenljive nominalne kamatne stope.

Narodna banka Srbije može bliže urediti način obračuna i objavljivanja referentne stope iz stava 1. ovog člana.

G l a v a V

POSEBNA PRAVA KORISNIKA

Prava u vezi sa ugovorom o revolving kreditu

Član 41.

Korisnik može na uobičajeni način, bez naknade i u svakom momentu, osim ako je ugovoren otkazni rok, koji ne može biti duži od mesec dana – da otkáže ugovor o revolving kreditu.

Ako je tako ugovoreno, davalac kredita može otkazati ugovor o revolving kreditu tako što će korisnika u pisanoj formi obavestiti o otkazu najkasnije dva meseca ranije.

Ako je tako ugovoreno, davalac kredita može iz opravdanih razloga (neovlašćeno korišćenje kredita, značajno pogoršanje kreditne sposobnosti korisnika i dr.) uskratiti korisniku pravo na povlačenje sredstava, s tim da je dužan da ga o razlozima tog uskraćivanja obavesti u pisanoj formi, i to, ako je moguće, odmah ili u roku od naredna tri dana, osim u slučaju da je pružanje takvih obaveštenja zabranjeno drugim propisima.

Obaveštavanje o stanju duga i prekoračenju računa

Član 42.

Davalac usluga dužan je da, u roku od 15 dana od dana unošenja podataka o docnji korisnika u bazu podataka o zaduženosti iz člana 24. ovog zakona, korisniku bez naknade dostavi obaveštenje o stanju njegovog duga po ugovoru o kreditu, revolving kreditu, odnosno lizingu.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o visini glavnice, kamata, naknada i dr., izraženih pojedinačno, podatke o ukupnom stanju duga na određeni dan, kao i objašnjenje da su podaci o docnji evidentirani u bazi podatka o zaduženosti, te posledice koje to može imati po korisnika.

U slučaju dozvoljenog prekoračenja, davalac kredita dužan je da najmanje jedanput mesečno korisniku bez naknade, u pisanoj formi, dostavi obaveštenje – izvod o svim promenama na njegovom računu, a dužan je da to obaveštenje dostavi bez odlaganja na zahtev korisnika, s tim da u tom slučaju ima pravo da naplati primerenu naknadu.

Obaveštenje iz stava 3. ovog člana obavezno sadrži sledeće podatke:

- 1) broj računa;
- 2) period na koji se izvod odnosi;
- 3) datum promene, opis promene, kao i iznos i vrstu promene (odobrenje ili zaduženje računa);
- 4) prethodno i novo stanje računa, kao i datum slanja izvoda;
- 5) primenjenu nominalnu kamatnu stopu;
- 6) sve zaračunate naknade i troškove;
- 7) ako postoji, minimalni iznos koji korisnik mora da plati.

Banka je dužna da odmah i bez odlaganja obavesti korisnika ako je njegov račun zadužen za iznos koji je doveo do korišćenja nedozvoljenog prekoračenja.

U obaveštenju iz stava 5. ovog člana banka navodi:

- 1) iznos nedozvoljenog prekoračenja;
- 2) trenutni iznos prekoračenja;
- 3) kamatnu stopu koja će se primeniti na iznos prekoračenja;
- 4) podatke o drugim eventualnim naknadama, troškovima i ugovornim kaznama;
- 5) datum do kojeg korisnik mora izvršiti isplatu dugovanog iznosa.

Korisniku nedozvoljenog prekoračenja koji izmiri dug po tom prekoračenju u roku od pet dana od dana zaduženja računa po osnovu kojeg se nalazi u nedozvoljenom prekoračenju banka ne naplaćuje kamatu na nedozvoljeno prekoračenje niti bilo koju drugu naknadu.

Ako korisnik redovno koristi nedozvoljeno prekoračenje računa, banka je dužna da mu ponudi neku drugu vrstu kreditne usluge ili pružanje savetodavnih usluga.

Prestanak i smanjenje dozvoljenog i nedozvoljenog prekoračenja

Član 43.

Ako davalac dozvoljenog ili nedozvoljenog prekoračenja donese odluku o smanjenju iznosa tih prekoračenja ili odluku o raskidu ugovora o dozvoljenom prekoračenju, odnosno odluku o prestanku primene nedozvoljenog prekoračenja – dužan je da o tome obavesti korisnika na ugovoreni način mesec dana pre datuma primene tog smanjenja ili raskida ugovora, odnosno prestanka primene nedozvoljenog prekoračenja.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, davalac dozvoljenog ili nedozvoljenog prekoračenja dužan je da korisniku, pre pokretanja izvršnog postupka i bez dodatnih troškova, ponudi mogućnost otplate iznosa dugovanja u 12 jednakih mesečnih rata, uz primenu nominalne kamatne stope iz ugovora o dozvoljenom prekoračenju, odnosno kamatne stope koja se primenjuje za nedozvoljeno prekoračenje.

Olakšice u slučaju problema u otplati duga

Član 44.

Ako u toku trajanja ugovornog odnosa nastupe okolnosti koje korisnika dovode u teško imovinsko stanje, odnosno druge bitne okolnosti na koje korisnik ne može da utiče, davalac kredita mora primeniti razumne mere kojima će korisniku olakšati otplatu dugovanog iznosa pre pokretanja izvršnog postupka, pri čemu će se posebno uzeti u obzir lične okolnosti korisnika.

Davalac kredita nije dužan da primenjuje mere iz stava 1. ovog člana prema korisniku prema kome je te mere već primenio, nakon čega je taj korisnik ponovo zapao u docnju, odnosno nije dužan da primeni te mere ako korisnik ne odgovori na ponudu davaoca kredita u roku koji mu taj davalac kredita ostavi, a koji ne može biti kraći od deset dana.

Pod razumnim merama iz stava 1. ovog člana podrazumevaju se potpuno ili delimično refinansiranje duga iz ugovora, odnosno izmene ugovorenih uslova, poput sledećih mera:

- 1) produženje roka otplate;
- 2) promena vrste ugovora;
- 3) odloženo plaćanje celokupnog iznosa kredita, kamate, glavnice, dozvoljenog ili nedozvoljenog prekoračenja, duga po kreditnoj kartici ili određenih rata kredita, za određeni period;
- 4) smanjenje kamatne stope;
- 5) odobrenje da korisnik ne vrši isplate u određenom periodu;
- 6) delimična otplata duga;
- 7) promena valute u kojoj je izražena obaveza, ako novčana obaveza nije izražena u dinarima;
- 8) delimičan oprost i konsolidacija duga;
- 9) proglašenje zastoja u otplati (moratorijum) za određeni period, u kome davalac kredita ne obračunava zateznu kamatu na dospelu a neizmireno potraživanje.

Prilikom izmene ugovorenih uslova iz stava 3. ovog člana, davalac kredita nije dužan da sprovodi procenu kreditne sposobnosti korisnika u smislu čl. 23. do 26. ovog zakona, pod uslovom da se tom izmenom znatno ne povećava ukupan iznos koji korisnik treba da plati.

Odredba stava 4. ovog člana ne dovodi u pitanje obavezu procene kreditne sposobnosti korisnika u skladu s drugim propisima.

Ako banka, zbog neispunjenja novčanih obaveza korisnika po ugovoru o kreditu, raskine taj ugovor, odnosno proglasi celokupan iznos preostalog duga po tom ugovoru dospelim – banka ne može vršiti naplatu duga s računa korisnika kod te banke primenom odredaba zakona kojim se uređuju platne usluge a koje se odnose na zaduženje platnog računa korisnika bez platnog naloga tog korisnika.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju na davaoca lizinga.

Kod povezanih ugovora o kreditu, davalac kredita i korisnik mogu u ugovoru o kreditu izričito predvideti da je u slučaju docnje korisnika i pod uslovima utvrđenim u ugovoru o kreditu za potpunu otplatu kredita dovoljno da se na davaoca kredita izvrši prenos prava svojine na robu obuhvaćenoj povezanim ugovorom o kreditu ili da se izvrši prenos prihoda od prodaje te robe.

Narodna banka Srbije može bliže propisati uslove, kriterijume i način primene mera iz ovog člana.

Izmirenje obaveza po stambenom kreditu u slučaju problema u otplati

Član 45.

Kod ugovora o stambenom kreditu kod kojih je kao sredstvo obezbeđenja ugovorena hipoteka na nepokretnosti, pre pokretanja vansudskog postupka namirenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje hipoteka, odnosno pre pokretanja izvršnog postupka, banka je dužna da korisniku ponudi sledeće:

1) da u roku koji banka odredi, a koji ne može biti kraći od dva meseca, korisnik izvrši prodaju nepokretnosti i da banci prenese prihod od prodaje te nepokretnosti, radi plaćanja ukupnog iznosa duga po stambenom kreditu, uključujući dospelu kamatu i eventualne troškove;

2) da u roku od mesec dana banci prenese pravo svojine na toj nepokretnosti.

Banka je dužna da u skladu sa stavom 1. ovog člana korisniku ponudi opciju prenosa prava svojine iz tačke 2) tog stava samo ako je prema poslednjoj proceni tržišna vrednost nekretnine najmanje za 5% veća od duga korisnika koji uključuje kamate i eventualne troškove.

Prenos prava svojine iz stava 1. tačka 2) ovog člana predstavlja zamenu ispunjenja u smislu zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi i ne smatra se prenosom uz naknadu u smislu zakona kojim se uređuje porez na imovinu. Banka ima pravo da obračunava kamatu na dug korisnika u periodu koji je određen za prodaju nepokretnosti, odnosno prenos prava svojine na nepokretnosti, po stopi čija visina predstavlja polovinu vrednosti stope zatezne kamate, odnosno polovinu vrednosti ugovorene redovne kamate u smislu člana 11. ovog zakona, ako je redovna kamata veća od zatezne kamate.

U slučaju prodaje nepokretnosti od strane korisnika, kupoprodajna cena se uplaćuje na račun banke poverioca, a odredba ugovora o kupoprodaji nepokretnosti kojim je drugačije određeno – ništava je.

Nakon naplate svog potraživanja prenosom kupoprodajne cene iz stava 5. ovog člana, banka je dužna da istog dana prenese na račun korisnika eventualni preostali iznos kupoprodajne cene iz tog stava.

Banka nije dužna da postupi u skladu sa stavom 1. tačka 2) ovog člana u sledećim slučajevima:

1) korisnik kredita nije i vlasnik nepokretnosti koja je predmet hipoteke, sa udelom 1/1;

2) predmet hipoteke je stečen u toku trajanja bračne zajednice, a bračni partner koji je solidarni dužnik po stambenom kreditu ili jemac, nije dao izričitu saglasnost za prenos prava svojine na toj nepokretnosti na banku;

3) postoji više korisnika stambenog kredita koji je obezbeđen hipotekom na nepokretnosti, a nisu se svi korisnici saglasili s prenosom prava svojine na toj nepokretnosti;

4) na nepokretnosti je upisana hipoteka drugog reda, zabeležba spora i/ili izvršenja, ili je, nakon uspostavljanja hipoteke u korist banke, upisano pravo plodouživanja, pravo zakupa, službenosti ili bilo koji drugi teret koji bi na bilo koji način ograničavao pravo svojine banke na toj nepokretnosti nakon prenosa, odnosno sprečavo banku da se odmah uknjiži kao vlasnik na nepokretnosti;

5) stambeni kredit je osiguran kod Nacionalne korporacije za osiguranje stambenih kredita a ne postoji njena saglasnost na opciju izmirenja obaveza korisnika po stambenom kreditu prenosom prava svojine na nepokretnosti;

6) kredit je proglašen dospelim u celosti pre 1. januara 2025. godine.

Ako korisnik odbije ponudu iz stava 1. ovog člana, odnosno u roku iz tog stava koji je banka odredila ne prenese prihod od prodaje nepokretnosti ili ne prenese pravo svojine na nepokretnosti na banku – banka može pokrenuti vansudski postupak namirenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje hipoteka, odnosno izvršni postupak, a radi namirenja svog potraživanja.

Narodna banka Srbije može bliže propisati uslove, kriterijume i način primene mera, odnosno postupanja banaka u namirenju potraživanja po stambenim kreditima iz ovog člana.

Pravo na primenu istog tipa kursa

Član 46.

Davalac kredita dužan je da i pri odobravanju kredita indeksiranog u stranoj valuti i pri otplati tog kredita primenjuje zvanični srednji kurs dinara prema valuti u kojoj je taj kredit indeksiran.

Ako je ugovor o kreditu iz stava 1. ovog člana isplaćen pre početka primene ovog zakona na način koji nije u skladu s tim stavom, banka je dužna da pri otplati tog kredita primenjuje tip deviznog kursa po kojem je taj kredit isplaćen (kupovni ili prodajni) ili da primenjuje tip deviznog kursa koji je povoljniji za korisnika.

Odredba stava 1. ovog člana shodno se primenjuje na ugovor o lizingu, odnosno depozitu.

Pravo na isti metod obračuna kamate

Član 47.

Ako ima obavezu polaganja namenskog depozita sa ugovorenom kamatom radi dobijanja kredita, korisnik ima pravo da se na taj depozit primenjuje isti metod obračuna kamate koji je primenjen na obračun kamate na iznos odobrenog kredita, a banka je dužna da mu omogući ostvarenje tog prava.

Preвременa otplata

Član 48.

Korisnik ima pravo da u bilo kom trenutku, u potpunosti ili delimično, izvrši svoje obaveze iz ugovora o kreditu, u kom slučaju ima pravo na umanjenje ukupne cene kredita za iznos kamate i svih drugih naknada koje se naplaćuju u korist davaoca kredita za preostali period trajanja tog ugovora (prevremena otplata).

Pri obračunu umanjenja iz stava 1. ovog člana ukupna cena kredita umanjuje se i za srazmerni iznos naknada koje su jednokratno naplaćene u korist davaoca kredita za celokupan period otplate, a u slučaju potpune prevremene otplate može se umanjiti i za srazmerni iznos naknada naplaćenih u korist trećih lica (npr. povraćaj srazmernog iznosa premije osiguranja).

Kada korisnik zahteva otplatu kredita, davalac kredita dužan je da mu odmah po prijemu tog zahteva u pisanoj formi dostavi sve podatke potrebne za razumevanje posledica te odluke, kao što su iznos umanjenja ukupne cene kredita za iznos kamate i naknada, uključujući iznos umanjenja za srazmeran iznos jednokratno naplaćene naknade, kao i iznos naknade za prevremenu otplatu koju je korisnik dužan da plati davaocu kredita.

Davalac kredita dužan je da u roku od tri radna dana od dana podnošenja zahteva iz stava 3. ovog člana omogući korisniku da izvrši prevremenu otplatu, s tim da se kao dan prevremene otplate uzima dan kada je korisnik obezbedio sredstva na računu kod tog davaoca za izvršenje prevremene otplate.

Davalac kredita može da ugovori naknadu za prevremenu otplatu kredita ako je za period prevremene otplate ugovorena fiksna nominalna kamatna stopa, a kod stambenih kredita i kredita čija je namena kupovina nepokretnosti ako je ugovorena fiksna ili promenljiva nominalna kamatna stopa.

Naknada iz stava 5. ovog člana može se ugovoriti do visine pretrpljene štete zbog prevremene otplate, a najviše do 1% iznosa prevremeno otplaćenog kredita, i to ako je period između prevremene otplate i roka ispunjenja obaveze iz ugovora o kreditu duži od jedne godine, a ako je ovaj period kraći, ova naknada ne može biti veća od 0,5% iznosa prevremeno otplaćenog kredita.

Davalac kredita može tražiti naknadu iz stava 5. ovog člana pod uslovom da je iznos prevremene otplate u periodu od dvanaest meseci veći od 1.200.000 dinara.

Naknada iz stava 5. ovog člana ne može se zahtevati u sledećim slučajevima:

- 1) ako se otplata vrši na osnovu zaključenog ugovora o osiguranju čija je namena obezbeđivanje otplate;
- 2) u slučaju dozvoljenog prekoračenja računa ili kreditne kartice;
- 3) ako se otplata vrši u toku perioda za koji je ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, osim kod stambenih kredita.

Naknada iz ovog člana ni u jednom slučaju ne može biti veća od iznosa kamate koju bi korisnik platio tokom perioda između prevremene otplate i roka ispunjenja obaveze iz ugovora o kreditu.

Pod štetom iz ovog člana podrazumeva se razlika između kamate ugovorene s korisnikom i tržišne kamate po kojoj banka može da plasira iznos dobijen prevremenom otplatom u momentu ove otplate, uključujući i administrativne troškove.

Pod tržišnom kamatom iz stava 10. ovog člana podrazumeva se prosečna ponderisana kamatna stopa za tu vrstu kredita koju na svojoj internet stranici objavljuje Narodna banka Srbije.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju na ugovor o lizingu.

Obaveštenje o izmirenju obaveza i povraćaj sredstava obezbeđenja

Član 49.

Kada korisnik izmiri sve svoje obaveze po ugovoru o finansijskoj usluzi, davalac usluga dužan je da ga u pisanoj formi obavesti da je izmirio sve svoje obaveze po tom ugovoru, i to u roku od 15 dana od dana izmirenja tih obaveza.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o ugovoru po kome su izmirene obaveze prema davaocu usluga, iznos izmirenih obaveza i potpis odgovornog lica.

Korisnik, odnosno davalac sredstva obezbeđenja ima pravo da, nakon potpunog izmirenja obaveza korisnika prema davaocu usluga, preuzme neiskorišćena sredstva obezbeđenja data po tom ugovoru.

Ako je sredstvo obezbeđenja iz stava 3. ovog člana menica – pravo korisnika, odnosno davaoca tog sredstva obezbeđenja (izdavalac menice) da preuzme neiskorišćenu menicu prestaje nakon godinu dana od dana izmirenja obaveza po ugovoru u vezi s kojim je ta menica izdata.

Nakon isteka roka iz stava 4. ovog člana, davalac usluga je dužan da uništi menicu iz tog stava, o čemu sačinjava zapisnik, koji dostavlja korisniku i izdavaocu menice.

Ako ne može da omogući izdavaocu menice iz stava 4. ovog člana da preuzme menicu (izgubljena ili uništena menica u trenutku kada je korisnik izmirio sve svoje obaveze), davalac usluga je dužan da korisniku, odnosno izdavaocu menice uz obaveštenje iz stava 1. ovog člana dostavi i potvrdu da je menica izgubljena, odnosno uništena.

U slučaju iz stava 6. ovog člana, davalac usluga je dužan da izdavaocu menice isplati iznos koji odgovara iznosu troškova koje je korisnik snosio u vezi s meničnim blanketom, sa zakonskom zateznom kamatom od dana izmirivanja obaveza po ugovoru o finansijskoj usluzi iz stava 1. ovog člana do dana isplate tih troškova izdavaocu.

Ako menica iz stava 4. ovog člana bude naplaćena, odnosno zloupotrebljena – banka je dužna da izdavaocu te menice nadoknadi stvarnu štetu, sa zakonskom zateznom kamatom od dana naplate menice do isplate te naknade.

Ako je sredstvo obezbeđenja iz stava 3. ovog člana hipoteka upisana u korist davaoca kredita ili pokretna stvar nad kojom je uspostavljena zaloga upisom založnog prava u odgovarajući registar, davalac kredita dužan je da odmah nakon otplate kredita preduzme odgovarajuće aktivnosti radi brisanja hipoteke, odnosno založnog prava iz tog registra i da bez odlaganja obavesti o tome korisnika odnosno davaoca tog sredstva obezbeđenja, kao i njihovom brisanju, osim ako je propisano da ih o brisanju hipoteke, odnosno založnog prava obaveštava taj registar.

Davalac kredita ne može naplatiti nikakvu naknadu za preduzimanje radnji iz stava 9. ovog člana, bez obzira na postojanje stvarnih troškova.

Obaveze davaoca kredita iz stava 9. ovog člana ne dovode u pitanje pravo korisnika, odnosno davaoca sredstva obezbeđenja na raspolaganje neispisanom hipotekom u smislu zakona kojim se uređuje hipoteka, ako je tog davaoca pre otplate kredita obavestio o nameri da koristi to svoje pravo.

Ustupanje potraživanja

Član 50.

Davalac kredita potraživanje iz ugovora o kreditnim uslugama zaključenog s korisnikom iz člana 2. tačka 13) podtačka (1) ovog zakona može ustupiti samo drugom davaocu kredita, s tim da banka svoje potraživanje iz tih ugovora može ustupiti samo drugoj banci.

Davalac kredita dužan je da bez odlaganja obavesti korisnika o ustupanju potraživanja iz stava 1. ovog člana.

Ako je davalac sredstva obezbeđenja korisnik iz člana 2. tačka 13) podtačka (1) ovog zakona, na njega se primenjuju pravila o ustupanju potraživanja koja važe za glavnog dužnika.

U slučaju ustupanja potraživanja davaoca kredita iz ugovora o kreditnim uslugama, korisnik zadržava sva prava koja su ugovorena, kao i pravo isticanja prigovora prema drugom davaocu kredita koje je imao i prema prvom davaocu kredita, a drugi davalac kredita ne može korisnika dovesti u nepovoljniji položaj od položaja koji bi imao da to potraživanje nije preneto i korisnik zbog toga ne može biti izložen dodatnim troškovima.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju na potraživanja iz ugovora o lizingu.

G l a v a VI

POVEZANI UGOVORI O KREDITU I PRAKSA OBJEDINJAVANJAVEZIVANJA USLUGA

Povezani ugovori o kreditu

Član 51.

Ako korisnik svoje pravo na odustanak od ugovora o kupovini robe, odnosno pružanju usluge ostvaruje u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača – ne obavezuje ga povezani ugovor o kreditu.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, prodavac je dužan da o odustanku od ugovora o kupovini robe, odnosno pružanju usluge obavesti davaoca kredita u roku od osam dana od tog odustanka, a davalac kredita dužan je da iznos kredita (s kamatom) koji je korisnik otplatio do momenta odustanka od tog ugovora vrati korisniku bez odlaganja, a najkasnije u roku od 30 dana od dana kad je obavешten o odustanku.

Ako se zaključi ugovor o kupovini robe, odnosno pružanju usluge, a kredit na osnovu povezanog ugovora o kreditu ne bude odobren – ugovor o kupovini robe, odnosno pružanju usluge se raskida, osim ako lice kome nije odobren kredit odluči da taj ugovor ostane na snazi.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju na ugovor o lizingu.

Praksa objedinjavanja i vezivanja usluga

Član 52.

Davalac kredita može da primenjuje praksu objedinjavanja usluga.

Davaocu kredita zabranjeno je da primenjuje praksu vezivanja usluga.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, davalac kredita može kao uslov za zaključenje ugovora o kreditu da zahteva od korisnika otvaranje ili održavanje prethodno otvorenog platnog ili štednog računa ako je svrha takvog računa isključivo:

- 1) prikupljanje sredstava za otplatu kredita i/ili
- 2) otplaćivanje kredita i/ili
- 3) pružanje dodatnog sredstva obezbeđenja u slučaju neispunjavanja obaveza.

U slučaju iz stava 3. ovog člana, kao i u slučaju objedinjavanja usluga, davalac kredita može zahtevati da korisnik deponuje određeni iznos, odnosno deo redovnog mesečnog prihoda (zarada, penzija, naknada zarade i sl.) na svom platnom ili štednom računu koji se vodi kod te banke.

Pri određivanju iznosa iz stava 4. ovog člana, davalac kredita dužan je da vodi računa o srazmernosti između tog (mesečnog) iznosa i iznosa (mesečnih) obaveza po kreditu, kao i svrsi koja se deponovanjem tog iznosa nastoji postići.

Polisa osiguranja povezana sa ugovorom o kreditu

Član 53.

Davalac kredita može od korisnika da zahteva dostavljanje odgovarajuće polise osiguranja povezane sa ugovorom o kreditu, pri čemu je dužan da vodi računa o proporcionalnosti između iznosa kredita i zahtevane polise osiguranja.

U slučaju iz stava 1. ovog člana davalac kredita dužan je da prihvati i polisu osiguranja koju je izdao pružalac usluge osiguranja koji se razlikuje od onog kojeg je predložio taj davalac, ako ta polisa osiguranja pruža isti nivo jemstva, pri čemu davalac kredita ne može izmeniti uslove kredita koje je ponudio korisniku.

Pri izdavanju polise osiguranja povezane sa ugovorom o kreditu ne mogu se koristiti lični podaci korisnika koji se odnose na dijagnoze onkoloških bolesti nakon proteka 15 godina od završetka lečenja korisnika.

Davalac kredita dužan je da obavesti korisnika o tome da u periodu koji ne može biti kraći od tri radna dana ima pravo da uporedi različite ponude osiguranja povezanih sa ugovorom o kreditu, pri čemu taj davalac u ovom periodu ne može menjati zahtevane uslove osiguranja.

Korisnik može na svoj izričit zahtev pribaviti polisu osiguranja i pre isteka roka iz stava 4. ovog člana.

Dozvoljenost prakse vezivanja usluga

Član 54.

Praksa vezivanja usluga dozvoljena je i ako banka u postupku pred Narodnom bankom Srbije učini izvesnim da vezivanje proizvoda ili kategorija proizvoda za ugovor o kreditu u konkretnom slučaju dovodi do jasne koristi za korisnike, uzimajući pritom u obzir dostupnost i cene relevantnih proizvoda koji se nude na tržištu.

Narodna banka Srbije može urediti postupak iz stava 1. ovog člana.

G l a v a VII

USLUGE KOJE SE ODOSE NA SAVETOVANJE KORISNIKA

Uslovi za pružanje savetodavnih usluga

Član 55.

Banka može da pruža savetodavne usluge u pogledu bankarskih usluga u skladu sa odredbama ovog zakona.

Davalac usluga koji nije banka ne može pružati savetodavne usluge.

Banka je dužna da obavesti korisnika o tome da li u vezi sa uslugom koju taj korisnik zahteva ta banka može pružiti savetodavne usluge ili ih je već pružila tom korisniku.

Banka može da pruži savetodavne usluge korisniku samo ako on to izričito zahteva ili na to pristane zaključenjem ugovora o pružanju savetodavnih usluga.

Prilikom pružanja savetodavnih usluga banka ne može da koristi izraz „nezavisni savetnik“ ili „nezavisni savet“ i može savetovati korisnika isključivo u pogledu finansijskih usluga koje ona pruža.

Pre pružanja savetodavnih usluga ili zaključenja ugovora o pružanju tih usluga, banka je dužna da korisniku u pisanoj formi dostavi sledeće:

- 1) podatak o tome da se preporuka banke temelji isključivo na ponudi proizvoda i usluga te banke;
- 2) podatak o visini naknade koju je korisnik dužan da plati za pružanje savetodavnih usluga ako se takva naknada naplaćuje ili o metodu koji se koristi za izračunavanje ove naknade u slučaju da se iznos naknade ne može utvrditi u trenutku dostavljanja tih podataka.

Podatke iz stava 6. ovog člana banka može dostaviti korisniku u okviru predugovornog informisanja.

Način pružanja savetodavnih usluga

Član 56.

Kada banka pruža korisniku savetodavne usluge, dužna je da:

- 1) prikupi potrebne informacije o finansijskoj situaciji korisnika, njegovim potrebama i svrsi koja se namerava postići ugovorom o finansijskoj usluzi, kako bi mogla da mu preporuči za njega prikladan ugovor;
- 2) proceni finansijsku situaciju i potrebe korisnika na osnovu informacija iz tačke 1) ovog stava, koje moraju biti ažurirane u trenutku procene, pri čemu je dužna da uzme u obzir razumne pretpostavke o rizicima koji proizlaze iz finansijske situacije korisnika tokom trajanja preporučenog ugovora o finansijskoj usluzi;

3) razmotri dovoljno veliki broj usluga iz svoje ponude koje su iste vrste i karakteristika kao usluga za koju je korisnik zainteresovan i na osnovu toga preporučiti jedan ili više ugovora o finansijskoj usluzi iz te ponude koji su prikladni s obzirom na potrebe, finansijsku situaciju i lične okolnosti korisnika;

4) postupa u najboljem interesu korisnika;

5) korisniku u pisanoj formi uruči dokaz o pruženoj preporuci koju je korisnik odabrao i koja je naznačena u ugovoru o pružanju savetodavnih usluga.

Banka je dužna da upozori korisnika u slučaju da određeni ugovor o finansijskoj usluzi može dovesti do pojave specifičnog rizika za korisnika s obzirom na njegovu finansijsku situaciju.

Narodna banka Srbije može bliže urediti način pružanja savetodavnih usluga, kao i uslove za pružanje tih usluga.

G l a v a VIII

UGOVORI NA DALJINU

Član 57.

Na finansijske usluge iz ovog zakona koje se ugovaraju, odnosno pružaju na daljinu primenjuju se odredbe ovog zakona i zakona kojim se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga kod ugovaranja na daljinu.

Davalac usluga dužan je da korisniku s kojim je zaključio ugovor na daljinu korišćenjem određenog sredstva komunikacije na daljinu omogući da preko tog istog sredstva ostvaruje svoja prava utvrđena ovim zakonom.

Ako korisnik i davalac usluga zaključuju ugovor o finansijskoj usluzi putem elektronskih usluga, korisnik ima pravo da u predugovornoj fazi, kao i u opravdanim slučajevima nakon zaključenja ugovora, a tokom radnog vremena davaoca usluga koje ne može biti kraće od 50 sati nedeljno – zahteva komunikaciju sa zaposlenim, odnosno fizičkim licem angažovanim kod tog davaoca radi pružanja potrebnih objašnjenja.

Korisnik može potpisati ugovor na daljinu u vrednosti do 1.200.000 dinara, a izuzetno i ugovor o depozitu na daljinu u vrednosti do 2.400.000 dinara, ako je davalac usluga proverio i potvrdio njegov korisnički identitet korišćenjem najmanje dva elementa za potvrđivanje korisničkog identiteta (autentifikacija) ili korišćenjem šema elektronske identifikacije visokog nivoa pouzdanosti, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Narodna banka Srbije može bliže propisati pojedina prava korisnika finansijskih usluga kod ugovaranja finansijskih usluga na daljinu, kao i uslove i način ostvarivanja i zaštite tih prava.

G l a v a IX

NEPOŠTENA POSLOVNA PRAKSA I NEPRAVIČNE UGOVORNE ODREDBE

Član 58.

Narodna banka Srbije može utvrđivati da li je davalac usluge obavljao nepoštenu poslovnu praksu ili ugovarao, odnosno primenjivao nepravične odredbe.

Odredba ugovora o finansijskoj usluzi o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo smatraće se nepravičnom ako, protivno načelu savesnosti i poštenja, prouzrokuje značajnu neravnotežu u pravima i obavezama ugovornih strana, na štetu korisnika.

Smatra se da se nije pojedinačno pregovaralo o odredbi ugovora ako je sačinjena unapred, te korisnik nije mogao da utiče na suštinu te odredbe, posebno u slučaju unapred sačinjenih standardnih ugovora, odnosno ugovora po pristupu.

Činjenica da se o pojedinim delovima odredbe ili o određenoj odredbi pojedinačno pregovaralo ne dovodi u pitanje primenu ovog člana u odnosu na ostale odredbe ugovora ako ukupna procena ugovora ukazuje da se i dalje radi o ugovoru po pristupu.

Ako davalac usluga tvrdi da se o standardnoj odredbi ugovora pojedinačno pregovaralo, teret dokazivanja te činjenice je na njemu.

Prilikom procene pravičnosti odredbe ugovora o finansijskoj usluzi uzimaju se u obzir vrsta i priroda te usluge, uslovi i okolnosti pod kojima je ugovor zaključen, kao i sve ostale odredbe tog ugovora ili povezanog ugovora.

Odredbe ugovora kojima je određen predmet ugovora, tj. predmet finansijske usluge, kao i odredba o ceni te usluge kao protivčinidbe za tu uslugu – ne mogu biti predmet procene pravičnosti u smislu odredaba ovog člana, pod uslovom da su formulisane jasno i razumljivo.

Ako postoji sumnja u pogledu značenja određene odredbe u ugovoru o finansijskoj usluzi, primeniće se značenje koje je najviše u korist korisnika.

Odredba ugovora o finansijskoj usluzi za koju Narodna banka Srbije utvrdi da je nepravična prestaje da proizvodi pravno dejstvo od trenutka utvrđivanja njene nepravičnosti.

Izuzetno od stava 9. ovog člana, ako je nepravična ugovorna odredba proizvela značajne materijalne posledice po korisnika, Narodna banka Srbije može odrediti da odredba ugovora o finansijskoj usluzi za koju je utvrdila da je nepravična prestaje da proizvodi pravno dejstvo od trenutka ugovaranja te odredbe, ali najviše tri godine od prvog dana godine u kojoj je utvrđena nepravičnost.

Odredba iz stava 9. ovog člana ne dovodi u pitanje pravo suda da utvrdi ništavost nepravične odredbe u ugovoru o finansijskoj usluzi.

Na pitanja nepravičnih ugovornih odredbi koja nisu uređena ovim zakonom primenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje zaštita potrošača.

Nepoštena poslovna praksa ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.

Postupak za utvrđivanje nepoštene poslovne prakse ili nepravičnih ugovornih odredaba Narodna banka Srbije sprovodi u postupku kontrole, odnosno nadzora koji je propisan zakonom kojim se uređuje poslovanje davaoca usluga.

Ako utvrdi da je davalac usluga obavljao nepoštenu poslovnu praksu ili ugovarao nepravične odredbe, Narodna banka Srbije primenom neke od mera iz zakona kojim se uređuje poslovanje tog davaoca nalaže obustavu primene takve poslovne prakse, odnosno zabranu primene i ugovaranja tih odredaba, a može davaocu usluga naložiti preduzimanje i drugih aktivnosti.

U slučaju iz stava 15. ovog člana, Narodna banka Srbije davaocu usluga može izreći novčanu kaznu u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje tog davaoca usluga.

G l a v a X

OSTVARIVANJE ZAŠTITE PRAVA I INTERESA KORISNIKA

Pravo na prigovor davaocu usluga

Član 59.

Korisnik ima pravo na prigovor davaocu usluga u pisanoj formi (u daljem tekstu: prigovor) ako smatra da se taj davalac ne pridržava odredaba ovog zakona, drugih propisa kojima se uređuju finansijske usluge, opštih uslova poslovanja i/ili obaveza iz ugovora zaključenog s korisnikom.

Korisnik ima pravo na prigovor u roku od šest meseci od dana saznanja da je učinjena povreda njegovog prava.

U svakom slučaju pravo na podnošenje prigovora prestaje nakon isteka tri godine od dana kada je učinjena povreda prava korisnika.

Korisnikom iz stava 1. ovog člana smatra se i davalac sredstva obezbeđenja.

Davalac usluga dužan je da podnosiocu prigovora dostavi jasan, razumljiv i potpun odgovor na prigovor u pisanoj formi najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema prigovora.

U odgovoru iz stava 5. ovog člana davalac usluga dužan je da ukaže korisniku na njegovo pravo da podnese pritužbu Narodnoj banci Srbije, kao i da ga upozna s načinom na koji može da podnese tu pritužbu.

Izuzetno od stava 5. ovog člana, ako davalac usluga iz razloga koji ne zavise od njegove volje ne može da dostavi odgovor u roku iz tog stava – taj se rok može produžiti za još najviše 15 dana, o čemu je ovaj davalac dužan da u pisanoj formi obavesti podnosioca prigovora u roku od 15 dana od dana prijema prigovora.

Davalac usluga dužan je da u obaveštenju iz stava 7. ovog člana jasno i razumljivo navede razloge zbog kojih nije mogao da dostavi odgovor u roku od 15 dana od dana prijema prigovora, kao i krajnji rok za davanje odgovora u skladu s tim stavom.

Davalac usluga ne može podnosiocu prigovora naplatiti naknadu niti bilo koje druge troškove za postupanje po prigovoru.

Davalac usluga dužan je da u poslovnim prostorijama u kojima nudi usluge korisnicima, na internet stranici, kao i u okviru elektronskih usluga, obezbedi mogućnost podnošenja prigovora, odnosno mogućnost da se korisnik ili davalac sredstva obezbeđenja upoznaju s načinom podnošenja prigovora i načinom postupanja po prigovoru.

Ako je finansijska usluga ugovorena na daljinu, davalac usluga dužan je da korisniku omogući da na isti način, istim sredstvom komunikacije na daljinu, odnosno u istoj pisanoj formi podnese prigovor.

Narodna banka Srbije bliže propisuje način podnošenja prigovora, kao i način postupanja davaoca usluga po prigovoru.

Pravo na pritužbu Narodnoj banci Srbije

Član 60.

Ako je nezadovoljan odgovorom na prigovor iz člana 59. ovog zakona ili mu taj odgovor nije dostavljen u roku iz tog člana – podnosilac prigovora može, pre pokretanja sudskog postupka, Narodnoj banci Srbije podneti pritužbu, u pisanoj formi (u daljem tekstu: pritužba), ako smatra da se davalac usluga ne pridržava odredaba

ovog zakona, drugih propisa kojima se uređuju finansijske usluge, opštih uslova poslovanja ili obaveza iz ugovora zaključenog s korisnikom, odnosno podnosiocem prigovora.

Podnosilac prigovora može podneti pritužbu u roku od šest meseci od dana prijema odgovora iz stava 1. ovog člana ili proteka roka iz tog stava.

Narodna banka Srbije neće razmatrati pritužbu u sledećim slučajevima:

- 1) ako je podneta pre nego što je podnet prigovor davaocu usluga, odnosno pre isteka roka za odgovor na prigovor;
- 2) ako se odnosi na prigovor koji je davaocu usluga podnet nakon isteka roka za podnošenje prigovora iz člana 59. st. 2. i 3. ovog zakona;
- 3) ako je podneta nakon pokretanja sudskog, odnosno izvršnog postupka ili ako je njen predmet sporno pitanje povodom koga se vodi ili je pravosnažno okončan sudski postupak;
- 4) ako se njome zahteva da Narodna banka Srbije obezbedi da davalac usluga izvrši sudsku odluku, odluku drugog nadležnog organa i organizacije ili lica kome je povereno vršenje javnih ovlašćenja (javni izvršitelji, javni beležnici i sl.);
- 5) ako postoji očigledna nesrazmera između vrednosti predmeta pritužbe i troškova rešavanja te pritužbe koji nastaju za Narodnu banku Srbije;
- 6) ako je radi utvrđivanja činjeničnog stanja i razmatranja pritužbe neophodno izvesti dokaze koje Narodna banka Srbije ne izvodi, kao što je saslušanje stranaka, svedoka, veštačenje, uviđaj i sl.;
- 7) ako iz činjeničnog stanja, a po proceni Narodne banke Srbije, proizlazi da postoje osnovi sumnje da se radi o prevarnom postupanju korisnika;
- 8) ako iz njene sadržine jasno proizlazi da njen cilj nije zaštita prava korisnika koji je podneo pritužbu, odnosno ako korisnik zloupotrebljava pravo na pritužbu, naročito ako pritužba ima nerazumnu, neozbiljnu ili uvredljivu sadržinu;
- 9) ako sadrži iste navode i/ili zahteve kao pritužba istog korisnika po kojoj se već postupalo.

Činjenično stanje u postupku po pritužbi Narodna banka Srbije utvrđuje na osnovu dokumentacije u pisanoj formi koju dostave davalac usluga i korisnik i u ovom postupku se ne izvode dokazi saslušanjem stranaka, svedoka, veštačenjem, uviđajem i slično.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, u složenijim predmetima, odnosno ako postoji veći broj pritužbi sa sličnim činjeničnim stanjem – Narodna banka Srbije može, radi pravilnog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, obaviti razgovore s predstavnicima davaoca usluga, pri čemu ti razgovori mogu da se tonski snimaju, uz prethodnu saglasnost predstavnika davaoca usluga.

Nakon prijema pritužbe, Narodna banka Srbije od davaoca usluga na kog se pritužba odnosi traži da se izjasni o navodima iz pritužbe i dostavi odgovarajuće dokaze – u roku koji ona odredi u svom zahtevu a koji ne može biti duži od 15 dana od dana prijema ovog zahteva.

Nakon izjašnjenja davaoca usluga na pritužbu, odnosno proteka roka iz stava 6. ovog člana – Narodna banka Srbije može od tog davaoca zahtevati dodatna izjašnjenja, odnosno dostavljanje odgovarajućih dokaza u roku koji odredi u svom zahtevu.

Ako se davalac usluge ne izjasni u propisanom roku ili je dostavljeno izjašnjenje nepotpuno, odnosno ako ne dostavi dokaze u skladu sa st. 6. i 7. ovog

člana – Narodna banka Srbije može, bez obzira na dalje postupanje po pritužbi, rešenjem novčano kazniti ovog davaoca u iznosu 150.000 dinara, a na tu novčanu kaznu shodno se primenjuju odredbe člana 62. st. 8, 10. i 11. ovog zakona.

Narodna banka Srbije može od podnosioca pritužbe zahtevati da dopuni svoju pritužbu, odnosno da se izjasni na određene okolnosti, kao i da dostavi određene dokaze, odnosno dokumentaciju kojom dokazuje svoje navode, u roku koji ona odredi u svom zahtevu.

Narodna banka Srbije obaveštava podnosioca pritužbe o nalazu po pritužbi u roku od tri meseca od dana prijema pritužbe, a u složenijim predmetima taj rok se može produžiti za dodatnih šest meseci, o čemu je Narodna banka Srbije dužna da podnosioca pritužbe obavesti u pisanoj formi pre isteka prvobitnog roka.

Obaveštenje o nalazu po pritužbi Narodna banka Srbije može dostaviti i davaocu usluga.

Ako je pritužba korisnika ocenjena kao neosnovana, a Narodna banka Srbije proceni da bi se sporni odnos ipak mogao rešiti u postupku posredovanja pred Narodnom bankom Srbije, ukazaće korisniku na tu mogućnost u obaveštenju o nalazu.

Narodna banka Srbije bliže propisuje način podnošenja pritužbe, kao i način postupanja po pritužbi, a može da propiše i minimalnu vrednost predmeta pritužbe ispod koje će se smatrati da postoji očigledna nesrazmera iz stava 3. tač. 5) ovog člana.

Posredovanje pred Narodnom bankom Srbije

Član 61.

Ako je podnosilac prigovora nezadovoljan odgovorom na prigovor ili mu taj odgovor nije dostavljen u propisanom roku, sporni odnos između podnosioca prigovora i davaoca usluga može se rešiti i u postupku posredovanja pred Narodnom bankom Srbije.

Postupak posredovanja pred Narodnom bankom Srbije je postupak u kojem strane dobrovoljno nastoje da sporni odnos reše putem pregovaranja, uz pomoć jednog ili više posrednika iz stava 4. ovog člana.

Na postupak posredovanja pred Narodnom bankom Srbije koji je propisan ovim članom ne primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje posredovanje u rešavanju sporova.

Postupak posredovanja pred Narodnom bankom Srbije sprovode zaposleni u Narodnoj banci Srbije koji poseduju odgovarajuća znanja i kvalifikacije, kao i ovlašćenje guvernera za obavljanje poslova posredovanja – posrednici.

Narodna banka Srbije objavljuje na svojoj internet stranici spisak posrednika iz stava 4. ovog člana.

Posrednik iz stava 4. ovog člana nastoji da se sporni odnos reši, tako što iznosi svoje viđenje činjeničnog stanja i pravne kvalifikacije i u skladu s tim predlaže rešenja koja smatra zakonitim, razumnim i pravičnim.

Postupak posredovanja je poverljiv i besplatan za strane u tom postupku.

Postupak posredovanja sprovodi se u prostorijama Narodne banke Srbije ili na daljinu korišćenjem sredstava elektronske komunikacije.

Postupak posredovanja pokreće se na predlog jedne strane u sporu koji je prihvatila druga strana, nakon čega se zaključuje sporazum o pristupanju posredovanju.

Predlog iz stava 9. ovog člana obavezno sadrži i rok za njegovo prihvatanje, koji ne može biti kraći od pet dana od dana dostavljanja tog predloga.

Postupak posredovanja okončava se na jedan od sledećih načina:

- 1) zaključenjem sporazuma o rešavanju spora posredovanjem;
- 2) odlukom posrednika da se postupak obustavlja, jer dalje vođenje postupka nije celishodno;
- 3) izjavom jedne strane da odustaje od daljeg sprovođenja postupka, osim u slučaju da u postupku posredovanja učestvuje više strana, koje nakon odustanka jedne od strana odluče da nastave postupak posredovanja;
- 4) protekom roka od 60 dana od dana zaključenja sporazuma o pristupanju posredovanju, ako se strane ne sporazumeju drugačije.

Sporazum strana postignut u postupku posredovanja pred Narodnom bankom Srbije sačinjava se u pisanoj formi. Ovaj sporazum ima snagu izvršne isprave ako sadrži izjavu dužnika da pristaje da se posle dospelosti određene obaveze ili ispunjenja određenog uslova sprovede prinudno izvršenje (klauzula izvršnosti), potpise strana i potvrdu o izvršnosti koju stavlja Narodna banka Srbije i ne moraju ga overiti sud ili javni beležnik.

Nakon što se pokrene postupak posredovanja, korisnik više ne može podneti pritužbu, osim ako je ovo posredovanje okončano obustavom ili odustankom, a ako je pritužba već podneta – Narodna banka Srbije će zastati s postupanjem po pritužbi, odnosno obustaviti ovo postupanje ako je posredovanje okončano sporazumom.

Rok za podnošenje pritužbe iz člana 60. stav 2. ovog zakona ne teče dok traje postupak posredovanja.

Narodna banka Srbije bliže propisuje način podnošenja predloga za pokretanje postupka posredovanja pred Narodnom bankom Srbije, kao i način postupanja po ovom predlogu.

Mere za otklanjanje nepravilnosti

Član 62.

Ako se u postupku po pritužbi utvrdi da se davalac usluga nije pridržavao odredaba ovog zakona, drugih propisa kojima se uređuju finansijske usluge, opštih uslova poslovanja ili obaveza iz ugovora zaključenog s korisnikom – Narodna banka Srbije sačinjava nalaz, koji dostavlja na izjašnjenje davaocu usluga.

Davalac usluga može se izjasniti na nalaz iz stava 1. ovog člana u roku koji je određen tim nalazom, ali koji ne može biti duži od 15 dana.

Ako davalac usluga u ostavljenom roku ne dostavi izjašnjenje na nalaz ili se, prema oceni Narodne banke Srbije, navodima iz izjašnjenja ne menja činjenično stanje, odnosno pravna ocena data u nalazu – Narodna banka Srbije donosi rešenje kojim nalaže davaocu usluga da u određenom roku otkloni utvrđene nepravilnosti i da joj o tome dostavi dokaz u roku utvrđenom tim rešenjem.

Ako se nalazom iz stava 1. ovog člana utvrdi da je davalac usluga učinio povredu iz člana 72. ovog zakona, odnosno povrede za koje su zakonom kojim se uređuju platne usluge utvrđene novčane kazne koje se izriču u postupku ostvarivanja zaštite prava i interesa korisnika platnih usluga i imalaca elektronskog novca – Narodna banka Srbije rešenjem iz stava 3. ovog člana tom davaocu istovremeno izriče i novčanu kaznu iz tog člana, odnosno novčanu kaznu utvrđenu zakonom kojim se uređuju platne usluge, na osnovu diskrecione ocene težine utvrđenih nepravilnosti, ponašanja davaoca usluga i odgovornih lica tog davaoca i drugih bitnih okolnosti pod kojima je učinjena utvrđena nepravilnost.

Ako davalac usluga u slučaju iz stava 3. ovog člana Narodnoj banci Srbije ne dostavi dokaz da je otklonio nepravilnosti u roku utvrđenom rešenjima iz tog stava, Narodna banka Srbije donosi rešenje kojim ovom davaocu izriče novu novčanu kaznu, i to u najvišem iznosu te kazne utvrđenom u članu 72. ovog zakona, odnosno u zakonu kojim se uređuju platne usluge.

Ako je radi pravovremenog otklanjanja nepravilnosti u konkretnom slučaju neophodno davaocu usluga odmah, odnosno u kratkom roku dati takav nalog ili je davalac usluga, da je postupao s pažnjom dobrog stručnjaka, mogao da otkloni nepravilnost u toku postupka, ali to nije učinio, pri čemu je u toku postupka po pritužbi davaocu usluga dostavljanjem zahteva za izjašnjenje već pružena prilika da se izjasni o svim činjenicama značajnim za odlučivanje – Narodna banka Srbije može doneti rešenje kojim davaocu usluga nalaže da otkloni utvrđene nepravilnosti, odnosno izriče novčanu kaznu iz člana 72. ovog zakona – bez prethodnog dostavljanja nalaza po pritužbi na izjašnjenje.

Ako je uz izjašnjenje na nalaz davalac usluga dostavio dokaz da je već otklonio sve nepravilnosti utvrđene u nalazu, Narodna banka Srbije – uzimajući u obzir to da li se radi o potencijalnoj sistemskoj nepravilnosti, kao i ceneći ranije postupanje tog davaoca, težinu utvrđenih nepravilnosti, pokazanu spremnost davaoca usluga da ih otkloni, kao i druge bitne okolnosti pod kojima su te nepravilnosti učinjene – može rešenjem obustaviti postupak ili nezavisno od toga što su nepravilnosti otklonjene izreći novčanu kaznu u skladu sa st. 4. i 5. ovog člana.

Novčana kazna iz ovog člana uplaćuje se na račun Narodne banke Srbije.

Ako banka ne uplati novčanu kaznu koja je izrečena rešenjem iz ovog člana u roku određenom tim rešenjem, novčana kazna se prinudno naplaćuje prenosom novčanih sredstava banke na račun kod Narodne banke Srbije u korist računa Narodne banke Srbije.

Protiv rešenja iz ovog člana može se voditi upravni spor, pri čemu tužba protiv ovog rešenja ne može sprečiti ni odložiti njegovo izvršenje.

U upravnom sporu protiv rešenja iz ovog člana sud ne može rešiti upravnu stvar za čije je rešavanje ovim zakonom utvrđena nadležnost Narodne banke Srbije.

Obaveštenje davaocu usluga

Član 63.

Ako su u postupku po pritužbi utvrđene nepravilnosti manjeg značaja, odnosno nepravilnosti za koje je ocenjeno da nemaju sistemski karakter (npr. posledica su operativne greške ili propusta u radu zaposlenih i sl.) a u interesu je korisnika da se te nepravilnosti otklone u što kraćem roku – Narodna banka Srbije može umesto nalaza iz člana 62. stav 1. ovog zakona davaocu usluga uputiti obaveštenje o mogućnosti da taj davalac utvrđene nepravilnosti otkloni u roku određenom tim obaveštenjem, kako se ne bi preduzele mere u skladu s članom 62. ovog zakona.

Ako davalac usluga dostavi dokaz da je postupio u skladu sa obaveštenjem iz stava 1. ovog člana, Narodna banka Srbije neće preduzimati mere u skladu s članom 62. ovog zakona.

Ako davalac usluge ne postupi u skladu sa obaveštenjem iz stava 1. ovog člana, Narodna banka Srbije donosi rešenje u skladu s članom 62. stav 6. ovog zakona.

Sprovođenje kontrolnih postupaka i prikupljanje podataka

Član 64.

Odredbe ovog člana ne dovode u pitanje ovlašćenje Narodne banke Srbije da, u skladu sa odredbama posebnih zakona kojima se uređuje poslovanje davalaca usluga, obavi kontrolu, odnosno nadzor nad usklađenošću poslovanja davalaca usluga sa ovim zakonom i drugim propisima kojima se uređuju finansijske usluge, kao i da, u slučaju utvrđenih nepravilnosti, preduzima mere i izriče novčane kazne u skladu s tim posebnim zakonima.

Kontrolu, odnosno nadzor iz stava 1. ovog člana, uključujući i preuzimanje mera i izricanje novčanih kazni iz tog stava, Narodna banka Srbije može obaviti i na osnovu saznanja o nepravilnostima koje je učinio davalac usluga a do kog je došla tokom postupanja po pritužbi ili sprovođenja postupka posredovanja u skladu sa ovim zakonom.

Narodna banka Srbije utvrđuje podatke, informacije i izveštaje u vezi sa primenom ovog zakona i drugih propisa kojima se uređuju finansijske usluge a koje su davaoci usluga dužni da redovno, odnosno po posebnom zahtevu dostavljaju Narodnoj banci Srbije, kao i način njihovog dostavljanja.

Objavljivanje informacija o izrečenim merama

Član 65.

Narodna banka Srbije dva puta godišnje, za period od 1. januara do 30. juna i period od 1. jula do 31. decembra, na svojoj internet stranici i/ili na drugi odgovarajući način objavljuje spisak davalaca usluga prema kojima su izrečene mere u skladu s čl. 62. i 63. ovog zakona, odnosno u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje davalaca usluga.

Pravo na sudsku zaštitu

Član 66.

Pokretanje i vođenje postupka po prigovoru i pritužbi, odnosno postupka posredovanja iz ovog zakona nisu uslov za ostvarivanje prava korisnika na sudsku zaštitu u skladu sa zakonom, ne isključuju ostvarivanje tog prava niti utiču na njega.

Specifičnosti zaštite korisnika kad je davalac usluga iz države članice ili treće države

Član 67.

Na zaštitu korisnika u vezi s finansijskim uslugama koje davalac usluga iz druge države članice Evropske unije (u daljem tekstu: država članica) ili treće države pruža u Republici Srbiji preko ogranka ili zastupnika primenjuju se odredbe čl. 59. do 66. ovog zakona.

Prigovor iz člana 59. ovog zakona podnosi se neposredno ogranku, odnosno zastupniku davaoca usluga iz stava 1. ovog člana.

Ako korisnik podnese pritužbu protiv davaoca usluga koji finansijske usluge pruža neposredno u skladu s propisima Evropske unije – Narodna banka Srbije o toj pritužbi obaveštava nadležni organ matične države članice tog davaoca.

Narodna banka Srbije, odnosno drugi posrednici dužni su da u slučaju prekograničnih sporova aktivno saraduju i da, u skladu sa zakonom, razmenjuju informacije i podatke s telima druge države članice ovlašćenim za vansudsko rešavanje spora između davaoca usluga i korisnika.

Odredbe člana 72. st. 2. i 4. ovog zakona odnose se i na davaoca usluga i izdavaoca elektronskog novca iz države članice ili treće države koji, u skladu sa zakonom kojim se uređuju platne usluge, u Republici Srbiji pružaju platne usluge, odnosno usluge izdavanja elektronskog novca preko ogranka ili zastupnika.

G l a v a X I

FINANSIJSKE POGODBE KOJE NUDI TRGOVAC

Shodna primena

Član 68.

Na finansijske pogodbe shodno se primenjuju odredbe čl. 5. do 9. i čl. 14. i 17. ovog zakona.

Odustanak od finansijske pogodbe

Član 69.

Korisnik koji odustane od finansijske pogodbe s trgovcem dužan je da trgovcu odmah vrati predmet kupoprodaje.

Korisnik iz ovog stava dužan je da odmah, a najkasnije u roku od 30 dana od dana slanja obaveštenja o odustanku iz stava 1. ovog člana, trgovcu naknadi pretrpljenu štetu ako je došlo do umanjenja vrednosti predmeta kupoprodaje i plati ugovorenu kamatu iz ugovora o finansijskoj pogodbi od dana zaključenja ugovora o kupoprodaji do dana plaćanja kamate, a trgovac nema pravo na druge naknade.

Oglašavanje i ponuda

Član 70.

Pri oglašavanju, u ponudi, kao i u ugovoru o finansijskim pogodbama koje nudi trgovac, a naročito kod prodaje sa obročnim otplatama cene – trgovac mora naročito da navede podatke o robi ili usluzi, gotovinsku cenu, kao i iznos koji se plaća unapred na ime učešća ili prve rate.

Izuzetno, u posebnim i opravdanim slučajevima u kojima nosač koji se koristi za saopštavanje informacija iz stava 1. ovog člana ne omogućuje njihov vizuelni prikaz, ove informacije ne moraju biti prikazane pri oglašavanju.

U posebnim i opravdanim slučajevima u kojima elektronski nosač koji se upotrebljava za saopštavanje informacija iz stava 1. ovog člana ne omogućuje njihov vizuelni prikaz na uočljiv i jasan način, korisniku se mora obezbediti mogućnost pristupanja ovim informacijama dodiranjem prsta (npr. klikom, kliznim pomicanjem ili prelaskom prsta).

Ako se oglašava finansijska pogodba za kupovinu robe s kamatnom stopom 0%, naznačavaju se i sve povoljnosti koje ima korisnik koji cenu robe plaća gotovinski.

Ako se oglašava prodaja sa obročnim otplatama cene koja se u smislu ovog zakona smatra kreditiranjem korisnika – razlika između cene za kupovinu na odloženo plaćanje i za kupovinu za gotovinu mora biti procentualno iskazana.

Ministar nadležan za poslove zaštite potrošača bliže propisuje oblik i sadržinu obrasca ponude finansijske pogodbe.

G l a v a XII

NADZOR

Član 71.

Narodna banka Srbije vrši nadzor nad primenom ovog zakona na davaoce usluga, u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuju položaj, organizacija, ovlašćenja i funkcije Narodne banke Srbije, kao i zakonima kojima se uređuje poslovanje tih davalaca usluga.

Ministarstvo nadležno za zaštitu potrošača vrši nadzor nad primenom ovog zakona na davaoce finansijskih pogodbi, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.

G l a v a XIII

KAZNENE ODREDBE

Novčane kazne Narodne banke Srbije

Član 72.

Za postupanje suprotno odredbama ovog zakona, odnosno za njegovu nepravilnu primenu kazniće se banka novčanom kaznom od 60.000 do 1.000.000 dinara, u postupku iz člana 62. ovog zakona.

Za postupanje suprotno odredbama ovog zakona, odnosno za njegovu nepravilnu primenu kazniće se davalac lizinga, odnosno platna institucija i institucija elektronskog novca novčanom kaznom od 50.000 do 800.000 dinara, u postupku iz člana 62. ovog zakona.

Za postupanje suprotno odredbama ugovora ili opštih uslova poslovanja kazniće se banka novčanom kaznom od 30.000 do 1.000.000 dinara, u postupku iz člana 62. ovog zakona.

Za postupanje suprotno odredbama ugovora ili opštih uslova poslovanja kazniće se davalac lizinga, odnosno platna institucija i institucija elektronskog novca novčanom kaznom od 20.000 do 500.000 dinara, u postupku iz člana 62. ovog zakona.

Prekršajne kazne

Član 73.

Novčanom kaznom od 50.000 do 800.000 dinara kazniće se za prekršaj trgovac koji je pravno lice:

1) ako finansijske pogodbe pruža suprotno načelu zabrane diskriminacije iz člana 5. ovog zakona (član 5);

2) ako ugovor o finansijskoj pogodbi nije sačinjen u pisanoj formi i potpisan na način propisan članom 6. ovog zakona (član 6. stav 1);

3) ako korisnik ne dobije primerak ugovora o finansijskoj pogodbi (član 6. stav 2);

4) ako ugovor o finansijskoj pogodbi sadrži odredbe kojima se korisnik odriče prava koja su mu garantovana ovim zakonom (član 6. stav 3);

5) ako u dosijeu korisnika ne čuva ugovor o finansijskoj pogodbi ili ugovornu dokumentaciju koja se odnosi na korisnika, na način i u roku propisanim u članu 6. ovog zakona (član 6. stav 5);

6) ako korisniku pruži uslugu finansijske pogodbe bez njegovog prethodnog zahteva ili izričitog pristanka (član 7. stav 1);

7) ako pretpostavi da je korisnik dao pristanak na zaključenje ugovora o finansijskoj pogodbi ili za kupovinu sporednih usluga ako su bili prikazani u okviru unapred zadatih opcija (član 7. stav 2);

8) ako ugovor o finansijskoj pogodbi sadrži upućujuću normu na poslovnu politiku ili druge akte davaoca finansijskih usluga kad su u pitanju oni elementi koji su ovim zakonom predviđeni kao obavezni elementi tog ugovora (član 8. stav 6);

9) ako novčanu ugovornu obavezu ne utvrdi na način određen odredbama člana 8. ovog zakona (član 8. stav 7);

10) ako ne obezbedi usklađenost opštih uslova poslovanja koji se odnose na finansijske pogodbe sa zakonom i drugim propisima (član 9. stav 2);

11) ako kroz opšte uslove poslovanja koji se odnose na finansijske pogodbe ne obezbedi primenu dobrih poslovnih običaja, dobru poslovnu praksu i fer odnos prema korisniku (član 9. stav 2);

12) ako na vidnom mestu u poslovnim prostorijama u kojima nudi usluge korisnicima i na internet stranici ne obezbedi da se korisnik upozna sa opštim uslovima poslovanja na srpskom jeziku, pre zaključenja ugovora (član 9. stav 5);

13) ako prilikom promene opštih uslova poslovanja korisnika o tome ne obavesti na ugovoren način i te promene ne dostavi ili ih ne učini dostupnim korisniku, najkasnije 30 dana pre početka njihove primene (član 9. stav 6);

14) ako korisniku ne pruži odgovarajuća objašnjenja i instrukcije koje se odnose na primenu opštih uslova poslovanja u vezi s finansijskom pogodbom ili mu

ne dostavi te uslove, u pisanoj formi i bez odlaganja, iako je korisnik to zahtevao (član 9. stav 7);

15) ako korisniku ne dostavi podatke i informacije u vezi sa ugovorom o finansijskoj pogodbi koje je dužan dostaviti u skladu sa ovim zakonom ili ako korisniku naplati naknadu za podatke i informacije koje je dužan da mu u skladu sa ovim zakonom dostavi, bez obzira na formu i način na koji se oni dostavljaju (član 14. stav 1);

16) ako korisniku na njegov zahtev ne dostavi podatke i informacije u vezi sa zaključenim ugovorom o finansijskoj pogodbi koje nisu izričito navedene ovim zakonom ili ako korisniku na njegov zahtev ne dostavi ponovo informacije i podatke koje su mu u skladu sa ovim zakonom već dostavljene (član 14. stav 2);

17) ako pri oglašavanju koristi izraze kojima se finansijska pogodba označava kao besplatna ili slične izraze ako je odobrenje te finansijske pogodbe uslovljeno zaključenjem drugog ugovora ili je uslovljeno bilo čim što predstavlja trošak za korisnika ili stvara drugu obavezu (član 17. stav 4);

18) ako postojanje obaveze za zaključenje ugovora o sporednim uslugama, pri čemu se cena sporedne usluge ne može odrediti unapred, ne iskaže na reprezentativnom primeru jasno, sažeto i na vidljiv način, zajedno sa iskazivanjem efektivne kamatne stope (član 17. stav 5);

19) ako u slučaju odustanka korisnika od ugovora, pored naknade štete, odnosno kamate, zahteva od korisnika da plati i druge naknade (član 69. stav 2);

20) ako pri oglašavanju, u ponudi, kao i u ugovoru o finansijskoj pogodbi, ne navede podatke o robi ili usluzi, gotovinsku cenu i iznos koji se plaća unapred na ime učešća ili prve rate u skladu s članom 70. st. 1, 2. i 3. ovog zakona (član 70. st. 1, 2. i 3);

21) ako pri oglašavanju finansijske pogodbe za kupovinu robe s kamatnom stopom 0% ne naznači sve povoljnosti koje ima korisnik koji cenu robe plaća gotovinski (član 70. stav 4);

22) ako kod prodaje sa obročnim otplatama cene koja se u smislu ovog zakona smatra kreditiranjem korisnika procentualno ne iskaže razliku između cene za kupovinu na odloženo plaćanje i cene za kupovinu za gotovinu (član 70. stav 5).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u trgovcu koji je pravno lice novčanom kaznom od 20.000 do 200.000 dinara.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se i trgovac koji je preduzetnik novčanom kaznom od 30.000 do 500.000 dinara.

G l a v a XIV

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 74.

Davalac usluga dužan je da svoje opšte akte uskladi sa odredbama ovog zakona najkasnije do dana početka njegove primene, odnosno pojedinih njegovih odredaba.

Do donošenja podzakonskih akata u skladu sa ovim zakonom primenjuju se podzakonski akti doneti na osnovu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službeni glasnik RS“, br. 36/2011 i 139/2014), osim onih odredaba tih akata koje nisu u skladu sa ovim zakonom.

Član 75.

Odredbe člana 42. stav 8. ovog zakona u delu koji se odnosi na pružanje savetodavnih usluga i čl. 55. i 56. ovog zakona primenjivaće se od 1. januara 2026. godine.

Odredbe člana 67. ovog zakona primenjivaće se od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji.

Član 76.

Odredbe člana 12. st. 2. i 3. ovog zakona primenjuju se od 1. januara 2028. godine.

Do početka primene člana 12. stav 2. ovog zakona, promenljiva kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može se primeniti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane kamatne stope za postojeće ugovore o stambenom kreditu s promenljivom kamatnom stopom u istoj valuti (indeksacije) uvećane za 1/5 te stope.

Do početka primene člana 12. stav 3. ovog zakona fiksna kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može se ugovoriti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane kamatne stope za nove ugovore o stambenom kreditu sa fiksnom kamatnom stopom u istoj valuti (indeksacije) uvećane za 1/5 te stope.

Do 31. decembra 2025. godine promenljiva kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može se primeniti, odnosno fiksna kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može se ugovoriti u vrednosti većoj od 5%.

Banka je dužna da korisnicima kredita sa promenljivom kamatnom stopom iz stava 4. ovog člana dostavi, odnosno učini dostupnim obaveštenje o primeni te stope i novi plan otplate, pre dospeća rate kredita koja se obračunava po kamatnoj stopi iz tog stava.

Na ugovore o kreditnoj kartici koji su zaključeni do početka primene ovog člana primenjuje se nominalna kamatna stopa koja ne može biti veća od stope zakonske zatezne kamate iz člana 11. ovog zakona koja važi na taj dan uvećane za šest procentnih poena.

Na ugovore o dozvoljenom prekoračenju koji su zaključeni do početka primene ovog člana primenjuje se nominalna kamatna stopa koja ne može biti veća od stope zakonske zatezne kamate iz člana 11. ovog zakona koja važi na taj dan uvećane za osam procentnih poena.

Banka je dužna da korisnicima iz st. 6. i 7. ovog člana dostavi, odnosno učini dostupnim obaveštenje o primeni kamatne stope iz tih stavova, pre dospeća kamate po toj stopi.

Član 77.

Narodna banka Srbije će prvi put objaviti stope zatezne kamate iz člana 11. ovog zakona na dan stupanja na snagu ovog zakona.

Narodna banka Srbije će prvi put utvrditi i objaviti prosečnu ponderisanu kamatnu stopu iz člana 12. stav 1. ovog zakona, na dan stupanja na snagu ovog zakona, a prema poslednjim poznatim podacima.

Član 78.

Na obaveze korisnika iz člana 2. tačka 13) podtačka (1) ovog zakona, koje su dospele i nisu izmirene pre 1. januara 2025. godine, od tog dana primenjuje se stopa zatezne kamate iz člana 11. ovog zakona ili nominalna redovna kamatna stopa iz ugovora, ako je ta ugovorena stopa veća od stope zatezne kamate iz tog člana.

Član 79.

Korisnik koji je izmirio obaveze po ugovoru o finansijskoj usluzi pre stupanja na snagu ovog zakona, a do tada nije preuzeo menicu koja nije iskorišćena kao sredstvo obezbeđenja po tom ugovoru, odnosno izdavalac menice – mogu da preuzmu neiskorišćenu menicu do 31. decembra 2025. godine.

Nakon isteka roka iz stava 1. ovog člana, davalac usluga je dužan da uništi menicu iz tog stava, o čemu sačinjava zapisnik, koji je dužan da dostavi na zahtev korisnika ili izdavaoca menice.

Ako ne može u roku iz stava 1. ovog člana da omogući izdavaocu menice iz tog stava da preuzme menicu (izgubljena ili uništena menica), davalac usluga je dužan da korisniku ili izdavaocu menice koji je zahtevao njeno preuzimanje dostavi potvrdu da je menica izgubljena, odnosno uništena.

U slučaju iz stava 3. ovog člana, davalac usluga je dužan da izdavaocu menice isplati iznos koji odgovara iznosu troškova koje je korisnik snosio u vezi s meničnim blanketom, sa zakonskom zateznom kamatom od dana izmirivanja obaveza po ugovoru o finansijskoj usluzi u vezi sa kojim je ta menica izdata, do dana isplate tih troškova izdavaocu.

Ako menica iz stava 1. ovog člana bude naplaćena, odnosno zloupotrebljena – banka je dužna da izdavaocu te menice nadoknadi stvarnu štetu, sa zakonskom zateznom kamatom od dana naplate menice do isplate te naknade.

Ako je izmirio obaveze po ugovoru o finansijskoj usluzi pre stupanja na snagu ovog zakona, a sredstvo obezbeđenja po tom ugovoru je bila hipoteka upisana u korist davaoca kredita ili pokretna stvar nad kojom je uspostavljena zaloga upisom založnog prava u odgovarajući registar, davalac kredita dužan je da najkasnije do 31. marta 2025. godine preduzme odgovarajuće aktivnosti radi brisanja hipoteke, odnosno založnog prava iz tog registra, ako do tada hipoteka, odnosno založno pravo već nisu brisani, kao i da bez odlaganja obavesti korisnika o tome, kao i o njihovom brisanju, osim ako je propisano da ih o brisanju hipoteke, odnosno založnog prava obaveštava taj registar.

Davalac kredita ne može naplatiti nikakvu naknadu za preduzimanje radnji iz stava 6. ovog člana, bez obzira na postojanje stvarnih troškova.

Član 80.

Danom početka primene ovog zakona, 1. jula 2025. godine, prestaje da važi Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službeni glasnik RS“, br. 36/2011 i 139/2014).

Postupci zaštite prava i interesa korisnika započeti u skladu sa Zakonom o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službeni glasnik RS“, br. 36/2011 i 139/2014) i propisima donetim na osnovu tog zakona – okončaće se u skladu s tim zakonom i propisima.

Član 81.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, a primenjuje se od 1. jula 2025. godine, osim odredaba čl. 11, 12, 45, 49, 76, 78. i 79. ovog zakona, koje se primenjuju od 1. januara 2025. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 97. tačka 6. Ustava Republike Srbije, kojom je utvrđeno da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, jedinstveno tržište, pravni položaj privrednih subjekata, sistem obavljanja privrednih i drugih delatnosti, monetarni i bankarski sistem. Takođe, članom 90. Ustava Republike Srbije utvrđeno je da Republika Srbija štiti potrošače i da su posebno zabranjene radnje usmerene protiv zdravlja, bezbednosti i privatnosti potrošača, kao i sve nečasne radnje na tržištu – što predstavlja osnov za regulisanje zaštite korisnika finansijskih usluga.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zaštita korisnika finansijskih usluga, odnosno fizičkih lica koja koriste bankarske usluge i usluge finansijskog lizinga posebno je regulisana Zakonom o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službeni glasnik RS“, br. 36/2011), koji je usvojen u maju 2011. godine, a počeo je da se primenjuje 5. decembra te godine.

Neposredni povod za donošenje tog zakona bila je tadašnja praksa određenih banaka da, i pored ugovaranja promenljive kamatne stope i valutne klauzule, čime su i valutni i kreditni rizik prebačeni na korisnika, jednostrano i bez saglasnosti korisnika povećavaju kamatnu stopu. Pored zaštite korisnika od takvog načina postupanja banaka, taj zakon je uredio i niz drugih značajnih pitanja, kao što su primena srednjeg kursa za isplatu i otplatu kredita, predugovorno informisanje, pravo na odustanak od ugovora i prevremenu otplatu, informisanje korisnika, obračun efektivne kamatne stope itd.

Usvajanjem Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti korisnika („Službeni glasnik RS“, br. 139/2014) u decembru 2014. godine uvedeni su novi i unapređeni postojeći mehanizmi zaštite korisnika finansijskih usluga. Najpre je obuhvat ovog zakona proširen dopunom definicije korisnika finansijskih usluga (u daljem tekstu: korisnik), koja je sada, pored fizičkih lica, obuhvatila i preduzetnike i poljoprivrednike. Pored toga, izmenjen je postupak po pritužbi i data su šira ovlašćenja Narodnoj banci Srbije u tom postupku (nove mere i novčane kazne), koja su omogućila da se nepravilnosti u postupanju banaka otklanjaju mnogo efikasnije. Dodatno, Narodnoj banci Srbije dato je ovlašćenje da može da utvrđuje da li davalac finansijskih usluga obavlja nepoštenu poslovnu praksu ili ugovara nepravične ugovorne odredbe, te da sledstveno tome zabranjuje primenu takve prakse i odredaba.

Jedna od odredaba iz tog zakona koja je imala veliki materijalni efekat jeste i obaveza banke da pri otplati kredita od strane korisnika primenjuje isti tip kursa koji je primenila i pri isplati. Naime, Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga iz 2011. godine zabranio je dotadašnju spornu praksu banaka da ugovaraju različiti tip kursa koji se primenjuje pri isplati i otplati kredita, propisujući primenu isključivo srednjeg kursa, ali su korisnici koji su pre početka primene tog zakona uzeli kredit indeksiran u stranoj valuti i dalje trpeli negativne materijalne posledice primene različitog tipa kursa, a posebno korisnici stambenih kredita. Procenjuje se da je primenom ove odredbe, koja je propisana navedenim zakonom iz 2014. godine, od 2015. godine do danas korisnicima sačuvano nekoliko desetina miliona evra.

U proteklih dvanaest godina primene Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga i njegovih izmena i dopuna iz 2014. godine, Narodna banka Srbije aktivno je koristila sve njegove odredbe i mehanizme kako bi unapredila položaj korisnika finansijskih usluga.

Tako je kroz postupak pritužbi koji je vodila Narodna banka Srbije obeštećen ogroman broj korisnika, čime je izbegnuto opterećivanje sudova novim sporovima i čekanje korisnika na ostvarivanje svojih prava (u proseku Narodna banka Srbije rešava pritužbe u roku od mesec dana, iako je zakonski rok tri meseca, a u složenijim predmetima šest meseci). Koliko se ovaj postupak efikasno koristi pokazuju podaci za 2023. godinu, kada su banke same rešile 48.115 prigovora, od čega je osnovanih prigovora bilo čak 23.163 ili 48%. Drugim rečima, u skoro 50% slučajeva banke su „priznale“ da je korisnik u pravu, čime je sporni odnos odmah rešen. Time je sprečeno da se ovakvi sporovi rešavaju u znatno dužem i skupljem sudskom postupku. Korisnici koji su bili nezadovoljni odgovorom banke, te su podneli pritužbu – u 35% slučajeva našli su zadovoljenje u ovom postupku pred Narodnom bankom Srbije, koja je u tim slučajevima nalagala bankama da otklone nepravilnosti. Direktni materijalni efekat za korisnike kroz pojedinačne postupke po pritužbama i posredovanje (povraćaj sredstava, smanjenje duga, otpis potraživanja, umanjeње naknade ili rate kredita i sl.) u poslednjih pet godina iznosi 124,8 miliona dinara. Od kraja 2017. godine do aprila 2024. godine u postupcima po pritužbama korisnika doneto je 53 rešenja kojima su izrečene novčane kazne i 39 rešenja kojima je naloženo otklanjanje nepravilnosti. Najveći deo ovih rešenja je donet u periodu do 2020. godine, i tim rešenjima je bio obuhvaćen veliki broj banaka. U narednom periodu banke su same pre okončanja postupka otklanjale nepravilnosti, svesne visokog stepena izvesnosti mera Narodne banke Srbije

Iako u Srbiji još ne postoji institut kolektivne tužbe, Narodna banka Srbije koristeći svoje supervizorske instrumente efikasno sprovodi kolektivnu zaštitu korisnika, sprovodeći kontrolne postupke pre svega prema bankama, kad god na osnovu pojedinačne pritužbe korisnika ili drugih raspoloživih informacija proceni da je u pitanju potencijalna sistemska nepravilnost. Tako se veoma brzo, merom iz kontrolnog postupka, uspešno otklanjaju nepravilnosti (korisnicima se vraća novac, smanjuje dug, ne povećava kamata, ne naplaćuje naknada i sl.) prema hiljadama korisnika. U periodu od 2019. do 2023. godine kroz ove mere ostvaren je direktan materijalni efekat veći *od milijardu dinara*. Pored toga, dodatni benefit za korisnike ostvaren je i kroz posebne aktivnosti Narodne banke Srbije usmerene ka pravilnoj i ujednačenoj primeni zakonskih odredaba. Tako se na osnovu jednog tumačenja odredbe važećeg zakona koje je dala Narodne banke Srbije korisnicima koji su u određenoj situaciji godišnje vraća ukupno oko 600 miliona dinara. Dodatno, na osnovu još jednog tumačenja u vezi s primenom pravila o zastarelosti potraživanja banke su izvršile otpis, odnosno oprost duga korisnicima u ukupnom iznosu 2,2 milijarde dinara. Treba dodati i da Narodna banka Srbije u uslovima negativnih kamatnih stopa na tržištu nije dozvoljavala da banke naplaćuju deponentima tu kamatu, pa je tako u slučaju jedne banke zabranila naplatu određene naknade za koju je ocenjeno da predstavlja negativnu kamatnu stopu, čime je očekivan prihod te banke umanjen za 1,8 miliona evra.

Za poslednje četiri godine bankama je upućeno 13 pismenih opomena. U istom periodu u kontrolnim postupcima je izrečeno 9 novčanih kazni. Dodatno, u znatnom broju slučajeva bankama je, bez formalnog vođenja postupka, dostavljanjem obaveštenja sugerisano preduzimanje određenih mera, što su banke uvek prihvatale. Ovaj „meki“ pristup primenjivan je posebno u situacijama u kojima se radilo o složenim procesima a gde je bila neophodna brza reakcija banaka, poput određenih slučajeva zloupotreba platnih instrumenata.

Sa značajnim iskustvom koje je tokom tih godina stečeno, uz aktivno praćenje prakse Suda pravde EU u primeni direktiva koje se odnose na zaštitu korisnika i primenu uporednih iskustava pre svega zemalja Evropske unije sačinjen ovaj predlog zakona koji treba da nivo zaštite korisnika koji je u praksi dostignut sačuva i unapredi, stvarajući tako osnov i podsticaj za dalji napredak u ovoj oblasti. Narodna

banka Srbije kao predlagač ovog zakona, aktivno je pratila rad Evropske komisije na pripremi nove direktive o potrošačkim kreditima, te je spremno dočekala njeno usvajanje u oktobru 2023. godine. Direktivom (EU) 2023/2225 od 18. oktobra 2023. o ugovorima o kreditu sa potrošačima kojim se zamenjuje Direktiva 2008/48 (u daljem tekstu: Direktiva 2023/2225), zaštita potrošača kao korisnika kredita podignuta je na još viši nivo. Odredbe Direktive 2023/2225 gotovo su u potpunosti implementirane u odredbe ovog zakona. Nisu transponovane samo one odredbe koje se odnose na određene specifične vrste kreditnih proizvoda koje ne postoje na domaćem tržištu, odnosno u domaćem pravnom sistemu. Pored toga, budući da se ovim zakonom uređuju prava korisnika svih kredita, uključujući i stambene kredite, odnosno kredite koji su obezbeđeni hipotekom, iskorišćena je prilika da se zakon uskladi i sa Direktivom 2014/17 Evropskog parlamenta i Saveta od 4. februara 2014. o ugovorima o kreditu za potrošače koji se odnose na stambene nepokretnosti (u daljem tekstu: Direktiva 2014/17). U svakom slučaju, implementacija odredaba pomenutih direktiva izvršena je uz neophodna prilagođavanja, kako bi se uklopile u domaći pravni sistem, pri čemu su pojedina prava korisnika dodatno proširena u odnosu na prava garantovana tim direktivama.

Predlogom zakona se najpre standardi predugovornog obaveštavanja, oglašavanja i uopšte informisanja podižu na još viši nivo, tako da se sa što manje dokumentacije, uz izbegavanje birokratskog jezika, na jasan i razumljiv način i kroz o savete date u dobroj veri, korisniku pomogne da pronađe uslugu koja će najbolje da zadovolji njegove potrebe, ali i da mu se objasni da zaduživanje košta i da sa sobom nosi određene rizike. Da bi banke mogle da pruže ovakva objašnjenja, neophodno je najpre podići nivo znanja i veština njihovih zaposlenih koji prodaju finansijske usluge, pa je pitanje kvalifikacija i sposobnosti tih zaposlenih, te njihovog stručnog usavršavanja dodatno regulisano. S tim u vezi, prvi put se na finansijskom tržištu regulišu savetodavne usluge koje banka može da pruža svom klijentu.

Takođe, prvi put se uvodi ograničenje kamatnih stopa za gotovo sve vrste kredita (stambeni, potrošački, gotovinski, kreditna kartica, prekoračenje po računu). Nagli rast kamatnih stopa koji je nastupio u drugoj polovini 2022. godine, kao posledica borbe centralnih banaka sa inflacijom, mogao je da, pre svega korisnike stambenih kredita, dovede u situaciju da teže redovno otplaćuju te kredite. Narodna banka Srbije reagovala je i Odlukom o privremenim merama za banke koje se odnose na stambene kredite fizičkim licima („Službeni glasnik RS“, br. 78/2023; u daljem tekstu: Odluka o privremenim merama) iz septembra 2023. godine, kojom je privremeno ograničila kamatnu stopu i za postojeće i za novoodobrene kredite. Ipak, kako bi se ovo pitanje sistemski i sveobuhvatno rešilo, potrebno je urediti ga zakonom i obuhvatiti i druge kreditne proizvode. Određivanje maksimalnih vrednosti kamatnih stopa ne predstavlja administrativnu meru, jer su te vrednosti promenljive i zavise direktno od prosečne stope na tržištu. Na taj način će se bez remećenja tržišne utakmice ostvariti cilj koji proklamuje Direktiva 2023/2225 – da se efikasno obezbedi da se korisnicima ne naplaćuju previsoke kamatne stope, ali i da u slučaju naglog rasta kamatnih stopa na tržištu, taj rast bude usporen u odnosu na korisnike.

U pogledu nedozvoljenog prekoračenja, uvodi se obaveza procene kreditne sposobnosti i za ovo prekoračenje, kao i mogućnost olakšanog izlaska iz začaranog kruga dozvoljenog i nedozvoljenog prekoračenja, kroz otplatu tog prekoračenja, odnosno duga na rate. Generalno, detaljnije je u odnosu na važeći zakon regulisana procena kreditne sposobnosti korisnika, radi sprečavanja njegove prezaduženosti, ali i radi njegovog blagovremenog informisanja o postojanju docnje.

Zakon ide u korak i sa sveprisutnom digitalizacijom, i to tako što jasno propisuje da se ugovor o finansijskim uslugama može zaključiti u pisanoj formi i elektronskoj formi, a da se pored svojeručnog potpisa, odnosno kvalifikovanog elektronskog potpisa može koristiti i dvofaktorska autentifikacija do određene

vrednosti ugovora (1.200.000 dinara kod ugovora o kreditu i 2.400.000 dinara kod ugovora o depozitu). Osim toga, ugovor se svojeručno ne mora potpisati samo na papiru, već se to može učiniti i na tabletu ili nekom drugom sličnom uređaju kao trajnom nosaču podataka.

Prvi put se reguliše praksa vezivanja i objedinjavanja usluga, tako da se davaocu kredita zabranjuje da odobravanje kredita uslovi obavezom korišćenja neke druge usluge, osim izuzetno (otvaranje računa preko kojeg se vrši otplata kredita), dok mu se s druge strane daje pravo da objedinjava usluge, npr. da ponudi određeni paket koji je kao takav povoljniji nego kupovina usluga odvojeno, s tim da svaki korisnik mora imati mogućnost da usluge koristi i odvojeno, odnosno da koristi samo neku od usluga iz paketa.

Ovim zakonom je jasno određeno šta čini ukupnu cenu kredita za korisnika, pri čemu je dozvoljeno da ta cena bude iskazana i kroz više komponenti. S tim u vezi, dopunjena je lista obaveznih elemenata ugovora i precizirana njegova sadržina. Dodatno, regulisan je i način postupanja davalaca kredita u slučaju kada se kamatna stopa izmeni po sili propisa, kao što je bio slučaj sa Odlukom o privremenim merama kojim je ograničena, odnosno smanjena kamatna stopa na stambene kredite.

Regulisano je i pitanje eventualnog prestanka objavljivanja, odnosno korišćenja referentne kamatne stope. Budući da većina banaka nije u svoje ugovore unela zamensku stopu za postojeće referentne stope, u slučaju eventualnih neočekivanih dešavanja, te privremene nemogućnosti korišćenja referentne stope, da bi ugovor o kreditu, depozitu i lizingu ostao na snazi neophodno je primeniti određenu kamatnu stopu. Zato je Narodnoj banci Srbije dato ovlašćenje da može da propiše zamensku stopu koja bi se koristila privremeno ili trajno umesto ugovorene referentne stope.

Precizirane su obaveze davalaca kredita u pogledu povraćaja sredstava obezbeđenja, a pre svega obaveze banaka u vezi sa brisanjem hipoteke.

Iako je tržište finansijskih usluga bankocentrično, platne usluge koje čine sve veći udeo bankarskih usluga, istovremeno stvaraju konkurenciju bankama u kratkoročnom kreditiranju potrošnje. Deset godina nakon donošenja Zakona o platnim uslugama, koji je dao mogućnost platnim institucijama i institucijama elektronskog novca da kreditiraju potrošnju svojih korisnika na rok do godinu dana, bilo je potrebno jasno predvideti i u određenim smislu precizirati obaveze i ovih davalaca kredita.

Posebno poglavlje posvećeno je unapređenju postupka po prigovoru i pritužbi, dajući Narodnoj banci Srbije veći opseg mera kako bi se u svakom konkretnom slučaju koristile one najefikasnije.

Pored postupka po pritužbi, Narodna banka Srbije jedno je od najuspešnijih tela za posredovanje u rešavanju sporova u Srbiji, s velikim brojem zaključenih sporazuma, i to ne samo kod bankarskih usluga, već i kod usluga osiguranja. Ipak, institut posredovanja koji je uređen opštim zakonom o posredovanju u rešavanju sporova nije prilagođen funkciji zaštite korisnika koju vrši Narodna banka Srbije. Zato je ovim zakonom posredovanje po sadržini ovlašćenja posrednika pretvoreno u mirenje (eng. *conciliation*). Za razliku od posredovanja, kod mirenja medijator u skladu sa svojim najboljim znanjem daje predloge za rešenje spornog odnosa i aktivno podstiče strane da prihvate to rešenje ili da daju odgovarajuću alternativu tom predlogu.

U skladu s važećim zakonom, Narodna banka Srbije je do sada sprovela sedam postupaka u kojima je utvrdila da su banke ugovarale nepravične ugovorne odredbe ili primenjivale nepoštenu poslovnu praksu. Na osnovu iskustva iz tih postupaka, imajući u vidu i prasku Suda pravde EU u tumačenju ovih instituta, ovim

predlogom zakona unapređeni su ti instituti, koji su inače detaljnije regulisani Zakonom o zaštiti potrošača.

Predloženo je da primena zakona počne 1. jula 2025. godine, izuzev odredaba o ograničenju kamatnih stopa, zakonskoj zateznoj kamati, obaveštavanju o izmirivanju obaveza i povraćaju sredstava obezbeđenja, kao i odrebe o izmirenju obaveza po stambenom kreditu u slučaju problema u otplati koje bi se primenjivale od 1. januara 2025. godine, dok se istovremeno primena odredaba zakona koje se odnose na pružanje savetodavnih usluga odlaže do 1. januara 2026. godine. Ovi rokovi su tako određeni da bi se obveznici pripremili za primenu zakona, kao i da bi se ostavilo dovoljno vremena za sačinjavanje podzakonskih akata koji treba da detaljno urede određena pitanja, poput oglašavanja, informisanja, obračuna efektivne kamatne stope itd. Inače, treba istaći da postojeći izuzetno visoki nivo zaštite korisnika ostavlja vremena i prostora da se u skladu sa evropskom praksom svi obveznici adekvatno sprema za primenu novog zakona.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga sadrži četrnaest poglavlja.

Prvo poglavlje (Osnovne odredbe) obuhvata odredbe kojima se utvrđuju predmet zakona i obuhvat njegove primene, odnosno vrste finansijskih usluga koje su obuhvaćene ovim zakonom i definišu pojedini osnovni pojmovi. Pored toga, ovim poglavljem su uređena osnovna pravila ugovaranja, princip određenosti i odredivosti ugovorne obaveze, opšti uslovi poslovanja, način obračuna kamatne stope i zakonske zatezne kamatne stope za ugovore o finansijskim uslugama, ograničenje kamatnih stopa, pravo korisnika na obaveštavanje i odustanak, kao i pravila poslovnog ponašanja davaoca usluga i obaveza finansijske edukacije korisnika, tako da ta pravila zajedno predstavljaju opšti okvir zaštite korisnika.

U članu 1. konstatovano je da je predmet ovog zakona uređivanje prava korisnika finansijskih usluga i dati su uslovi i način ostvarivanja i zaštite tih prava.

U članu 2. definisani su pojedini pojmovi, kao što su kreditne usluge, bankarske usluge, finansijski lizing i, konačno, finansijske usluge kao pojam koji obuhvata sve prethodno navedene usluge. Pojam kreditnih usluga obuhvata: kredit, kreditnu karticu, dozvoljeno prekoračenje i nedozvoljeno prekoračenje. Ove usluge u skladu s važećim propisima mogu da pružaju banke, a pod određenim dodatnim uslovima (u pogledu namene i ročnosti) i platne institucije, odnosno institucije elektronskog novca (izuzev nedozvoljenog prekoračenja), tako da definicija davaoca kredita obuhvata ove subjekte. U pogledu definicije finansijskog lizinga (u daljem tekstu: lizing), davaoca lizinga, ugovora o kreditu i ugovora o depozitu – upućuje se na relevantne zakone. Data je definicija davaoca finansijskih usluga (za kojeg se u tekstu zakona koristi skraćeni naziv: „davalac usluga“) tako da taj termin pored banaka, institucija elektronskog novca i platnih institucija, obuhvata i davaoca finansijskog lizinga, s tim da ne obuhvata trgovca koji nudi finansijske pogodbe.

Jedna od najvažnijih definicija koja određuje domet ovog zakona jeste definicija pojma „korisnik finansijskih usluga“ (za koji se u tekstu zakona koristi skraćeni naziv: „korisnik“). Tako je kao korisnik određeno fizičko lice koje finansijske usluge koristi u svrhe koje nisu namenjene njegovoj poslovnoj ili drugoj komercijalnoj delatnosti. Ipak, pored fizičkih lica – potrošača, pojam korisnika obuhvata i preduzetnika, kao i poljoprivrednika kao nosioca registrovanog poljoprivrednog gazdinstva. Dakle, pojam korisnika finansijskih usluga ne obuhvata pravna ni fizička lica koja nisu preduzetnici kada finansijske usluge koriste u okviru svoje profesionalne ili komercijalne delatnosti (npr. advokati, javni beležnici i javni izvršitelji). S druge strane, kada je reč o platnim uslugama, i ova lica u skladu sa

Zakonom o platnim uslugama imaju mogućnost da svoja prava koja su im priznata tim zakonom zaštite u postupku propisanom ovim zakonom.

Definisana je i finansijska pogodba kao prodaja sa obročnim otplatama cene ili drugi oblik finansiranja korisnika koji ima istu ekonomsku suštinu a koju nudi trgovac i koja podrazumeva odloženo plaćanje duga u toku određenog perioda. Ugovor o revolving kreditu definisan je tako da obuhvata, između ostalog i ugovor o dozvoljenom prekoračenju računa i ugovor o kreditnoj kartici, dok je ugovor na daljinu definisan po ugledu na definiciju ovog ugovora iz Direktive (EU) 2023/2673 Evropskog parlamenta i Saveta od 22. novembra 2023. godine o ugovorima o finansijskim uslugama zaključenim na daljinu. Pored toga, definisani su i povezani ugovori o kreditu, koji čine jednu ekonomsku celinu sa ugovorom o prodaji određene robe ili usluge, što je naročito važno u slučaju jednostranog raskida ugovora o kreditu koji je povezan sa ugovorom o kupoprodaji robe, odnosno pružanju usluga, ali i u slučaju raskida tih ugovora za koje je vezan ugovor o kreditu.

Imajući u vidu nejasnoće u tumačenju pojedinih osnovnih pojmova u vezi s kreditom, koje su delom doprinele nastanku masovnih sudskih sporova, ali i prateći pristup Direktive 2023/2225, koja takođe sadrži ove definicije – unete su definicije iznosa kredita, ukupne cene kredita za korisnika, ukupnog iznosa koji korisnik treba da plati na osnovu ugovora o kreditu, kao i efektivne kamatne stope. Tako iznos kredita predstavlja sumu koja je korisniku odobrena po ugovoru o kreditu, a ukupna cena kredita za korisnika označava sve troškove tog kredita za korisnika, uključujući kamatu i naknade u korist banke, poreze, kao i naknade u vezi s kreditom koje je korisnik dužan da plati trećim licima direktno ili preko banke a koje su banci poznate, uključujući i naknade za sporedne usluge koje su eventualno uslov da bi se kredit odobrio, odnosno da bi se kredit dobio pod određenim uslovima. Ukupan iznos koji korisnik treba da plati po ugovoru o kreditu jeste zbir dva pomenuta iznosa, tj. zbir iznosa kredita i iznosa ukupne cene kredita za korisnika. Efektivna kamatna stopa u slučaju kredita definisana je kao ukupna cena kredita za korisnika izražena u odnosu na iznos kredita kao procenat na godišnjem nivou, koja se obračunava u skladu sa ovim zakonom i njegovim podzakonskim propisima.

Takođe, članom 2. se za svrhe ovog zakona, trajni nosač podataka određuje kao papir i svako drugo sredstvo (npr. optički disk, memorijske kartice, hard disk računara i elektronska pošta) koje korisniku omogućava da sačuva podatke koji su mu namenjeni, da tim podacima pristupi i da ih reprodukuje u neizmenjenom obliku u periodu koji odgovara svrsi njihovog čuvanja, a pisana forma kao tekst, odnosno dokument sačinjen na papiru ili drugom trajnom nosaču podataka, kao i elektronski dokument.

Od novih i značajnih definicija treba izdvojiti i definiciju savetodavnih usluga koje su definisane kao lične preporuke u pogledu jedne ili više bankarskih usluga koje korisnik koji se obratio banci zahteva, a koje predstavljaju odvojenu aktivnost u odnosu na bankarske usluge. Uvodi se i pojam profilisanja, i to tako da se upućuje na značenje ovog pojma utvrđeno u zakonu kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Članom 3. utvrđeni su izuzeci od primene ovog zakona. Svi predviđeni izuzeci u skladu su sa Direktivom 2023/2225.

Tako je isključena primena zakona na ugovore o finansijskim uslugama koji imaju za cilj investiranje u finansijske instrumente, izuzev ugovora o depozitu, budući da se radi o investicionim uslugama, koje inače nisu ni obuhvaćene pojmom finansijske usluge. Pored toga, isključena je i usluga operativnog lizinga, koja nije predmet ovog zakona. Dakle, iako prethodno pomenute usluge i bez ovog izuzetka nisu obuhvaćene ovim zakonom, one su pomenute i u okviru ovog člana radi isključenja bilo kakve dileme u pogledu odnosa tog zakona i tih usluga.

Zakon se ne primenjuje ni na ugovore o zajmu gde poslodavac u okviru svoje sporedne aktivnosti pozajmljuje sredstva svojim zaposlenima, bez kamate ili po stopi nižoj od one po kojoj se kredit nudi na tržištu i koji se ne nudi široj javnosti. Predviđeno je da se zakon ne primenjuje ni na ugovore o kreditu kod kojih je efektivna kamatna stopa 0%. Opravdano je da se ovaj zakon ne može primenjivati ni u slučaju ugovora i sporazuma koji su zaključeni pred sudom ili drugim organima javne vlasti. Takođe, nema mesta primeni odredaba zakona ni kada se radi o ugovorima o kreditu ili finansijskim pogodbama kojima se besteretno odlaže plaćanje postojećeg duga po kreditu (restrukturiranje kredita).

Takođe, zakon se ne primenjuje na ugovore o finansijskim pogodbama kojima se trgovac obavezuje da korisniku isporučuje određenu vrstu robe, odnosno pruža određenu uslugu, a korisnik se obavezuje da za to u obrocima plaća cenu za koju nije ugovorena kamata i dodatne naknade, pri čemu je korisnik obavezan da ukupan iznos cene isplati u periodu do 50 dana od dana isporuke robe, odnosno pružanja usluge. Ipak, kada ove usluge predstavljaju usluge informacionog društva u smislu propisa kojima se uređuje elektronska trgovina, zakon se neće primenjivati samo ako je rok za isplatu ukupnog iznosa cene do 14 dana. Naime, ovakva odložena plaćanja posledica su poslovne prakse trgovaca koja se obično upotrebljava kako bi se korisnicima omogućilo da plate tek nakon prijema robe ili usluga, što može biti korisno za njih, posebno u slučaju reklamacija u vezi sa isporučenom robom. Kraći rok za isplatu cene predviđen je u slučaju prodaje roba i usluga putem interneta, budući da se radi o prodavcima koji po pravilu imaju pristup velikoj bazi kupaca i shodno tome imaju sposobnost da podstaknu korisnike na impulsivnu kupovinu i prekomernu potrošnju. S tim u vezi, svođenjem izuzetka od primene na odloženo plaćanje do 14 dana, obezbeđeno je da veliki internet prodavci u slučaju obezbeđivanja finansiranja putem trgovačke pogodbe moraju da primenjuju odredbe ovog zakona.

Za pojedine vrste usluga – ugovor o kreditu, odnosno finansijska pogodba kod kojih je ukupan iznos kredita, odnosno cene manji od 20.000 dinara, ugovor o kreditu, odnosno finansijska pogodba kod kojih ne postoji obaveza plaćanja kamate niti bilo kog drugog tereta i ugovor o kreditu, odnosno finansijska pogodba pod uslovom otplate kredita u roku do tri meseca, odnosno pod uslovom da je ugovoreno odloženo plaćanje na rok do tri meseca i s plaćanjem samo zanemarljivih troškova – predviđeno je isključenje samo pojedinih odredaba zakona, i to u oblasti oglašavanja i predugovornog informisanja korisnika. To je urađeno kako bi se smanjio obim administriranja kod ovako malih iznosa kojima se uglavnom finansira kupovina tačno određenog proizvoda.

Članom 4. uređen je odnos ovog zakona sa drugim zakonima kojima se regulišu finansijske i platne usluge. S tim u vezi, od posebnog značaja je odnos ovog zakona prema zakonima kojima se uređuju platne usluge, obligacioni odnosi, poslovanje banaka i davalaca finansijskog lizinga. Tako je propisano da se na zaštitu korisnika platnih usluga i imalaca elektronskog novca, u smislu njihovih prava i obaveza, primenjuju odredbe zakona kojim su uređene platne usluge, ali da se u pogledu postupka zaštite tih prava primenjuju odredbe ovog zakona. Drugim rečima, prava koja su korisnicima platnih usluga (pravnim i fizičkim licima) garantovana Zakonom o platnim uslugama i podzakonskim aktima donetim na osnovu tog zakona – korisnici tih usluga mogu zaštititi u postupku po prigovoru i pritužbi koji je propisan ovim zakonom. Dodatno, kada se radi o kreditnim uslugama koje potrošačima, preduzetnicima ili poljoprivrednicima pružaju institucije elektronskog novca i platne institucije – ta lica takođe mogu u postupku po prigovoru i pritužbi koji je propisan ovim zakonom zaštititi svoja prava.

Članom 5. propisano je načelo zabrane diskriminacije, te je navedeno na kojim osnovima ne mogu biti zasnovani uslovi za pružanje finansijskih usluga, ali je

istovremeno predviđeno da načelo zabrane diskriminacije ne dovodi u pitanje pravo davaoca usluge da odredi različite uslove za pružanje tih usluga, ako su ti uslovi zasnovani na objektivnim kriterijumima. Inače, u praksi postoje pritužbe korisnika u kojima se oni neosnovano pozivaju na navodnu diskriminaciju (kao u slučaju odbijanja zahteva za kredit zbog prevelikog kreditnog rizika usled veoma čestog korišćenja usluge klađenja). S druge strane, postoje slučajevi kada je utvrđeno da su pritužbe bile osnovane, kao u slučaju porodilje kada je banka odbila da uopšte razmatra zahtev za kredit ili kada je raskinula do tada važeći ugovor o kreditu zato što porodilja umesto zarade prima naknadu zarade, a kreditna politika banke i aplikacija za podnošenje kreditnih zahteva predviđaju samo zaradu i penziju kao redovne prilive koji omogućavaju podnošenje zahteva za odobrenje kredita. Ovi primeri pokazuju šta u smislu predloženog člana 5. zakona može biti, a šta nije diskriminatorno postupanje davaoca usluga.

Članom 6. predviđeno je da se ugovor o finansijskoj usluzi sačinjava u pisanoj formi, koja je kako je prethodno navedeno u članu 2. definisana kao tekst, odnosno dokument sačinjen na papiru ili drugom trajnom nosaču podataka, kao i elektronski dokument. Zatim se u ovom članu određuje način potpisivanja ugovora koji je u pisanoj formi, i to tako što je predviđen svojeručni potpis (na papiru ili drugom trajnom nosaču podataka – npr. tablet), kvalifikovani elektronski potpis u slučaju elektronskog dokumenta, ili potpisivanje dvofaktorskom autentifikacijom (proverom i potvrdom identiteta korišćenjem dva međusobno nezavisna raznovrsna elementa, zasnovana na posedovanju, znanju ili biometriji).

Članom 7. propisana je izričita zabrana „pokrivena“ prodaje, odnosno pružanja finansijskih usluga. Radi se o situaciji u kojoj se uz neku uslugu „provuče“ i neka usluga koja košta, a koju korisnik nije želeo, niti je na nju na bilo koji način pristao. S tim u vezi, izričito je zabranjeno koristiti tzv. unapred zadate opcije, gde se uz uslugu koja se kupuje unapred označi (štiklira) i neka sporedna usluga. Ovakva praksa je posebno zastupljena u slučaju zaključivanja ugovora na daljinu, odnosno korišćenjem digitalnih servisa. Ovim članom se precizira da se pristanak na zaključenje ugovora ili kupovinu sporednih usluga ako su prikazani u poljima na papiru ili drugom trajnom nosaču podataka daje jasnom i nedvosmislenom potvrdnom radnjom korisnika kojom se izražava njegova konkretna, precizna, informisana i nedvosmislena saglasnost sa sadržajem i suštinom tih polja.

Članom 8. propisano je da ugovorna obaveza mora biti određena ili određiva. Definisani su uslovi za određivost novčane ugovorne obaveze u pogledu njene visine i dospeća. Navedeno pravilo predstavlja konkretizaciju člana 46. Zakona o obligacionim odnosima, kojim je propisano da ugovorna obaveza mora biti moguća, dopuštena i određena, odnosno određiva. Ipak, s obzirom na istorijat nepravilne primene te odredbe Zakona o obligacionim odnosima, bilo je neophodno preciznije definisati određivost, između ostalog i tako da na parametre koji stopu čine određivom ne može uticati jednostrana volja nijedne od ugovornih strana. S tim u vezi, stavom 6. je naglašeno da ugovor ne može da sadrži odredbu kojom se upućuje na poslovnu politiku, opšte i posebne uslove poslovanja i druge akte davaoca usluga, kada su u pitanju elementi koji su zakonom propisani kao obavezni elementi ugovora.

Članom 9. definisani su opšti uslovi poslovanja, koji redovno čine sastavni deo ugovora o finansijskim uslugama. Opštim uslovima poslovanja često se regulišu pojedina opšta pitanja u vezi sa svim uslugama koje davalac usluga nudi, kao što su uslovi za uspostavljanje poslovnog odnosa, oblici komunikacije s klijentima i generalno se kroz njih reflektuje poslovna politika banke. Zato je bitno da ova pravila budu objavljena na vidnom mestu u poslovnim prostorijama u kojima se korisnicima nude usluge, kao i na internet stranici, kako bi se korisnik mogao sa njima upoznati pre zaključenja ugovora. Pored navedenog, a kako bi se obezbedila potpuna

informisanost korisnika, predviđena je i obaveza davaoca usluga da korisniku pruži objašnjenja i instrukcije koje se odnose na primenu opštih uslova poslovanja, kao i da ih korisniku na njegov zahtev dostavi bez odlaganja.

Ipak, izričito je propisano da se obavezni elementi ugovora koji su propisani ovim zakonom ne mogu ugovarati s korisnikom kroz opšte uslove poslovanja, kao ni kroz bilo koji drugi opšti akt, već da ti elementi moraju biti konkretizovani u pojedinačnom ugovoru s korisnikom.

U skladu sa opštim načelima ugovornog prava, i za opšte uslove poslovanja predviđeno je da moraju biti u skladu sa zakonom i drugim propisima, ali je dodatno predviđen zahtev davaocima usluga da kroz njih obezbede primenu dobrih poslovnih običaja, dobru poslovnu praksu i fer odnos prema korisniku. Za izmene opštih uslova poslovanja nije potrebna saglasnost korisnika, imajući u vidu da su u njima sadržani elementi koji se ne smatraju obaveznim u smislu ovog zakona, ali je davalac usluga u obavezi da o njihovim izmenama korisnika obavesti i da mu ih učini dostupnim, najkasnije 30 dana pre početka njihove primene, a u tom roku je dužan i da ih istakne na vidnom mestu u poslovnim prostorijama i na internet stranici s jasnom naznakom datuma od kada počinju da se primenjuju. To obaveštenje banka treba da dostavi korisniku na način kako je to prethodno ugovoreno.

Članom 10. propisan je način obračuna efektivne kamatne stope, nakon što je prethodno u članu 2. data definicija ovog pojma. Ovim članom se propisuje da se obračun efektivne kamatne stope zasniva na upoređivanju svih novčanih tokova iz određenog ugovora o finansijskoj usluzi, i to tako da se svi budući tokovi svode, diskontuju na neto sadašnju vrednost. Tako se, primera radi, kod ugovora o kreditu uzimaju u obzir iznos kredita koji banka isplati korisniku, sve isplate korisnika prema banci ili trećim licima, kao što su rate kredita, jednokratne naknade (npr. premija osiguranja, naknada za obradu kreditnog zahteva, naknada za procenu vrednosti nepokretnosti, naknada za overu založne izjave i upis hipoteke) i sve druge isplate koje korisnik ima tokom otplate kredita. Ne uzimaju se u obzir eventualni novčani tokovi, kao što su novčane obaveze korisnika zbog nepoštovanja ugovornih obaveza ili troškovi za korisnika koji nastaju u vezi s kupovinom robe koji postoje nezavisno od toga da li se ta roba plaća gotovinski, odnosno odjednom ili se finansira iz kredita. Pri obračunu efektivne kamatne stope, moraju se uzeti određene pretpostavke (da će korisnik redovno otplaćivati kredit, da će kamatna stopa ostati nepromenjena itd.), s tim da svi davaoci usluga moraju na jednoobrazan način primenjivati te pretpostavke. Ovako obračunata efektivna kamatna stopa predstavlja precizan pokazatelj ukupne cene kredita i najbolji instrument za upoređivanje ponuda različitih davalaca usluga.

Propisano je da Narodna banka Srbije bliže uređuje način obračuna efektivne kamatne stope.

Članom 11. uvodi se stopa zakonske zatezne kamate kod ugovora o finansijskim i platnim uslugama koja se primenjuje u situaciji kada potrošač (fizičko lice) ne ispuni u ugovorenom roku svoju obavezu iz ugovora regulisanog ovim zakonom ili zakonom kojim se uređuju platne usluge (ukoliko je veća od nominalne redovne kamate iz ugovora). Ova zakonska zatezna kamata obračunata je po istoj formuli kao i zakonska zatezna kamata iz Zakona o zateznoj kamati, ali sa manjim opsegom uvećanja, čime se postiže povoljniji položaj za potrošače iz ovih ugovora. Istovremeno, celishodno je da se u istom zakonu kojim se reguliše ograničenje kamatnih stopa kod ugovora o kreditu, stambenom kreditu, kreditnoj kartici i dozvoljenom i nedozvoljenom prekoračenju nađu i odredbe kojima se obračunava zakonska zatezna kamata koja se primenjuje u slučaju docnje kod ovih ugovora, a na osnovu koje se izračunava i maksimalna vrednost efektivne kamatne stope za ove ugovore. Predloženo rešenje ima za cilj da olakša položaj dužnicima po osnovu korišćenja finansijskih usluga koje, po pravilu, stvaraju veća zaduženja i bitno

opterećuju prihode fizičkih lica u odnosu na njihova druga zaduženja i kojim korisnici rešavaju neke od svojih najvažnijih životnih potreba, poput kupovine ili adaptacije stana.

U slučaju da iznos duga glasi na dinare, iznos zakonske zatezne kamate utvrđuje se u zavisnosti od visine referentne kamatne stope Narodne banke Srbije. Ako iznos duga glasi na evre, zatezna kamata utvrđuje se u zavisnosti od visine referentne kamatne stope Evropske centralne banke na glavne operacije za refinansiranje, a ako glasi na drugu stranu valutu – utvrđuje se u visini referentne/osnovne kamatne stope koju centralna banka zemlje domicilne valute propisuje i/ili primenjuje pri sprovođenju glavnih operacija. Narodna banka Srbije će na svojoj internet prezentaciji objavljivati stope zakonske zatezne kamate utvrđene ovim članom zakona, a one će se primenjivati narednog dana od dana objavljivanja.

Članom 12. zakona prvi put se zakonom uvodi ograničenje kamatnih stopa na gotovo sve vrste kredita. Članom 31. Direktive 2023/2225 propisano je da će države članice preduzeti mere, kao što su ograničenja, da efikasno spreče zloupotrebe i da obezbede da korisnicima ne mogu biti naplaćene previsoke kamatne stope, odnosno efektivne kamatne stope ili ukupna cena kredita. Imajući u vidu navedeno, kao i dosadašnje mere Narodne banke Srbije, a pre svega Odluku o privremenim merama, kojom su do kraja 2024. godine ograničene kamatne stope na stambene kredite, zatim stanje na tržištu kamatnih stopa za različite vrste kreditnih proizvoda, kao i uporedna iskustva – ovim članom se predlaže ograničenje kamatnih stopa kod stambenih kredita i svih vrsta potrošačkih i gotovinskih kredita, uključujući i kreditne kartice i dozvoljeno i nedozvoljeno prekoračenje. Pored ostvarivanja cilja koji je predviđen u pomenutoj odredbi Direktive 2023/2225 – sprečavanje naplaćivanja previsokih kamatnih stopa – ova ograničenja imaju za cilj i da spreče nagli rast kamatnih stopa i zato su naročito usmerena prema promenljivim kamatnim stopama. Tako je u stavu 1. propisano da se promenljiva kamatna stopa kod ugovora o kreditu ne može primeniti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane kamatne stope za postojeće ugovore o kreditu iste vrste, odnosno namene u istoj valuti (indeksacije) uvećanoj za 1/4. Primera radi, prema podacima o prosečnoj ponderisanoj kamatnoj stopi za dinarske gotovinske i potrošačke kredite u septembru 2024. godine (koja iznosi 11,8%) najviša nominalna kamatna stopa za ove kredite ne bi mogla da bude veća od 14,75%. Ovaj maksimum se ne može preći tokom celokupnog perioda otplate kredita, bez obzira na vrednost ugovorene referentne kamatne stope. Drugim rečima, ako u određenom periodu tokom otplate kredita, a usled rasta ugovorene referentne stope, zbir te stope i marže (ukupna kamatna stopa) bude veći od propisane maksimalne stope, primenjuje se ta propisana vrednost. Dodatno, gotovinski krediti su ograničeni i preko efektivne kamatne stope (gotovinski krediti s fiksnom stopom su ograničeni isključivo preko efektivne stope), tako što je maksimalna dozvoljena efektivna stopa jednaka zbiru zakonske zatezne kamate iz člana 11. ovog zakona, koja trenutno na dinare iznosi 11,75% i 4 p.p., što ukupno iznosi 15,75%. Treba imati u vidu da efektivna stopa u skladu s članom 10. ovog zakona uključuje sve troškove i naknade koje, pored kamate, plaća korisnik, kao što su premija osiguranja, održavanje (paketa) tekućeg računa, kreditne naknade i sl.

Kada je reč o stambenim kreditima indeksiranim u evrima, tu će zahvaljujući pomenutoj meri Narodne banke Srbije kojom su kamatne stope na stambene kredite već ograničene, limiti propisani ovim članom imati najviše efekata. Prema stavu 2. ovog člana promenljiva kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu koji je odobren, odnosno indeksiran u evrima ne može se primeniti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane kamatne stope za postojeće ugovore o stambenom kreditu s promenljivom stopom u istoj valuti (indeksacije) uvećanoj za 1/4 te stope. Kod novih stambenih kredita sa fiksnom kamatnom stopom ta stopa ne može se ugovoriti u vrednosti većoj od prosečene ponderisane stope na tu vrstu novoodobrenih kredita

koja je uvećana za 1/4 te stope. Ovo rešenje će se primenjivati od 1. januara 2028. godine. Međutim, do tada će ograničenja kamatne stope kod stambenih kredita biti još značajnija. Naime, prelaznom odredbom člana 76. ovog zakona najpre je propisano je da se do kraja 2025. godine na postojeće i nove kredite s promenljivom kamatnom stopom primenjuje maksimalna stopa od 5%. Kada je reč o novim ugovorima, banka i korisnik mogu ugovoriti promenljivu stopu koja je u trenutku zaključenja ugovora veća od ovog ograničenja, ali se ta ugovorena stopa ne može primenjivati ako je ona veća od maksimalne stope, koja do kraja 2025. godine iznosi 5%.

Dodatno, propisano je da se u periodu od godinu dana od početka primene ovog zakona (do kraja 2025. godine) kod stambenih kredita sa fiksnom stopom može ugovoriti kamatna stopa koja ne može biti veća od 5%.

Nakon isteka ovog perioda, odnosno od 1. januara 2026. godine do kraja 2027. godine maksimalna stopa za stambene kredite s promenljivom stopom biće jednaka prosečnoj ponderisanoj stopi za postojeće kredite s promenljivom kamatnom stopom u istoj valuti (indeksacije) uvećanoj za 1/5 te stope, a za kredite sa fiksnom kamatnom stopom maksimalna stopa koja se može ugovoriti odgovaraće prosečnoj ponderisanoj stopi za novougovorene kredite sa fiksnom stopom uvećanoj takođe za 1/5. Prema podacima za septembar ove godine, prosečna ponderisana stopa na stambene kredite iznosi 4,54%, što znači da bi prema postojećim podacima (treba imati u vidu trend pada referentnih stopa) maksimalna dozvoljena stopa sa uvećanjem od 1/5 iznosila 5,45%.

Kada je reč o kreditnoj kartici i dozvoljenom (nedozvoljenom) prekoračenju, kao trenutno najskupljim kreditnim proizvodima, ograničenje je vezano za visinu stope zakonske zatezne kamate (iz ovog zakona), pri čemu je ograničena isključivo efektivna kamatna stopa. To je urađeno jer je, za razliku od stambenih, pa i gotovinskih i potrošačkih kredita, prosečna stopa kod kreditnih kartica i dozvoljenog prekoračenja u prethodnom periodu bila je vrlo visoka, pa vezati ograničenje za postojeću prosečnu ponderisanu stopu ne bi imalo efekta, posebno u prvih nekoliko meseci. Ovo ograničenje efektivne stope odnosi se na nove ugovore, dok su postojeći ugovori obuhvaćeni prelaznom odredbom iz člana 76. Istovremeno, propisano je da se ponovno izdavanje (reizdavanje) kreditne kartice, kao i produženje dozvoljenog prekoračenja smatra zaključenjem novog ugovora. Na taj način, banka će biti dužna da i prilikom produženja dozvoljenog prekoračenja ili kreditne kartice primenjuje ovo ograničenje efektivne kamatne stope.

Maksimalna vrednost efektivne kamatne stope kod kreditne kartice određena je kao zbir zakonske zatezne kamate (obračunate na osnovu člana 11. ovog zakona) i šest procentnih poena (što trenutno iznosi 17,75%), dok je kod dozvoljenog i nedozvoljenog prekoračenja maksimalna vrednost efektivne stope određena kao zbir stope zakonske zatezne kamate iz člana 11. ovog zakona i osam procentnih poena (što trenutno iznosi 19,75 %). Prema podacima Narodne banke Srbije, prosečna ponderisana *nominalna* kamatna stopa (koja za razliku od efektivne ne obuhvata sve troškove) za stanovništvo u septembru 2024. godine kod kreditnih kartica iznosi 22,3%, kod dozvoljenog prekoračenja iznosi 28,42%, dok kod nedozvoljenog iznosi 26,16%. Ovo pokazuje da bi od dana stupanja na snagu zakona, uz zadržavanje postojećih referentnih stopa, odmah došlo do smanjenja kamatne stope na kreditne kartice za više od 4,55% (jer se radi o poređenju efektivne i nominalne stope), kod dozvoljenog prekoračenja za više od 8,67%, a kod nedozvoljenog prekoračenja za više od 6,4%.

Ograničenje efektivne kamatne stope propisano je zapravo za sve novoodobrene kredite, a svrha ovog ograničenja je da se spreči zaobilaženje ograničenja nominalne kamatne stope uvođenjem određenih kreditnih naknada. Tako

je određeno da maksimalna vrednost efektivne stope kod stambenih kredita ne može biti veća od stope zakonske zatezne kamate (iz člana 11. ovog zakona) umanjene za dva i po procentna poena. To prema trenutnim podacima znači da bi maksimalna efektivna kamatna stopa na stambene kredite indeksirane u evrima (obuhvata sve troškove u vezi sa stambenim kreditom) iznosila 6,9%.

Banke su obavezane da, ako je na ugovoreni dan usklađivanja promenljive kamatne stope ta stopa veća od maksimalne stope iz ovog člana, primenjuju tu dozvoljenu vrednost kamatne stope do sledećeg usklađivanja te stope.

Predviđeno je da Narodna banka Srbije dva puta godišnje objavljuje prosečne ponderisane stope. Takođe, dato je ovlašćenje Narodnoj banci Srbije da bliže uredi vrstu, odnosno namenu i strukturu kredita za koje objavljuje prosečnu ponderisanu kamatnu stopu, te način obračuna i objavljivanja tih stopa.

Prvo objavljivanje prosečnih ponderisanih stopa regulisano je prelaznom odredbom u članu 77.

Članom 13. predviđeno je pravo korisnika na odustanak od ugovora o finansijskoj usluzi, koje predstavlja jedno od osnovnih prava korisnika u vezi s finansijskim uslugama. Naime, korisniku je dato pravo da odustane od zaključenog ugovora o kreditu, ugovora o revolving kreditu, te ugovora o lizingu sa opcijom kupovine predmeta – u roku od 14 dana od dana zaključenja ugovora (eng. *cooling-off period*), i to bez navođenja razloga za odustanak, ali je pre isteka navedenog roka korisnik dužan da o tome obavesti davaoca usluge, pod uslovima i na način koji su ugovoreni. U pitanju je pravilo uspostavljeno u okviru potrošačkog prava, prema kojem potrošač ima određeni rok nakon zaključenja ugovora da se predomisli i izvrši povraćaj kupljene robe, odnosno u kontekstu finansijskih usluga – da izvrši povraćaj pribavljene finansijske usluge.

Ovaj član izričito predviđa da korisnik ima pravo na odustanak i kod ugovora o stambenom kreditu, odnosno ugovora o kreditu koji je obezbeđen hipotekom, gde je predviđen uslov da korisnik može odustati od ugovora samo ako nije počeo da koristi kredit, odnosno finansiranje – u suprotnom bi u ovoj situaciji bilo otežano izvršiti povraćaj novčanih sredstava banci.

Kod povezanih ugovora o kreditu predviđena je mogućnost korišćenja prava na odustanak od ugovora u roku dužem od 14 dana, ukoliko povezani ugovor o kupoprodaji pruža korisniku mogućnost da u roku dužem od 14 dana od dana zaključenja ovog ugovora iskoristi svoje pravo na odustanak. Iz razloga celishodnosti se u tom slučaju i na povezani ugovor o kreditu produžava rok za korišćenje prava na odustanak na ovaj duži period.

Korišćenje prava na odustanak sa sobom povlači i određene obaveze za korisnika, pa je tako predviđeno da je korisnik koji odustane od ugovora o kreditu dužan da, u roku od 30 dana od dana slanja obaveštenja o odustanku, banci vrati glavnica i plati redovnu kamatu iz ugovora za period korišćenja kredita. Takođe, korisnik koji odustane od ugovora o lizingu sa opcijom kupovine predmeta lizinga dužan je da davaocu lizinga odmah vrati predmet lizinga, kao i da mu odmah, a najkasnije u roku od 30 dana, nadoknadi pretrpljenu štetu u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti predmeta lizinga, te da plati ugovorenu redovnu kamatu za period od zaključenja ugovora do plaćanja te kamate. Pored navedenih obaveza, korisnik ima i obavezu vraćanja stvarnih troškova (kod ugovora o kreditu koji je obezbeđen hipotekom, kao i kod ugovora čiji je predmet kupovina, odnosno finansiranje kupovine nepokretnosti, ima i obavezu plaćanja stvarnih troškova koje je banka imala povodom zaključenja ovog ugovora), s tim da korisnik mora biti upoznat sa svim navedenim obavezama pre zaključenja ugovora.

Konačno, utvrđeno je i dejstvo odustanka na ugovore o sporednim uslugama. U skladu sa supsidijarnom prirodom tih usluga, ako bi korisnik iskoristio svoje pravo na odustanak od ugovora o finansijskim uslugama – više ga ne bi obavezivao ni ugovor o sporednim uslugama.

Članom 14. regulisano je jedno od osnovnih prava korisnika – pravo na obaveštavanje, pri čemu se pravi razlika između dostavljanja podataka i informacija koje je davalac usluga dužan da korisniku dostavi u skladu sa ovim zakonom – u kom slučaju davalac usluga nema pravo da naplati nikakvu naknadu i dostavljanja podataka i dostavljanja informacija koje davalac usluga nije dužan da dostavi u skladu sa ovim zakonom ili ponovnog dostavljanja, na zahtev korisnika, informacija koje su mu već dostavljene – u kom slučaju je davalac usluga takođe obavezan da na zahtev korisnika ove informacije i podatke dostavi korisniku, ali u tom slučaju ima pravo na primerenu naknadu. Dodatno, s obzirom na to da postoji nesporni pravni interes davaoca sredstva obezbeđenja da u svakom trenutku bude upoznat sa urednošću izmirivanja obaveza za koje jemči svojom imovinom – propisano je da on ima pravo da redovno (jednom godišnje), a na njegov zahtev i češće, dobija podatke o stanju duga, kao i druge informacije u vezi sa urednošću otplate kredita, odnosno lizinga.

Član 15. definiše obavezu davaoca usluga da obezbedi da zaposleni koji su angažovani na poslovima prodaje finansijskih usluga i sporednih usluga, kao i pružanja savetodavnih usluga, moraju posedovati odgovarajuće kvalifikacije, znanje i iskustvo, kao i profesionalne i lične kvalitete, te da moraju postupati u skladu s pažnjom dobrog stručnjaka, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom, poštovati ličnost i integritet korisnika i korisnike potpuno i tačno informisati o uslovima korišćenja tih usluga. Takođe, utvrđena je i obaveza obuke zaposlenih. Ovo je neophodno jer se u praksi najveći deo korisnika opredeljuje da zaključi određeni ugovor, odnosno koristi određenu uslugu na osnovu informacija koje dobije od prodavca. Da bi korisnik razumeo ekonomske posledice odluke koju donosi, on mora da bude pravovremeno i tačno informisan o karakteristikama određene usluge i njegovim obavezama u vezi s plaćanjem te usluge. Potpunu informisanost nije uvek moguće obezbediti samo kroz obrasce i pisana upozorenja, već je potrebno da prodavac ima „odgovor na sva pitanja“. Predviđena je mogućnost da Narodna banka Srbije propiše bliže uslove u pogledu znanja, stručnosti i kvalifikacija zaposlenih, kao i način i uslove sprovođenja njihove obuke.

Članom 16. predviđeno je da je davalac usluga obavezan da pri sprovođenju svojih poslovnih aktivnosti postupi pošteno, transparentno i s pažnjom dobrog stručnjaka, kao i da uzima u obzir prava i interese korisnika, te da vodi računa o njihovoj zaštiti. Nabrojani su i određeni zahtevi koje davaoci usluga moraju imati u vidu prilikom izrade i primenjivanja politike isplate zarada i drugih naknada svojim zaposlenima, kao i načela u izradi i primeni politika isplate zarada i drugih naknada prema zaposlenima koji su odgovorni za procenu kreditne sposobnosti.

Ovim članom predviđena je i obaveza davaoca usluga da preduzima mere u cilju finansijske edukacije, a naročito u pitanjima odgovornog zaduživanja korisnika i održivog upravljanja dugom. Naglašena je obaveza davaoca usluga da korisnicima na jasan način pruža osnovne informacije o postupku zaključivanja ugovora o finansijskim uslugama, te da posebnu pažnju mora posvetiti korisnicima koji prvi put zaključuju ove ugovore, naročito ako to čine na daljinu. Ove odredbe prepoznaju značaj finansijske edukacije korisnika gde se korisnici prethodno upoznaju sa svojim pravima, obavezama i odgovornostima, nakon čega se očekuje da će postupati s većim stepenom pažnje i opreznosti, a istovremeno će biti svesni svojih prava i interesa, kao i mogućnosti i načina njihove zaštite. Važnost finansijske edukacije i podizanja nivoa finansijske pismenosti kod građana je već godinama prepoznata na nivou Evropske unije, ali i u okviru drugih međunarodnih organizacija.

Drugo poglavlje sadrži odredbe kojima se propisuju način oglašavanja finansijskih usluga i lizinga, podaci koji tom prilikom moraju biti navedeni o ovim uslugama, sadržina opštih informacija o finansijskim uslugama koje se korisniku moraju dostaviti, kao i sadržina ponude koja se korisniku dostavlja pre zaključenja ugovora o finansijskoj usluzi, te forma i način njenog dostavljanja. U ovom poglavlju je predviđena i obaveza procene kreditne sposobnosti potencijalnog ili postojećeg korisnika kreditne usluge ili usluge finansijskog lizinga. Inače, važno je razumeti da predugovorna faza traje od objavljivanja oglasne poruke kojom se reklamira određeni kreditni proizvod, pa sve do zaključenja ugovora o kreditu s konkretnim korisnikom, te da je neophodno razlikovati nivo i stepen informisanosti koji je uopšte moguće ostvariti u različitim segmentima predugovorne faze, kao i obaveze banke (te prava korisnika koja im korespondiraju) u svakom od tih segmenata.

Odredbama člana 17. najpre je proklamovano osnovno pravilo kod oglašavanja finansijskih usluga – da se te usluge oglašavaju na jasan i razumljiv način, te da oglasna poruka ne sme da sadrži informacije koje mogu stvoriti pogrešnu predstavu o uslovima pod kojima se mogu koristiti usluge koje se oglašavaju, te pogrešno shvatanje o njihovoj dostupnosti, troškovima i sl. Dalje se detaljno uređuje oglašavanje finansijskih usluga. Tako je predviđeno da se pri oglašavanju kreditnih usluga i lizinga u oglasnoj poruci mora istaći upozorenje da pozajmljivanje novčanih sredstava podrazumeva plaćanje kamate i drugih naknada od strane korisnika, a ako se oglašavaju usluge čija je nominalna kamatna stopa 0%, moraju se naznačiti svi uslovi pod kojima se te usluge odobravaju. Istovremeno, zabranjeno je da se pri oglašavanju koriste izrazi koji ove usluge označavaju kao besplatne ili slični izrazi, ako je odobrenje ove usluge uslovljeno zaključenjem drugog ugovora ili bilo čim što predstavlja trošak za korisnika ili stvara drugu obavezu. Ako je za zaključenje ugovora o kreditnoj usluzi ili lizingu obavezno zaključenje ugovora o sporednim uslugama, pri čemu se cena ove usluge ne može unapred odrediti – predviđena je obaveza da se na reprezentativnom primeru jasno navede i postojanje takve obaveze. Osnovna svrha predmetnih odredaba jeste da se pri reklamiranju ovih usluga korisnici ni na koji način, objektivno posmatrano, ne obmanjuju u pogledu karakteristika i troškova određene usluge.

Članom 18. predviđena je obaveza davaoca usluga da u oglasnoj poruci u kojoj navodi bilo koji numerički podatak (kamatna stopa, cena usluge, prihod u slučaju depozita i sl.) u vezi sa uslugom koju oglašava navede i reprezentativni primer koji sadrži najvažnije podatke o toj usluzi. Iako se radi o najvažnijim podacima (npr. vrsta kredita, iznos kredita, nominalna i efektivna kamatna stopa, ukupan iznos koji korisnik plaća, valuta, način indeksacije, upozorenje na valutni rizik, sredstva obezbeđenja), tih podataka ima relativno mnogo, pa je ovim članom precizirano da se ti podaci u oglasnoj poruci navode, odnosno saopštavaju tako da budu lako čitljivi ili jasno čujni, kao i prilagođeni tehničkim ograničenjima nosača putem kojeg se vrši oglašavanje. Upravo zbog ovih ograničenja koje određeni oblici oglašavanja sa sobom nose, predviđeni su određeni izuzeci u pogledu sadržine reprezentativnog primera kod pojedinih načina oglašavanja. Tako je predviđeno da u slučajevima u kojima nosač podataka koji se koristi za saopštavanje informacija iz stava 1. člana 18. ne omogućuje vizuelni prikaz informacija – podaci o ukupnom iznosu koji korisnik plaća na osnovu ugovora o kreditu ili ugovora o lizingu, broju rata i visini pojedinačne rate, odnosno podaci o ukupnom iznosu koji je banka dužna da isplati kod ugovora o depozitu ne moraju biti prikazani u reprezentativnom primeru. Dodatno, u posebnim i opravdanim slučajevima u kojima elektronski nosač koji se upotrebljava ne omogućuje uočljiv i jasan vizuelni prikaz tih informacija, korisniku se mora obezbediti mogućnost da dodiranjem prsta (npr. klikom, kliznim pomicanjem ili prelaskom prsta) pristupi podacima o ukupnom iznosu koji korisnik mora isplatiti po ugovoru o kreditnim uslugama ili ugovoru o lizingu, broju rata i visini pojedinačne rate, odnosno podacima o ukupnom iznosu koji je banka dužna da isplati kod ugovora o depozitu.

Kada je reč o usluzi lizinga, pored navedenih podataka, reprezentativni primer sadrži i bruto nabavnu vrednost predmeta lizinga, visinu učešća i iznos neto finansiranja.

S druge strane, ovim članom je propisano da ne postoji obaveza da se reprezentativni primer uključi u oglasnu poruku ako se u toj poruci ne navodi nijedan numerički podatak u vezi s karakteristikama, odnosno cenom te usluge, kao ni kada se numerički podatak navede isključivo u obliku visine efektivne kamatne stope, bez navođenja nominalne kamatne stope ili bilo kog drugog numeričkog podatka. U svakom slučaju, pri oglašavanju postoji obaveza da se efektivna kamatna stopa oglašava uočljivije u odnosu na druge podatke.

Propisano je da se u smislu ovog zakona oglašavanjem smatraju svi oblici oglašavanja u skladu sa zakonom kojim se uređuje oglašavanje (oglašavanje u sredstvima javnog informisanja, u prostorijama davaoca usluga, na internet stranici, društvenim mrežama i sl.).

Izričito je propisano da je zabranjeno oglašavanje ugovora o kreditu, odnosno ugovora o lizingu u kojima se 1) korisnici podstiču da zaključuju te ugovore uz navođenje da će se time poboljšati njihova finansijska situacija; 2) navodi da u slučaju da korisnik nije uredno postupao po tim ugovorima ili u slučaju da su ti ugovori registrovani u bazi podataka koja služi proceni kreditne sposobnosti korisnika, to će imati mali uticaj ili neće uopšte imati uticaj pri odlučivanju o zahtevu korisnika za zaključenje novog ugovora; 3) sugeriše da zaključenje ovih ugovora dovodi do povećanja finansijskih sredstava korisnika, predstavlja zamenu za štednju ili može povećati životni standard korisnika.

Dato je i ovlašćenje Narodnoj banci Srbije da detaljnije reguliše oglašavanje finansijskih usluga.

Članom 19. regulisana je sadržina opštih informacija koje korisnik ima pravo da dobije od davaoca usluga u bilo kom trenutku, u pisanoj formi i na način za koji se korisnik opredelio, a ako se ove informacije dostavljaju u poslovnim prostorijama davaoca usluga, korisnik ima pravo da ih dobije na papiru. Dakle, u pitanju su informacije koje korisnik dobija od davaoca usluga o konkretnoj finansijskoj usluzi za koju je pokazao interesovanje, ali koje još nisu personalizovane u vidu ponude, koja se korisniku dostavlja kasnije. Podaci koji se zainteresovanom korisniku dostavljaju kroz opšte informacije služe pre svega tome da korisnik može da uporedi uslove pod kojima različiti davaoci usluga nude uslugu za koju je zainteresovan. Radi se o dodatnim podacima, odnosno informacijama u odnosu na one koji su navedeni kroz oglašavanje – poput informacija o nameni za koji se može koristiti finansijska usluga, te pravima korisnika na odustanak od ugovora i prevremenu otplatu, zatim o određenim troškovima u vezi sa zaključenjem ili izvršenjem ugovora, a daje se i upozorenje o mogućim posledicama u slučaju nepoštovanja obaveza iz ugovora. To su informacije nakon kojih korisnik odlučuje da li će od banke zahtevati konkretnu ponudu.

Članom 20. uređuje se sadržina konkretne individualne personalizovane ponude koja se korisniku uručuje pre zaključenja ugovora. Dok se opšte informacije iz člana 19. korisniku dostavljaju uz određene pretpostavke i na osnovu informacija koje korisnik prezentuje banci, ponuda se daje na osnovu relevantnih podataka koje davalac usluga pribavi od korisnika i na drugi način u skladu sa zakonom i nakon što se, u slučaju kreditnih proizvoda i lizinga, izvrši procena kreditne sposobnosti korisnika, odnosno odobri kreditna usluga ili lizing. Na osnovu ovakve personalizovane ponude najbolje se mogu uporediti uslovi koje nude različiti davaoci određene finansijske usluge. Za razliku od opštih informacija, odnosno informativne ponude, ponuda iz ovog člana obavezuje davaoca usluga u roku koji on odredi, ali koji kod kreditnih usluga ne može biti kraći od dva radna dana od dana davanja te

ponude. Drugim rečima, u slučaju kreditnih usluga, od trenutka dostavljanja ponude korisniku do zaključenja ugovora ili prihvatanja te ponude mora proteći razuman period, s tim da je određeno da taj period, odnosno rok ne može biti kraći od dva radna dana od dana prijema ponude. Osnovna svrha ovog perioda jeste da se korisniku ostavi dovoljno vremena da dobro razmotri ponudu, shvati ekonomske posledice zaključenja ugovora i rizike koje preuzima. Pored toga, taj period dodatnog sagledavanja ponude treba da spreči impulsivno zaduživanje, odnosno potrošnju.

Međutim, iz praktičnih razloga, u interesu korisnika, data je mogućnost korisniku da u pisanoj formi izričito zahteva da prihvati ponudu i zaključi ugovor odmah nakon prijema ponude. Naime, apsolutna zabrana zaključenja ugovora odmah nakon prijema ponude mogla bi da dovede do otežanog ostvarivanja legitimnih interesa korisnika koji su u direktnoj vezi sa ugovorom o finansijskoj usluzi koji zaključuje. Npr. korisnik je pred istekom roka koji je predugovorom dogovoren za zaključenje ugovora i isplatu prodajne cene nekretnine ili ističe rok primene popusta na određenu robu i sl. Osim toga, kada se ugovor zaključuje u poslovnici banke, potpuna primena pravila o „zastoju“ obavezivala bi korisnika da ponovo dolazi u poslovnicu banke, što može da bude dodatno administrativno opterećenje i za korisnika i za banku. S druge strane, kada korisnik zahteva da se odmah zaključi ugovor, odnosno ako je između prijema ponude i zaključenja ugovora proteklo manje od jednog dana (24 časa), davalac usluga je dužan da korisniku u roku koji ne može biti kraći od tri dana niti duži od sedam dana od zaključenja ugovora ili prihvatanja ponude pošalje podsetnik u kojem će ga obavestiti o njegovom pravu da odustane od ugovora i objasniti postupak tog odustanka koji je predviđen ovim zakonom.

Precizirano je i da je davalac usluga dužan da korisniku uslugu ponudi u dinarima, osim ako korisnik zahteva da mu se usluga ponudi u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, kada je davalac usluga dužan da korisniku u pisanoj formi ukaže na rizike koje u tom slučaju preuzima. Definisani su podaci i informacije koje se korisniku dostavljaju u okviru ponude za različite vrste ugovora o finansijskim uslugama, poput ugovora o kreditu, dozvoljenom prekoračenju, kreditnoj kartici, lizingu ili depozitu, povezanog ugovora o kreditu i ugovora kojim se odlaže plaćanje ili predviđa neki drugi oblik izmirivanja novčane obaveze. Informacije i podaci koji se u ovoj fazi pružaju imaju za cilj da korisniku pruže sveobuhvatnu sliku o osnovnim karakteristikama finansijske usluge, tačnom iznosu kamatnih stopa (efektivne i nominalne), kao i svim drugim troškovima i naknadama, uključujući i ukupan iznos koji je korisnik u obavezi da plati na osnovu ugovora, te pravima koja korisnik ima na osnovu ovog ugovora (kao što su pravo na odustanak, prevremenu otplatu, besplatnu kopiju predloga ugovora, pravo na prigovor i pritužbe, te mogućnost pokretanja postupka posredovanja) i načinu na koji ta prava može ostvariti.

Pored navedenih podataka, za pojedine usluge propisani su dodatni ili delom drugačiji podaci, kao što je slučaj sa dozvoljenim prekoračenjem ili lizingom. Tako je propisano da ponuda za zaključenje ugovora o dozvoljenom prekoračenju sadrži i obaveštenje o tome u kojim se slučajevima od korisnika može zahtevati potpuna otplata dozvoljenog prekoračenja računa, dok kod povezanih ugovora o kreditu ponuda sadrži i oznaku robe/usluge i njenu gotovinsku cenu. Takođe, uzete su u obzir i određene specifičnosti ugovora o lizingu.

Predviđeno je i da Narodna banka Srbije utvrđuje obrasce koji se korisniku uručuju kao ponuda za zaključenje ugovora, kao i obrazac obaveštenja kojim se korisniku ukazuje na rizike koje preuzima kada se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, te sadržinu tog ukazivanja.

Članom 21. definisana su primerena objašnjenja koja je davalac usluga dužan da pruži korisniku pre zaključenja ugovora. Radi se o objašnjenju, odnosno

pojašnjenju informacija koje su korisniku već pružene u pisanoj formi u skladu s prethodnim odredbama zakona, a cilj ovih objašnjenja je da zaposleni kod davaoca usluga kroz neposrednu komunikaciju objasni korisniku karakteristike usluge, posledice zaključenja ugovora, kao i neizmirivanja obaveza po ugovoru. U praksi, ova „ljudska intervencija“ je često ključna i to je poslednja prilika za donošenje ekonomske odluke bazirane na punoj informisanosti korisnika – da zaključi ili da odustane od zaključenja određenog ugovora. Dato je ovlašćenje Narodnoj banci Srbije da bliže propiše sadržinu ovih primerenih objašnjenja za određene finansijske usluge i način davanja tih objašnjenja.

Član 22. predviđa obavezu za davaoca usluga da kada nudi korisniku personalizovanu ponudu koja se temelji na profilisanju, tj. na automatizovanoj obradi podataka o ličnosti u smislu propisa kojima se reguliše zaštita ovih podataka – obavesti o tome korisnika na jasan i razumljiv način. Razlog za propisivanje ove odredbe je u tome što se očekuje sve veća upotreba veštačke inteligencije od strane davalaca usluga, i to kako kod kreiranja proizvoda (prema zahtevima, očekivanjima određene kategorije korisnika) tako i kod procene kreditnog rizika. Npr. ako je davalac usluga konkretni proizvod ponudio određenom korisniku ili određenoj kategoriji korisnika po ceni određenoj na osnovu automatske obrade određenih podataka (koristeći veštačku inteligenciju), korisnik mora s tim da bude upoznat, kako bi pri odlučivanju da li da kupi taj proizvod imao u vidu kako je ponuda za njega kreirana.

Članom 23. definisana je obaveza davaoca usluga da pre zaključenja ugovora o kreditnim uslugama ili ugovora o lizingu izvrši procenu kreditne sposobnosti korisnika. Razumno je očekivati da će svaki davalac kredita ili lizinga i bez ove zakonske odredbe pre nego što odobri taj kredit/lizing najpre proceniti da li je zainteresovani korisnik sposoban da otplaćuje kredit, odnosno lizing. Ta procena koju vrši davalac kreditnih usluga usmerena je na zaštitu njegovih interesa, dok je svrha propisivanja minimuma procene kreditne sposobnosti u ovom članu sprečavanje prezaduženost korisnika. Ovim članom je određeno da se ta procena vrši na osnovu relevantnih i tačnih informacija o prihodima i rashodima korisnika i drugim finansijskim i ekonomskim okolnostima značajnim za ovu procenu, vodeći računa o prirodi, roku otplate i ukupnom riziku kreditne usluge za korisnika. Ti podaci prikupljaju se od korisnika i iz relevantnih izvora, i to kako unutrašnjih (npr. radi se o klijentu banke) tako i spoljnih (npr. pristup određenim bazama podataka), kao i uvidom u bazu podataka o zaduženosti korisnika, odnosno o njegovoj kreditnoj istoriji. Izričito je navedeno da se ne mogu koristiti posebni podaci o ličnosti u smislu zakona kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti (etničko poreklo, političko mišljenje, versko ili filozofsko uverenje, članstvo u sindikatu, genetski i biometrijski podaci). U svakom slučaju, propisana je obaveza za davaoca kredita da bliže uredi procenu kreditne sposobnosti, kao i da utvrdi pravila o dokumentovanju i čuvanju podataka i dokumentacije iz ovog člana.

Član 24. sadrži odredbe kojima je bliže definisana baza podataka o zaduženosti korisnika, koja se u članu 23. navodi kao jedan od relevantnih izvora za procenu kreditne sposobnosti. Određeno je da se podaci u bazi prikupljaju i obrađuju na osnovu izričitog pristanka korisnika i/ili na osnovu zakona, kao i da se u toj bazi prikupljaju naročito podaci o zaduženosti korisnika kod finansijskih institucija i urednosti izmirivanja obaveza po osnovu korišćenja usluga koje te institucije pružaju (što znači da se radi o bazama podataka – kreditnim registrima, u okviru kojih se mogu prikupljati i drugi podaci o zaduženosti korisnika (npr. po osnovu poreskih obaveza, komunalnih usluga i sl.). Kako bi podaci koji se koriste iz te baze bili tačni, potpuni i ažurni, izričito je propisana obaveza davaoca usluga da redovno dostavlja i ažurira podatke koji se vode u ovoj bazi, te da davalac odgovara za tačnost ovih podataka. Ova obaveza, kao i odgovornost davaoca koja iz nje proizlazi, izuzetno je

važna, budući da netačni podaci mogu voditi ka prezaduženosti korisnika ili, nasuprot tome, ograničavanju njegovih prava i interesa da koristi određenu kreditnu uslugu. Budući da način rada jedinog kreditnog registra – kreditnog biroa u okviru Udruženja banaka Srbije trenutno nije izričito i detaljno regulisan propisima, već je zasnovan na pravilima ugovornog prava, dato je ovlašćenje Narodnoj banci Srbije da može podzakonskim propisom da uredi način rada i organizovanja, uključujući i način finansiranja, kreditnog registra, kao i vrstu i obim podataka koji se mogu prikupljati i način njihovog čuvanja.

Članom 25. izričito je predviđeno da se ugovor o kreditnim uslugama ili ugovor o lizingu može zaključiti samo ako rezultat procene kreditne sposobnosti ukaže da će korisnik verovatno ispunjavati obaveze iz ugovora na ugovoren način i u ugovorenim rokovima, što je i u skladu sa osnovnom svrhom procene kreditne sposobnosti, odnosno sprečavanjem prezaduženosti korisnika i neodgovornog odobravanja kredita. Propisan je i rok u kojem je davalac usluga obavezan da odluči o zahtevu korisnika i omogući mu zaključenje ugovora, i to 15 radnih dana od dana kada je korisnik dostavio sve tražene podatke, informacije i dokumentaciju, dok se u slučaju stambenog kredita ovaj rok može produžiti za dodatnih 10 radnih dana, o čemu je banka dužna da obavesti korisnika.

Predviđena je obaveza davaoca kredita da korisnika kome je odbijen zahtev za kredit o tome odmah obavesti, s tim da može da navede razloge odbijanja tog zahteva. U svakom slučaju, davalac je obavezan da korisnika obavesti ako je prilikom procene kreditne sposobnosti utvrdio da u kreditnom registru postoje evidentirani podaci o docnji korisnika u vezi sa određenom finansijskom uslugom, ako su ti podaci uticali na donošenje odluke o odbijanju zahteva za kredit.

Član 26. odnosi se na procenu kreditne sposobnosti profilisanjem, gde su definisana prava koja korisnik u tom slučaju ima prema davaocu usluga, poput prava da dobije objašnjenja o postupku procene kreditne sposobnosti, da iskaže svoje stavove o proceni kreditne sposobnosti na osnovu automatizovane obrade ličnih podataka, kao i pravo da od davaoca usluga zahteva da preispita procenu kreditne sposobnosti i donetu odluku.

Trećim poglavljem definisan je sadržaj ugovora o finansijskim uslugama, odnosno obavezni elementi ugovora o kreditu, ugovora o kreditnoj kartici, ugovora o dozvoljenom prekoračenju, ugovora o otvaranju i vođenju tekućeg računa kada je omogućeno nedozvoljeno prekoračenje, ugovora o lizingu i ugovora o depozitu.

Članom 27. propisani su obavezni elementi ugovora o kreditu. Spisak obaveznih elemenata znatno je širi od onoga što su bitni elementi ugovora o kreditu u smislu Zakona o obligacionim odnosima – iznos kredita, kamatna stopa i rok otplate, bez kojih se ugovor ne može imenovati kao ugovor o kreditu. Svrha obaveznih elemenata jeste da se u samom ugovoru o kreditu, a ne kroz opšte uslove poslovanja ili neki drugi sličan ugovorni dokument, urede sva značajna pitanja u vezi s tim ugovorom. Uz pravilo koje je propisano narednim odredbama ovog zakona – da se obavezni uslovi ugovora mogu menjati samo uz korisnikovu izričitu saglasnost – korisnik je u potpunosti zaštićen od bilo kakvih jednostranih izmena. Pored prethodno navedenih bitnih elemenata, obavezni elementi ugovora o kreditu između ostalog uključuju i: efektivnu kamatnu stopu, ukupnu cenu kredita za korisnika, uslove povlačenja sredstava, valutu indeksacije, metod obračuna kamate, ukupan iznos koji korisnik treba da plati na osnovu ugovora o kreditu, broj rata kredita, pojedinačan iznos rate u trenutku zaključenja ugovora, kao i period u kome rate dospevaju za naplatu, vrste sredstava obezbeđenja i mogućnost za njihovu zamenu drugim sredstvom obezbeđenja tokom perioda otplate kredita, uslove za aktiviranje sredstava obezbeđenja u slučaju neizmirivanja obaveza, posledice neizmirivanja

obaveza, uslove i način otkaza, odnosno raskida ugovora i posledice tog raskida, uslove i način ustupanja potraživanja itd.

Propisano je da pored ovih obaveznih elemenata, povezani ugovor o kreditu sadrži i oznaku robe ili usluge, njenu gotovinsku cenu i obaveštenje o prestanku važenja povezanog ugovora u slučaju korišćenja prava na odustanak od ugovora, kao i o pravima koja korisnik ima prema davaocu kredita a koja su utvrđena u članu 51. ovog zakona.

Posebno je naglašeno da obavezni elementi ugovora o kreditu i povezanog ugovora o kreditu moraju biti jasno čitljivi i prilagođeni tako da se vodi računa o tehničkim ograničenjima trajnog nosača podataka na kojem su prikazani.

Predviđena je obaveza davaoca kredita da odmah nakon zaključenja ugovora, uz taj ugovor korisniku dostavi plan otplate kredita i pregled obaveznih elemenata kredita kao poseban dokument koji sadrži sažeto prikazane osnovne podatke o kreditu. Takođe, ako davalac sredstva obezbeđenja nije korisnik kredita – i njemu se dostavlja kopija tog ugovora s planom otplate i pregledom obaveznih elemenata, osim u situacijama kada se ne ostvaruje svrha tog dostavljanja, npr. kada prodavac nekretnine uspostavlja hipoteku nad nekretninom koju prodaje, radi odobrenja kredita kupcu za kupovinu te nepokretnosti.

Članom 28. propisani su obavezni elementi ugovora o kreditnoj kartici, kao vrste ugovora o revolving kreditu. Članom 16. stav 2. Zakona o platnim uslugama propisano je da kada je predmet okvirnog ugovora o pružanju platnih usluga izdavanje i korišćenje kreditne kartice, taj ugovor pored elemenata propisanih tim zakonom sadrži i obavezne elemente ugovora o kreditnoj kartici utvrđene zakonom kojim se uređuje zaštita korisnika. U svakom slučaju, bez obzira na to da li se kreditna kartica izdaje u okviru paketa platnog računa ili odvojeno od njega – ugovor o kreditnoj kartici obavezno sadrži odredbe o: iznosu kreditnog limita, valuti u kojoj su sredstva raspoloživa, kamatnoj stopi (nominalnoj i efektivnoj), vrsti i visini svih naknada koje padaju na teret korisnika, načinu izmirivanja obaveza (uz posebno isticanje roka za otplatu korišćenih sredstava bez obračuna kamate ako su takvi uslovi ugovoreni), o eventualnoj obavezi zaključivanja ugovora o sporednim uslugama, pravu na prevremenu otplatu obaveza po kreditnoj kartici bez naknade, posledicama u slučaju neizmirivanja obaveza u skladu sa ugovorom, uslovima i posledicama otkaza, odnosno raskida ugovora, te o mogućnosti poveravanja aktivnosti naplate potraživanja i uslovima i načinu ustupanja potraživanja. Takođe je propisana obaveza dostavljanja pregleda obaveznih elemenata na posebnom formularu, kao i obaveza dostavljanja kopije ugovora davaocu sredstva obezbeđenja kada je to lice koje nije korisnik kartice.

Članom 29. regulisani su obavezni elementi ugovora o dozvoljenom prekoračenju, kao još jednog oblika ugovora o revolving kreditu. S tim u vezi, u pogledu obaveznih elemenata upućuje se na član 28. zakona – ugovor o kreditnoj kartici. Kao i kod prethodna dva ugovora o kreditu, i ovde postoji obaveza davaoca da korisniku dostavi pregled obaveznih elemenata, kao i da kopiju ugovora dostavi drugom davaocu sredstva obezbeđenja. Posebno je propisano da u ovim ugovorima mora biti sadržan podatak o tome u kojim slučajevima se od korisnika može zahtevati potpuna otplata ovog prekoračenja, kao i podatak o pravu korisnika da to prekoračenje u svakom trenutku može prevremeno otplatiti bez naknade.

Članom 30. regulisano je nedozvoljeno prekoračenje. Naime, pored čekova kod kojih banke korisnika koji je izdao ček garantuju korisniku čeka isplatu po tom čeku, čak i kada on nema pokriće, sve zastupljenija postaje i usluga plaćanja na rate debitnim karticama. Za razliku od čekova gde je zakonom zabranjeno izdati ček bez pokrića, što je ipak samo jedna proklamacija (jer banke jedna drugoj garantuju isplatu i po čeku bez pokrića), kod usluge podela na rate debitnom karticom banke

unapred računaju s tim da korisnik u trenutku dospeća rate možda neće imati dovoljno sredstava na računu (svojih ili iz dozvoljenog prekoračenja), te pri odobravanju ove, kako one to nazivaju, „funkcionalnosti“, sprovode zapravo procenu kreditne sposobnosti i određuju kreditni limit. U takvoj situaciji banka svojevolumno ugovara proizvod koji podrazumeva situaciju u kojoj na dan dospeća obaveze korisnik nema dovoljno sredstava za njeno izmirenje. Radi se o jednoj vrsti dodatnog dozvoljenog prekoračenja pod odložnim uslovom, koje se ugovara prećutno, kroz ugovor o otvaranju i vođenju tekućeg računa, odnosno kroz izdavanje određenih platnih instrumenata koji su vezani za taj račun. Budući da je nedozvoljeno prekoračenje vezano za tekući račun u banci, jasno je da je ova usluga jednim delom regulisana Zakonom o platnim uslugama. S druge strane, ovim zakonom je predviđeno da je davalac ove usluge, a to može biti samo banka, dužan da korisnika kojem je ova usluga omogućena obavesti da mu je ta usluga omogućena, kao i da u tom obaveštenju navede visinu kamatne stope i svih drugih naknada koje mu mogu biti naplaćene u vezi s korišćenjem te usluge.

Članom 31. uređeni su obavezni elementi ugovora o lizingu. Pored onih elementa koji su zajednički sa ugovorom o kreditu i drugim finansijskim uslugama, ovom odredbom su kao obavezni elementi predviđeni i elementi specifični za lizing, kao što su: bruto nabavna vrednost predmeta lizinga (koja predstavlja zbir vrednosti po kojoj je davalac lizinga stekao pravo svojine nad predmetom lizinga i obračunatog poreza na dodatu vrednost), iznos učešća korisnika, iznos neto finansiranja (kao razlika između bruto nabavne vrednosti predmeta lizinga i učešća) i preostala vrednost predmeta lizinga (koja predstavlja deo iznosa neto finansiranja koji se može ugovoriti, koji korisnik ne otplaćuje kroz rate, već odjednom, posle isteka perioda na koji je ugovor zaključen ako je ugovorom predviđeno pravo korisnika da otkupi predmet lizinga). Kao i kod ostalih ugovora, predviđeno je da obavezni elementi moraju biti jasno čitljivi i prilagođeni trajnom nosaču podataka na kojem su sačinjeni, odnosno prikazani, kao i da se korisniku dostavlja poseban pregled tih obaveznih elementa.

Članom 32. navedeni su obavezni elementi ugovora o depozitu. Prvi obavezni element tog ugovora jeste odredba o vrsti depozita i period na koji banka prima depozit. U pogledu definicije ugovora o depozitu, zakon u članu 2. se upućuje na definiciju tog ugovora iz Zakona o obligacionim odnosima. Sa aspekta vrste depozita kao prvog obaveznog elementa, ugovorom treba odrediti da li se radi o novčanom depozitu po viđenju ili oročenom depozitu. Oročeni depoziti se danas najčešće ugovaraju tako da korisnik ipak može u svakom trenutku raskinuti ugovor (uz eventualni otkazni rok), odnosno razročiti sredstva, s tim da u potpunosti ili delimično gubi pravo na kamatu za dotadašnji period oročenja. Pored ove glavne podele, obavezni element kojim se određuje vrsta depozita može da upućuje i na podelu depozita prema nameni. Tako se većina depozita zaključuje bez posebne namene, ali postoje i namenski depoziti, među kojima su i oni koji služe kao sredstvo obezbeđenja u vezi s drugim finansijskim uslugama.

S obzirom na to da ovde davalac usluga, tačnije banka, plaća kamatu korisniku, struktura obaveznih elementa ugovora je nešto drugačija. Tako se među obaveznim elementima nalaze: iznos sredstava koji banka prima u depozit, plan isplate depozita, ukupan iznos depozita koji banka isplaćuje korisniku nakon isteka perioda na koji je depozit primljen, odnosno nakon prestanka ugovora, bezuslovne pogodnosti koje banka pruža u vezi s depozitom i sl.

Pored obaveze dostavljanja pregleda obaveznih uslova i plana isplate depozita, ovim članom uređeno je i pitanje automatskog reoročenja depozita. Radi se o situaciji u kojoj je ugovoreno da se nakon isteka perioda oročenja sredstva oročavaju pod unapred određenim uslovima ili pod uslovima koja banka predvidi u tom trenutku, pri čemu je za primenu tih uslova dovoljna prećutna saglasnost

korisnika. Propisano je da u toj situaciji banka mora korisniku da dostavi predlog nove stope po kojoj će se depozit oročiti na isti period, i to najkasnije 30 dana pre isteka oročenja, a korisnik može u svakom trenutku da raskine ugovor kojim je depozit reoročen, s tim da, ako to učini u roku od 30 dana od dana prijema obaveštenja, ima pravo na kamatu za period od početka primene nove stope do dostavljanja izjave o raskidu. U svakom slučaju, budući da je mobilnost klijenata iz jedne u drugu banku preduslov za obezbeđivanje konkurencije na bankarskom tržištu, poslednjim stavom ovog člana garantovano je pravo korisnicima – deponentima da nakon isteka oročenja, ako im novi uslovi ne odgovaraju, prenesu svoj depozit u drugu banku, koristeći besplatnu uslugu promene platnog računa.

Članom 33. propisano je da Narodna banka Srbije propisuje izgled i sadržinu obrazaca za pregled obaveznih elemenata ugovora i plana otplate kredita/lizinga, odnosno plana isplate depozita.

Članom 34. načelo informisanosti, odnosno transparentnosti primenjeno je i na druge bankarske usluge (sef, davanje avala, devizno-valutni i menjački poslovi), te je proklamovana obaveza banke da i kod ovih usluga obezbedi potpunu informisanost korisnika o svim cenovnim komponentama i ukupnoj ceni. Pored navedenog, predviđena je i shodna primena pojedinih članova zakona i na ove ugovore.

Četvrto poglavlje reguliše postupak izmene ugovora o finansijskim uslugama, definiše promenljivu kamatnu stopu i način njenog obračuna, kao i postupak u slučaju njene promene.

Čl. 35. i 36. regulisana je izmena ugovora o finansijskim uslugama. Cilj navedenih odredaba jeste da, u skladu sa građanskopravnim načelima jednakosti i autonomije volje, spreči jednostrane odluke ekonomski jače strane. Važećim zakonom je u članu 28. regulisana samo izmena obaveznih elemenata ugovora, dok se ovim zakonom propisuje da izmena bilo koje odredbe ugovora povlači sa sobom obavezu banke da korisniku dostavi predlog izmena u kojem će jasno i precizno navesti predložene izmene, s pojašnjenjem kako te izmene utiču na položaj korisnika. Banka je dužna da u tom slučaju stavi i napomenu ako je za primenu tih izmena neophodna saglasnost korisnika (što jeste slučaj ako se radi o obaveznim elementima ugovora) i pruži posebno pojašnjenje ako su izmene izvršene po sili zakona (npr. usklađivanje opštih uslova poslovanja sa zakonom ili primena ograničene kamatne stope). Najzad, banka je u slučaju izmene ugovora dužna da ukaže i na posledice po korisnika koje mogu nastupiti ako korisnik zahteva raskid ugovora, odnosno ako ne pristane na te izmene (uključujući i navođenje troškova koji padaju na teret korisnika u slučaju tog raskida), kao i na datum početka primene izmena, što je posebno važno u slučaju izmena na osnovu prećutne saglasnosti korisnika ili primene po sili zakona.

Članom 36. definisan je postupak izmene obaveznih elemenata ugovora, pa je tako predviđeno da je u tom slučaju davalac finansijskih usluga dužan da sa korisnikom zaključi aneks ugovora u formi koja je propisana za taj ugovor, a ako korisnik nije saglasan sa ovom izmenom, davalac usluga ne može iz tog razloga jednostrano izmeniti uslove iz ugovora, niti može ugovor jednostrano raskinuti, odnosno otkazati. Na taj način se korisnik, po pravilu slabija ekonomska strana, štiti od jednostranih odluka davaoca usluga. Izuzetak je predviđen u slučaju izmene visine fiksne kamatne stope ili fiksnog elementa promenljive kamatne stope, odnosno visine naknada i drugih troškova kada se oni menjaju u korist korisnika ili ako se korisniku daju određena prava da koristi dodatne ili sporedne usluge bez uvođenja novih ili povećanja postojećih kamata, naknada i drugih troškova, u kom slučaju nije potrebno primeniti postupak izmene ugovora propisan čl. 35. i 36. Takvo rešenje je opravdano, jer se njime korisnik stavlja u povoljniji položaj. Istovremeno, postoji

obaveza davaoca usluga da korisniku dostavi izmenjeni plan otplate kredita ili lizinga, odnosno plan isplate depozita i u situaciji kada je u korist korisnika promenjena visina fiksne kamatne stope ili fiksnog elementa promenljive kamatne stope. Izričito je propisano da nije potrebno zahtevati saglasnost korisnika ni ako se menja promenljiva kamatna stopa usled promene referentnih stopa (BELIBOR, EURIBOR) ili zbog primene ograničenja iz člana 12. ovog zakona.

Članom 37. regulisana je promenljiva kamatna stopa. Članom 8. već je najvećim delom uređeno pitanje promenljivosti kamatne stope, kroz njenu odredivost, na način da na promenu stope ne može da utiče nijedna od ugovornih strana, već da ona mora da bude vezana za neki indeks ili referentnu stopu. Daljom razradom osnovnog pravila o promenljivoj nominalnoj kamatnoj stopi utvrđeno je da ona zavisi od ugovorenih promenljivih, odnosno promenljivih i fiksnih elemenata, s tim što su promenljivi elementi oni koji se zvanično objavljuju (referentna kamatna stopa, indeks potrošačkih cena i dr.). Precizira se da indeksi i referentne stope moraju biti ugovoreni na jasan i razumljiv način i moraju biti objektivni i dostupni, tako da ih ugovorne strane i institucije koje sprovode nadzor mogu proveriti.

U periodu od marta 2015. godine do avgusta 2022. godine, jedna od najznačajnijih referentnih stopa za korisnike – EURIBOR bila je negativna, što je situacija do tada nezabeležena u istoriji. U toj situaciji postavilo se pitanje da li se za tu (negativnu) vrednost umanjuje marža i tako ukupna kamatna stopa čini nižom. Narodna banka Srbije zauzela je stav da se mora primeniti i negativna vrednost referentne stope, pri čemu treba imati na umu da ugovorima u to vreme nije bila regulisana (neočekivana) situacija negativne referentne kamatne stope. Takav supervizorski pristup je za veliki broj korisnika kredita u tom trenutku imao vrlo povoljne neposredne posledice, jer je značio *de facto* smanjenje marže banke i time ukupne kamatne stope i visine rate kredita. Međutim, kao pitanje od značaja za šire sagledavanje stabilnosti finansijskog sistema, ostalo je pitanje da li je to s druge strane značilo da su banke kod odobravanja novih kredita u ukupnu premiju rizika uključile i rizik negativne referentne kamate stope. Zbog toga je sada ovim članom izuzetno dozvoljeno da se kod ugovora o kreditnim uslugama ili ugovora o lizingu umesto negativne vrednosti referentne stope dozvoli primena vrednosti nula (*zero floor reference rate*), pod uslovom da davalac usluga u postupku pred Narodnom banom Srbije (npr. postupak za prijavu novog proizvoda u skladu s propisom kojim se uređuje upravljanje rizicima banke) dokaže da takva ugovorna klauzula može proizvesti jasne benefite za korisnike.

Na kraju, propisano je da promenljiva kamatna stopa kod ugovora o depozitu ne može biti negativna, bez obzira na zbir referentne stope i marže, budući da bi se u suprotnom došlo u situaciju da banka naplaćuje kamatu deponentu za držanje i korišćenje njegovog depozita, što onda menja prirodu ovog ugovora.

Članom 38. propisana je obaveza obaveštavanja korisnika o novoj visini kamatne stope, kada je ugovorena promenljiva kamatna stopa. Najčešći oblik promenljive kamatne stope jeste onaj gde se ta stopa sastoji od fiksnog elementa (marže) i referentne stope kao što su BELIBOR kod dinarskih kredita i EURIBOR kod kredita indeksiranih u evrima. U ugovorima o kreditu i depozitu najčešće se koriste ove stope ročnosti 3 ili 6 meseci i najčešće se usklađuju tromesečno ili šestomesečno. Pored kredita sa isključivo promenljivom kamatnom stopom, na tržištu se nude i krediti (pre svega stambeni) sa mešovitom kamatnom stopom, gde je u prvih nekoliko godina otplate stopa fiksna, a zatim se primenjuje unapred dogovorena promenljiva stopa (fiksna marža + referentna stopa). Izmena referentne stope, odnosno prelazak sa fiksne na promenljivu stopu, dovodi do promene kamatne stope, te promene rate kredita i ukupnog iznosa koji korisnik treba da plati do kraja otplate kredita. Zato je blagovremeno, jasno i precizno obaveštavanje korisnika o novoj kamatnoj stopi i iznosu rate kredita koju će plaćati u narednom

periodu (3, 6 meseci ili duže) ključno za ostvarivanje načela određenosti, odnosno odredivosti novčane ugovorne obaveze. U odnosu na obaveštenje iz važećeg zakona, gde je davalac usluga mogao u skladu sa ugovorom da ovo obaveštenje dostavi sve do dospeća rate kredita obračunate po novoj stopi – članom 38. ovog predloga zakona davalac usluga se obavezuje da to obaveštenje mora isključivo da dostavi pre početka primene nove kamatne stope, odnosno pre prvog dana korišćenja preostalog iznosa kredita po novoj kamatnoj stopi. U slučaju izmene kamatne stope primenom člana 12. ovog zakona, davalac usluga dužan je da korisnika obavesti o izmeni kamatne stope najmanje 15 dana pre dospeća rate kredita po izmenjenoj kamatnoj stopi i da u tom obaveštenju navede datum od kada se izmenjena stopa primenjuje. Stavom 2. ovog člana precizirano je da obaveštenje o novoj kamatnoj stopi mora da sadrži i informaciju o novoj vrednosti referentne stope i o tome na koji dan je od strane administratora stope objavljena ta vrednost. Pored navedenog, davalac usluga se obavezuje da učini dostupnim korisnicima plan otplate, odnosno isplate sve vreme tokom trajanja ugovora.

Članom 39. regulisana je situacija u kojoj eventualno prestane obračun, odnosno objavljivanje određene referentne stope na koju se upućuje u ugovoru o finansijskoj usluzi. Svedoci smo da nakon 31. decembra 2021. godine više nisu dostupne LIBOR stope u funtama (GBP), evrima (EUR), švajcarskim francima (CHF) i japanskim jenima (JPY), kako je prethodno i najavila Agencija za superviziju finansijskih tržišta u Velikoj Britaniji (*Financial Conduct Authority – FCA*), koja vrši nadzor i nad administratorom stope LIBOR (*ICE Benchmark Administration*). Iako je odlukom Narodne banke Srbije iz 2011. godine zabranjeno indeksiranje kredita u stranoj valuti osim u evrima (pri čemu se za kredite indeksirane u evrima uglavnom koristi EURIBOR), prestanak objavljivanja stope LIBOR imao je uticaj na depozite koji su ugovoreni u promenljivoj kamatnoj stopi, pa je Narodna banka Srbije morala da reaguje preporukom od 20. januara 2022. godine o primeni određene zamenske stope. Iako je izvršena određena reforma načina obračuna i objavljivanja stope EURIBOR, pri čemu se ne dovodi u pitanje stabilnost obračuna i objavljivanja domaće stope BELIBOR, predloženom zakonskom odredbom utvrđeno je da se kao zamenska stopa primenjuje pre svega ona koja je određena ugovorom. To bi značilo da bi davaoci usluga trebalo da u ugovoru predvide zamensku, odnosno rezervnu stopu, za slučaj nekih vanrednih okolnosti koje bi mogle ugroziti postojanje ovih stopa. Pošto davaoci usluga to u praksi ne čine, a kamatna stopa je obavezni i bitni element ugovora o kreditu, depozitu i finansijskom lizingu – propisano je da Narodna banka Srbije može da u takvim okolnostima odredi vrstu referentne stope ili indeksa koji bi se koristili za utvrđivanje visine promenljive kamatne stope.

Članom 40. definisano je da Narodna banka Srbije može objaviti na svojoj internet prezentaciji referentnu stopu prosečnog troška finansiranja bankarskog sektora Republike Srbije koja se može ugovoriti kao promenljivi element promenljive nominalne kamatne stope, pri čemu Narodna banka Srbije može i bliže urediti način obračuna i objavljivanja te referentne stope. Mogućnost Narodne banke Srbije da bliže uredi metodologiju obračuna i objavljivanja referentne kamatne stope doprinosi transparentnosti i izvesnosti na tržištu finansijskih usluga.

Peto poglavlje predviđa brojna posebna prava korisnika finansijskih usluga, kao što su: pravo na olakšice u slučaju problema u otplati, pravo na zamenu ispunjenja u slučaju problema u otplati stambenog kredita (prenos prava svojine na banku kao izmirenje duga), prava korisnika u vezi s prevremenom otplatom kredita i ustupanjem potraživanja i pravo na primenu istog tipa kursa.

U članu 41. predviđena su posebna prava korisnika u vezi sa ugovorom o revolving kreditu, gde se između ostalih svrstavaju i ugovor o dozvoljenom prekoračenju računa i ugovor o kreditnoj kartici. Tako je predviđeno da korisnik može na uobičajeni način, bez naknade i u svakom momentu, osim ako je ugovoren

otkazni rok koji ne može biti duži od mesec dana – da otkáže ugovor o revolving kreditu, dok davalac kredita, ako je to ugovoreno, može otkazati ugovor o revolving kreditu tako što će korisnika o otkazu obavestiti u pisanoj formi najkasnije dva meseca ranije. U skladu s navedenim rokom, korisnik ima dovoljno vremena da potraži alternative na tržištu kreditnih usluga. Kada banka inicira otkaz ugovora, otkazni rok je duplo duži nego kada to učini korisnik. Mogućnost ukidanja prava korisnika na povlačenje sredstava predviđena je samo ako je to ugovoreno, i to iz opravdanih razloga, pri čemu je davalac kredita dužan da obavesti korisnika o razlozima uskraćivanja odmah ili u roku od naredna tri dana.

Članom 42. st. 1. i 2. propisana je obaveza davaoca kreditnih usluga i lizinga da u roku od 15 dana od dana evidentiranja docnje u kreditnom registru obavesti korisnika o tome, te da navede podatke o dugu u vezi s kojim je docnja evidentirana. Dodatno, davalac je dužan da korisniku objasni posledice koje za njega mogu proizaći zbog evidentiranja docnje u Kreditnom birou (uticaj na kreditnu sposobnost korisnika). Na taj način se korisnici u vrlo kratkom roku obaveštavaju o dugovanjima koja ulaze u njihovu kreditnu istoriju, te mogu da reaguju kako bi izbegli ne samo negativne materijalne efekte u vidu zatezne kamate, sudskih i troškova izvršenja, već i posledice po njihovu kreditnu sposobnost. Stavom 3. ovog člana regulisano je obaveštavanje kod ugovora o dozvoljenom prekoračenju računa, te je određeno da je davalac kredita dužan da najmanje jedanput mesečno, bez naknade i u pisanoj formi, korisniku dostavi obaveštenje, odnosno izvod o svim promenama na njegovom računu, a dužan je da to obaveštenje dostavi bez odlaganja na zahtev korisnika, uz pravo da naplati primerenu naknadu. Istovremeno, precizirano je koji su podaci obavezno sadržani u ovom obaveštenju.

Stavom 5. ovog člana definisana je obaveza banke da odmah i bez odlaganja obavesti korisnika ako je njegov račun zadužen za iznos koji je doveo do korišćenja nedozvoljenog prekoračenja, te je precizirano koje podatke je banka tom prilikom u obavezi da dostavi korisniku. Istovremeno, predviđen je i podstrek za korisnike da bez odlaganja izmire dug po osnovu nedozvoljenog prekoračenja, pa je tako definisano da ako korisnik izmiri ovaj dug u roku od pet dana od dana kada uđe u nedozvoljeno prekoračenje, banka mu neće naplatiti kamatu na to prekoračenje niti bilo koju drugu naknadu. Takođe, stav 8. ovog člana reguliše i određene situacije korišćenja nedozvoljenog prekoračenja računa, pa tako predviđa da u slučaju da korisnik redovno koristi nedozvoljeno prekoračenje računa, banka je u obavezi da mu ponudi neku drugu vrstu kreditne usluge ili pružanje savetodavnih usluga. Navedeno pravilo izražava potrebu za dodatnom zaštitom korisnika koji često koriste nedozvoljeno prekoračenje po računu.

Član 43. definiše obavezu davaoca dozvoljenog ili nedozvoljenog prekoračenja da korisnika obavesti najmanje mesec dana unapred o svojoj odluci o smanjenju iznosa tih prekoračenja ili o raskidu ugovora o dozvoljenom prekoračenju, odnosno prestanku nedozvoljenog prekoračenja. Navedeni rok služi da omogući korisniku da izbegne nagle promene finansijskih navika. Istovremeno, davalac usluga dužan je da u tom slučaju, a pre pokretanja izvršnog postupka i bez dodatnih troškova, korisniku ponudi mogućnost otplate iznosa dugovanja u 12 jednakih mesečnih rata, uz primenu nominalne kamatne stope iz ugovora o dozvoljenom prekoračenju, odnosno one stope koja se primenjuje na nedozvoljeno prekoračenje. Na ovaj način korisnicima je omogućeno da ovaj dug otplate u ratama, umesto da ga odmah izmire u celosti ili da se dug prinudno naplati u izvršnom postupku.

Članom 44. predviđene su određene olakšice koje davalac kredita treba da ponudi korisniku koji ima probleme u otplati, ali za kojeg se oceni da je sposoban da redovno izmiruje dug uz primenu određenih olakšica. S tim u vezi, predviđeno je da, ako nastupe okolnosti koje korisnika dovode u teško imovinsko stanje, odnosno druge bitne okolnosti na koje korisnik ne može da utiče, davalac kredita mora

primeniti razumne mere kojima će korisniku olakšati otplatu dugovanog iznosa pre pokretanja izvršnog postupka, pri čemu će se posebno uzeti u obzir lične okolnosti korisnika. Kao primer razumnih mera navedeni su produženje roka otplate, promena vrste ugovora, odloženo plaćanje kamate, smanjenje kamatne stope, zastoj u otplati, delimični oprost duga, konverzija valuta itd. Preduzimajući razumne mere u cilju olakšanja otplate duga, davalac kredita pokušava da korisnika održi u redovnoj otplati, što je i u njegovom interesu, kao i u interesu korisnika. Ove olakšice se u uporednom pravu opisno nazivaju „*period za predah*“ (eng. *breathing period*), pri čemu se najčešće koriste mere kao što su moratorijum, refinansiranje duga po nižoj kamati, smanjenje kamatne stope i delimični oprost. Cilj ovih olakšica jeste da se dužniku obezbedi dovoljno vremena da bolje organizuje svoje finansije, da potraži pomoć u otplati duga i da ozbiljno shvati situaciju u cilju sprečavanja izvršnog postupka. Propisano je da davalac usluga nije dužan da prilikom primene ovih olakšica sprovodi procenu kreditne sposobnosti, u skladu sa ovim zakonom, s tim da se time ne dira u obaveze procene kreditne sposobnosti koje davalac kredita može da ima u skladu s drugim propisima. Istovremeno, definisani su i slučajevi u kojima davalac kredita nije dužan da primenjuje olakšice – npr. u slučaju kada je davalac kredita već primenio mere, nakon čega je dužnik ponovo zapao u docnju ili situacija u kojoj korisnik ne odgovori na ponudu davaoca u razumnom roku koji mu davalac kredita ostavi, pri čemu je minimalni rok deset dana.

Stavom 6. je regulisana situacija u kojoj davalac kredita koji je istovremeno i pružalac platnih usluga (korisnik – dužnik redovne prihode ostvaruje preko računa kod tog davaoca) raskine ugovor o kreditu s korisnikom, odnosno proglasi dospelim celokupan dug po kreditu. Izričito je propisano da u toj situaciji davalac kredita nema pravo da samostalno, bez sprovođenja izvršnog postupka, sprovodi naplatu s računa korisnika, čak i kada bi takvo pravo davaoca bilo ugovoreno. Naime, članom 67. stav 1 tačka 2) Zakona o platnim uslugama („Službeni glasnik RS“, br. 139/2014, 44/2018 i 64/2024) propisano je da pružalac platnih usluga (davalac usluga u smislu ovog predloga zakona) može zadužiti platni račun korisnika bez njegovog platnog naloga, između ostalog, radi naplate dospelih potraživanja po osnovu kredita ili drugih dospelih potraživanja, ako je takav način naplate ugovoren. Ta odredba je u praksi dovodila do toga da banke u slučaju raskida ugovora ne sprovedu izvršni postupak (što je u nekim slučajevima bilo i u interesu korisnika, jer su izbegnuti troškovi prinudnog izvršenja), već same naplaćuju potraživanje s računa, zbog čega su prava korisnika bila ugrožena, u smislu da se nije nužno primenjivalo pravo na tzv. egzistencijalni minimum, odnosno ograničenja izvršenja na zaradi/penziji predviđena zakonom kojim je uređeno izvršenje. Zbog toga se ovim stavom precizira način korišćenja pomenute odredbe Zakona o platnim uslugama u slučaju finansijskih usluga, i to tako da se član 67. stav 1. tačka 2) tog zakona može koristiti samo dok banka ugovor ne raskine i proglasi celokupno potraživanje dospelim, nakon čega banka može da koristi sredstva obezbeđenja radi prinudne naplate duga.

Stavom 8. ovog člana korisniku je data mogućnost da dug po kreditu izmiri zamenom ispunjenja, odnosno prenosom prava svojine na pokretnoj stvari koja je korišćena kao sredstvo obezbeđenja ili prenosom prihoda od prodaje te stvari.

Na kraju, dato je ovlašćenje Narodnoj banci Srbije da podzakonskim aktom bliže propiše uslove, kriterijume i način primene ovih olakšica.

Član 45. uvodi pravilo po kojem korisnik koji ima teškoće u otplati stambenog kredita koji je obezbeđen hipotekom svoj dug prema banci može izmiriti tako što će u roku od najmanje dva meseca sam prodati nekretninu i iz prodajne cene izmiriti dug prema banci (a ostatak zadržati) ili može preneti pravo svojine na hipotekovanoj nepokretnosti na banku, čime će se dug po stambenom kreditu smatrati izmirenim u celosti. Članom 28. stav 5. Direktive 2014/17 propisano je da u slučaju da postignuta prodajna cena utiče na iznos koji korisnik duguje – države članice *moraju da imaju*

postupke i mere koje će omogućiti postizanje najbolje cene za nekretninu koja se prodaje, dok je stavom 4. tog člana propisano da države ne treba da sprečavaju ugovorne strane kod ugovora o kreditu da ugovore da je prenos prava svojine na sredstvu obezbeđenja ili prihoda od njegove prodaje dovoljan za otplatu kredita.

Međutim, u sudskom i vansudskom postupku prodaje nepokretnosti, nekretnine založene za stambeni kredit često se prodaju po ceni znatno ispod tržišne. Takva prodajna cena nekada nije dovoljna da pokrije preostali iznos duga korisnika, pa on ostaje bez nekretnine, a i dalje duguje banci. Ovim članom predviđa se rešenje koje će podstaći banku, odnosno korisnika da sami, van izvršnog postupka prodaju založenu nekretninu po ceni koja je veoma blizu tržišnoj. Naime, za razliku od prodaje nekretnine u izvršnom postupku, kada korisnik sam prodaje nekretninu on ima značajan podsticaj da je proda po najvišoj mogućoj ceni, jer će sav iznos koji preostane nakon izmirenja duga zadržati on. Pored toga, izbegavaju se troškovi izvršnog postupka koje takođe snosi dužnik. Osim toga, potencijalni kupci će pre kupiti nekretninu direktno od korisnika, nego u postupku izvršenja.

Drugo rešenje predstavlja izmirenje duga po kreditu prenosom prava svojine (zamena ispunjenja). Da bi se ova mogućnost primenila neophodno je da založena nekretnina na tržištu vredi najmanje 5% više od iznosa duga. Takođe, neophodno je da je korisnik kredita jedini vlasnik te nekretnine, kao i da na njoj ne postoje drugi tereti, odnosno prava trećih lica, koja na bilo koji način ograničavaju pravo svojine banke. Ako je nekretnina stečena u toku trajanja bračne zajednice a supružnici su solidarni dužnici po kreditu ili je jedan od supružnika jamac – za prenos prava svojine neophodna je saglasnost oba supružnika. Isto važi i ako postoji više korisnika kredita (neophodna je saglasnost svih korisnika).

Banka na ovaj način stiče pravo svojine na nekretnini i istovremeno prestaje njeno potraživanje prema korisniku po osnovu stambenog kredita. Banka zatim ima podsticaj da slobodno na tržištu proda nekretninu po što većoj ceni, kako bi iz te cene naplatila svoje potraživanje.

Dakle, oba ova mehanizma obezbeđuju ono što je predviđeno kao obaveza Direktivom 2014/17 – da se postigne što je moguće veća cena nekretnine koja je korišćena kao sredstvo obezbeđenja stambenog, odnosno hipotekarnog kredita.

Dodatno, oba ova rešenja kao alternativa izvršnom postupku podstiču rešenje spornog odnosa na temelju ugovornog prava i principu *bona fides*, pri čemu se izbegavaju troškovi izvršnog postupka i smanjuju ukupni administrativni troškovi.

U skladu s razumnom pretpostavkom da olakšice u otplati duga ne treba da prouzrokuju dodatne troškove i tako umanjuju efekte tih olakšica, predviđen je stav u kojem se navodi da prenos prava svojine predstavlja zamenu ispunjenja u smislu zakona kojim su uređeni obligacioni odnosi, te da se takav prenos ne smatra prenosom uz naknadu u smislu zakona kojim se uređuje porez na imovinu. Drugim rečima, tom odredbom se predviđa da u slučaju prenosa prava svojine na banku u smislu ovog člana ne nastaje poreska obaveza po osnovu poreza na prenos apsolutnih prava.

Istovremeno, banci je obezbeđen siguran način naplate potraživanja iz stambenog kredita. Bez obzira na obavezu da korisniku da mogućnost samostalne prodaje, za slučaj da korisnik ne postupi po zakonu, odnosno da odbije predlog banke, njoj i dalje stoji na raspolaganju pokretanje vansudskog postupka namirenja, odnosno izvršnog postupka radi namirenja svog potraživanja. Dodatno, da bi se sprečila zloupotreba, predviđeno je da se, ako korisnik iskoristi opciju prodaje nekretnine, kupoprodajna cena mora uplatiti na račun banke poverioca. Naglašeno je da je ništava odredba ugovora o kupoprodaji kojom je predviđeno da se kupoprodajna cena ne prenosi na račun banke koja je hipotekarni poverilac.

Kako bi se omogućilo da se ovi mehanizmi primenjuju što je moguće pre, predviđeno je da se odredbe ovog člana primenjuju od 1. januara 2025. godine, kao i ograničenja kamatnih stopa.

Imajući u vidu da se može javiti potreba za bližim uređenjem načina primene ovog člana, dato je ovlašćenje Narodnoj banci Srbije da u tu svrhu može doneti odgovarajući podzakonski akt.

Članom 46. regulisana je primena kursa zamene valuta pri isplati i otplati kredita, lizinga i depozita. Važećim zakonom propisano je da postoji obaveza primene srednjeg kursa pri odobravanju i isplati kredita, kao i pri obračunu rata kredita i njegovoj otplati. Međutim, ovo pravilo primenjuje se samo na kredite koji su zaključeni od 5. decembra 2011. godine, pa tim pravilom nisu bili obuhvaćeni svi krediti koji su u to vreme bili u otplati, a zaključeni su u prethodnom periodu. Zato je izmenama i dopunama iz 2014. godine dodata prelazna odredba kojom je predviđena primena istog tipa kursa, tj. da je banka dužna da pri obračunu i naplati rate kredita koristi isti tip kursa koji je koristili i pri isplati kredita, kako bi se korisnici zaštitili od kursnih razlika.

Članom 47. predviđa se primena istog metoda obračuna otplate kredita i isplate depozita ako se radi o objedinjenim uslugama.

Članom 48. uređena je prevremena otplata kredita. Predviđeno je opšte pravilo po kojem svaki korisnik može u bilo kom trenutku da izvrši prevremenu otplatu kredita, u kom slučaju ima pravo na umanjeње preostalog ukupnog iznosa kredita koji treba da otplati, za iznos kamate i svih drugih naknada, za preostali period trajanja ugovora. Precizirano je da druge naknade uključuju sve naknade koje banka naplaćuje ili je jednokratno (za ceo period trajanja ugovora) već naplatila, tako da je u tom slučaju banka dužna da, čak i ako su te naknade već naplaćene, izvrši njihov srazmerni povraćaj, odnosno za taj iznos umanja preostali dug. Dodatno, predviđeno je da je, nakon što primi zahtev korisnika za prevremenu otplatu, davalac kredita dužan da u pisanoj formi obavesti korisnika o svim posledicama prevremene otplate, odnosno o mogućnostima koje mu stoje na raspolaganju. Takođe, određeno je da je davalac kredita dužan da izvrši prevremenu otplatu u roku od tri radna dana od prijema zahteva, s tim da se smatra da je prevremena otplata izvršena na dan kada je podnet zahtev, kako bi se izbegao obračun kamate za period dok davalac ne postupi po tom zahtevu. Predviđeno je da je davalac kredita ovlašćen da predvidi naknadu za prevremenu otplatu ako je ugovorena fiksna kamatna stopa, i to za period za koji se vrši prevremena otplata, dok ta mogućnost postoji i u slučaju promenljive stope kod ugovora čiji je predmet kupovina nepokretnosti. Ova naknada je ograničena do visine štete koju davalac kredita trpi zbog prevremene otplate (kamata koju neće naplatiti), s tim da se ta šteta određuje tako što se porede kamatna stopa iz ugovora i kamatna stopa na tržištu po kojoj u trenutku prevremene otplate davalac kredita može da plasira sredstva koja mu korisnik vraća kroz prevremenu otplatu. Ipak, ta naknada ni u kom slučaju ne može biti veća od 1% ako je preostali, prvobitni rok otplate duži od godinu dana, odnosno od 0,5% ako je taj rok kraći od godinu dana. Dodatno, davalac kredita može naplatiti tu naknadu pod uslovom da je iznos prevremene otplate u periodu od dvanaest meseci veći od 1.200.000 dinara.

Propisani su i slučajevi u kojima se naknada za prevremenu otplatu ne može zahtevati, odnosno ugovoriti, i to u slučaju kreditne kartice, dozvoljenog prekoračenja i ako se otplata vrši na osnovu zaključenog ugovora o osiguranju čija je namena obezbeđivanje otplate. Na kraju je predviđeno da se ove odredbe o prevremenoj otplati shodno primenjuju na lizing.

Članom 49. definišu se pravila koja se odnose na obaveštenje korisnika koji izvrši sve obaveze po ugovoru o finansijskoj usluzi, pa je tako precizirano da je

davalac usluga dužan da korisnika u pisanoj formi obavesti da je izmirio sve svoje obaveze po tom ugovoru, i to u roku od 15 dana od dana izmirenja tih obaveza. Istovremeno, ovaj član uređuje zaštitu davaoca sredstva obezbeđenja, i to nakon što korisnik potpuno izmiri svoje obaveze, te je predviđeno da korisnik, odnosno davalac sredstva obezbeđenja ima pravo da, nakon potpunog izmirenja obaveza korisnika prema davaocu usluga, preuzme neiskorišćena sredstva obezbeđenja data po tom ugovoru.

Propisana su dodatna pravila o povraćaju sredstava obezbeđenja u slučaju da je to sredstvo menica. Naime, blanko sopstvena menica se najčešće koristi kao sredstvo obezbeđenja i u posedu banaka postoji ogroman broj tako izdatih menica. S tim u vezi, potrebno je bilo odrediti rok u kojem su korisnici dužni da se opredele da li će koristiti svoje pravo da zahtevaju povraćaj neiskorišćene menice ili banka može da ih uništi uz sačinjavanje zapisnika koji će sadržati serijske brojeve uništenih meničnih blanketa. Dodatno, ocenjeno je da je postupak amortizacije menice koji je osmišljen sredinom prošlog veka neodgovarajući za zaštitu prava korisnika, odnosno davaoca tog sredstva obezbeđenja (izdavaoca menice). Zato je predviđeno da, u slučaju da ne može da obezbedi povraćaj menice, davalac usluga isplati izdavaocu troškove meničnog blanketa koje je snosio, zajedno za zakonskom zateznom kamatom od dana izmirivanja obaveza po ugovoru u vezi sa kojim je menica izdata, do dana naknade tih troškova od strane davaoca. Pored toga, izričito je propisano da korisnik ima pravo na naknadu stvarne štete sa zakonskom zateznom kamatom ako menica koja je izdata u vezi sa obavezama koje je korisnik izmirio prema banci bude naknadno naplaćena (zloupotrebljena).

Ako je sredstvo obezbeđenja hipoteka upisana u korist davaoca kredita ili pokretna stvar nad kojom je uspostavljena zaloga upisom založnog prava u odgovarajući registar, davalac kredita dužan je da odmah nakon otplate kredita preduzme odgovarajuće aktivnosti radi brisanja hipoteke, odnosno založnog prava iz registra. Precizirano je da troškove u vezi s tim (npr. troškovi overe brisovne dozvole koju izdaje banka) snosi banka. Dodatno, davalac usluga je dužan da korisnika, odnosno davaoca sredstva obezbeđenja obavesti o preduzetim aktivnostima, kao i o brisanju založnog prava, dok će u slučaju hipoteke korisnik, odnosno davalac hipoteke biti obavješteni od strane nadležnog registra (Republičkog geodetskog zavoda).

Budući da je članom 53. Zakona o hipoteci („Službeni glasnik RS“, br. 115/2005, 60/2015, 63/2015 - odluka US i 83/2015) predviđena mogućnost raspolaganja neispisanom hipotekom, poslednjim stavom ovog člana izričito je navedeno da korisnik, odnosno davalac sredstva obezbeđenja može pre otplate kredita da se izjasni da ne želi ispis hipoteke, kako bi je preneo na drugog poverioca.

Članom 50. regulisano je ustupanje potraživanja davalaca kredita prema korisnicima, i to tako da se ta potraživanja mogu ustupiti samo drugom davaocu kredita, s tim da banka svoja potraživanja može ustupiti samo drugoj banci, ali ne i drugim davaocima kredita, kao što su platne institucije ili institucije elektronskog novca. Na ovaj način korisnici kredita ne mogu doći u položaj da umesto banke za poverioca imaju neko drugo lice koje nije pod strogim regulatornim režimom pod kakvim su banke. Ustupanje potraživanja pritom ne treba mešati sa poveravanjem naplate potraživanja, što jeste dozvoljeno (tu se radi o dužnicima koji ne otplaćuju svoj dug redovno). Inače, predviđeno je da se u slučaju ustupanja potraživanja korisnik o tome obaveštava, te da prema novom davaocu kredita zadržava sva prava koja ima prema ugovoru i zakonu, kao i da ne može biti u nepovoljnijem položaju nego što bi bio da potraživanje nije ustupljeno. Određeno je da se ove odredbe shodno primenjuju na lizing.

Šesto poglavlje uređuje povezane ugovore o kreditu, odnosno one ugovore o kreditu čija je namena jasno utvrđena (namenski potrošački krediti) i kod kojih postoji poslovna saradnja između davaoca kredita i prodavca, odnosno pružaoca određene usluge. U okviru ovog poglavlja reguliše se i praksa objedinjavanja i vezivanja usluga.

Član 51. sadrži posebna pravila koja se odnose na povezane ugovore o kreditu, i to pre svega kada je reč o korišćenju prava na odustanak. Naime, u slučaju da korisnik iskoristi svoje pravo na odustanak od ugovora o kupovini robe, odnosno pružanja usluge, neće ga obavezivati ni povezani ugovor o kreditu. U toj situaciji, predviđena je saradnja između prodavca i davaoca kredita, gde će prodavac o odustanku obavestiti davaoca kredita u roku od osam dana, a davalac kredita dužan je da otplaćeni iznos kredita (sa kamatom) koji je korisnik otplatio do momenta odustanka od tog ugovora vrati korisniku najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema obaveštenja o odustanku. U stavu 3. ovog člana predviđeno je da, ako korisnik zaključi ugovor o kupovini robe, odnosno pružanju određene usluge a kredit mu ne bude odobren – ugovor o kupovini robe, odnosno pružanju usluge se raskida, uz izuzetak ako korisnik odluči da taj ugovor ostane na snazi. Stav 4. ovog člana predviđa shodnu primenu odredaba tog člana na ugovor o lizingu.

Čl. 52. do 54. prvi put se uređuje unakrsna prodaja finansijskih usluga u vidu objedinjavanja (eng. *bundling*) i vezivanja (eng. *tying*) usluga. Kako je i predviđeno definicijom u članu 2. zakona, praksa objedinjavanja usluga označava nuđenje i prodaju dve ili više usluge objedinjeno, s tim da korisnik ima mogućnost da ih nabavi i odvojeno. Ukupna cena tako objedinjenih usluga obično je niža od cene tih usluga kada se koriste, tj. nabavljaju odvojeno. U svakom slučaju, korisnik uvek ima pravo da zahteva da koristi samo neku od spojenih usluga, odnosno da tu uslugu nabavi odvojeno. Pod tim uslovima, praksa objedinjavanja usluga je dozvoljena.

S druge strane, praksa vezivanja usluga podrazumeva da se kredit uslovljava korišćenjem neke druge usluge zajedno s kreditom i takva je praksa zabranjena, osim u slučaju da se za kredit vezuje tekući račun koji se koristi radi izmirenja obaveza po tom kreditu, odnosno radi prikupljanja sredstava u cilju izmirenja obaveza ili kao dodatno sredstvo obezbeđenja. Radi se, zapravo, o obavezi otvaranja platnog računa kod banke koja odobrava kredit i deponovanja redovnih prihoda na taj račun (zarada, penzija, naknada zarade i sl.). Ipak, st. 4. i 5. ovog člana propisano je da se kod zahteva za prenos zarade mora voditi računa o srazmernosti (mesečnog) iznosa (dela) te zarade i iznosa (mesečne) obaveze po kreditu. Naime, ne može se odobravanje kredita uslovljavati prenosom cele zarade, ne vodeći računa o iznosu (rate) kredita, i odnosu rate kredita i zarade.

Članom 53. regulisana je situacija u kojoj davalac kredita zahteva polisu osiguranja, i to izričito obavezom tog davaoca da prihvati polisu bilo kog društva za osiguranje ako ona pruža isti nivo jemstva, odnosno pokrića, kao i obavezom davaoca da pri zahtevanju određene polise vodi računa o proporcionalnosti između iznosa kredita i zahtevane polise (premija i osigurana suma).

Članom 54. propisan je još jedan izuzetak od zabrane vezivanja usluga, i to pod uslovom da banka u postupku pred Narodnom bankom Srbije uspe da pokaže, odnosno ako učini izvesnim da vezivanje proizvoda ili kategorija proizvoda za ove ugovore u konkretnom slučaju dovodi do jasne koristi za korisnike, uzimajući pritom u obzir dostupnost i cene relevantnih proizvoda koji se nude na tržištu. Propisano je da Narodna banka Srbije može urediti ovaj postupak.

U sedmom poglavlju sadržane su odredbe kojima se prvi put reguliše pružanje savetodavnih usluga od strane banaka.

Članom 55. definisano je da banke pružaju savetodavne usluge u pogledu bankarskih usluga, a da davalac usluga koji nije banka ne može pružati savetodavne usluge. Navedeno rešenje je usvojeno pošto je ocenjeno da kod banaka, usled primene prilično strogih regulatornih zahteva, te adekvatnih standarda korporativnog upravljanja, postoji najmanja verovatnoća da bi prilikom pružanja savetodavnih usluga moglo doći do potencijalnih zloupotreba. Kod pružanja savetodavnih usluga, Direktiva 2023/2225 ostavlja mogućnost državama članicama da zabrane upotrebu pojma „savet“ i „savetnik“, te da pod određenim uslovima upotrebljavaju izraz „nezavisan savet“ i „nezavisan savetnik“. U zakonu je usvojeno rešenje po kojem se bankama ne zabranjuje upotreba pojma „savet“ niti „savetnik“, pri čemu je zabranjena upotreba izraza „nezavisan“, ali se kod pružanja savetodavnih usluga banka ograničava isključivo na pružanje ovih usluga u odnosu na finansijske usluge koje ona pruža.

Stavom 3. ovog člana predviđena je obaveza banke da korisnika obavesti da li u vezi sa uslugom koju taj korisnik zahteva ta banka može pružiti savetodavne usluge ili ih je već pružila. Pre pružanja savetodavnih usluga ili zaključenja ugovora o pružanju savetodavnih usluga, banka mora obavestiti korisnika da se njena preporuka temelji isključivo na ponudi proizvoda i usluga koje nudi ta banka, a korisniku se mora pružiti i podatak o visini naknade koju je dužan da plati za pružanje savetodavnih usluga ako se takva naknada uopšte naplaćuje, odnosno metod koji se koristi za njeno izračunavanje.

Članom 56. definišu se dodatne obaveze banke prilikom pružanja savetodavnih usluga: da prikupi potrebne informacije o finansijskoj situaciji korisnika i njegovim potrebama; da na osnovu ovako prikupljenih informacija proceni finansijsku situaciju i potrebe korisnika; da razmotri dovoljno veliki broj usluga iz svoje ponude koji su iste vrste i karakteristika kao usluga za koju je korisnik zainteresovan i na osnovu toga preporuči jednu ili više usluga; da postupa u najboljem interesu korisnika, kao i da korisniku u pisanoj formi uruči dokaz o pruženoj preporuci koju je korisnik odabrao i koja je naznačena u ugovoru o pružanju savetodavnih usluga.

Osmo poglavlje (**član 57**) reguliše ugovore o finansijskim uslugama u situacijama kada se ovi ugovori zaključuju putem sredstava komunikacije na daljinu, usled čega je za ove ugovore potrebno predvideti neka specifična pravila. Važećim Zakonom o zaštiti korisnika finansijskih usluga kod ugovaranja na daljinu („Službeni glasnik RS“, br. 44/2018) implementirana je Direktiva 2002/65/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 23. septembra 2002. godine o oglašavanju na daljinu finansijskih usluga, kojom se dopunjuju direktive 90/619/EZ, 97/77/EZ i 98/27/EZ. Međutim, u međuvremenu je doneta nova direktiva koja reguliše ovu oblast – Direktiva (EU) 2023/2673 Evropskog parlamenta i Saveta od 22. novembra 2023. godine, pa je svrha ovog člana da se njime implementira nekoliko ključnih novina koje nisu sadržane u Zakonu o zaštiti korisnika finansijskih usluga kod ugovaranja na daljinu.

S tim u vezi, najpre je izričito propisano da se sva prava koja su korisnicima garantovana ovim zakonom, primenjuju i na korisnike usluga koje su ugovorene ili se pružaju na daljinu, odnosno da se na ugovore na daljinu primenjuje i ovaj zakon i Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga kod ugovaranja na daljinu, što je u skladu i sa članom 3. tog zakona, koji upućuje na zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga i njegovu shodnu primenu. Dalje, uveden je standard tzv. ljudske intervencije, kojim se korisniku garantuje da u svakom trenutku može da dobije asistenciju lica koje je angažovano, odnosno zaposleno kod davaoca usluga. Pojedini aspekti digitalnih tehnologija mogu delovati zbunjujuće na pojedine korisnike koji nisu navikli na njihovu upotrebu. Osim toga, davaoci usluga radi smanjenja troškova i automatizacije obrade zahteva i odgovora na pitanja često dovode korisnike u situaciju u kojoj digitalne tehnologije ne mogu da reše njihov problem. Zato je

neophodno korisnicima garantovati kontakt sa zaposlenima banke, ako i pored korišćenja različitih digitalnih kanala komunikacije ne uspeju da dobiju određene odgovore. Ovim članom je povećana maksimalna vrednost ugovora o finansijskoj usluzi koji se može zaključiti u elektronskom obliku i potpisati putem dva elementa autentifikacije. Tako je propisano da se ugovor na daljinu može zaključiti korišćenjem dvofaktorske autentifikacije do iznosa 1.200.000 dinara, a ugovor o depozitu do iznosa 2.400.000 dinara. Razlog za ovakvo razlikovanje je u tome što je ugovor o depozitu manje rizičan, s obzirom na to da se novac deponuje, odnosno da za korisnika ne stvara finansijsku obavezu, već prava. Na ovaj način je dat dodatni podsticaj davaocima kredita u pravcu digitalizacije njihovih usluga i poboljšanja korisničkog iskustva. Istovremeno, banke i korisnici su podstaknuti da još u većoj meri koriste dvofaktorsku autentifikaciju kao sveprisutnu tehniku provere identiteta korisnika na koju se oslanja sve više digitalnih usluga u različitim aspektima internet poslovanja, čak i van bankarstva.

Devetim poglavljem, odnosno **članom 58**, regulisani su instituti nepravičnih ugovornih odredaba i nepoštene poslovne prakse. Ovim članom je dato ovlašćenje Narodnoj banci Srbije da može da utvrđuje da li davalac usluga ugovara, odnosno primenjuje nepravične ugovorne odredbe, odnosno da li obavlja nepoštenu poslovnu praksu. Iako je uporedno posmatrano u zemljama EU ovlašćenje utvrđivanja nepravičnih odredaba u potrošačkim ugovorima, kao i nepoštene prakse, rezervisano isključivo za sudove, u praksi se pokazalo da ovakvo ovlašćenje daje supervizoru davalaca finansijskih usluga veoma efikasan alat u zaštiti kolektivnih interesa korisnika tih usluga.

Ovi instituti primarno su uređeni Zakonom o zaštiti potrošača, na koji se i upućuje u pogledu definicije nepoštene poslovne prakse, kao i u pogledu tzv. sive i crne liste nepravičnih ugovornih odredaba (odredbe za koje se smatra, odnosno pretpostavlja da su nepravične). Međutim, Zakon o zaštiti potrošača – za razliku od Direktive o nepravičnim ugovornim odredbama (93/13/EEZ) od 5. aprila 1993. godine, iz koje je preuzet ovaj institut – ne sadrži izuzetak u pogledu mogućnosti procene pravičnosti cene i predmeta ugovora, što je u slučaju finansijskih usluga ocenjeno kao neadekvatno rešenje. Takođe, za razliku od pomenute direktive, taj zakon nije precizirao da se procena pravičnosti vrši isključivo za odredbe o kojima se nije pojedinačno pregovaralo. Zato je institut nepravičnih odredaba u ugovorima između davalaca usluga i korisnika ovim članom posebno uređen. Još jedna bitna razlika u pogledu nepravičnih ugovornih odredaba u odnosu na Zakon o zaštiti potrošača propisana je stavom 10. ovog člana, kojim je predviđeno da nepravična ugovorna odredba prestaje da proizvodi dejstvo (da se primenjuje) danom njenog utvrđivanja. To je u potpunosti adekvatno rešenje u situaciji kada nepravičnost utvrđuje Narodna banka Srbije, budući da utvrđivanje ništavosti neke odredbe treba da ostane u isključivoj nadležnosti suda. S tim u vezi, u stavu 12. je izričito propisano da se ovim članom ne dira u pravo suda da kao posledicu nepravičnosti ugovorne odredbe utvrdi ništavost, imajući u vidu da je Sud pravde EU zauzeo jasan stav da utvrđivanje nepravičnosti jedne ugovorne odredbe u smislu pravilne primene Direktive 93/13 treba da vodi njenom isključenju iz ugovora kao da nikada nije ni postojala (*ex tunc*). Ipak, pored toga, Narodnoj banci Srbije je izuzetno data mogućnost da i ona svojim supervizorskim aktom poništi nepravičnu ugovornu odredbu, od dana ugovaranja, pod uslovom da između početka godine kada je pomenutim aktom utvrđena nepravičnost i dana ugovaranja nije prošlo više od tri godine, a ako je protekao duži period – ukidaju se pravne posledice koje je ta odredba proizvela tri godine unazad. Ovo rešenje je uzrokovano time što, za razliku od uporedne sudske prakse, domaći sudovi nisu imali razumevanja za potrebu određivanja maksimalno dozvoljenog perioda (u uporednoj sudskoj praksi: *limitation period*) između trenutka kada je zaključen neki ugovor i kada se može tražiti utvrđivanje ništavosti tog ugovora ili neke njegove odredbe. Zbog toga se dolazilo u

situaciju da se utvrđuje ništavost (odredbe) ugovora koji su na snazi deset i više godina ili su prethodno prestali ispunjenjem.

U pogledu postupka kojim se utvrđuje da li postoji nepoštena poslovna praksa, odnosno da li su ugovorene nepravične odredbe, upućeno je na zakone kojim se uređuje poslovanje davalaca usluga (Zakon o bankama, Zakon o finansijskom lizingu, Zakon o platnim uslugama). Ako utvrdi da je davalac usluga obavljao nepoštenu poslovnu praksu ili ugovarao nepravične odredbe, Narodna banka Srbije je ovlašćena da naloži zabranu obavljanja takve prakse, odnosno ugovaranje i primenu tih odredaba i uz to, u skladu s pomenutim zakonima koji uređuju poslovanje davalaca usluga, može im izreći novčanu kaznu.

Deseto poglavlje odnosi se na ostvarivanje zaštite prava i interesa korisnika kroz prigovor, pritužbu i posredovanje, kao i putem mera za otklanjanje nepravilnosti koje preuzima Narodna banka Srbije.

Članom 59. regulisano je pravo na prigovor davaocu usluga. Tako je određeno da korisnik koji smatra da se davalac usluga ne pridržava propisa, opštih uslova poslovanja ili ugovora – u svakom trenutku može da podnese prigovor. Subjektivni rok za podnošenje prigovora je šest meseci od dana saznanja za povredu, odnosno od dana saznanja za činjenice i okolnosti koje po mišljenju korisnika predstavljaju povredu propisanih ili ugovorenih obaveza banke. Objektivni rok je tri godine od dana kada su se desile okolnosti koje predstavljaju potencijalnu povredu prava korisnika. Isto pravo na prigovor ima i davalac sredstva obezbeđenja. Propisano je da je davalac usluga dužan da korisniku dostavi jasan, razumljiv i potpun odgovor u roku od 15 dana od dana prijema prigovora, s tim da se u određenim slučajevima, kada odgovor na prigovor ne zavisi od volje davaoca usluga, taj rok može produžiti na 30 dana, uz obaveštenje korisnika o tom produženju u prvobitno propisanom roku.

Propisana je obaveza davaoca usluga da, pored poslovnih prostorija i internet stranice, korisnicima omogući podnošenje prigovora i u okviru elektronskih usluga. Prateći razvoj elektronskih usluga, očekivano je da će korisnici dolaziti do saznanja o pravu na prigovor i ostvarivati ga u okviru tih elektronskih servisa.

Propisano je da Narodna banka Srbije bliže uređuje postupak po prigovoru korisnika.

Članom 60. regulisano je pravo korisnika na pritužbu Narodnoj banci Srbije. Pritužba se može podneti pod uslovom da prethodno nije pokrenut, odnosno vođen sudski postupak, i to u roku od šest meseci od prijema odgovora na prigovor, odnosno isteka roka za dostavljanje tog odgovora. Iz ovog jasno proizlazi da se pritužba može podneti tek nakon što je prethodno podnet prigovor davaocu usluga. S tim u vezi, ako se pritužba koja se Narodnoj banci Srbije podnese bez prethodnog podnošenja prigovora davaocu usluga – smatra se preuranjenom i ona se ne razmatra, već se korisnik obaveštava da najpre mora da se obrati davaocu usluga. Pored navedenog, pritužba se smatra neurednom i ne razmatra se u sledećim slučajevima: ako je istekao rok za podnošenje prigovora davaocu usluga; ako je predmet pritužbe sporno pitanje u vezi s kojim je pokrenut ili se vodio sudski postupak; ako se pritužbom zahteva da u odnosu na banku Narodna banka Srbije prinudno sprovede neku odluku suda ili drugog nadležnog organa; ako postoji očigledna nesrazmera između vrednosti predmeta pritužbe i troškova rešavanja te pritužbe koji nastaju za Narodnu banku Srbije; ako iz sadržine pritužbe jasno proizlazi da njen cilj nije zaštita prava korisnika koji je podneo pritužbu, odnosno ako korisnik zloupotrebljava pravo na pritužbu, naročito zbog toga što pritužba ima nerazumnu, neozbiljnu ili uvredljivu sadržinu; ako je radi utvrđivanja činjeničnog stanja i razmatranja pritužbe neophodno izvesti dokaze koje Narodna banka Srbije ne izvodi, kao što je saslušanje stranaka, svedoka, veštačenje, uviđaj i sl.; ako iz

činjeničnog stanja, a po proceni Narodne banke Srbije, proizlazi da postoje osnovi sumnje da se radi o prevarnom postupanju korisnika; kada se radi o ponovljenoj pritužbi, odnosno pritužbi koja sadrži iste navode i/ili zahteve kao i pritužba istog korisnika po kojoj se već postupalo.

U vezi sa izvođenjem dokaza, odnosno utvrđivanjem činjeničnog stanja predviđeno je da Narodna banka Srbije postupak po pritužbi sprovodi na osnovu dokumentacije u pisanoj formi koju dostave korisnik i banka, te da ne izvodi dokaze svojstvene parničnom postupku (saslušanje, veštačenje i sl.). Ipak, izuzetno, kod složenijih predmeta, odnosno kada postoji veći broj pritužbi sa sličnim činjeničnim stanjem – dozvoljeno je da se održi kvazi-usmena rasprava sa davaocem usluga, tačnije da se organizuju razgovori s predstavnicima davaoca usluga radi bržeg i potpunijeg utvrđivanja činjeničnog stanja. Navedeno rešenje je praktično vrlo značajno kod predmeta kod kojih bi bez detaljnog usmenog izlaganja bilo nesrazmerno teško utvrditi činjenično stanje radi daljeg postupanja po pritužbi.

Propisano je da po zahtevu Narodne banke Srbije banka dostavlja izjašnjenje na pritužbu u roku koji je određen u tom zahtevu, s tim da taj rok ne može biti duži od 15 dana, a propisana je i mogućnost izricanja novčane kazne ako se to izjašnjenje ne dostavi u predviđenom roku ili ako je to izjašnjenje nepotpuno, odnosno ako ne sadrži zahtevanu dokumentaciju (dokaze).

Dodatno, propisana je mogućnost da se zahteva dopuna pritužbe od korisnika, imajući u vidu da korisnici ponekad podnose nepotpune, odnosno neuredne pritužbe, te da se u pritužbi ne izjasne u pogledu određenih, nekada ključnih, okolnosti u vezi sa spornim odnosom koji imaju sa davaocem usluga.

Rok za rešavanje pritužbe je tri meseca, s tim da se kod složenijih predmeta taj rok može produžiti za dodatnih šest meseci. Ovde treba reći da je i u važećem zakonu propisan isti rok, ali da je prosečan rok rešavanja pritužbe u Narodnoj banci Srbije oko mesec dana. Kada je reč o produženju roka, taj instrument se uglavnom koristi kada se radi o sistemskim nepravilnostima, odnosno kada Narodna banka Srbije sprovodi supervizorske aktivnosti kojim je obuhvaćen veći broj korisnika, što zahteva dodatno vreme. Ipak, i tada se propisani zakonski rokovi poštuju.

Inače, važećim zakonom je propisano da se obaveštenje o nalazu po pritužbi dostavlja korisniku, ali ne i banci. Na taj način, ako je pritužba neosnovana, banka ostaje uskraćena za razloge te neosnovanosti, koji često ne odgovaraju razlozima koje je banka navela u odgovoru na prigovor. Banka tako nema mogućnost da se upozna s mišljenjem Narodne banke Srbije o spornom pitanju, što može biti značajno za unapređenje njene prakse. Zato je sada ovim članom predviđeno da Narodna banka Srbije može uvek, po sopstvenoj oceni, da obaveštenje o nalazu dostavi i banci.

Na kraju, ako smatra da sporni odnos koji nije rešen u postupku po pritužbi ipak može biti rešen kroz postupak posredovanja, Narodna banka Srbije u obaveštenju o nalazu po pritužbi upoznaje korisnika s mogućnošću da predloži posredovanje.

Poslednjim stavom je dato ovlašćenje Narodnoj banci Srbije da može podzakonskim aktom bliže urediti postupak po pritužbi.

Članom 61. regulisan je postupak posredovanja pred Narodnom bankom Srbije. Ovom odredbom se predviđa aktivnije učešće Narodne banke Srbije, odnosno njenih zaposlenih u postupku posredovanja. Umesto da, kako je inače predviđeno opštim zakonom o posredovanju u rešavanju sporova, medijator samo podstiče strane da se dogovore, ovom odredbom se medijatorima iz Narodne banke Srbije daje pravo da iznesu svoj stav (odnosno stav Narodne banke Srbije) u vezi sa spornim pitanjem, kao i da predlože pravično rešenje, odnosno sporazum. Određeno

je da su posrednici lica zaposlena u Narodnoj banci Srbije koje ovlašćenjem odredi guverner. U praksi će to biti, kao i do sada, zaposleni koji rade u organizacionoj jedinici Narodne banke Srbije koja postupa po pritužbama korisnika. Kao i do sada, postupak posredovanja je besplatan i održava se u prostorijama Narodne banke Srbije, s tim da se može sprovesti i na daljinu, korišćenjem savremenih sredstava elektronske komunikacije. Sporazum koji se postigne u ovom postupku sačinjava se u pisanoj formi i ima snagu izvršne isprave, ako sadrži klauzulu izvršnosti, pri čemu nije potrebno da ga overava javni beležnik, čime se sprečava nastanak nepotrebnih troškova u ovom inače potpuno besplatnom postupku. Osim toga, Narodna banka Srbije ima takav autoritet da je rizik od neizvršenja sporazuma od strane davaoca minimalan, a uz to ima mnogo efikasnije mehanizme od prinudnog izvršenja da obezbedi da davalac usluga sprovede sporazum. Inače, postupak se može pokrenuti i pre i nakon podnošenja pritužbe, kao i nakon okončanja postupka po pritužbi. Ako se postupak vodi nakon podnošenja pritužbe, a postupak po pritužbi nije okončan, zastaće se sa rešavanjem pritužbe do okončanja postupka posredovanja.

Članom 62. regulisane su mere koje Narodna banka Srbije preduzima prema davaocu usluga (banka, davalac lizinga, platna institucija, institucija elektronskog novca) ako se u postupku po pritužbi utvrdi da se taj davalac nije pridržavao ovog zakona, drugog zakona ili propisa kojim su regulisane finansijske usluge (npr. Zakon o platnim uslugama, Zakon o obligacionim odnosima, podzakonski propis kojim je uređeno oglašavanje finansijskih usluga, podzakonski propis kojim je uređena provera i potvrda korisničkog identiteta itd.), opštih uslova poslovanja i obaveza iz ugovora. Ako utvrdi nepravilnosti, odnosno kršenje ovih propisa, akata, odnosno ugovora, Narodna banka Srbije sačinjava i dostavlja davaocu usluga na izjašnjenje nalaz, na koji se taj davalac može izjasniti u roku koji ne može biti duži od 15 dana. Ako oceni da su primedbe davaoca usluga na nalaz neosnovane, odnosno da ne menjaju utvrđeno činjenično stanje ili pravnu kvalifikaciju datu u nalazu, Narodna banka Srbije donosi rešenje kojim tom davaocu nalaže otklanjanje nepravilnosti i uz to izriče novčanu kaznu ako se radi o nepravilnostima u vezi s primenom ovog zakona, dok u slučaju drugih zakona, kao što je to Zakon o platnim uslugama, izriče novčanu kaznu ako je utvrđena nepravilnost sankcionisana tim zakonom. Ako davalac usluga u roku određenom rešenjem ne otkloni nepravilnost, odnosno ne preduzme mere koje su naložene tim rešenjem – Narodna banka Srbije izriče maksimalnu kaznu koja je propisana ovim zakonom, odnosno Zakonom o platnim uslugama.

U određenim slučajevima potrebno je da Narodna banka Srbije deluje odmah i rešenjem naloži otklanjanje nepravilnosti, bez prethodnog dostavljanja nalaza davaocu usluga. To su situacije kada je radi pravovremenog otklanjanja nepravilnosti neophodno davaocu usluga odmah, odnosno u veoma kratkom roku dati takav nalog ili je davalac usluga, da je postupao s pažnjom dobrog stručnjaka, mogao sam da otkloni nepravilnost u toku postupka ali to nije učinio, pri čemu je u toku postupka po pritužbi davaocu usluga prethodno već pružena prilika da se izjasni o svim činjenicama značajnim za odlučivanje.

S druge strane, ako je uz izjašnjenje na nalaz davalac dostavio dokaz da je već otklonio sve nepravilnosti utvrđene u nalazu, Narodna banka Srbije može – uzimajući u obzir da li se radi o potencijalnoj sistemskoj nepravilnosti, kao i ceneći ranije postupanje tog davaoca, težinu utvrđenih nepravilnosti, pokazanu spremnost davaoca usluga da ih otkloni i druge bitne okolnosti pod kojima su te nepravilnosti učinjene – da obustavi postupak i ne izrekne novčanu kaznu davaocu usluga.

Propisano je da tužba protiv rešenja Narodne banke Srbije ne odlaže njegovo izvršenje, kao i da ono ima snagu izvršne isprave.

Protiv rešenja koje je doneto u ovom postupku može se voditi upravni spor ograničene jurisdikcije.

Članom 63. previđena je dodatna mogućnost za otklanjanje nepravilnosti koje su utvrđene u postupku po pritužbi. Radi se o manje značajnim, pojedinačnim i nesistemskim nepravilnostima davaoca usluga, a u interesu je korisnika da se ta nepravilnost otkloni u što kraćem roku. U takvim slučajevima, Narodna banka Srbije može, umesto mera iz člana 62. ovog zakona, da davaocu usluga uputi obaveštenje kojim mu nalaže da otkloni određenu nepravilnost i u kojem mu ukazuje da će ako ne postupi u skladu sa tim obaveštenjem, Narodna banka Srbije doneti rešenje. Ako davalac postupi u skladu sa zahtevom Narodne banke Srbije iz obaveštenja, Narodna banka Srbije obustavlja postupak, odnosno ne preduzima mere iz člana 62. ovog zakona.

Članom 64. propisano je da postupak po pritužbi i ovlašćenja koja Narodna banka Srbije ima u tom postupku ne dovode u pitanje njena ovlašćenja da sprovodi kontrolni postupak nad davaocima usluga u skladu sa zakonom kojim je uređen njihov nadzor, te da tim davaocima izriče mere propisane tim posebnim zakonima (npr. Zakon o bankama, Zakon o platnim uslugama i Zakon o finansijskom lizingu). Osim toga, izričito se navodi da upravo postupak po pritužbi može biti izvor saznanja za otpočinjanje kontrolnih postupaka uređenih tim zakonima.

Članom 65. predviđeno je da se na sajtu Narodne banke Srbije objavljuje spisak davalaca usluga prema kojima je preduzeta neka od mera iz čl. 62. i 63. ili neka od mera iz kontrolnog postupka koji je regulisan posebnim zakonom.

Članom 66. jasno je precizirano da postupak po pritužbi nije uslov niti prepreka za vođenje sudskog postupka. Isto važi i u slučaju postupka posredovanja.

U članu 67. uređena je zaštita prava korisnika finansijskih usluga u slučaju da davalac usluga iz države članice Evropske unije ili treće države pruža uslugu u Republici Srbiji preko ogranka ili zastupnika. U takvim slučajevima, korisnik može ostvariti svoja prava putem prigovora, pritužbe, kroz postupak posredovanja, kao i sudskim putem, dok Narodna banka Srbije ima ovlašćenja za preduzimanje mera za otklanjanje nepravilnosti isto kao kada je reč o davaocu usluga sa sedištem u Republici Srbiji. Korisnik prigovor podnosi neposredno ogranku, odnosno zastupniku davaoca usluga sa sedištem u inostranstvu. U slučaju podnošenja pritužbe protiv davaoca usluga koji finansijske usluge pruža neposredno u skladu s propisima Evropske unije, Narodna banka Srbije o tome obaveštava nadležni organ države članice u kojoj je sedište davaoca usluga. U slučajevima prekograničnih sporova, Narodna banka Srbije, odnosno drugi posrednici imaju obavezu saradnje i razmene informacija i podataka s telima drugih država ovlašćenim za vansudsko rešavanje sporova, u skladu s relevantnim nacionalnim zakonima. Narodna banka Srbije ima ovlašćenje da, u skladu s članom 72. st. 2. i 4, kazni pružaoca platnih usluga i izdavaoca elektronskog novca iz druge države koji pružaju platne usluge, odnosno usluge izdavanje elektronskog novca u Srbiji, kada oni postupe suprotno odredbama ovog zakona, odnosno kada ga nepravilno primene, kao i kada postupe suprotno odredbama ugovora ili opštih uslova poslovanja. Cilj ove odredbe je neometano poslovanje pružalaca usluga iz drugih država na teritoriji Republike Srbije po njenom ulasku u Evropsku uniju, kao i očuvanje prava korisnika i suštinskih nadležnosti Narodne banke Srbije u zaštiti prava korisnika.

Ovaj član se može primenjivati tek nakon prijema Republike Srbije u punopravno članstvo, pa je zato prelaznom odredbom člana 75. zakona odložena primena do tog trenutka.

Jedanaesto poglavlje obuhvata odredbe koje se odnose na finansijske pogodbe: shodnu primenu pojedinih odredaba i specifičnosti prava na odustanak od

finansijske pogodbe, te reguliše oglašavanje i ponudu finansijskih pogodbi koje nudi trgovac. Direktiva 2023/2225 ne definiše pojam finansijske pogodbe, ali ga spominje u članu 2. stav 2. tačka (h) kojom se reguliše jedan od osnova isključenja od primene te direktive. Definicija finansijskih pogodbi u ovom zakonu oslanja se na termin finansijske pogodbe iz odeljka o prodaji sa obročnim otplatama cene iz Zakona o obligacionim odnosima, s tim što je odnos odredaba iz ovog poglavlja i pravila iz Zakona o obligacionim odnosima odnos *lex specialis* prema *lex generali*.

Član 68. predviđa shodnu primenu pojedinih odredaba ovog zakona (5. do 9, 14. i 17), na finansijske pogodbe.

Članom 69. propisana je obaveza korisnika da, u slučaju odustanka od finansijske pogodbe, trgovcu odmah vrati predmet kupoprodaje. Ukoliko je trgovac zbog odustanka pretrpeo štetu usled umanjenja vrednosti predmeta, korisnik je dužan da mu plati naknadu odmah ili u roku od 30 dana od dana slanja obaveštenja o odustanku, zajedno sa ugovorenom kamatom iz osnovnog posla od dana zaključenja ugovora o kupoprodaji do dana plaćanja kamate.

Članom 70. propisane su obaveze trgovca u vezi sa oglašavanjem i ponudom finansijskih pogodbi. Trgovac mora da navede podatke o robi ili usluzi, cenu i iznos učešća, odnosno prve rate. Obaveze iz ovog člana kod oglašavanja se, izuzetno, ne moraju ispuniti u opravdanim i retkim slučajevima u kojima sredstvo sa kog se prikazuje ponuda ne omogućuje odgovarajući vizuelni prikaz. U slučaju da se oglašavanje vrši putem elektronskog nosača kojii ne dozvoljava vizuelni prikaz na jasan način, korisniku se mora omogućiti pristup ovim informacijama, na primer, otvaranjem padajućeg menija, *pop-up* poruke, skrolovanjem i slično. Ako se oglašava kredit za kupovinu robe čija je kamatna stopa 0%, moraju se navesti sve povoljnosti koje ima korisnik koji cenu robe plaća gotovinski. U slučaju prodaje sa obročnim otplatama koja se smatra kreditiranjem korisnika, razlika između cene za kupovinu na odloženo i kupovinu za gotovinu mora se iskazati procentualno. S obzirom na specifičnosti ponude finansijskih pogodbi, ostavljena je mogućnost da oblik i sadržinu obrasca finansijske pogodbe bliže propisuje ministarstvo nadležno za zaštitu potrošača.

Dvanaesto poglavlje (**član 71**) uređuje nadležnost Narodne banke Srbije da vrši nadzor u skladu sa ovim zakonom, Zakonom o Narodnoj banci Srbije, kao i u skladu sa drugim zakonima kojima se uređuje poslovanje davalaca usluga. Nadzor nad trgovcima kao davaocima finansijskih pogodbi vrši ministarstvo nadležno za zaštitu potrošača, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.

Trinaestim poglavljem regulisane su administrativne novčane kazne koje se izriču bankama, davaocima lizinga, platnim institucijama i institucijama elektronskog novca, kao i prekršajne kazne koje se izriču trgovcima.

Kada su u pitanju banke, davaoci lizinga, platne institucije i institucije elektronskog novca, imajući u vidu da se ovim davaocima usluga u skladu sa ovim zakonom izriču administrativne sankcije u posebnom upravnom postupku, i to isključivo prema davaocima usluga kao pravnim licima, a ne prema fizičkim licima njihovim zastupnicima (odgovorna lica) – nije bilo potrebno nabrajati povrede zakona koje su kažnjive, a zatim ponavljati isti raspon za sva ta kažnjiva postupanja. Zato je u **članu 72.** ovog zakona predviđena jedna odredba kojom je propisana jedinstvena kazna (raspon) od 60.000 do 1.000.000 dinara za povredu bilo koje odredbe zakona. Kada je reč o rasponu, treba reći da je osnovna svrha novčane kazne kao administrativne mere, odnosno sankcije generalna prevencija, zato se u skladu sa ovim zakonom i objavljuje spisak davalaca prema kojima su izrečene i ove mere. Da bi novčana kazna ostvarila tu svrhu, najvažnija je izvesnost kažnjavanja, tj. postojanje visokog stepena izvesnosti da će davalac u slučaju postupanja suprotno zakonu biti kažnjen. To je mnogo važnije od visine zaprećene kazne. Pritom treba

imati u vidu da se radi o novčanim kaznama koje se izriču zbog nepravilnosti u pojedinačnom slučaju, gde su materijalne posledice koje trpi korisnik ipak manjeg obima, što dovodi do toga da je zaprećena, odnosno izrečena kazna i po nekoliko desetina puta veća od tih posledica. Dodatno, propisana je mogućnost kažnjavanja banaka novčanom kaznom od 30.000 do 1.000.000 dinara u slučaju postupanja suprotno odredbama ugovora ili opštih uslova poslovanja.

Kada je reč o ostalim davaocima usluga (davalac lizinga, institucija elektronskog novca i platna institucija) predviđena je novčana kazna za povredu propisa u iznosu od 50.000 do 800.000 dinara, a za povredu obaveza iz ugovora, odnosno opštih uslova poslovanja – od 20.000 do 500.000 dinara.

Članom 73. propisani su prekršaji trgovaca kao davalaca finansijskih pogodbi. Tako je dat opis radnje izvršenja za povrede ovog zakona, za koje je zaprećena novčana kazna od 50.000 do 800.000 dinara, dok je za odgovorno lice predviđena novčana kazna od 20.000 do 200.000 dinara, a za trgovca preduzetnika od 30.000 do 500.000 dinara.

U poslednjem poglavlju nalaze se prelazne i završne odredbe.

Članom 74. je propisano da su davaoci usluga dužni da usklade svoje akte sa odredbama ovog zakona do početka njegove primene. S druge strane, podzakonski akti doneti na osnovu važećeg zakona će nastaviti da se primenjuju do donošenja novih podzakonskih akata.

Članom 75. je primena odredaba koje regulišu savetodavne usluge odložena do 1. januara 2026. godine, kako bi se stvorili neophodni uslovi za uvođenje ovih usluga na domaće tržište, dok je primena člana 67. odložena do punopravnog članstva Republike Srbije u EU.

Članom 76. stavom 1. odložena je primena člana 12. stav 2, koji maksimalnu promenljivu kamatu stopu kod stambenih kredita definiše kao prosečnu ponderisanu stopu na postojeće stambene kredite s promenljivom stopom uvećane za 1/4. Naime, primena ove odredbe je odložena do 1. januara 2028. godine. Do tada, odnosno od 1. januara 2026. zaključno sa 31. decembrom 2027. godine, u skladu sa stavom 2. ovog člana, maksimalna stopa kod stambenih kredita s promenljivom stopom odgovaraće prosečnoj ponderisanoj stopi uvećanoj za 1/5. U istom periodu, umesto odredbe iz stava 3. člana 12. ovog zakona, primenjivaće se stav 3. člana 76, prema kojem se maksimalna fiksna kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može ugovoriti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane stope na te novoodobrene kredite u prethodnom periodu, uvećane za 1/5.

Stavom 4. ovog člana propisano je da se u periodu od 1. januara do 31. decembra 2025. godine, kod svih ugovora s promenljivom kamatnom stopom (kreditu koji su zaključeni pre stupanja na snagu zakona, kao i kreditu koji će biti zaključeni nakon toga), ne može primeniti nominalna kamatna stopa koja je veća od 5%. Tim stavom je propisano i da fiksna kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu koji se zaključuju tokom 2025. godine ne može biti veća od 5%.

Bez ovog prelaznog rešenja u odnosu na Odluku o privremenim merama, koja je ograničila kamatne stope na nešto nižem nivou, usledio bi značajan rast kamatnih stopa usled ponovnog vraćanja na primenu ugovorene stope, imajući pritom u vidu da je trenutna vrednost referentne stope EURIBOR oko 2,9%, dok je prosečna marža oko 3%, što u zbiru čini 5,9%. Ocenjeno je da je prelazni rok od godinu dana za prelazak na ugovorenu stopu u ovom trenutku dovoljan, jer se očekuje dalji pad stope EURIBOR.

St. 5. i 6. predviđeno je da će se ograničenje efektivne stope iz člana 12. zakona, a koje važi za nove ugovore o kreditnoj kartici i dozvoljenom

(nedozvoljenom) prekoračenju, primenjivati i na postojeće ugovore, ali kao ograničenje njihove nominalne kamatne stope. Drugim rečima, prema trenutno važećoj referentnoj stopi Narodne banke Srbije, kod postojećih kreditnih kartica i dozvoljenog i nedozvoljenog prekoračenja maksimalna nominalna kamatna stopa iznosiće 17,75%, odnosno 19,75%.

Propisano je da se korisnicima postojećih stambenih kredita sa promenljivom stopom dostavi ili učini dostupnim obaveštenje o kamatnoj stopi od 5% sa novim planom otplate pre dospeća rate kredita po toj stopi. Obaveštenje će se dostaviti ili učiniti dostupnim i korisnicima kreditnih kartica i dozvoljenog prekoračenja po važećim ugovorima, kod kojih je kamatna stopa po tim ugovorima veća od one propisane ovim članom.

Članom 77. je propisano da će Narodna banka Srbije prvi put utvrditi i objaviti prosečne ponderisane kamatne stope iz člana 12. stav 1. ovog zakona na dan stupanja na snagu ovog zakona, a prema poslednjim poznatim podacima.

Članom 78. je precizirano da se na sva neizmirena potraživanja iz ugovora koji su regulisani ovim zakonom a koja su dospela pre početka primene tog zakona primenjuje zatezna kamata iz Zakona o zateznoj kamati, dok se na potraživanja koja su dospela nakon toga primenjuje zatezna kamata iz člana 11. ovog zakona. Naravno, ovo važi ako ugovorena redovna kamata nije veća od propisane zakonske zatezne kamate.

Članom 79. regulisano je prelazno rešenje u slučaju kad je korisnik izmirio obaveze po ugovoru o finansijskoj usluzi pre stupanja na snagu ovog zakona, a do tada nije preuzeo menice koje nisu iskorišćene kao sredstvo obezbeđenja po tom ugovoru, tako da korisnik, odnosno izdavalac menice – mogu da preuzmu neiskorišćenu menicu do 31. decembra 2025. godine. Nakon isteka ovog roka davalac usluga je dužan da uništi menicu, a na zahtev korisnika je dužan da mu dostavi zapisnik u vezi sa uništavanjem te menice. U svakom slučaju, kada davalac usluga ne može da pronađe menicu (izgubljena ili uništena) dužan je da korisniku koji je zahtevao preuzimanje menice izda potvrdu da je menica izgubljena ili uništena i tada je dužan da tom korisniku vrati iznos troškova meničnog blanketa sa zateznom kamatom od dana izmirivanja obaveza po ugovoru u vezi sa kojim je menica izdata do dana isplate. Takođe, davalac odgovara korisniku za štetu koja eventualno nastane za korisnika usled naplate, odnosno zloupotrebe te menice. Ovim članom je predviđena i prelazna odredba u vezi sa sačinjavanjem brisovnih dozvola radi ispisa hipoteke. Tako je dat rok bankama da do 31. marta 2025. godine overe brisovne dozvole za sve do sada otplaćene ugovore o kreditu kod kojih je sredstvo obezbeđenja hipoteka.

Članom 80. je propisano da danom početka primene ovog zakona, tj. od 1. jula 2025. godine, prestaje da važi Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službeni glasnik RS“, br. 36/2011 i 139/2014), a da će se postupci zaštite prava i interesa započeti u skladu sa tim zakonom, okončati u skladu sa odredbama tog zakona.

Članom 81. predviđeno je da ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku RS“, a da se primenjuje od 1. jula 2025. godine, osim odredaba čl. 11, 12, 45, 49, 76, 78. i 79. ovog zakona, koje se primenjuju od 1. januara 2025. godine.

RAZLOZI ZA STUPANJE NA SNAGU OVOG ZAKONA NAREDNOG DANA OD DANA DANA NJEGOVOG OBJAVIVANJA, saglasno članu 196. stav 4. Ustava Republike Srbije, proizlaze iz činjenice da je neophodno da se da se blagovremeno preduzmu aktivnosti na, s jedne strane, obezbeđenju primene ograničenja kamatnih stopa od 1. januara 2025. godine, kada prestaje primena Odluke o privremenim

merama, a da se istovremeno ostavi dovoljan prelazni period od šest meseci za davaoce usluga da se usklade sa odredbama novog zakona. Pored toga, ovaj period od šest meseci potreban je i za donošenje podzakonskih akata u skladu sa ovim zakonom. Dodatno, kako je prethodno navedeno kod obrazloženja člana 76. ovog zakona, član 12. st. 2. i 3. primenjivaće se tek od 1. januara 2028. godine, a do tada će se primenjivati uži koridori za određivanje maksimalnih kamatnih stopa, kako je predviđeno članom 76. st. 2. i 3, odnosno do kraja 2025. godine maksimalna kamatna stopa od 5%, kako je predviđeno stavom 4. tog člana.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje Zakona nije potrebno obezbediti finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. ANALIZA EFEKATA ZAKONA

1. Koje probleme Zakon treba da reši, odnosno koji se ciljevi Zakonom postižu?

U okviru drugog poglavlja obrazloženja – Razlozi za donošenje zakona, detaljno je objašnjeno koji se ciljevi postižu donošenjem ovog zakona, a u okviru obrazloženja pojedinačnih rešenja izneti su i očekivani efekti tih odredaba, posebno kada je reč o ograničenju kamatnih stopa. U navedenom delu obrazloženja su ukratko izneti i određeni materijalni efekti primene dosadašnjeg zakona, iz čega se mogu uočiti i potencijalni značajni pozitivni materijalni efekti ovog zakona.

Jedan od osnovnih ciljeva ovog zakona, ali i svih drugih propisa koji se donose na osnovu tog zakona, svakako jeste bolja informisanost korisnika, koja treba da dovede do toga da korisnici donose odluke o korišćenju finansijskih usluga na osnovu potpune informisanosti, sa svešću o ekonomskim posledicama koje za njih proizlaze, odnosno shvatanjem predvidivih rizika kojima će biti izloženi. S tim u vezi, ovim zakonom su podignuti standardi informisanja korisnika kroz odredbe koje regulišu oglašavanje, predugovorno informisanje, ponudu, sadržinu ugovora, pružanje primerenih pojašnjenja itd. Dodatno, pooštreni su standardi koji se odnose na profesionalnu osposobljenost zaposlenih koji nude, odnosno prodaju finansijske usluge. To treba da obezbedi da se korisnicima pružaju pouzdane i tačne informacije, odnosno odgovori na sva njihova pitanja u vezi sa određenom finansijskom uslugom, jer bez obzira na svu predugovornu dokumentaciju, koja je često obimna, prosečan korisnik se pre svega pouzda i donosi odluku na osnovu informacija koje dobije od zaposlenih kod davaoca usluga. S tim u vezi, regulisano je i pitanje davanja saveta korisnicima, i to tako da se spreči sukob interesa, budući da zaposleni koji prodaju usluge dobijaju određene novčane podsticaje, odnosno nagrade u skladu sa ostvarenim ciljevima prodaje određenih usluga.

Ograničenje kamatnih stopa na stambene i gotovinske (i potrošačke) kredite, kao i na kreditne kartice i dozvoljeno prekoračenje ima za cilj da:

- spreči da davaoci kredita naplaćuju (pre)visoke kamatne stope;
- spreči nagli rast promenljivih kamatnih stopa;
- podstakne ugovaranje fiksne kamatne stope.

Značaj i (dugo)ročnost ovih ciljeva je različit u zavisnosti od vrste kredita. Iako se ograničavanje kamatnih stopa pre svega shvata kao smanjivanje kamatnih stopa, odnosno kao primena niže kamatne stope u odnosu na onu koja je ugovorena (u prelaznom periodu), ograničenje kamatnih stopa kod stambenih kredita ima za dugoročni cilj sprečavanje naglog rasta ovih stopa, kao i podsticanje ugovaranja

fiksne kamatne stope, čime korisnici tih kredita prestaju da budu izloženi kamatnom riziku.

Kada je reč o kreditnim karticama i (ne)dozvoljenom prekoračenju, ograničenjem stopa na ove proizvode sprečava se naplata previsokih kamata. Naime, prosečna ponderisana nominalna kamatna stopa na dozvoljeno prekoračenje u januaru 2024. godine, u periodu kada je referentna stopa Narodne banke Srbije bila 6,5%, iznosila je 28,7%. Međutim, i u januaru 2022. godine, kada je referentna stopa Narodne banke Srbije bila na istorijskom minimumu od svega 1%, prosečna ponderisana kamatna stopa na dozvoljeno prekoračenje iznosila je 28,9%. Ovi podaci pokazuju da ova kamatna stopa nije reagovala na promene na tržištu novca. Slična je situacija i kod kreditnih kartica, gde je prosečna ponderisana kamatna stopa u januaru 2022. iznosila 21,7% dok je u januaru 2024. iznosila 22,6%. Vezivanjem ograničenja ovih stopa za zakonsku zateznu kamatu, čiji je promenljiv element referentna stopa Narodne banke Srbije, obezbediće se da kamatna stopa na ove proizvode prati promene na tržištu, odnosno cenu izvora sredstava.

U slučaju gotovinskih kredita, ograničavanjem stope i kod ovih kredita, i to kroz propisivanje maksimalne nominalne i efektivne stope, sprečava se bilo kakvo prekomerno odstupanje u budućnosti i stvaraju povoljni uslovi za smanjenje stopa na našem tržištu. Osim toga, kao i kod stambenih kredita, sprečava se potencijalni nagli rast kamatne stope u slučaju naglih poremećaja na tržištu. Pritom treba imati u vidu da, bez obzira na to što prosečna ponderisana stopa za skoro tri procentna poena niža od maksimalne nominalne stope (koja trenutno iznosi 14,75%), odnosno od maksimalne efektivne stope od 15,75% (koja pritom obuhvata sve troškove koje snosi korisnik kredita) – može se očekivati da će primena ovog ograničenja oboriti kamatne stope za pojedine korisnike ovih kredita, poput penzionera, kao i kod određenih kredita koji se odobravaju u malim iznosima i sa vrlo kratkim rokovima otplate.

Zakonom se obezbeđuje i da banke pre pokretanja prinudne naplate duga korisnicima s problemima u otplati ponude određene olakšice (poput smanjenja kamate, zastoja u otplati, refinansiranje kredita) ili neki drugi oblik restrukturiranja duga. S tim u vezi, predviđene su posebne olakšice u slučaju da je kredit obezbeđen hipotekom, odnosno u slučaju stambenih kredita. I pored konstantnog rasta cena nekretnina u poslednjih šest godina, založene nekretnine se u izvršnom postupku često prodaju znatno ispod tržišne cene. To dužnike dovodi u situaciju da ostaju bez nekretnine (za koju su inače dali učešće bar 10 do 20%) a i dalje duguju banci, i eventualno Nacionalnoj korporaciji za osiguranje stambenih kredita. Pritom se iz prodajne cene najpre naplaćuju troškovi izvršenja, bez obzira na postignutu prodajnu cenu, što pokazuje da oni koji sprovode taj postupak nemaju nužno podsticaj da postignu što veću cenu, dok banka kao poverilac ima podsticaj samo da ta cena bude u visini preostalog duga. Zato je ovim zakonom banka obavezana da korisnicima pre pokretanja izvršnog postupka, ponudi dve mogućnosti: da sami prodaju nekretninu, ili da prenesu pravo svojine na banku čime se smatra da su izmirili dug po kreditu. Nezavisno od toga što Direktiva 2014/17 jasno predviđa obavezu za države članice (u smislu pristupnih pregovora i države kandidate) da *moraju da imaju postupke i mere koji će omogućiti postizanje najbolje cene za nekretninu koja se prodaje*, ovo je potpuno razumno rešenje sa aspekta zaštite korisnika, imajući u vidu kakve posledice po njih može da ima prodaja stambene nepokretnosti.

Ovim zakonom se obezbeđuje i pravni osnov za detaljniju analizu pojedinih praksi unakrsne prodaje finansijskih usluga. Naime, kao osnovno pravilo određeno je da je praksa vezivanja usluga, osim izuzetno, ograničena, a da je praksa objedinjavanja usluga dozvoljena.

Zakon detaljnije uređuje i institut nepravičnih ugovornih odredaba, budući da je ocenjeno da način regulisanja ovog instituta u Zakonu o zaštiti potrošača nije u potpunosti adekvatan za finansijske usluge, posebno uzimajući u obzir dosadašnju sudsku praksu.

Postupak po pritužbi korisnika je značajno unapređen, pre svega zahvaljujući iskustvima iz prakse.

2. Da li su razmatrane mogućnosti da se problemi reše i bez donošenja zakona?

Imajući u vidu da su iskorišćeni svi postojeći instituti važećeg zakona, za dalje unapređenje prava korisnika finansijskih usluga bilo je neophodno predložiti novi zakon. Pored toga, neophodno je implementirati Direktivu 2023/2225 radi daljeg usklađivanja sa Evropskim zakonodavstvom. Pritom, ograničavanje kamatnih stopa jeste zakonska materija jer se njime neposredno utiče na sadržinu ugovornog odnosa između davalaca usluga i korisnika.

3. Zašto je donošenje zakona najbolji način za rešavanje problema?

Imajući u vidu materiju koja se uređuje, činjenicu da je veći broj sudskih sporova u prethodnom periodu vođen u vezi s pružanjem pojedinih finansijskih usluga i potrebu pravne sigurnosti, jasno je da je zakon najbolji način za rešavanje potencijalnih problema u oblasti zaštite korisnika finansijskih usluga, kao što je to bio i do sada. Intencija zakonodavca je da obezbedi odgovarajući normativni okvir kojim se jedinstveno i jasno uređuju osnovna pitanja iz ove oblasti, a čime se ostvaruju efikasnost izvršavanja obaveza davalaca finansijskih usluga, postizanje ravnoteže u ugovornim odnosima davalaca usluga i korisnika, te očuvanje finansijske stabilnosti.

4. Na koga će i kako uticati predložena rešenja?

Predložena rešenja će, pre svega, imati pozitivan uticaj na položaj korisnika finansijskih usluga, ali i na pružaoce finansijskih usluga. Postignuti nivo zaštite prava korisnika podiže se uvođenjem novih instituta, kao i proširenjem postojećih prava. Najznačajnija novina u pogledu zaštite korisnika predstavlja uvođenje ograničenja kamatnih stopa za niz kreditnih proizvoda, kao i uvođenje posebne zakonske zatezne kamate kod ugovora o finansijskim i platnim uslugama. Niže kamatne stope dovešće do veće potražnje za kreditnim uslugama, gde će korisnicima unapred biti poznata najviša kamatna stopa, a samim tim i najviši iznos dugovanja po konkretnoj kreditnoj usluzi. Zakonom su, pored toga, uvedeni i drugi instituti inspirisani dosadašnjim iskustvom u primeni zakona, evropskim zakonodavstvom i rešenjima iz uporedne prakse, poput regulisanja prakse vezivanja i objedinjavanja, savetodavnih usluga, finansijske edukacije, kao i obaveze davaoca finansijskih usluga u pogledu olakšica u slučaju problema u otplati duga. Istovremeno, proširena su prava korisnika iz važećeg zakona, i to u oblastima predugovornog, odnosno ugovornog informisanja, broja i sadržine prava korisnika u ugovornom odnosu sa davaocima usluga, uključujući i ugovore zaključene sredstvima komunikacije na daljinu, te u oblasti postupka zaštite prava korisnika putem prigovora, predloga za posredovanje, kao i pritužbe Narodnoj banci Srbije. Korisnici finansijskih usluga osetiće pozitivan uticaj i kroz transparentnije nuđenje finansijskih usluga, na koji način će biti u mogućnosti da odaberu najpovoljniju finansijsku uslugu koja odgovara njihovim potrebama. S druge strane, davaocima finansijskih usluga daje se dodatni podsticaj da, u pravno izvesnijem okruženju, oglašavaju i pružaju finansijske usluge kada su međusobna prava i obaveze detaljno uređeni i razgraničeni. Na taj način, obezbeđuje se veće poverenje korisnika u rad davalaca finansijskih usluga, kao i funkcionisanje ukupnog domaćeg finansijskog sektora. Najzad, s obzirom na to da je najveći broj davalaca finansijskih usluga, pre svega banaka, na našem tržištu deo grupacije sa sedištem u nekoj od zemalja Evropske unije, takvi domaći davaoci finansijskih usluga sada će

imati i zakonski podsticaj da u svom poslovanju primene dobru evropsku praksu njihovih matičnih društava.

5. Koje će troškove primena Zakona izazvati kod građana i privrede, posebno malih i srednjih preduzeća?

Zakon neće izazvati dodatne troškove građanima. Može se očekivati da u prvom periodu primene Zakona dođe do povećanja operativnih troškova za davaoce finansijskih usluga, i to usled usklađivanja njihovog poslovanja sa odredbama Zakona. Ovi troškovi se odnose prevashodno na prilagođavanje načina poslovanja i aplikativnih rešenja informacionih tehnologija koje te institucije koriste u radu, kao i na usklađivanje njihovih opštih akata. Ipak, ovi troškovi su opravdani i usmereni su na bitno umanjenje pravnih i drugih rizika u budućem poslovanju davaoca finansijskih usluga. Pored toga, fizičkim licima i preduzetnicima donose se dodatne uštede (kao i davaocima finansijskih usluga) zbog proširenja kruga pravnih poslova koji se mogu zaključivati upotrebom dvofaktorske autentifikacije, bez potrebe dolaska u poslovne prostorije banke.

6. Da li su pozitivne posledice donošenja Zakona takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti?

Pošto je ocenjeno da donošenje Zakona neće dovesti do troškova po budžet Republike Srbije i Narodnu banku Srbije, niti će stvoriti značajnije dodatne troškove davaocima finansijskih usluga – pozitivne posledice donošenja Zakona opisane u obrazloženju, koje se ogledaju u detaljnom i sveobuhvatnom uređivanju ugovaranja finansijskih usluga i unapređenju zaštite korisnika, opravdavaju procenjene troškove njegovog donošenja i primene. Naime, pozitivne posledice donošenja Zakona višestruko prevazilaze potencijalne troškove koje će davaoci finansijskih usluga eventualno imati radi usklađivanja sa Zakonom. Ne samo što pozitivne posledice obuhvataju veliki broj korisnika (praktično svakog trenutnog i budućeg korisnika finansijskih usluga), već će i očekivano veća potražnja za ovim uslugama, dugoročno posmatrano, davaocima finansijskih usluga doneti finansijske i druge benefite koji će zasigurno prevazići troškove usklađivanja sa ovim zakonom.

7. Da li se Zakonom podržavaju stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija?

Propisjući jasna, a nekad i detaljna pravila, ovaj zakon kroz unapređenje pravne sigurnosti doprinosi podsticanju konkurencije na tržištu finansijskih i platnih usluga. Propisivanjem koridora kamatnih stopa, odnosno maksimalnih vrednosti tih stopa, obezbeđuje se okvir koji treba da spreči bilo koji vid zloupotrebe od strane učesnika na tržištu koji eventualno imaju ili mogu steći dominantni položaj. Zaštita tržišta se obezbeđuje i kroz regulisanje prakse unakrsne prodaje finansijskih usluga, kao i upućivanjem na institut nepoštene poslovne prakse iz Zakona o zaštiti potrošača. Unapređenjem određenih pravila u vezi sa ugovaranjem na daljinu obezbeđuje se dalji podsticaj za rast tržišta digitalizovanih finansijskih usluga, kao i inovacije u toj oblasti. Premda ovim Zakonom nije direktno predviđeno stvaranje novih privrednih subjekata, primena instrumenta prenosa prava svojine sa korisnika koji ima probleme u otplati stambenog kredita na banku, mogla bi da dovede do osnivanja posebnih privrednih društava za upravljanje stečenim nepokretnostima.

8. Da li su sve zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o Zakonu?

Predlog Zakona je objavljen početkom septembra 2024. godine, čime je pokrenuta javna rasprava. Na taj način su sve zainteresovane strane imale priliku da se upoznaju s predviđenim zakonskim novinama i da se o njima izjasne. S tim u vezi, davaoci finansijskih usluga i korisnici dostavili su primedbe i predloge. Svi dostavljeni komentari i predlozi su razmotreni, a jedan deo je i usvojen. Tokom učešća na

različitim konferencijama i panelima, zainteresovane strane su imale priliku da sa predstavnicima Narodne banke Srbije diskutuju o predloženim rešenjima. Šira javnost je upoznata s predloženim rešenjima, pre svega u vezi sa ograničenjem kamatnih stopa, kroz učešće predstavnika Narodne banke Srbije u različitim informativnim emisijama i programima na radiju i televiziji.

9. Koje će se mere tokom primene Zakona preduzeti da bi se ostvarilo ono što se donošenjem Zakona namerava?

Po usvajanju predloženih zakonskih rešenja očekuju se aktivnosti na njihovoj primeni od strane davalaca finansijskih usluga, a sve u cilju usklađivanja (izmena) ugovorne dokumentacije, kao i internih akata davalaca usluga, dok će Narodna banka Srbije doneti podzakonske akte radi bližeg uređivanja pojedinih zakonskih rešenja. Pored toga, Narodna banka Srbije će, u skladu sa svojim ovlašćenjima, vršiti kontinuirani nadzor nad primenom novih zakonskih rešenja od strane davalaca finansijskih usluga, te će u ovim postupcima eventualno preduzimati odgovarajuće mere radi usklađivanja postupanja subjekata nadzora sa svim propisanim obavezama.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE
--

1. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa:

Narodna banka Srbije, kao jedini predlagač propisa

2. Naziv propisa:

Predlog Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga / Proposal for the Law on the Protection of Financial Service Consumers

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum)

a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa

Odredbe Sporazuma – Naslov VI Usklađivanje propisa, primena prava i pravila konkurencije, član 78. Zaštita potrošača i Naslov VIII, Politike saradnje, član 91. Bankarstvo, osiguranje i druge finansijske usluge

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma

Član 8. Sporazuma - Najviše šest godina

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

„Ispunjava u potpunosti“

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

Nema

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije

Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije (NPAA) u delu 3. Sposobnost preuzimanja obaveza iz članstva u EU, 3.28. Zaštita potrošača i zdravlja, 3.28.1. Zaštita potrošača, navedeno je da je planirano donošenje izmena i dopuna Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima

Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, Deo treći, Politika i unutrašnje mere Unije, Naslov XV, Zaštita potrošača, član 169

The Treaty on the Functioning of the European Union, Part Three, Union Policies and Internal Actions, Title XV, Consumer Protection, Article 169

„potpuno usklađen“ – propis je u skladu s odredbama primarnih izvora prava Evropske unije i usklađen je sa svim načelima koja iz tih odredaba proizlaze.

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima

32023L2225

Direktiva (EU) 2023/2225 Evropskog parlamenta i Saveta od 18. oktobra 2023. godine o ugovorima o kreditima za potrošače kojom se stavlja van snage Direktiva 2008/48/EZ

Directive (EU) 2023/2225 of the European Parliament and of the Council of 18 October 2023 on credit agreements for consumers and repealing Directive 2008/48/EC

„potpuno usklađen“ – predlog propisa je u skladu s odredbama sekundarnih izvora prava Evropske unije, usklađen je sa svim načelima koja iz tih odredaba proizlaze pa se njime preuzimaju sve odredbe sekundarnog izvora prava Evropske unije u pitanju;

32023L2673

Direktiva (EU) 2023/2673 Evropskog parlamenta i Saveta od 22. novembra 2023. godine kojom se menja Direktiva 2011/83/EU o ugovorima o finansijskim uslugama zaključenim na daljinu i stavlja van snage Direktiva 2002/65/EZ

Directive (EU) 2023/2673 of the European Parliament and of the Council of 22 November 2023 amending Directive 2011/83/EU as regards financial services contracts concluded at a distance and repealing Directive 2002/65/EC

„potpuno usklađen“ – predlog propisa je u skladu s odredbama sekundarnih izvora prava Evropske unije, usklađen je sa svim načelima koja iz tih odredaba proizlaze pa se njime preuzimaju sve odredbe sekundarnog izvora prava Evropske unije u pitanju;

32014L0017

Direktiva 2014/17/EU Evropskog parlamenta i Saveta od 4. februara 2014. godine o ugovorima o kreditima za potrošače koji se odnose na stambene nepokretnosti, kojom se menjaju Direktiva 2008/48/EZ i Direktiva 2013/63/EU i Uredba (EU) br. 1093/2010

Directive 2014/17/EU of the European Parliament and of the Council of 4 February 2014 on credit agreements for consumers relating to residential immovable property and amending Directives 2008/48/EC and 2013/36/EU and Regulation (EU) No 1093/2010

„potpuno usklađen“ – predlog propisa je u skladu s odredbama sekundarnih izvora prava Evropske unije, usklađen je sa svim načelima koja iz tih odredaba proizlaze pa se njime preuzimaju sve odredbe sekundarnog izvora prava Evropske unije u pitanju;

32013L0011

Direktiva 2013/11/EU Evropskog parlamenta i Saveta od 21. maja 2013. godine o alternativnom rešavanju potrošačkih sporova kojom se menja Uredba (EZ) 2006/2004 i Direktiva 2009/22/EZ

Directive 2013/11/EU of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on alternative dispute resolution for consumer disputes and amending Regulation (EC) No 2006/2004 and Directive 2009/22/EC

„potpuno usklađen“ – predlog propisa je u skladu s odredbama sekundarnih izvora prava Evropske unije, usklađen je sa svim načelima koja iz tih odredaba proizlaze pa se njime preuzimaju sve odredbe sekundarnog izvora prava Evropske unije u pitanju.

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima

/

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost

/

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

/

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredaba sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

Tabela usklađenosti zakona sa Direktivom (EU) 2023/2225 i tabela usklađenosti zakona sa Direktivom 2014/17/EU dostavljene su uz ovaj propis.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Zvaničnih prevoda nema.

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Da, na engleski.

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

U izradi propisa nisu učestvovali domaći ni strani konsultanti.

Datum: 25. novembar 2024. godine

Guverner Narodne banke Srbije

Dr Jorgovanka Tabaković

1. Naziv propisa EU Directive (EU) 2023/2225 of the European Parliament and of the Council of 18 October 2023 on credit agreements for consumers and repealing Directive 2008/48/EC Direktiva (EU) 2023/2225 Evropskog parlamenta i Saveta od 18. oktobra 2023 o ugovorima o kreditima za potrošače kojom se stavlja van snage Direktiva 2008/48/EZ				2. „CELEX” oznaka EU propisa 32023L2225			
3. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagач propisa Narodna banka Srbije				4. datum izrade tabele 20. novembar 2024. godine			
5. Naziv (važećeg, predloga, predloga) propisa čije odredbe su predmet analize usklađenosti sa propisom EU Predlog zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga – Draft Law on Financial Services Consumer Protection				6. Brojčane oznake (šifre) planiranih propisa iz baze NPI 2022-87			
7. Usklađenost odredaba propisa sa odredbama propisa EU							
a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)	đ)
Odredba propisa EU (član, stav, podstav, tačka, aneks)	Sadržina odredbe	Odredbe propisa (član, stav, tačka)	Sadržina odredbe	Usklađenost odredbe propisa sa odredbom propisa EU (potpuno usklađeno, delimično usklađeno, neusklađeno, neprenosivo)	Razlozi za delimičnu usklađenost, neusklađenost ili neprenosivost	Predviđeni datum za postizanje potpune usklađenosti	Napomena o usklađenosti propisa sa propisima EU

1.	Ovom Direktivom se utvrđuje zajednički okvir za usklađivanje određenih aspekata zakona i drugih propisa država članica o ugovorima o potrošačkim kreditima.	Član 1.	Ovim zakonom uređuju se prava korisnika finansijskih usluga koje pružaju banke, davaoci finansijskog lizinga, platne institucije, institucije elektronskog novca, javni poštanski operator i trgovci, kao i uslovi i način ostvarivanja i zaštite tih prava.	Potpuno usklađeno / proširena zaštita		<p>Obuhvat predloga zakona je širi, jer prevazilazi potrošačke kredite i obuhvata i neke druge finansijske usluge – poput finansijskog lizinga, a sadrži i glavu koja se odnosi na finansijske pogodbe. Istovremeno, pored potrošačkog kredita, obuhvaćeni su i stambeni krediti koji su Direktivom izuzeti, upravo imajući u vidu njihov značaj i potrebu zaštite korisnika u Srbiji.</p> <p>Istovremeno, predlog zakona sadrži i odredbe koje se odnose na finansijske usluge koje se pružaju na daljinu.</p>
----	---	---------	--	---------------------------------------	--	---

2.1.	Ova direktiva se primenjuje na ugovore o kreditu.	Član 1.	Ovim zakonom uređuju se prava korisnika finansijskih usluga koje pružaju banke, davaoci finansijskog lizinga, platne institucije, institucije elektronskog novca, javni poštanski operator i trgovci, kao i uslovi i način ostvarivanja i zaštite tih prava.	Potpuno usklađeno / proširena zaštita			Isti komentar kao i kod prethodne odredbe.
2.2.	Ova Direktiva se ne primenjuje na sledeće:						
2.2. (a)	ugovore o kreditu koji su obezbeđeni hipotekom ili drugim sličnim obezbeđenjem koje se u državi članici upotrebljava na nepokretnoj imovini ili obezbeđene pravom vezanim za nepokretnu imovinu;		/	Potpuno usklađeno / proširena zaštita			Zaštita je proširena i na ugovore o kreditu obezbeđene hipotekom ili drugim sličnim obezbeđenjem i kredite za kupovinu nepokretnosti.
2.2. (b)	ugovore o kreditu čija je svrha pribavljanje ili						

	zadržavanje imovinskih prava na zemljištu ili na postojećoj ili projektovanoj zgradi, uključujući prostore koji se upotrebljavaju u svrhe povezane s obavljanjem delatnosti, poslovanjem ili profesijom;		/	Potpuno usklađeno / proširena zaštita			Takođe, u pogledu kredita čija je svrha pribavljanja nepokretnosti, važi prethodna napomena o usklađenosti.
2.2. (c)	ugovore o kreditu sa ukupnim iznosom većim od 100.000 €;		/	Potpuno usklađeno / proširena zaštita			Nije predviđena gornja granica, posebno imajući u vidu da se Zakon o zaštiti korisnika istovremeno primenjuje i na stambene, odnosno hipotekarne kredite.
2.2. (d)	ugovore o kreditu gde poslodavac, kao sporednu aktivnost, zaposlenom odobrava kredit, bez kamate ili po stopi nižoj od one koja preovladava na tržištu, i koji se ne nude široj javnosti;	Član 3. stav 1. tačka 5)	5) ugovore o zajmu na osnovu kojih poslodavac, kao sporednu aktivnost, zaposlenom pozajmljuje sredstva bez kamate ili po stopi nižoj od one po kojoj se kredit nudi na tržištu i koji se ne nude široj javnosti;	Potpuno usklađeno			
2.2. (e)	ugovore o kreditu koji su zaključeni sa	Član 3. stav 1.	1) ugovore o finansijskim uslugama, koji imaju za				

	<p>investicionim preduzećima definisanim u članu 4. stav 1. tačka (1) Direktive 2014/65/EU Evropskog parlamenta i Saveta ili zaključenih sa kreditnim ustanovama definisanim u članu 4. stav 1. tačka (1) Uredbe EU 575/2013 u svrhu omogućavanja investitoru da izvrši transakciju vezanu za jedan ili više instrumenta nabrojanih u odeljku C Aneksa I Direktive 2014/65/EU gde u transakciji učestvuju investiciona preduzeća ili kreditne ustanove koje su odobrile kredite;</p>	tačka 1)	<p>cilj investiranje u finansijske instrumente, izuzev ugovora o depozitu;</p>	Potpuno usklađeno			
2.2. (f)	<p>ugovore o kreditu koji su rezultat poravnanja postignutog u sudu ili pred nekim drugim zakonom određenim organom;</p>	Član 3. stav 1. tačka 3)	<p>3) ugovore o kreditu, odnosno finansijske pogodbe zaključene u postupku poravnanja pred sudom ili drugim organom javne vlasti;</p>	Potpuno usklađeno			

2.2. (g)	ugovore o zakupu ili lizingu gde obaveza ili mogućnost kupovine predmeta ugovora nije utvrđena niti samim ugovorom niti posebnim sporazumom;	Član 3. stav 1. tačka 2)	2) ugovore o lizingu kod kojih nije ugovorena mogućnost da primalac lizinga stekne pravo svojine na predmetu lizinga;	Potpuno usklađeno			<p>Finansijski lizing kao posao uređen je Zakonom o finansijskom lizingu. U skladu sa tim zakonom obaveza kupovine predmeta ugovora nije izričito predviđena, a predlog obuhvata posao finansijskog lizinga kako je definisan u pomenutom zakonu.</p> <p>Stoga je predmetna odredba Direktive primenjena samo na ugovore o lizingu kod kojih nije ugovorena mogućnost da primalac lizinga stekne pravo svojine na predmetu lizinga.</p>
2.2. (h)	odložena plaćanja za koje: (1) dobavljač robe ili pružalac usluga, ako treća strana ne nudi kredit, potrošaču daje rok za plaćanje te	Član 3. stav 1. tačka 7) i stav 2.	7) ugovore o finansijskim pogodbama kojima se trgovac obavezuje da korisniku isporučuje određenu vrstu robe, odnosno pruža određenu uslugu, a korisnik se	Potpuno usklađeno			

<p>robe ili usluga koju je isporučio taj dobavljač odnosno pružalac usluge;</p> <p>(2) kupoprodajna cena se plaća bez kamata i bez ikakvih drugih naknada, te samo uz ograničene naknade koje potrošač treba platiti za zadocnela plaćanja i koje su određene u skladu s nacionalnim pravom;</p> <p>i</p> <p>(3) plaćanje treba u celosti izvršiti u roku od 50 dana od isporuke robe ili usluge.</p> <p>U slučaju odloženog plaćanja koju nude dobavljači robe ili pružaoci usluga koji nisu mikropoduzeća, mala ili srednja poduzeća kako su definisana u Preporuci 2003/361/EZ ako ti</p>	<p>obavezuje da za to u obrocima plaća cenu za koju nije ugovorena kamata i dodatne naknade, pri čemu je u obavezi da ukupan iznos cene isplati u periodu do 50 dana od dana isporuke robe. odnosno pružanja usluge.</p> <p>Nezavisno od stava 1. tačka 7) ovog člana, kod ugovora o finansijskim pogodbama kojima se trgovac koji pruža usluge informacionog društva u smislu propisa kojima se uređuje elektronska trgovina obavezuje da korisniku isporučuje određenu vrstu robe, odnosno pruža određenu uslugu – odredbe ovog zakona neće se primeniti ako se korisnik obavezao da za pruženu uslugu u obrocima plaća cenu za koju nisu ugovorene</p>				
--	---	--	--	--	--

<p>dobavljači ili pružaoci usluga nude usluge informacijskog društva u smislu člana 1. stav 1. tačka (b) Direktive (EU) 2015/1535 Evropskog parlamenta i Saveta koje se sastoje od zaključenja ugovora na daljinu s potrošačima o prodaji robe ili pružanju usluga u smislu člana 2. tačka 7. Direktive 2011/83/EU, predmetno isključenje iz područja primene ove Direktive primenjuje se samo ako su ispunjeni sledeći uslovi:</p> <p>(1) treća strana ne nudi niti kupuje kredit;</p> <p>(2) plaćanje treba u celosti izvršiti u roku od 14 dana od isporuke robe ili</p>		<p>kamata i dodatne naknade, pri čemu je dužan da ukupan iznos cene isplati u roku do 14 dana od dana isporuke robe, odnosno pružanja usluge.</p>				
---	--	---	--	--	--	--

	usluga; i (3) kupoprodajnu cenu treba platiti bez kamata i bez ikakvih drugih naknada te samo uz ograničene naknade koje potrošač treba platiti za zadocnela plaćanja i koje su određene u skladu s nacionalnim pravom;						
2.2. (i)	ugovore o kreditu vezanim za odloženu besplatnu otplatu postojećeg duga;	Član 3. stav 1. tačka 4)	4) ugovore o kreditu, odnosno finansijske pogodbe kojima se besteretno odlaže plaćanje postojećeg duga;	Potpuno usklađeno			
2.2. (j)	ugovore o kreditu gde se od potrošača zahteva da položi neki predmet na čuvanje kod davaoca kredita kao obezbeđenje i gde je odovornost potrošača striktno ograničena na založenu stvar;			Potpuno usklađeno			Ovi ugovori svakako nisu dozvoljeni u domaćem pravu.
2.2. (k)	ugovore o kreditu koji su vezani za zajmove odobrene užoj javnosti po						Predmetni ugovori nisu izuzeti iz primene ovog zakona, pa se i na

	zakonskim odredbama u javnom interesu, i po nižoj kamatnoj stopi od one koja vlada na tržištu ili beskamatno ili pod drugim uslovima koji su povoljniji za potrošača nego oni koji vladaju na tržištu.			Potpuno usklađeno / proširena zaštita			njih odnose pravila.
2.2.(1)	ugovore o kreditu koji postoje na 20. novembar 2026. godine; međutim, član 23. i 24, član 25. stav 1. druga rečenica, član 25. stav 2, član 28. i član 39. primenjuju se na sve ugovore o kreditu bez roka dospeća koji postoje na 20. novembar 2026. godine.	Član 75.	Odredbe člana 42. stav 8. ovog zakona u delu koji se odnosi na pružanje savetodavnih usluga i čl. 55. i 56. ovog zakona primenjivaće se od 1. januara 2026. godine. Odredbe člana 67. ovog zakona primenjivaće se od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji.				U prelaznim i završnim odredbama je definisano stupanje zakona na snagu, te početak primene zakona, uključujući i primenu zakona u odnosu na pojedine odredbe - npr. usluge pružanja savetodavnih usluga, ograničenje kamatnih stopa.
		Član 76.	Odredbe člana 12. st. 2. i 3. ovog zakona primenjuju se od 1. januara 2028. godine. Do početka primene člana 12. stav 2. ovog	Potpuno usklađeno			

		<p>zakona, promenljiva kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može se primeniti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane kamatne stope za postojeće ugovore o stambenom kreditu s promenljivom kamatnom stopom u istoj valuti (indeksacije) uvećane za 1/5 te stope.</p> <p>Do početka primene člana 12. stav 3. ovog zakona fiksna kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može se ugovoriti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane kamatne stope za nove ugovore o stambenom kreditu sa fiksnom kamatnom stopom u istoj valuti (indeksacije) uvećane za 1/5 te stope.</p> <p>Do 31. decembra 2025. godine promenljiva</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može se primeniti, odnosno fiksna kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može se ugovoriti u vrednosti većoj od 5%.</p> <p>Na ugovore o kreditnoj kartici koji su zaključeni do početka primene ovog člana primenjuje se nominalna kamatna stopa koja ne može biti veća od stope zakonske zatezne kamate iz člana 11. ovog zakona koja važi na taj dan uvećane za šest procentnih poena.</p> <p>Na ugovore o dozvoljenom prekoračenju koji su zaključeni do početka primene ovog člana primenjuje se nominalna kamatna stopa koja ne može biti veća od stope zakonske zatezne kamate</p>				
--	--	--	--	--	--	--

			iz člana 11. ovog zakona koja važi na taj dan uvećane za osam procentnih poena.				
		Član 81.	Ovaj zakon stupa na snagu trećeg dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, a primenjuje se od 1. jula 2025. godine, osim odredaba čl. 11, 12, 45, 49, 76. i 77. ovog zakona, koje se primenjuju od 1. januara 2025. godine.				
2.3.	Nezavisno od stava 2. tačka (c) ova Direktiva se primenjuje na ugovore o kreditu sa ukupnim iznosom većim od 100.000 €, koji nisu osigurani hipotekom niti nekim drugim sličnim obezbeđenjem koje se u državi članici upotrebljava na nepokretnoj imovini ili	/		Potpuno usklađeno / proširena zaštita			Predlog zakona svakako ne predviđa gornju granicu iznosa kredita kao uslov za svoju primenu.

	obezbeđene pravom vezanim za nepokretnu imovinu, kada je svrha ovog ugovora o kreditu renoviranje stambene nepokretnosti.						
2.4.	U slučaju ugovora o kreditu u obliku nedozvoljenih prekoračenja, primenjuju se samo članovi: (a) član 1, 2, 3, 17, 19, 25, 31, 35, 36 i članovi od 39. do 50; i (b) član 18, osim ako države članice utvrde drukčije.	/		Potpuno usklađeno			Nedozvoljeno prekoračenje računa usaglašeno sa odredbama Direktive, pre svega članovi 30, 42. i 43. predloga zakona.
2.5.	Države članice mogu iz primene ove Direktive izuzeti ugovore o kreditu u obliku debitnih kartica s odloženom naplatom:						
2.5. (a)	koje pruža kreditna institucija ili platna institucija;						
2.5. (b)	prema čijim se uslovima kredit mora otplatiti u roku od 40	/		Potpuno usklađeno / proširena zaštita			Nije izuzeto od primene, te je zaštita korisnika proširena i u ovom delu.

	dana; i						
2.5. (c)	koji su beskamatni i imaju samo ograničene naknade za pružanje platne usluge.						
2.6.	Države članice mogu da odluče da se samo članovi 1, 2, 3, 7, 8, 11, 19 i 20, 21. stav 1, prvi podstav, tačke od (a) do (h) i tačka (l), član 21. stav 3. i članovi 23, 25. i članovi od 28. do 50. primenjuju na ugovore o kreditu zaključene sa organizacijom čije članstvo je ograničeno na lica koja žive ili su zaposlena na određenoj lokaciji ili zaposlene i penzionisane zaposlene određenog poslodavca ili lica koja zadovoljavaju druge zahteve za postojanje zajedničke veze između članova određene nacionalnim propisima i koja	/		Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Naš bankarski sistem ne poznaje štedno-kreditne zadruge na koje se ova odredba prevashodno odnosi..

	ispunjava sledeće uslove:						
2.6.a	ustanovljena je radi uzajamne koristi njenih članova;						
2.6.b	ne stvara profit ni za jedno drugo lice osim za svoje članove;						
2.6.c	vrši socijalnu funkciju propisanu nacionalnim propisima;						
2.6.d	prima i upravlja štednjom i obezbeđuje izvor kreditiranja samo svojih članova; i						
2.6.e	dodeljuje kredite sa efektivnom kamatnom stopom nižom od one koja prevladava na tržištu ili čija je maksimalna visina određena nacionalnim propisima.						
2.6. drugi podstav	Države članice mogu da izuzmu iz primene ove Direktive ugovore o kreditu zaključene od strane organizacije iz prvog podstava kada je	/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Isti komentar kao i kod prethodne odredbe.	

	ukupna vrednost svih postojećih ugovora o kreditu zaključenih od strane organizacije zanemarljiv u odnosu na ukupnu vrednost postojećih ugovora o kreditu u državi članici gde je sedište organizacije i gde je ukupna vrednost važećih ugovora koje su sve takve organizacije zaključile u državi članici manja od 1% ukupne vrednosti svih ugovora o kreditu koji postoje u dotičnoj državi članici.						
2.6. treći podstav	Države članice svake godine razmatraju da li i dalje postoje uslovi za primenu izuzetaka iz drugog podstava i ako smatraju da uslovi više ne postoje moraju da preuzmu akciju u smeru opoziva izuzetka.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	
2.7.	Države članice mogu da odluče da se samo		/	Potpuno usklađeno / proširena zaštita			

	članovi 1, 2, 3, 7, 8, 11, 19 i 20, 21. stav 1, prvi podstav, tačke od (a) do (h) i tačka (l), član 21. stav 3. i članovi 23, 25, članovi od 28 do 38 i od 40 do 50 primenjuju na ugovore o kreditu koji predviđaju da se davalac kredita i potrošač usaglase o aranžmanima u vezi odložene otplate ili metoda otplate u slučajevima kad je potrošač već u docnji ili je verovatno da će doći u docnju po prvobitnom ugovoru o kreditu i gde su ispunjeni sledeći uslovi:						
2.7.a	takvi aranžmani mogu da otklone mogućnost sudskog postupka u vezi docnje potrošača; i						
2.7.b	potrošač zaključenjem tog ugovora time ne bi bio podvrgnut nepovoljnijim uslovima od onih						U pogledu ovih aranžmana, predlog zakona u članu 44. stav 1. predviđa da ako u toku trajanja ugovornog odnosa nastupe okolnosti koje korisnika dovode u teško imovinsko stanje, odnosno druge bitne okolnosti na koje korisnik ne može da utiče, davalac kredita mora primeniti razumne mere kojima će korisniku olakšati otplatu dugovanog iznosa pre pokretanja izvršnog postupka, pri čemu će se posebno uzeti u obzir lične okolnosti korisnika. Potom su u stavu 3. ovog člana nabrojane mere koje se tom prilikom mogu primeniti.

	utvrđenih u prvobitnom ugovoru o kreditu.						Pritom, predlog zakona ne isključuje primenu odredaba zakona za ove aranžmane.
2.8.	Države članice mogu da odluče da utvrditi da se član 8. stav 3. tačka (d), (e) i (f), član 10. stav 5, član 11. stav 4. i član 21. stav 3. ne primenjuju na jedan ili više sledećih ugovora o kreditu:		Kod ugovora o kreditu, odnosno finansijske pogodbe kod kojih je ukupan iznos kredita, odnosno cene manji od 20.000 dinara, kod ugovora o kreditu, odnosno finansijske pogodbe kod kojih ne postoji obaveza plaćanja kamate niti bilo kog drugog tereta i kod ugovora o kreditu, odnosno finansijske pogodbe pod uslovom otplate kredita u roku do tri meseca, odnosno pod uslovom da je ugovoreno odloženo plaćanje na rok do tri meseca i s plaćanjem samo zanemarljivih troškova – ne primenjuju se odredbe člana 18. stav 1. tač. 8) i 11), člana 20. stav 8. tač.				
2.8.a	ugovore o kreditu koji obuhvataju ukupan iznos kredita manji od € 200;						
2.8.b	ugovore o kreditu u kojima se kredit odobrava bez kamata i bez ikakvih drugih naknada;						
2.8.c	ugovore o kreditu prema čijim se uslovima kredit mora otplatiti u roku od tri meseca i kada se plaćaju samo neznatne naknade.	Član 3. stav 3.		Potpuno usklađeno			

			1), 14), 19) i 22) do 27) i člana 70. stav 1. ovog zakona.				
3.	Za potrebe ove Direktive upotrebljeni izrazi imaju sledeće značenje:	Član 2.					
3. 1)	„potrošač“ označava fizičko lice koje deluje u svrhe koje su izvan njegove delatnosti, poslovanja ili profesije;	Član 2. stav 1. tačka 13)	<p>13) korisnik finansijske usluge (u daljem tekstu: korisnik) jeste fizičko lice koje koristi ili je koristilo finansijske usluge ili se davaocu usluga obratilo radi korišćenja finansijskih usluga, i to:</p> <p>(1) fizičko lice koje ove usluge koristi, koristilo ih je ili namerava da ih koristi u svrhe koje nisu namenjene njegovoj poslovnoj ili drugoj komercijalnoj delatnosti,</p> <p>(2) preduzetnik, u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva,</p> <p>(3) poljoprivrednik, kao</p>	Potpuno usklađeno / proširena zaštita			<p>Predlog zakona predviđa širi pojam korisnika finansijskih usluga u odnosu na pojam potrošača iz Direktive, obuhvatajući ne samo fizičko lice koje deluje u svrhe koja je izvan njegove delatnosti, poslovanja ili profesije, već obuhvata i preduzetnika i poljoprivrednika kao nosioca ili člana porodičnog poljoprivrednog gazdinstva (ali samo kao fizičko lice).</p> <p>Pored navedenog, predlog zakona se primenjuje i na</p>

			<p>nosilac ili član porodičnog poljoprivrednog gazdinstva u smislu zakona kojim se uređuju poljoprivreda i ruralni razvoj;</p>				<p>pravna lica kada se nađu u ulozi korisnika platnih usluga ili imalaca elektronskog novca u smislu zakona kojim se uređuju platne usluge (navedeno proizilazi iz člana 4. predloga zakona).</p>
3. 2)	<p>„davalac kredita“ označava fizičko ili pravno lice koje odobrava ili obećava odobravanje kredita u okviru svoje delatnosti, poslovanja ili profesije;</p>	<p>Član 2. stav 1. tačke 6), 7), 8), 9), 10), 11) i 12)</p>	<p>6) davalac kredita jeste banka kada pruža kreditnu uslugu, kao i platna institucija i institucija elektronskog novca kada pružaju ovu uslugu u skladu sa zakonom kojim se uređuju platne usluge;</p> <p>7) davalac lizinga i predmet lizinga imaju značenja određena zakonom kojim se uređuje finansijski lizing;</p> <p>8) banka ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuju banke;</p> <p>9) platna institucija označava platnu</p>	<p>Potpuno usklađeno / proširena zaštita</p>			<p>Davaocem kredita su obuhvaćeni banka, platna institucija i institucija elektronskog novca, dok davaoca finansijskih usluga čine pored davaoca kredita i davalac finansijskog lizinga. Dodatno, definisan je i trgovac u pogledu usluga koje se odnose na finansijske pogodbe.</p>

		<p>instituciju u smislu zakona kojim se uređuju platne usluge i javnog poštanskog operatora kada pruža usluge u skladu s tim zakonom;</p> <p>10) institucija elektronskog novca ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuju platne usluge;</p> <p>11) trgovac je pravno ili fizičko lice koje vrši prodaju finansijskom pogodbom i nastupa na tržištu u okviru svoje poslovne delatnosti ili u druge komercijalne svrhe;</p> <p>12) davalac finansijskih usluga (u daljem tekstu: davalac usluga) jeste:</p> <p>(1) banka kada pruža bankarske usluge,</p> <p>(2) platna institucija i institucija elektronskog novca kao davaoci</p>				
--	--	---	--	--	--	--

			kredita, (3) davalac lizinga;				
3. 3)	„ugovor o kreditu“ označava sporazum po kojem davalac kredita odobrava ili obećava odobravanje potrošačkog kredita u obliku odloženog plaćanja, zajma ili sličnog finansijskog aranžmana, osim ugovora o trajnom vršenju usluga ili trajnoj isporuci robe pri kojima potrošač obročno plaća za usluge ili robu za vreme vršenja usluga odnosno isporučivanja robe.	Član 2.stav 1. tačke 1), 2) 3) 4), 5) i 14)	1) kreditne usluge su usluge koje banka, platna institucija i institucija elektronskog novca pružaju korisnicima ovih usluga po osnovu ugovora o kreditu, ugovora o kreditnoj kartici, ugovora o dozvoljenom prekoračenju, a u slučaju banke – i po osnovu nedozvoljenog prekoračenja; 2) bankarske usluge su kreditne usluge i usluge koje pruža banka po osnovu ugovora o depozitu; 3) finansijski lizing (u daljem tekstu: lizing) jeste posao koji ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje finansijski lizing;	Potpuno usklađeno / proširena zaštita			Predlog zakona pravi razliku između više pojmova – kreditne usluge koje mogu obavljati banke, ali i platne institucije i institucije elektronskog novca (osim u slučaju nedozvoljenog prekoračenja koje usluge pružaju samo banke), bankarskih usluga koje pruža samo banka i koja pored kreditnih usluga obuhvata i usluge po osnovu ugovora o depozitu i ugovora o kreditu koji je regulisan Zakonom o obligacionim odnosima.

			<p>4) finansijske usluge su bankarske usluge, kreditne usluge i usluge finansijskog lizinga;</p> <p>5) finansijska pogodba je prodaja sa obročnim otplatama cene ili drugi oblik finansiranja korisnika koji ima istu ekonomsku suštinu, a koju nudi trgovac i koja podrazumeva odloženo plaćanje duga u toku određenog perioda;</p> <p>14) ugovor o kreditu ima značenje utvrđeno u zakonu kojim se uređuju obligacioni odnosi;</p>				<p>Pored navedenog, predlog zakona (za razliku od Direktive) reguliše i finansijski lizing, a bankarske usluge, kreditne usluge i usluge finansijskog lizinga su u predlogu zbirno označene kao finansijske usluge.</p> <p>Pored navedenog predlog zakona u Glavi XI predviđa i da se na finansijske pogodbe shodno primenjuju članovi od 5 do 9, čl. 14. i čl. 17. ovog zakona, a sadrži i odredbe koje se odnose specifično za ove ugovore.</p>
3.4)	„sporedna usluga” označava uslugu koja se nudi potrošaču u vezi s ugovorom o kreditu;	Član 2. stav 1. tačka 20)	20) sporedne usluge su usluge koje davalac usluga nudi korisniku u vezi s ugovorom o finansijskim uslugama;	Potpuno usklađeno			
3.5)	„ukupna cena kredita za potrošača” označava sve troškove, uključujući	Član 2. stav 1. tačka 27)	27) ukupna cena kredita za korisnika označava sve troškove tog kredita za korisnika,	Potpuno usklađeno			

	<p>kamatu, provizije, poreze i bilo koju vrstu naknada koje potrošač mora da plati vezano za ugovor o kreditu i s kojima je davalac kredita upoznat, osim beležničkih troškova; troškove vezane za sporedne usluge vezane za ugovor o kreditu, naročito premije osiguranja, koje su takođe uključene u ukupnu cenu kredita za potrošača, ukoliko je zaključenje takvog ugovora obavezno da bi se dobio kredit ili da bi bio odobren pod uslovima koji su oglašeni;</p>		<p>uključujući kamatu i naknade u korist banke, poreze, kao i naknade u vezi s kreditom koje je korisnik dužan da plati trećim licima direktno ili preko banke a koje su banci poznate, uključujući i naknade za sporedne usluge koje su obavezne da bi se kredit dobio, odnosno da bi se dobio pod određenim uslovima;</p>				
3.6)	<p>„ukupan iznos koji potrošač treba da plati" označava zbir ukupnog iznosa kredita i svih troškova kredita koje snosi potrošač;</p>	<p>Član 2. stav 1. tačka 28)</p>	<p>28) ukupan iznos koji korisnik plaća na osnovu ugovora o kreditu jeste zbir iznosa kredita i ukupne cene kredita za korisnika;</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
3.7)	<p>„efektivna godišnja kamatna stopa“ označava ukupnu cenu kredita koju</p>	<p>Član 2. stav 1. tačka 30)</p>	<p>30) efektivna kamatna stopa kod ugovora o kreditu označava</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			

	snosi potrošač izraženu kroz godišnju stopu otplate ukupnog iznosa kredita i koja je izračunata na način propisan u članu 30		ukupnu cenu kredita za korisnika izraženu u odnosu na iznos kredita kao procenat na godišnjem nivou, a koja se obračunava u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima donetim na osnovu tog zakona;				
3.8)	„kamatna stopa“ označava kamatnu stopu izraženu kao fiksni ili promenljivi procenat koji se primenjuje na godišnjem nivou na iznos povučenih kreditnih sredstava;	Član 2. stav 1. tačka 29)	29) nominalna kamatna stopa označava kamatnu stopu izraženu kao fiksni ili promenljivi procenat koji se na godišnjem nivou primenjuje na iznos povučenih kreditnih sredstava, odnosno na iznos neto finansiranja lizinga, odnosno na primljeni depozit;	Potpuno usklađeno			
3.9)	„fiksna kamatna stopa“ označava da su se davalac kredita i potrošač saglasili u ugovoru o kreditu o jednoj kamatnoj stopi za celokupni period trajanja ugovora	Član 2. stav 1. tačka 32)	32) fiksna kamatna stopa označava nominalnu kamatnu stopu izraženu isključivo u visini fiksnog procenta i veću od nule koja može biti iskazana bilo kao	Potpuno usklađeno			

	odnosno o nekoliko kamatnih stopa za različite periode trajanja ugovora, isključivo u visini fiksno utvrđenog procenta. Ako ugovor o kreditu ne nabraja sve kamatne stope, kamatna stopa će se smatrati fiksnom samo za one vremenske periode za koje su, prilikom zaključenja ugovora o kreditu, visine stopa određene fiksnim procentom;		jedna nominalna kamatna stopa koja se primenjuje za celokupni period trajanja ugovora ili kao više nominalnih kamatnih stopa koje se primenjuju za različite periode trajanja ugovora, pri čemu će se kamatna stopa smatrati fiksnom samo za one periode za koje su visine kamatnih stopa ugovorom određene fiksnim procentom;				
3. 10)	„ukupan iznos kredita“ označava maksimalni iznos ili ukupnu sumu koja se stavlja na raspolaganje po ugovoru o kreditu;	Član 2. stav 1. tačka 26)	26) iznos kredita je ukupna suma koja je odobrena korisniku u skladu sa ugovorom.	Potpuno usklađeno			
3. 11)	„trajni nosač podataka“ označava svaki nosač koji omogućava potrošaču da sačuva podatke upućene lično njemu, ostvaruje pristup tim podacima u vremenskom periodu	Član 2. stav 1. tačka 36) i 37)	36) trajni nosač podataka označava papir i svako drugo sredstvo (npr. optički disk, memorijske kartice, hard disk računara i elektronsku poštu) koje korisniku omogućava da sačuva podatke koji su	Potpuno usklađeno			

	koji odgovara svrsi informacije i koji dozvoljava neizmenjenu reprodukciju sačuvanog podatka;		mu namenjeni, da tim podacima pristupi i da ih reprodukuje u neizmenjenom obliku u periodu koji odgovara svrsi njihovog čuvanja; 37) pisana forma označava tekst, odnosno dokument sačinjen na papiru ili drugom trajnom nosaču podataka, uključujući i elektronski dokument, osim ako je ovim zakonom drugačije određeno;				
3. 12)	„kreditni posrednik” označava fizičko ili pravno lice koje ne deluje kao davalac kredita ili javni beležnik i koje nije ograničeno samo na povezivanje, direktno ili indirektno, potrošača s davaocem kredita, te koja u okviru svoje delatnosti, poslovanja ili profesije za naknadu koja može biti u	/		Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Zakon o bankama ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	novčanom obliku ili bilo kojem drugom dogovorenom finansijskom obliku:						
(a)	predstavlja ili nudi ugovore o kreditu potrošačima;						
(b)	pomaže potrošačima preduzimanjem pripremnih radnji ili druge vrste predugovornih administrativnih poslova u pogledu nekih drugih ugovora o kreditu osim onih iz tačke (a); ili						
(c)	zaključuje ugovore o kreditu s potrošačima u ime davaoca kredita;						
3.13)	„predugovorne informacije“ su informacije koje su pružene pre nego što potrošač postane vezan ugovorom o kreditu ili, ako je primenjivo, podnošenjem obavezujuće ponude, te koje su potrošaču	Član 2. stav 1. tačka 35)	35) predugovorne informacije su informacije koje se korisniku pružaju pre nego što zaključi ugovor o finansijskoj usluzi kako bi mogao uporediti različite ponude ove finansijske usluge i doneti informisanu	Potpuno usklađeno			

	potrebne kako bi mogao uporediti različite ponude kredita i doneti informisanu odluku o tome da li želi zaključiti ugovor o kreditu;		odluku o tome da li treba da zaključi taj ugovor;				
3. 14)	„profilisanje“ predstavlja profilisanje na način definisan članom 4. tačka 4) Uredbe EU 2016/679	Član 2. stav 1. tačka 40)	40) profilisanje ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti;	Potpuno usklađeno			Definicija profilisanja data u Zakonu o zaštiti podataka o ličnosti - član 4. stav 1. tačka 5), a koja odredba je u skladu sa članom 4. tačka 4) Uredbe 2016/679.
3. 15)	„praksa vezivanja usluga“ označava ponudu ili prodaju ugovora o kreditu u paketu s drugim zasebnim finansijskim proizvodima ili uslugama ako ugovor o kreditu nije potrošaču raspoloživ zasebno;	Član 2. stav 1. tačka 21)	21) praksa vezivanja usluga označava ponudu i zaključivanje ugovora o kreditu u paketu s drugim finansijskim ili platnim uslugama ili uslugama osiguranja ako ugovor o kreditu ne bi bio dostupan pojedinačno i nezavisno od ponuđenog paketa;	Potpuno usklađeno			

3. 16)	„praksa objedinjavanja usluga“ označava ponudu ili prodaju ugovora o kreditu u paketu s drugim zasebnim finansijskim proizvodima ili uslugama ako je ugovor o kreditu potrošaču raspoloživ i zasebno, ali ne nužno pod istim uslovima kao kad je ponuđen u paketu s tim drugim proizvodima ili uslugama;	Član 2. stav 1. tačka 22)	22) praksa objedinjavanja usluga označava ponudu i zaključivanje ugovora o kreditu u paketu s drugim finansijskim ili platnim uslugama ili uslugama osiguranja ako je ugovor o kreditu korisniku dostupan i pojedinačno, ali ne nužno pod istim uslovima kao kad je ponuđen u paketu sa ovim uslugama;	Potpuno usklađeno			
3. 17)	„savetodavne usluge“ označavaju preporuke korisniku u pogledu jedne ili više transakcija koje se odnose na ugovore o kreditu i koje čine posebnu aktivnost u odnosu na odobravanje kredita i aktivnosti kreditnog posredovanja navedene u tački 12;	Član 2. stav 1. tačka 41)	41) savetodavne usluge označavaju lične preporuke u pogledu jedne ili više bankarskih usluga koje korisnik koji se obratio banci zahteva, a koje predstavljaju odvojenu aktivnost u odnosu na bankarske usluge.	Potpuno usklađeno			
3.18)	„dozvoljeni minus“ označava izričiti	Član 2. stav 1.	23) dozvoljeno prekraćenje je izričito	Potpuno usklađeno			

	sporazum o kreditu po kome davalac kredita stavlja na raspolaganje potrošaču sredstva koja su veća od trenutnog salda na njegovom tekućem računu;	tačka 23)	ugovoreni iznos sredstava koji davalac kredita stavlja na raspolaganje korisniku platnog računa kada na tom računu nema dovoljno sredstava da bi se izvršila platna transakcija koju je korisnik inicirao, odnosno za koju je korisnik dao saglasnost;				
3.19)	„prekoračenje“ označava prečutno prihvaćen dozvoljeni minus po kojem davalac kredita potrošaču stavlja na raspolaganje ili sredstva koja prevazilaze trenutni saldo na potrošačevom računu ili usaglašeni dozvoljeni minus;	Član 2. stav 1. tačka 24)	24) nedozvoljeno prekoračenje je iznos sredstava za koji je banka u skladu sa ugovorom ili zakonom zadužila tekući račun korisnika u svoju korist ili u korist trećih lica kada na tom računu nije bilo dovoljno sredstava za izvršenje transakcije, uključujući sredstva po osnovu dozvoljenog prekoračenja;	Potpuno usklađeno			
3. 20)	„povezani ugovor o kreditu“ označava ugovor o kreditu gde:	Član 2. stav 1. tačka	25) povezani ugovor o kreditu je ugovor koji	Potpuno usklađeno			

(a)	kredit ili usluge u pitanju isključivo služe za finansiranje ugovora o isporuci određene robe ili o pružanju specifičnih usluga; i	25)	služi isključivo za finansiranje nabavke određene robe ili usluge i koji sa ugovorom o prodaji te robe ili usluge čini ekonomsku celinu, pri čemu ekonomska celina postoji ako				
(b)	ta dva ugovora, sa objektivnog stanovišta, čine komercijalnu jedinicu; smatra se da postoji komercijalna jedinica ukoliko isporučilac robe ili pružalac usluge sam finansira kredit potrošača ili, ukoliko ga finansira treća strana, gde davalac kredita koristi usluge isporučioaca robe odnosno pružaoca usluga u vezi sa reklamiranjem, zaključenjem ili pripremom ugovora o kreditu, ili gde su specifična roba ili izvršena specifična usluga izričito navedeni u ugovoru		davalac kredita koristi usluge dobavljača robe ili pružaoca usluge radi nuđenja, reklamiranja ili zaključivanja ugovora o kreditu ili je roba, odnosno usluga koja je predmet nabavke izričito navedena u tom ugovoru;				

	o kreditu.						
3. 21)	„prevremena otplata“ označava potpuno ili delimično ispunjenje obaveza koje potrošač ima iz ugovora o kreditu pre datuma dogovorenog u ugovoru o kreditu;	Član 2. stav 1. tačka 34)	34) prevremena otplata označava potpuno ili delimično ispunjenje obaveza koje korisnik ima po osnovu ugovora o kreditu, revolving kreditu ili lizingu pre datuma koji je u ugovoru određen kao datum do kojeg je korisnik dužan da potpuno ispuni svoje obaveze iz ovog ugovora;	Potpuno usklađeno			

3.22)	<p>„usluge savetovanja o dugu“ označavaju personalizovanu pomoć tehničke, pravne ili psihološke prirode koju pružaju nezavisni specijalizovani subjekti koji nisu davaoci kredita niti kreditni posrednici kako su definisani u ovoj Direktivi niti su kupci kredita ili pružaoci usluge servisiranja kredita kako su definisani u članu 3. tačaka 6) i 8) Direktive EU 2021/2167 Evropskog parlamenta i Saveta, u korist potrošača koji imaju ili bi mogli imati poteškoća sa ispunjenjem svojih finansijskih obaveza.</p>			Neusklađeno			Biće razmotreno unošenje ovog instituta u domaći poredak u budućnosti, a nakon analize funkcionisanja ove usluge u zemljama članicama Evropske unije.
4.1.	<p>Za potrebe ove Direktive one države članice koje pretvaraju iznose</p>			Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	izražene u evrima u svoju nacionalnu valutu, inicijalno u tom pretvaranju korist kurs koji se primenjuje na dan 19. novembar 2023. godine.						
4.2.	Države članice mogu zaokružiti iznose dobijene pretvaranjem iz stava 1, pod uslovom da takvo zaokruživanje ne premašuje 10 evra.			Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
5.1.	Države članice moraju zahtevati da kada se informacije pružaju potrošačima u skladu sa Direktivom, takve informacije budu pružene potrošaču bez naknade i bez obzira na nosač koji se koristi za njihovo pružanje.	Član 14.	Davalac usluga nema pravo da naplati nikakvu naknadu za podatke i informacije koje je dužan da dostavi korisniku u skladu sa ovim zakonom, bez obzira na formu i način dostavljanja tih podataka i informacija. Korisnik ima pravo da na zahtev dobije one podatke i informacije u vezi sa zaključenim ugovorom o finansijskim uslugama za koje	Potpuno usklađeno / proširena zaštita			Predlog zakona predviđa pored situacije definisane u ovoj odredbi Direktive, i situacije kada korisnik zahteva informacije koje davalac usluge nije u obavezi da dostavi u skladu sa Direktivom ili one koje je već dostavio, gde je davalac usluga u obavezi da i ove informacije dostavi korisniku, ali tada uz pravo na naplatu naknade

			<p>obaveza dostavljanja nije izričito propisana ovim zakonom, kao i da ponovo dobije informacije i podatke koji su mu u skladu sa ovim zakonom već dostavljeni, a davalac usluga tada ima pravo da mu naplati primerenu naknadu.</p> <p>Lice koje je dalo sredstvo obezbeđenja (u daljem tekstu: davalac sredstva obezbeđenja) po ugovoru o kreditu ili lizingu ima pravo da jednom godišnje, a na njegov zahtev jednom mesečno, bez naknade i u pisanoj formi dobije plan otplate, stanje duga, kao i druge podatke u vezi sa izmirivanjem obaveza glavnog dužnika.</p>				<p>definisane tarifom davaoca usluge. Takođe, definisano je i pravo na informisanost davaoca sredstva obezbeđenja.</p>
6.	Države članice moraju osigurati da uslovi pod kojima se kredit odobrava ne diskriminišu	Član 5.	Uslovi za pružanje finansijskih usluga ne mogu biti zasnovani na diskriminaciji po osnovu državljanstva,	Potpuno usklađeno			

	<p>potrošače koji imaju zakonito boravište u Evropskoj uniji, na osnovu njihovog državljanstva ili mesta boravka ili po bilo kom osnovu iz člana 21. Povelje Evropske unije o osnovnim pravima, kada ti potrošači podnose zahtev za odobrenje kredita, odnosno kad zaključuju ugovor o kreditu ili imaju takav ugovor unutar Evropske unije.</p> <p>Prvim stavom se ne dovodi u pitanje mogućnost nuđenja različitih uslova pristupa kreditu, ako su ti različiti uslovi opravdani objektivnim kriterijumima</p>		<p>prebivališta, boravišta, pola, rase, boje kože, etničkog ili socijalnog porekla, genetskih osobnosti, jezika, religije ili uverenja, političkog ili bilo kakvog drugog mišljenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovine, rođenja, predaka, invaliditeta, starosne dobi, polne orijentacije ili bilo kog drugog pretpostavljenog ličnog svojstva.</p> <p>Davalac usluga može slobodno da odlučuje o tome da li će sa određenim licem uspostaviti poslovni odnos, u skladu sa utvrđenim uslovima za pružanje finansijskih usluga.</p> <p>Odredba stava 1. ovog člana ne dovodi u pitanje pravo davaoca usluga da odredi različite uslove za pružanje finansijskih usluga, ako su ti uslovi zasnovani na objektivnim kriterijumima.</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--

7.	<p>Ne dovodeći u pitanje Direktivu 2005/29/EZ, države članice moraju zahtevati da se sve vrste oglašavanja i marketinške komunikacije ugovora o kreditu budu poštene, jasne i neobmanjujuće. Zabranjeno je izražavanje u takvim oglasima i marketinškoj komunikaciji koja bi kod potrošača mogla stvoriti lažna očekivanja u vezi s dostupnošću ili troškovima kredita ili ukupnim iznosom koji potrošač treba platiti.</p>	Član 17. stav 1.	<p>Finansijske usluge moraju da se oglašavaju na jasan i razumljiv način, a oglašavanje ne sme da sadrži netačne informacije, odnosno informacije koje mogu stvoriti pogrešnu predstavu o uslovima pod kojima korisnik može koristiti ove usluge, o njihovoj dostupnosti i troškovima, kao i o ukupnom iznosu koji korisnik treba da plati radi korišćenja tih usluga.</p>	Potpuno usklađeno			
8. 1.	<p>Države članice moraju zahtevati da svako oglašavanje koje se odnosi ugovore o kreditu sadrži jasno i istaknuto upozorenje kako bi potrošači bili svesni toga da pozajmljivanje novca</p>	Član 17. stav 2.	<p>Pri oglašavanju kreditnih usluga i lizinga, oglasna poruka mora da sadrži jasno i istaknuto upozorenje sledeće sadržine: „Pažnja! Pozajmljivanje novca košta.“ ili sličnog sadržaja na osnovu kojeg</p>	Potpuno usklađeno			

	košta i da navedeno upozorenje glasi „Oprez! Pozamljivanje novca košta“ ili teksta sličnog sadržaja.		bi korisnici morali postati svesni da pozajmljivanje novčanih sredstava podrazumeva plaćanje kamate i drugih naknada od strane korisnika.				
8.2.	<p>Države članice moraju zahtevati da oglašavanje koje se odnosi na ugovore o kreditu u kojem se navodi kamatna stopa ili bilo kakvi brojevi podaci koji se odnose na bilo koji trošak kredita za potrošača, obuhvata standardne informacije u skladu sa ovim članom.</p> <p>Ova obaveza ne važi u slučaju da nacionalni propisi nameću obavezu navođenja efektivne kamatne stope prilikom oglašavanja ugovora o kreditu koji ne sadrži kamatnu stopu ili bilo kakvu brojku vezanu za cenu</p>	Član 18. stav 1. i stav 3.	<p>Davalac usluga dužan je da pri oglašavanju finansijskih usluga kod kojih oglasna poruka sadrži kamatnu stopu ili bilo koji numerički podatak koji se odnosi na cenu ili prihod – jasno i precizno, tako da budu lako čitljive ili jasno čujne i prilagođene tehničkim ograničenjima nosača putem kojeg se vrši oglašavanje, u okviru te oglasne poruke na reprezentativnom primeru navede sledeće standardne informacije:</p> <p>Davalac usluga pri oglašavanju finansijske usluge nije dužan da navede reprezentativni</p>	Potpuno usklađeno			

	kredita za potrošača u smislu prvog podstava.		primer ako u oglasnoj poruci navede efektivnu kamatnu stopu bez navođenja nominalne kamatne stope ili bilo kog drugog numeričkog podatka u vezi s tom uslugom.				
8.3.	Standardni podaci moraju biti lako čitljivi ili jasno čujni, zavisno od slučaja i prilagođeni tehničkim ograničenjima nosača koji se upotrebljava za oglašavanje, te se u njima na jasan, sažet i uočljiv način navode svi sledeći elementi:		Davalac usluga dužan je da pri oglašavanju finansijskih usluga kod kojih oglasna poruka sadrži kamatnu stopu ili bilo koji numerički podatak koji se odnosi na cenu ili prihod – jasno i precizno, tako da budu lako čitljive ili jasno čujne i prilagođene tehničkim ograničenjima nosača putem kojeg se vrši oglašavanje, u okviru te oglasne poruke na reprezentativnom primeru navede sledeće standardne informacije:				
8.3. (a)	kamatnu stopu, fiksnu ili varijabilnu ili obe, zajedno sa detaljima vezanim za bilo kakva davanja uključena u ukupnu cenu kredita koju snosi potrošač;		1) poslovno ime ili drugu oznaku iz koje nedvosmisleno proizlazi				
8.3. (b)	ukupan iznos kredita;	Član 18. stav 1.		Potpuno usklađeno			Standardne informacije sadržane u reprezentativnom primeru su usklađene i sa Direktivom 2014/17/EU o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nepokretnosti.

8.3. (c)	godišnju efektivnu kamatnu stopu;		o kom davaocu usluga je reč;			
8.3. (d)	po potrebi, trajanje ugovora o kreditu;		2) vrstu kredita/ depozita/ predmeta lizinga; 3) iznos kredita/ depozita/ predmeta lizinga; 4) visinu i vrstu nominalne kamatne stope (fiksnu, promenljivu ili obe ako je primenljivo), zajedno s pojedinostima o svim naknadama uključenim u ukupnu cenu kredita odnosno lizinga za korisnika; 5) efektivnu kamatnu stopu; 6) valutu u kojoj se ugovara kredit/depozit/lizing; 7) način indeksiranja kredita/depozita/lizinga; 8) rok otplate kredita/lizinga, odnosno rok isplate depozita; 9) ukupnu cenu			

			<p>kredita/lizinga za korisnika;</p> <p>10) sve troškove koji padaju na teret korisnika;</p> <p>11) ukupan iznos koji korisnik plaća na osnovu ugovora o kreditu/revolving kreditu/lizingu, broj rata i visinu pojedinačne rate, a kod ugovora o depozitu ukupan iznos (iznos depozita i kamata) koji je banka dužna da isplati;</p> <p>12) sredstva obezbeđenja;</p> <p>13) tamo gde je primenljivo – upozorenje da promena kursnih razlika može dovesti do promene u ukupnom iznosu koji korisnik plaća po osnovu ugovora o kreditu/revolving kreditu/lizingu;</p> <p>14) upozorenje o postojanju rizika koji je specifičan za konkretan ugovor o</p>				
--	--	--	---	--	--	--	--

			kreditu/revolving kreditu/lizingu, ako je primenljivo.				
8.3. (e)	u slučaju kredita u obliku odloženog plaćanja za specifičnu robu ili usluge, cenu za gotovinu i iznos predujma;	Član 70. stav 1.	Pri oglašavanju, u ponudi, kao i u ugovoru o finansijskim pogodbama koje nudi trgovac, a naročito kod prodaje sa obročnim otplatama cene – trgovac mora naročito da navede podatke o robi ili usluzi, gotovinsku cenu, kao i iznos koji se plaća unapred na ime učešća ili prve rate.	Potpuno usklađeno			
8.3. (f)	po potrebi, ukupan iznos koji potrošač treba da plati i iznos rata.	Član 18. stav 1. tačka 11)	11) ukupan iznos koji korisnik plaća na osnovu ugovora o kreditu/revolving kreditu/lizingu, broj rata i visinu pojedinačne rate, a kod ugovora o depozitu ukupan iznos (iznos depozita i kamata) koji je banka dužna da isplati;	Potpuno usklađeno			

8.3. drugi podstav	Tačke (e) i (f) prvog podstava ne primenjuju se u posebnim i opravdanim slučajevima u kojima nosač koji se koristi za saopštavanje standardnih informacija iz prvog podstava ne omogućuje vizualni prikaz informacija.	Član 18. stav 4.	Izuzetno, u posebnim i opravdanim slučajevima u kojima nosač koji se koristi za saopštavanje informacija iz stava 1. ovog člana ne omogućuje vizuelni prikaz informacija, podaci o ukupnom iznosu koji korisnik plaća na osnovu ugovora o kreditnim uslugama ili ugovora o lizingu, broju rata i visini pojedinačne rate, odnosno podaci o ukupnom iznosu koji je banka dužna da isplati kod ugovora o depozitu – ne moraju biti prikazani u reprezentativnom primeru.	Potpuno usklađeno			
--------------------------	--	---------------------	--	-------------------	--	--	--

		Član 70. stav 2	Izuzetno, u posebnim i opravdanim slučajevima u kojima nosač koji se koristi za saopštavanje informacija iz stava 1. ovog člana ne omogućuje njihov vizuelni prikaz, ove informacije ne moraju biti prikazane pri oglašavanju.	Potpuno usklađeno			
8.4.	Standardne informacije iz stava 3. prvog podstava navode se u obliku reprezentativnog primera.	Član 18 stav 1.	Davalac usluga dužan je da pri oglašavanju finansijskih usluga kod kojih oglasna poruka sadrži kamatnu stopu ili bilo koji numerički podatak koji se odnosi na cenu ili prihod – jasno i precizno, tako da budu lako čitljive ili jasno čujne i prilagođene tehničkim ograničenjima nosača putem kojeg se vrši oglašavanje, u okviru te oglasne poruke <i>na reprezentativnom primeru</i> navede sledeće standardne informacije:	Potpuno usklađeno			

8.5.	<p>Ukoliko je obavezno zaključenje ugovora o sporednim uslugama vezanim za ugovor o kreditu da bi kredit bio uopšte odobren ili da bi bio odobren pod uslovima iz oglasa, a cena te usluge se ne može odrediti unapred, standardne informacije iz stava 3, podstav prvi moraju prikazati na jasan, sažet i vidljiv način obavezu zaključenja takvog ugovora.</p>	<p>Član. 17. stav 5.</p>	<p>Ako je za zaključenje ugovora o kreditnoj usluzi i o lizingu obavezno i zaključenje ugovora o sporednim uslugama (npr. ugovora o osiguranju), a pritom se cena sporedne usluge ne može odrediti unapred – postojanje takve obaveze iskazuje se na reprezentativnom primeru jasno, sažeto i na vidljiv način, zajedno sa iskazivanjem efektivne kamatne stope.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
------	--	----------------------------------	--	--------------------------	--	--	--

8.6.	<p>Ne dovodeći u pitanje Direktivu 2005/29/EZ, u posebnim i opravdanim slučajevima u kojima elektronski nosač koji se upotrebljava za saopštavanje standardnih informacija iz stava 3. ovog člana ne omogućuje vizuelni prikaz tih informacija na uočljiv i jasan način, potrošač mora da ima mogućnost pristupanja informacijama iz prvog podstava tačke (e) i (f) tog stava klikom, kliznim pomicanjem ili prelaskom prsta.</p>	<p>Član 18. stav 5.</p>	<p>U posebnim i opravdanim slučajevima u kojima elektronski nosač koji se upotrebljava za saopštavanje informacija iz stava 1. ovog člana ne omogućuje uočljiv i jasan vizuelni prikaz tih informacija, korisniku se mora obezbediti mogućnost da dodiranjem prsta (npr. klikom, kliznim pomicanjem ili prelaskom prsta) pristupi podacima o ukupnom iznosu koji bi korisnik bio dužan da isplati po ugovoru o kreditnim uslugama ili ugovoru o lizingu, broju rata i visini pojedinačne rate, odnosno podacima o ukupnom iznosu koji je banka dužna da isplati kod ugovora o depozitu.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
------	---	-------------------------	---	--------------------------	--	--	--

			U posebnim i opravdanim slučajevima u kojima elektronski nosač koji se upotrebljava za saopštavanje informacija iz stava 1. ovog člana ne omogućuje njihov vizuelni prikaz na uočljiv i jasan način, korisniku se mora obezbediti mogućnost pristupanja ovim informacijama dodiranjem prsta (npr. klikom, kliznim pomicanjem ili prelaskom prsta).	Potpuno usklađeno			
8.7.	Države članice zabranjuju oglašavanje kreditnih proizvoda u kojima se:	Član 18. stav 8.	Zabranjeno je oglašavanje ugovora o kreditu i revolving kreditu, odnosno ugovora o lizingu kojim se:	Potpuno usklađeno			
8.7. (a)	podstiču potrošači da traže kredit navodeći da bi se kreditom poboljšala njihova finansijska situacija;	Član 18. stav 8. tačka 1)	1) korisnici podstiču da zaključuju te ugovore uz navođenje da će se time poboljšati njihova finansijska situacija;	Potpuno usklađeno			

8.7. (b)	navodi da neotplaćeni ugovori o kreditu ili ugovori o kreditu registrovani u bazama podataka imaju mali uticaj ili nemaju uticaj na procenu zahteva za kredit;	Član 18. stav 8. tačka 2)	2) navodi da u slučaju da korisnik nije uredno postupao po tim ugovorima ili u slučaju da su ti ugovori registrovani u bazi podataka koja služi proceni kreditne sposobnosti korisnika – to će imati mali uticaj ili neće uopšte imati uticaj pri odlučivanju o zahtevu korisnika za zaključenje novog ugovora;	Potpuno usklađeno			
8.7. (c)	lažno sugeriše da kredit dovodi do povećanja finansijskih sredstava, da predstavlja zamenu za štednju ili da može povećati životni standard potrošača.	Član 18. stav 8. tačka 3)	3) sugeriše da zaključenje ovih ugovora dovodi do povećanja finansijskih sredstava korisnika, predstavlja zamenu za štednju ili može povećati životni standard korisnika.	Potpuno usklađeno			
8.8.	Države članice mogu, između ostalog, zabraniti oglašavanje kreditnih proizvoda u kojima se:		/	Potpuno usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	Ostavljena je mogućnost državama da unesu u domaće propise pravilo iz ove odredbe Direktive, te će biti razmotreno

8.8. (a)	ističe lakoća ili brzina kojom se kredit može dobiti;						unošenje ovih rešenja u podzakonske propise.
8.8. (b)	navodi da je popust uslovljen uzimanjem kredita;						
8.8. (c)	nudi grejs period u trajanju dužem od tri meseca za otplatu rata kredita.						
9.1.	Države članice moraju osigurati da davaoci kredita ili, ako je primenjivo, kreditni posrednici, potrošačima u svakom trenutku učine dostupnim jasne i razumljive opšte informacije o ugovorima o kreditu, i to na papiru ili nekom drugom trajnom nosaču koji je potrošač odabrao.	Član 19. stav 1.	Korisnik ima pravo da od davaoca usluga u bilo kom trenutku, u pisanoj formi, na način za koji se korisnik opredelio, dobije jasne i razumljive informacije o finansijskim uslugama koje taj davalac nudi.	Potpuno usklađeno			

9.1. drugi podstav	Opšte informacije o ugovorima o kreditu koje davaoci kredita ili, ako je primenjivo, kreditni posrednici čine dostupnim u svojim prostorima dostupne su potrošaču barem na papiru.	Član 19. stav 2.	Ako se informacije iz stava 1. ovog člana korisniku dostavljaju u poslovnim prostorijama davaoca usluga, korisnik ima pravo da na zahtev te informacije dobije na papiru.	Potpuno usklađeno			
9.2.	Opšte informacije iz stava 1. ovog člana uključuju barem sledeće:		Informacije iz ovog člana obuhvataju: 1) poslovno ime, adresu, broj telefona i imejl adresu davaoca usluga; 2) namenu za koju ta finansijska usluga može biti iskorišćena; 3) potencijalno trajanje ugovora; 4) visinu i promenljivost nominalne kamatne stope; 5) elemente na osnovu				Prilikom definisanja obima standardnih informacija, uzeta u obzir i Direktiva 2014/17/EU o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nepokretnosti.
9.2. (a)	identitet, adresu, broj telefona i imejl adresu davaoca informacija;						
9.2.(b)	svrhe u koje se kredit može koristiti;						
9.2.(c)	moguće trajanje ugovora o kreditu;	Član 19. stav 3.		Potpuno usklađeno			

9.2.(d)	vrste dostupne kamatne stope, uz navođenje da li je fiksna ili promenljiva ili kombinovana, zajedno s kratkim opisom karakteristika fiksne i promenljive stope, uključujući implikacije za potrošača povezane s time;		<p>kojih se određuje ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati i način izmene, kao i fiksni element ako je ugovoren;</p> <p>6) reprezentativni primer na kojem će biti prikazani ukupan iznos i ukupna cena finansijske usluge, kao i ukupan iznos koji korisnik plaća na osnovu ugovora o finansijskoj usluzi;</p>				
9.2. (e)	reprezentivni primer ukupnog iznosa kredita, ukupnog troška kredita za potrošača, ukupnog iznosa koji potrošač treba platiti i efektivne kamatne stope;		<p>7) efektivnu kamatnu stopu, kao i sve pretpostavke primenjene u njenom računanju;</p>				
9.2. (f)	navođenje mogućih dodatnih troškova koji nisu uključeni u ukupni trošak kredita za potrošača, a koje je potrebno platiti u vezi s ugovorom o kreditu;		<p>8) valutu u kojoj se ugovara finansijska usluga, a kod ugovora indeksiranih u stranoj valuti i objašnjenje o posledicama koje primena te indeksacije</p>				

9.2. (g)	izbor različitih dostupnih opcija u pogledu mogućnosti otplate kredita davaocu kredita, uključujući broj, učestalost i iznos redovnih rata otplate;		može imati na korisnika;			
9.2. (h)	opis uslova koji se direktno odnose na prevremenu otplatu;		9) vrstu i visinu svih potencijalnih naknada i drugih troškova koji će pasti na teret korisnika uz određenje da li su fiksni ili promenljivi, a ako su promenljivi – periode u kojima će se menjati i način izmene;			
9.2. (i)	opis prava na odustanak od ugovora;		10) izbor različitih dostupnih opcija u pogledu mogućnosti izvršenja obaveza korisnika po osnovu ugovora, uključujući broj rata i iznos pojedinačne rate, kao i periode u kojima rate dospevaju za naplatu;			
9.2. (j)	navođenje sporednih usluga koje je potrošač dužan uzeti kako bi dobio kredit ili kako bi ga dobio pod uslovima koji se nude na tržištu i, prema potrebi, pojašnjenje da sporedne usluge može kupiti od pružaoca usluga koji nije davalac kredita.		11) sredstva obezbeđenja; 12) pravo korisnika na prevremenu otplatu po osnovu ugovora, uslove i način ostvarivanja ovog			

9.2. (k)	opšte upozorenje o mogućim posledicama nepoštovanja obaveza koje su povezane s ugovorom o kreditu.	<p>prava, kao i visinu naknada u vezi s tim;</p> <p>13) pravo korisnika na odustanak od ugovora, uslove i način odustanka, kao i visinu troškova u vezi s tim;</p> <p>14) eventualnu obavezu zaključivanja ugovora o sporednim uslugama koje su u vezi sa ugovorom o finansijskoj usluzi, kad je to zaključivanje obavezno radi zaključenja ugovora o finansijskoj usluzi ili radi njegovog zaključenja pod uslovima na tržištu i, prema potrebi, pojašnjenje da sporedne usluge korisnik može kupiti od drugog pružaoca usluga;</p> <p>15) kod ugovora kod kojih je kao sredstvo obezbeđenja ugovorena hipoteka na nepokretnosti – obaveštenje korisniku da li je neophodna procena nepokretnosti, ko je odgovoran za sprovođenje te procene i da li se za korisnika javljaju troškovi u vezi s tim;</p> <p>16) opšte upozorenje o mogućim posledicama u slučaju neispunjenja</p>				
----------	--	--	--	--	--	--

10.1.	<p>Države članice zahtevaju da davalac kredita i, ako je primenjivo, kreditni posrednik pruže potrošaču jasne i razumljive predugovorne informacije koje su mu potrebne kako bi uporedio različite ponuda radi donošenja informisane odluke o tome da li će zaključiti ugovor o kreditu na osnovu uslova kredita koje je ponudio davalac kredita i, prema potrebi, na osnovu preferencija i informacija koje je izneo potrošač.</p>	Član 20. stav 1.	<p>Davalac usluga dužan je da korisniku pruži jasne i razumljive informacije i objašnjenja o uslovima koji se odnose na ugovor o finansijskoj usluzi za koji je korisnik pokazao interesovanje (u daljem tekstu: ponuda), na način koji će korisniku omogućiti da uporedi ponude različitih davalaca tih usluga i proceni da li ovi uslovi odgovaraju njegovim potrebama i finansijskoj situaciji.</p>	Potpuno usklađeno			
-------	---	------------------	--	-------------------	--	--	--

	<p>Takve predugovorne informacije se pružaju potrošaču blagovremeno pre nego što se obaveže bilo kakvim ugovorom o kreditu ili ponudom, između ostalog, ako se upotrebljavaju sredstva komunikacije na daljinu kako su definisana u članu 2. tačke (e) Direktive 2002/65/EZ.</p>	<p>Član 20. stav 2.</p>	<p>Davalac usluga dužan je da korisniku dostavi ponudu u primerenom roku pre zaključenja ugovora, odnosno prihvatanja ponude.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
--	--	-------------------------	---	--------------------------	--	--	--

10.1. drugi podstav	<p>Ako je od trenutka pružanja predugovornih informacija iz prvog podstava ovog stava do trenutka kada je korisnik postao obavezan ugovorom o kreditu ili ponudom prošlo manje od jednog dana, države članice dužne su zahtevati da davalac kredita i, ako je primenjivo, kreditni posrednik pošalju podsetnik potrošaču o mogućnosti odustanka od ugovora o kreditu i postupku koji se pritom primenjuje u skladu sa članom 26.</p> <p>Taj se podsetnik dostavlja potrošaču na papiru ili nekom drugom trajnom nosaču koji je potrošač odabrao i koji je naveden u ugovoru o kreditu u roku od jednog do sedam dana nakon</p>	Član 20. stav 3, 4. i stav 5.	<p>Primereni rok iz stava 2. ovog člana u slučaju kreditnih usluga ne može biti kraći od dva radna dana, a računa se od dana prijema obavezujuće ponude davaoca usluga do dana kada je korisnik zaključio ugovor ili prihvatio ponudu za zaključenje ugovora.</p> <p>Ako korisnik izričito zahteva da u pisanoj formi zaključi ugovor ili prihvati ponudu za zaključenje ugovora odmah nakon dostavljanja ponude, davalac usluga nije dužan da sačeka protek primerenog roka iz stava 3. ovog člana.</p> <p>Ako je ponuda korisniku dostavljena u periodu kraćem od 24 časa pre nego što je zaključio ugovor ili prihvatio ponudu, davalac usluga dužan je da korisniku u roku koji ne može biti</p>	Potpuno usklađeno		<p>Predlog zakona predviđa i izuzetak od pravila da je potrebno da protekne primereni rok između dostavljanja informacija i zaključenja ugovora, a to je kada korisnik izričito zahteva da ugovor zaključi odmah nakon dostavljanja ponude. Navedeno pravilo je uneto iz razloga praktičnosti i prepoznate potrebe da bi korisnicima u određenim situacijama navedeno pravilo po kojem su dužni da sačekaju protek određenog vremena predstavljao teret (to bi podrazumevalo npr. ponovni dolazak u filijalu, izlazak sa posla i slično).</p>
---------------------	--	-------------------------------	--	-------------------	--	---

	zaključenja ugovora o kreditu ili, ako je primenjivo, nakon što potrošač preda ponudu kredita koja je obavezujuća.		kraći od tri dana niti duži od sedam dana od zaključenja ugovora ili prihvatanja ponude pošalje podsetnik u kojem će ga obavestiti o njegovom pravu da odustane od ugovora i objasniti postupak odustanka od ugovora predviđen članom 13. ovog zakona. Ovaj podsetnik korisniku se dostavlja u pisanoj formi – na način predviđen ugovorom.				
--	--	--	---	--	--	--	--

10.2.	<p>Predugovorne informacije iz stava 1. se pružaju na papiru ili drugom trajnom nosaču koji je potrošač odabrao putem „Standardnog evropskog informacionog lista o potrošačkom kreditu“ iz Aneksa I. Sve informacije koje se navode u obrascu moraju biti jednako uočljive. Smatra se da je davalac kredita ispunio zahteve u vezi s pružanjem informacija iz ovog stava i iz člana 3. stav 1. i stav 2. Direktive 2002/65/EZ ako je taj davalac kredita obezbedio navedeni obrazac.</p>	Član 20. stav 17.	<p>Narodna banka Srbije propisuje izgled i bliže uređuje sadržinu obrazaca na kojima se sačinjava ponuda i na kojima se ukazuje na rizike koje korisnik preuzima kada se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, kao i sadržinu tog ukazivanja.</p>	Delimično usklađeno			<p>Prilikom regulisanja sadržine i obrazaca od strane Narodne banke Srbije, sadržina ovog vodiće se računa o zahtevima iz člana 10. Direktive.</p>
-------	--	-------------------	---	---------------------	--	--	--

10.3.	U predugovornim informacijama iz stava 1. ovog člana se navode svi sledeći elementi na uočljiv način u prvom delu „Standardnog evropskog informacionog lista o potrošačkom kreditu“ na jednoj stranici:	Član 20. stav 8.	Ponuda se sačinjava na propisanom obrascu u pisanoj formi i sadrži jasno i sažeto prikazane sledeće podatke:	Potpuno usklađeno			
10.3. (a)	identitet davaoca kredita i, ako je primenjivo, uključenog kreditnog posrednika;	Član 20. stav 8. tačka 2)	2) poslovno ime, adresu, broj telefona i imejl adresu davaoca usluga;	Potpuno usklađeno			
10.3. (b)	ukupni iznos kredita;	Član 20. stav 8. tačka 3)	3) ukupan iznos depozita, kredita, odnosno predmeta lizinga, kao i uslove njihovog korišćenja;	Potpuno usklađeno			
10.3. (c)	trajanje ugovora o kreditu;	Član 20. stav 8. tačka 7)	7) trajanje ugovora, odnosno rok otplate;	Potpuno usklađeno			

10.3. (d)	nominalnu kamatnu stopu, ili sve nominalne kamatne stope ukoliko se različite kamatne stope primenjuju u različitim okolnostima;	Član 20. stav 8. tačka 8) i 9)	8) visinu i promenljivost nominalne kamatne stope; 9) elemente na osnovu kojih se određuje ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati i način izmene, kao i fiksni element ako je ugovoren;	Potpuno usklađeno			
10.3. (e)	godišnja efektivna kamatna stopa i ukupan iznos koji potrošač mora platiti;	Član 20. stav 8. tačka 10)	10) efektivnu kamatnu stopu i ukupan iznos koji korisnik treba da plati, odnosno koji treba da mu se isplati, prikazan na reprezentativnom primeru u kome su naznačeni svi elementi na osnovu kojih je taj iznos obračunat;	Potpuno usklađeno			

10.3. (f)	u slučaju kredita u formi odloženog plaćanja određenih dobara ili usluga i u slučaju povezanih ugovora o kreditu, ta roba i usluge i njihova cena u gotovini;	Član 70. stav 1.	Pri oglašavanju, u ponudi, kao i u ugovoru o finansijskim pogodbama koje nudi trgovac, a naročito kod prodaje sa obročnim otplatama cene – trgovac mora naročito da navede podatke o robi ili usluzi, gotovinsku cenu, kao i iznos koji se plaća unapred na ime učešća ili prve rate.	Potpuno usklađeno			
		Član 20. stav 12.	Ponuda za zaključenje povezanog ugovora o kreditu, pored elemenata iz stava 8. ovog člana, sadrži i oznaku robe ili usluge i njenu gotovinsku cenu.	Potpuno usklađeno			

10.3. (g)	troškovi u slučaju zakasnelih plaćanja, odnosno kamatna stopa koja se primenjuje u slučaju zakasnelih plaćanja i mere za njeno prilagođavanje te, prema potrebi, sve naknade koje se moraju platiti u slučaju neispunjavanja obaveze plaćanja;	Član 20. stav 8. tačka 13) i 16)	13) vrstu i visinu svih naknada i drugih troškova koji padaju na teret korisnika kredita, uključujući i trošak procene nepokretnosti kod ugovora o kreditu kod kojih je kao sredstvo obezbeđenja ugovorena hipoteka na nepokretnosti, uz određenje da li su naknade i troškovi fiksni ili promenljivi, a ako su promenljivi – periode u kojima će se menjati i način izmene; 16) kamatne stope koje se primenjuju u slučaju docnje u skladu sa ovim zakonom;	Potpuno usklađeno			
10.3. (h)	iznos, broj i učestalost otplate koju vrši potrošač i, po potrebi, redosled po kojem se otplate imaju raspodeliti na različite dugovane iznose obračunate po različitim nominalnim kamatnim stopama;	Član 20. stav 8. tačka 12)	12) iznos i broj rata kredita, odnosno rata lizing naknada i periode u kojima dospevaju (mesečno, tromesečno i sl.);	Potpuno usklađeno			

10.3. (i)	upozorenje o posledicama izostalih ili zakasnelih plaćanja;	Član 20. stav 8. tačka 18)	18) upozorenje u vezi s posledicama propuštanja plaćanja i neispunjenja drugih obaveza;	Potpuno usklađeno			
10.3. (j)	postojanje ili nepostojanje prava na odustanak od ugovora te, prema potrebi, rok za odustanak;	Član 20. stav 8. tačka 20)	20) pravo korisnika na odustanak od ugovora, uslove i način odustanka, kao i visinu troškova u vezi s tim;	Potpuno usklađeno			
10.3. (k)	postojanje prava na prevremenu otplatu i, ako je primenjivo, informacije o pravu davaoca kredita na naknadu;	Član 20. stav 8. tačka 21)	21) pravo korisnika na prevremenu otplatu kredita/lizinga i visinu naknade u vezi s tim, kao i transparentno i razumljivo objašnjenje kako se ova naknada izračunava;	Potpuno usklađeno			
10.3. (l)	adresa, broj telefona i imejl adresa davaoca kredita i, ako je primenjivo, adresa, broj telefona i imejl adresa uključenog kreditnog posrednika.	Član 20. stav 8. tačka 2)	2) poslovno ime, adresu, broj telefona i imejl adresu davaoca usluga;	Potpuno usklađeno			

10.4.	Ako se svi elementi iz stava 3. ne mogu prikazati uočljivo na jednoj stranici, prikazuju se u prvom delu „Standardnog evropskog informacionog lista o potrošačkom kreditu“ na najviše dve stranice. U tom slučaju se informacije iz tačaka (a) do (g) tog stava prikazuju na prvoj strani obrasca.						
10.5.	U predugovornim informacijama iz stava 1. se navode svi sledeći elementi koji se prikazuju nakon elemenata navedenih u stavu 3. i jasno su odvojeni od njih.	Član 20. stav 17.	Narodna banka Srbije propisuje izgled i bliže uređuje sadržinu obrazaca na kojima se sačinjava ponuda i na kojima se ukazuje na rizike koje korisnik preuzima kada se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, kao i sadržinu tog ukazivanja.	Delimično usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	Odredba nije izričito uneta ali će biti implementirana prilikom propisivanja obrasca ponude, podzakonskim aktom.
10.5. (a)	vrsta kredita	Član 20. stav 8. tačka 1)	1) vrstu usluga	Potpuno usklađeno			

10.5. (b)	uslovi kojima se uređuje povlačenje sredstava;	Član 20. stav 8. tačka 3)	3) ukupan iznos depozita, kredita, odnosno predmeta lizinga, <i>kao i uslove njihovog korišćenja;</i>	Potpuno usklađeno			
10.5. (c)	ako se u različitim okolnostima primenjuju različite nominalne kamatne stope, uslovi pod kojima je uređena primena svake nominalne stope i ako su dostupni, bilo koji indeks ili referentna stopa koji se primenjuju na svaku početnu nominalnu kamatnu stopu, te periodi, uslovi i postupci za promenu svake nominalne kamatne stope;	Član 20. stav 8. tačka 9)	9) elemente na osnovu kojih se određuje ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati i način izmene, kao i fiksni element ako je ugovoren;	Potpuno usklađeno			

10.5. (d)	ako su ugovorom o kreditu predviđeni različiti načini povlačenja sredstava s različitim naknadama ili nominalnim kamatnim stopama, ako davalac kredita primenjuje pretpostavku navedenu u delu II tačka (b) Aneksa III napomena da drugačiji mehanizmi povlačenja sredstava za relevantnu vrstu ugovora o kreditu mogu dovesti do viših efektivnih kamatnih stopa;	Član 20. stav 8. tačka 14)	14) ako su ugovorom predviđeni različiti načini povlačenja sredstava s različitim naknadama ili kamatnim stopama, napomena da drugačiji mehanizmi povlačenja sredstava mogu dovesti do viših efektivnih kamatnih stopa;	Potpuno usklađeno			
-----------	--	----------------------------	---	-------------------	--	--	--

10.5. (e)	prema potrebi, naknade za vođenje jednog ili više obaveznih računa na kojima se evidentiraju i transakcije uplata i povlačenja sredstava, naknade za upotrebu određenog sredstva plaćanja za transakcije uplata i povlačenja sredstava, sve druge naknade koje proizilaze iz ugovora o kreditu i uslovi prema kojima se bilo koje od tih naknada mogu menjati;	Član 20. stav 8. tačka 13)	13) vrstu i visinu svih naknada i drugih troškova koji padaju na teret korisnika kredita, uključujući i trošak procene nepokretnosti kod ugovora o kreditu kod kojih je kao sredstvo obezbeđenja ugovorena hipoteka na nepokretnosti, uz određenje da li su naknade i troškovi fiksni ili promenljivi, a ako su promenljivi – periode u kojima će se menjati i način izmene;	Potpuno usklađeno			Odredba Direktive je obuhvaćena u okviru tačke 13) predmetnog stava predloga zakona.
-----------	--	----------------------------	--	-------------------	--	--	--

10.5. (f)	<p>Reprezentativni primer efektivne kamatne stope i ukupnog iznosa koji potrošač treba da plati, koji se odnosi na sve pretpostavke primenjene prilikom obračuna te stope; ako je potrošač obavestio davaoca kredita o jednoj ili više elemenata koje bi želeo imati u svom kreditu, poput trajanja ugovora o kreditu i ukupnog iznosa kredita, davalac kredita te elemente uzima u obzir;</p>	<p>Član 20. stav 8. tačka 10)</p>	<p>10) efektivnu kamatnu stopu i ukupan iznos koji korisnik treba da plati, odnosno koji treba da mu se isplati, prikazan na reprezentativnom primeru u kome su naznačeni svi elementi na osnovu kojih je taj iznos obračunat;</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
-----------	--	-----------------------------------	--	--------------------------	--	--	--

10.5. (g)	prema potrebi, svi troškovi koje je potrošač dužan platiti javnom beležniku pri zaključenja ugovora o kreditu;			Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	<p>U domaćem pravu, ugovor o kreditu se ne zaključuje u formi neke od vrsta javnobeležničkih isprava predviđenih Zakonom o javnom beležništvu.</p> <p>Istovremeno, u slučaju stambenih kredita, ugovor o hipoteci i založna izjava se sačinjava u obliku javnobeležničkog zapisa ako sadrže izričitu izjavu obavezanog lica da se na osnovu ugovora o hipoteci, odnosno založne izjave, može, radi ostvarenja dugovane činidbe, po dospelosti obaveze neposredno sprovesti prinudno izvršenje, bilo sudskim bilo vansudskim putem.</p>
-----------	--	--	--	-------------	---------	---------	--

							Troškovi javnog beležnika su regulisani Javnobeležničkom tarifom (dakle ne zavise od finansijske institucije) te je smatrano da navedeni element nije celishodno unositi u predugovorne informacije iz člana 20. predloga zakona.
10.5. (h)	obaveza zaključenja ugovora o sporednim uslugama uz ugovor o kreditu, ako je zaključenje takvog ugovora obavezno da bi se kredit dobio ili da bi se dobio pod tržišnim uslovima;	Član 20. stav 8. tačka 15)	15) eventualnu obavezu zaključivanja ugovora o sporednim uslugama koje su u vezi sa ugovorom o kreditu, odnosno lizingu (npr. ugovora o osiguranju i dr.) kad je to zaključivanje obavezno radi dobijanja kredita/lizinga ili radi dobijanja kredita/lizinga pod uslovima iz oglasa;	Potpuno usklađeno			
10.5. (i)	prema potrebi, traženi instrumenti obezbeđenja;	Član 20. stav 8. tačka 19)	19) sredstva obezbeđenja	Potpuno usklađeno			

10.5. (j)	prema potrebi, informacije o načinu na koji će se naknada davaoca kredita u slučaju prevremene otplate utvrditi;	Član 20. stav 8. tačka 21)	21) pravo korisnika na prevremenu otplatu kredita/lizinga i visinu naknade u vezi s tim, <i>kao i transparentno i razumljivo objašnjenje kako se ova naknada izračunava;</i>	Potpuno usklađeno			
10.5. (k)	pravo potrošača na to da se odmah i bez naknade obavesti, na osnovu člana 19. stav 6. o rezultatima uvida u bazu podataka koji je sproveden u svrhu procene njegove odnosno njene kreditne sposobnosti;	Član 20. stav 8. tačka 22)	22) informaciju da korisnik ima pravo na obaveštenje o rezultatima uvida u bazu podataka radi procene svoje kreditne sposobnosti i da je to obaveštenje besplatno u slučaju iz člana 25. stav 4. ovog zakona;	Potpuno usklađeno			

10.5. (l)	pravo potrošača, kako je utvrđeno u stavu 8. ovog člana, da mu se na zahtev i bez naknade dostavi primerak predloga ugovora o kreditu na papiru ili drugom trajnom nosaču, pod uslovom da je davalac kredita u trenutku podnošenja zahteva voljan nastaviti sa zaključenjem ugovora o kreditu;	Član 20. stav 8. tačka 23)	23) pravo korisnika koji namerava da s davaocem usluga zaključi ugovor – da dobije besplatnu kopiju predloga tog ugovora;	Potpuno usklađeno			
10.5. (m)	prema potrebi, napomena da je cena personalizovana na osnovu automatizovane obrade podataka, uključujući izradu profila;	Član 20. stav 8. tačka 27)	27) upoznavanje korisnika s tim da su iznosi depozita, kredita, odnosno lizinga navedeni u ponudi personalizovani na osnovu automatizovane obrade podataka, uključujući i profilisanje.	Potpuno usklađeno			

10.5. (n)	prema potrebi, period tokom kojeg su predugovorne informacije pružene u skladu sa ovim članom obavezujuće za davaoca kredita;	Član 20. stav 8. tačka 24)	24) rok u kojem davaoca usluga obavezuju uslovi iz ponude, koji ne može biti kraći od dva radna dana od dana uručivanja, odnosno prijema ponude, osim u slučaju iz člana 53. ovog zakona, kada taj rok ne može biti kraći od tri radna dana;	Potpuno usklađeno			
10.5. (o)	mogućnost korišćenja mehanizma vansudskih pritužbi i obeštećenja za potrošače, te metode pristupa tom mehanizmu;	Član 20. stav 8. tačka 25)	25) pravo korisnika na prigovor i pritužbu, kao i mogućnost pokretanja postupka posredovanja pred Narodnom bankom Srbije radi vansudskog rešavanja spornog odnosa;	Potpuno usklađeno			
10.5. (p)	upozorenje i objašnjenje pravnih i finansijskih posledica nepoštovanja drugih obaveza povezanih sa određenim ugovorom o kreditu	Član 20. stav 8. tačka 18)	18) upozorenje u vezi s posledicama propuštanja plaćanja i neispunjenja drugih obaveza;	Potpuno usklađeno			

10.5. (q)	plan otplate koji sadrži sve uplate i isplate za vreme trajanja ugovora o kreditu, uključujući uplate i otplate za sve sporedne usluge povezane s ugovorom o kreditu koje se istovremeno prodaju, pri čemu se uplate i isplate, u slučaju da se u različitim okolnostima primenjuju različite nominalne kamatne stope, temelje na razumnim povećanjima nominalne kamatne stope.	Član 20. stav 8. tačka 26)	26) plan otplate kredita/lizinga, odnosno isplate depozita koji sadrži sve uplate i isplate za vreme trajanja ugovora, uključujući uplate i isplate za sve sporedne usluge povezane sa ugovorom koje se istovremeno prodaju;	Potpuno usklađeno			
-----------	---	----------------------------	--	-------------------	--	--	--

10.5. drugi podstav	Ako se u ugovoru o kreditu upućuje na referentnu vrednost kako je definisana u članu 3. stav 1. tačka 3. Uredbe (EU) 2016/1011 Evropskog parlamenta i Saveta, u zasebnom dokumentu se navode naziv te referentne vrednosti i njenog administratora, kao i moguće posledice koju ta referentna vrednost ima za potrošača, a taj zasebni dokument može se priložiti „Standardnom evropskom informacionog lista o potrošačkom kreditu“	Član 20. stav 17.	Narodna banka Srbije propisuje izgled i bliže uređuje sadržinu obrazaca na kojima se sačinjava ponuda i na kojima se ukazuje na rizike koje korisnik preuzima kada se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, kao i sadržinu tog ukazivanja.	Potpuno usklađeno		Narodna banka Srbije propisala je obrazac o rizicima zaduživanja sa promenljivom nominalnom kamatnom stopom i rizicima zaduživanja u stranoj valuti ili uz ugovaranje valutne klauzule.
---------------------	---	-------------------	--	-------------------	--	---

10.6.	<p>Informacije prikazane u „Standardnom evropskom informacionom listu o potrošačkom kreditu“ moraju biti usklađene. Moraju biti jasno čitljive i pritom se mora voditi računa o tehničkim ograničenjima nosača na kojem su prikazane. Informacije se prikazuju na odgovarajući i prikladan način na različitim kanalima, uzimajući u obzir interoperabilnost.</p>	Član 20. stav 17.	<p>Narodna banka Srbije propisuje izgled i bliže uređuje sadržinu obrazaca na kojima se sačinjava ponuda i na kojima se ukazuje na rizike koje korisnik preuzima kada se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, kao i sadržinu tog ukazivanja.</p>	Delimično usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	<p>Odredba nije izričito uneta ali će biti implementirana prilikom propisivanja obrasca ponude, podzakonskim aktom.</p>
10.6. drugi podstav	<p>Sve dodatne informacije koje bi davalac kredita eventualno mogao pružiti potrošaču jasno su čitljive i daju se u zasebnom dokumentu koji se može priložiti „Standardnom evropskom informacionom listu o potrošačkom kreditu.“</p>	Član 20. stav 18.	<p>Davalac usluga može korisniku zajedno s ponudom pružiti i druge podatke za koje oceni da su korisni za korisnika (poput informacija o pružanju savetodavnih usluga), a ti podaci moraju biti jasno čitljivi i sadržani u posebnom dokumentu.</p>	Potpuno usklađeno			

10.7.	Odstupajući od stava 5. ovog člana, kod komunikacije putem telefona, kako je navedeno u članu 3. stav 3. Direktive 2002/65/EZ, opis glavnih obeležja finansijske usluge koji se treba pružiti na osnovu člana 3. stava 3. tačke (b)	Član 57. stav 1.	Na finansijske usluge iz ovog zakona koje se ugovaraju, odnosno pružaju na daljinu primenjuju se odredbe ovog zakona i zakona kojim se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga kod ugovaranja na daljinu.	Potpuno usklađeno		Predlog zakona predviđa da će se na ugovore o finansijskim uslugama zaključenim na daljinu shodno primeniti pravila ovog zakona (i zakona koji reguliše zaštitu korisnika kod ugovaranja na
-------	---	------------------	---	-------------------	--	---

	<p>druge alineje te direktive obuhvata barem elemente iz stava 3. ovog člana. U tom slučaju davalac kredita i, ako je primenjivo, kreditni posrednik potrošaču dostavljaju „Standardni evropski informacioni list o potrošačkom kreditu“ na trajnom nosaču odmah nakon zaključenja ugovora o kreditu.</p>	<p>Član 20. stav 2, 3. i stav 4.</p>	<p>Davalac usluga dužan je da korisniku dostavi ponudu u primerenom roku pre zaključenja ugovora, odnosno prihvatanja ponude.</p> <p>Primereni rok iz stava 2. ovog člana u slučaju kreditnih usluga ne može biti kraći od dva radna dana, a računa se od dana prijema obavezujuće ponude davaoca usluga do dana kada je korisnik zaključio ugovor ili prihvatio ponudu za zaključenje ugovora.</p> <p>Ako korisnik izričito zahteva da u pisanoj formi zaključi ugovor ili prihvati ponudu za zaključenje ugovora odmah nakon dostavljanja ponude, davalac usluga nije dužan da sačeka protek primerenog roka iz stava 3. ovog člana.</p>				<p>daljinu). S tim u vezi, pravila o sadržini i dostavljanju predugovornih informacija, odnosno ponude, primenjuju se shodno i na ugovore na daljinu. Dakle, i kod ovih ugovora je ponudu potrebno uručiti korisniku u razumnom roku pre zaključenja ugovora, osim ako korisnik izričito ne zahteva da ugovor zaključi i pre isteka ovog roka.</p>
--	---	--------------------------------------	--	--	--	--	--

10.8.	<p>Na zahtev potrošača davalac kredita i, ako je primenjivo, kreditni posrednik, pored „Standardnog evropskog informacionog lista o potrošačkom kreditu“, potrošaču bez naknade dostavlja primerak predloga ugovora o kreditu na papiru ili na drugom trajnom nosaču, pod uslovom da je davalac kredita u trenutku podnošenja tog zahteva voljan nastaviti sa zaključenjem ugovora o kreditu s potrošačem.</p>	<p>Član 20. stav 14. i 15.</p>	<p>Davalac usluga dužan je da korisnika koji namerava da s njim zaključi ugovor obavesti da na zahtev može bez naknade dobiti tekst predloga tog ugovora – kao predlog za njegovo zaključivanje.</p> <p>Ako korisnik podnese zahtev iz stava 14. ovog člana, davalac usluga dužan je da mu bez naknade u pisanoj formi dostavi tekst predloga ugovora iz tog stava, ako je davalac usluga u momentu podnošenja tog zahteva voljan da zaključi ugovor.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
-------	--	--------------------------------	---	--------------------------	--	--	--

10.9.	Kad je reč o ugovoru o kreditu prema kojem uplate koje izvršava potrošač ne rezultiraju trenutnom odgovarajućom amortizacijom ukupnog iznosa kredita, već se koriste za stvaranje kapitala tokom perioda i prema uslovima utvrđenima ugovorom o kreditu ili nekim dodatnim ugovorom, davalac kredita i, ako je primenjivo, kreditni posrednik u predugovorne informacije iz stava 1. uključuje i jasnu i sažetu izjavu o tome da se takvim ugovorima o kreditu ne jamči otplata ukupnog iznosa iskorišćenog kredita prema ugovoru o kreditu, osim ako se takvo jamstvo izričito pruži.			Neprenosivo	Vid. đ)	Vid đ)	Primena ove odredbe nije prepoznata u domaćem pravu, imajući u vidu da se ovakvi finansijski instrumenti u našem pravu ne koriste.
-------	--	--	--	-------------	---------	--------	--

10.10.	Ovaj se član ne primenjuje na dobavljače robe ili pružaoce usluga koji deluju u svojstvu kreditnih posrednika u pomoćnoj ulozi. Time se ne dovodi u pitanje obaveza davaoca kredita ili, ako je primenjivo, kreditnog posrednika da osigura da potrošač primi predugovorne informacije iz ovog člana.			Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	U domaćem pravu nije regulisan pojam kreditnog posrednika.
--------	---	--	--	-------------	---------	---------	--

11.1	<p>Kada je reč o ugovorima o kreditu iz člana 2. stav 6. ili 7, predugovorne informacije iz člana 10. stav 1. pružaju se odstupajući od pravila iz člana 10. stav 2. na papiru ili drugom trajnom nosaču koji je potrošač odabrao putem „Evropskog informacionog lista o potrošačkom kreditu“ iz Aneksa II. Te informacije moraju biti jasne i razumljive. Sve informacije koje se navode u tom obrascu moraju biti jednako uočljive. Smatra se da je davalac kredita ispunio zahteve u vezi s pružanjem predugovornih informacija utvrđene u ovom članu i članu 3. stav 1. i 2. Direktive 2002/65/EZ, ako je taj davalac kredita osigurao navedeni obrazac.</p>		<p>Narodna banka Srbije propisuje izgled i bliže uređuje sadržinu obrazaca na kojima se sačinjava ponuda i na kojima se ukazuje na rizike koje korisnik preuzima kada se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane</p>				<p>Ugovori iz člana 2(6) Direktive ne postoje u domaćem pravu.</p> <p>Planirano je propisivanje obrasca koji će se odnositi na ugovore iz člana 2(7) Direktive (ugovori koji se zaključuju između davaoca kredita i korisnika koji je u docnji sa ispunjenjem svojih obaveza plaćanja iz ugovora ili je verovatno da će doći u docnju, a kojim se predviđa mogućnost odloženog plaćanja ili neke druge opcije plaćanja od strane korisnika, pri čemu takvi dogovori između davaoca kredita i korisnika mogu da otklone mogućnost pokretanja sudskog postupka u vezi docnje korisnika, a neće dovesti korisnika u nepovoljniji položaj u odnosu na onaj koji je korisnik imao u prvobitno zaključenom ugovoru o kreditu).</p>
------	--	--	--	--	--	--	--

11.2.	Kad je reč o ugovorima o kreditu iz člana 2. stav 6. ili 7, u predugovornim informacijama iz člana 10. stav 1, odstupajući od člana 10. stav 3, navode se svi sledeći elementi na prvom delu „Evropskog informacionog lista o potrošačkom kreditu“ na jednoj stranici;			Delimično usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	Određba nije izričito uneta ali će biti implementirana prilikom propisivanja obrasca ponude, podzakonskim aktom.
11.2. (a)	identitet davaoca kredita i, ako je primenjivo, uključenog kreditnog posrednika;	Član 20. stav 13.	Kod ugovora kojim je u skladu sa odredbama člana 44. st. 1. i 3. ovog zakona predviđena mogućnost odloženog plaćanja ili neki drugi oblik izmirivanja novčane obaveze kako bi se korisniku olakšalo ispunjenje te obaveze, ponuda za zaključenje ovog ugovora sadrži sve elemente iz stava 8. ovog člana, osim elemenata iz tač. 14) i 15) tog stava, kao i obaveštenje o tome da li se od korisnika	Potpuno usklađeno			
11.2. (b)	ukupni iznos kredita;						
11.2. (c)	trajanje ugovora o kreditu;						
11.2. (d)	nominalnu kamatnu stopu, ili sve nominalne kamatne stope ukoliko se različite kamatne stope primenjuju u različitim okolnostima;						
11.2. (e)	godišnja efektivna kamatna stopa i ukupan iznos koji potrošač mora platiti;						

11.2. (f)	u slučaju kredita u formi odloženog plaćanja određenih dobara ili usluge i u slučaju povezanih ugovora o kreditu, ta roba i usluge i njihova cena u gotovini;		može zahtevati potpuna otplata duga u bilo kom trenutku.				
11.2. (g)	troškovi u slučaju zakasnelih plaćanja, odnosno kamatna stopa koja se primenjuje u slučaju zakasnelih plaćanja i mere za njeno prilagođavanje te, prema potrebi, sve naknade koje se moraju platiti u slučaju neispunjavanja obaveze plaćanja;						
11.2. (h)	iznos, broj i učestalost otplate koju vrši potrošač i, po potrebi, redosled po kojem se otplate imaju raspodeliti na različite dugovane iznose obračunate po različitim nominalnim kamatnim stopama;						

11.2. (i)	upozorenje o posledicama izostalih ili zakasnelih plaćanja;						
11.2. (j)	postojanje ili nepostojanje prava na odustanak od ugovora;						
11.2. (k)	postojanje prava na prevremenu otplatu i, ako je primenjivo, informacije o pravu davaoca kredita na naknadu;						
11.2. (l)	adresa, broj telefona i imejl adresa davaoca kredita i, ako je primenjivo, adresa, broj telefona i imejl adresa uključenog kreditnog posrednika.						

11.3.	Ako se svi elementi iz stava 2. ne mogu prikazati na jednoj stranici, prikazuju se u prvom delu „Evropskog informacionog lista o potrošačkom kreditu“, na najviše dve stranice. U tom slučaju se informacije iz tačaka (a) do (g) tog stava prikazuju na prvoj stranici obrasca.			Delimično usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	Odredba nije izričito uneta ali će biti implementirana prilikom propisivanja obrasca ponude, podzakonskim aktom.
11.4.	U predugovornim informacijama iz stava 1. se navode svi sledeći elementi koji se prikazuju nakon elemenata navedenih u stavu 2. i jasno su odvojeni od njih:	Član 20. stav 13.	Kod ugovora kojim je u skladu sa odredbama člana 44. st. 1. i 3. ovog zakona predviđena mogućnost odloženog plaćanja ili neki drugi oblik izmirivanja novčane obaveze kako bi se korisniku olakšalo	Potpuno usklađeno			
11.4. (a)	vrsta kredita						

11.4. (b)	<p>ako se u različitim okolnostima primenjuju različite nominalne kamatne stope, uslovi pod kojima je uređena primena svake nominalne stope i ako su dostupni, bilo koji indeks ili referentna stopa koji se primenjuju na početnu nominalnu kamatnu stopu, troškovi koji se primenjuju od trenutka zaključenja ugovora o kreditu, i tamo gde je primeljivo, uslovi za promenu tih troškova;</p>		<p>ispunjenje te obaveze, ponuda za zaključenje ovog ugovora sadrži sve elemente iz stava 8. ovog člana, osim elemenata iz tač. 14) i 15) tog stava, kao i obaveštenje o tome da li se od korisnika može zahtevati potpuna otplata duga u bilo kom trenutku.</p>				
11.4. (c)	<p>reprezentativni primer efektivne kamatne stope i ukupnog iznosa koji potrošač treba platiti, koji se odnosi na sve pretpostavke primenjene prilikom obračuna te stope;</p>						

11.4. (d)	uslovi i postupak za raskid ugovora o kredita;						
11.4. (e)	po potrebi, informacije o načinu na koji će se naknada davaoca kredita u slučaju prevremene otplate utvrditi;						
11.4. (f)	po potrebi, informaciju o tome da od korisnika može biti zatraženo da isplati celokupan iznos kredita u bilo kom trenutku;						
11.4. (g)	pravo potrošača na to da se odmah i bez naknade obavesti, na osnovu člana 19. stav 6. o rezultatima uvida u bazu podataka koji je sproveden u svrhu procene njegove odnosno njene kreditne sposobnosti;						

11.4. (h)	prema potrebi, napomena da je cena personalizovana na osnovu automatizovane obrade podataka, uključujući i profilisanje;						
11.4. (i)	prema potrebi, period tokom kojeg su predugovorne informacije pružene u skladu sa ovim članom obavezujuće za davaoca kredita;						
11.4. (j)	mogućnost korišćenja mehanizma vansudskih pritužbi i obeštećenja za potrošače, te metode pristupa tom mehanizmu;						
11.4. (k)	upozorenje i objašnjenje pravnih i finansijskih posledica nepoštovanja drugih obaveza povezanih sa određenim ugovorom o kreditu;						

11.4 (l)	plan otplate koji sadrži sve uplate i isplate za vreme trajanja ugovora o kreditu, uključujući uplate i otplate za sve sporedne usluge povezane s ugovorom o kreditu koje se istovremeno prodaju, pri čemu se uplate i isplate, u slučaju da se u različitim okolnostima primenjuju različite nominalne kamatne stope, temelje na razumnim povećanjima nominalne kamatne stope.						
----------	---	--	--	--	--	--	--

11.5.	<p>Informacije prikazane u „Evropskom informacionom listu o potrošačkom kreditu“ moraju biti usklađene. Moraju biti jasno čitljive i pritom se mora voditi računa o tehničkim ograničenjima nosača na kojem su prikazane. Informacije se prikazuju na odgovarajući i prikladan način na različitim kanalima, uzimajući u obzir interoperabilnost.</p>	Član 20. stav 17.	<p>Narodna banka Srbije propisuje izgled i bliže uređuje sadržinu obrazaca na kojima se sačinjava ponuda i na kojima se ukazuje na rizike koje korisnik preuzima kada se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, kao i sadržinu tog ukazivanja.</p>	Delimično usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	<p>Određba nije izričito uneta ali će biti implementirana prilikom propisivanja obrasca ponude, podzakonskim aktom.</p>
-------	---	-------------------	---	---------------------	---------	---------	---

11.6.	<p>Odstupajući od stava 4. ovog člana, kod komunikacije putem telefona, kako je navedeno u članu 3. stav 3. Direktive 2002/65/EZ, opis glavnih obeležja finansijske usluge koji se treba pružiti na osnovu člana 3. stava 3. tačke (b) druge alineje te direktive obuhvata barem elemente iz stava 2. ovog člana. U tom slučaju davalac kredita i, ako je primenjivo, kreditni posrednik potrošaču dostavljaju „Evropski informacioni list o potrošačkom kreditu“ na trajnom nosaču odmah nakon zaključenja ugovora o kreditu.</p>	Član 57. stav 1.	<p>Na finansijske usluge iz ovog zakona koje se ugovaraju, odnosno pružaju na daljinu primenjuju se odredbe ovog zakona i zakona kojim se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga kod ugovaranja na daljinu.</p>	Delimično usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	<p>Predlog zakona predviđa da će se na ugovore o finansijskim uslugama zaključenim na daljinu shodno primeniti pravila ovog zakona (i zakona kojim se uređuje zaštita korisnika kod ugovaranja na daljinu). S tim u vezi, pravila o sadržini i dostavljanju predugovornih informacija, odnosno ponude, primenjuju se shodno i na ugovore na daljinu. Dakle, i kod ovih ugovora je ponudu potrebno uručiti korisniku u razumnom roku pre zaključenja ugovora, osim ako korisnik izričito ne zahteva da ugovor zaključi i pre isteka ovog roka.</p>
-------	--	------------------	--	---------------------	---------	---------	---

11.7.	<p>Na zahtev potrošača davalac kredita i, ako je primenjivo, kreditni posrednik, pored „Evropskog informacionog lista o potrošačkom kreditu“, potrošaču bez naknade dostavlja primerak predloga ugovora o kreditu na papiru ili na drugom trajnom nosaču, pod uslovom da je davalac kredita u trenutku podnošenja tog zahteva voljan nastaviti sa zaključenjem ugovora o kreditu s potrošačem.</p>	<p>Član 20. stav 14. i 15.</p>	<p>Davalac usluga dužan je da korisnika koji namerava da s njim zaključi ugovor obavesti da na zahtev može bez naknade dobiti tekst predloga tog ugovora – kao predlog za njegovo zaključivanje.</p> <p>Ako korisnik podnese zahtev iz stava 14. ovog člana, davalac usluga dužan je da mu bez naknade u pisanoj formi dostavi tekst predloga ugovora iz tog stava, ako je davalac usluga u momentu podnošenja tog zahteva voljan da zaključi ugovor.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
-------	--	--------------------------------	---	--------------------------	--	--	--

11.8.	Ovaj se član ne primenjuje na dobavljače robe ili pružaoce usluga koji deluju u svojstvu kreditnih posrednika u pomoćnoj ulozi. Time se ne dovodi u pitanje obaveza davaoca kredita ili, ako je primenjivo, kreditnog posrednika da osigura da potrošač primi predugovorne informacije iz ovog člana.			Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	U domaćem pravu nije regulisan pojam kreditnog posrednika.
-------	---	--	--	-------------	---------	---------	--

12.1.	Države članice dužne su da osiguraju da se od davaoca kredita i, ako je primenjivo, kreditnih posrednika zahteva da potrošaču pruže primerena objašnjenja o predloženim ugovorima o kreditu i svim sprednim uslugama na osnovu kojih potrošač može da da proceni da li su predloženi ugovori o kreditu i sporedne usluge prilagođeni potrebama i finansijskoj situaciji potrošača. Takva objašnjenja pružaju se bez naknade i pre zaključenja ugovora o kreditu. Navedena objašnjenja uključuju sledeće elemente:	Član 21. stav 1.	Davalac usluga dužan je da korisniku bez naknade i pre zaključenja ugovora o finansijskim uslugama za koje je korisnik pokazao interesovanje – pruži primerena objašnjenja o tom ugovoru i svim sporednim uslugama kojima se korisniku omogućava da proceni da li su taj ugovor i te sporedne usluge prilagođeni njegovim potrebama i finansijskoj situaciji.	Potpuno usklađeno			
12.1. (a)	informacije iz člana 10, 11. i 38.;		Primerena objašnjenja iz stava 1. ovog člana	Potpuno usklađeno			Informacije iz tačke a) ove odredbe Direktive (za naše

12.1. (b)	osnovna obeležja predloženog ugovora o kreditu ili predloženih sporednih usluga;		obuhvataju:				pravo primenjivi su članovi 10. i 11.)
12.1. (c)	konkretne učinke koje bi predloženi ugovor o kreditu ili predložene sporedne usluge mogle imati na potrošača, uključujući posledice neispunjavanja obaveze plaćanja ili zadocnelog plaćanja od strane potrošača;	Član 21. stav 2. i 4.	1) osnovna obeležja predloženog ugovora, kao i predloženih sporednih usluga, ako postoje; 2) konkretne načine na koje bi predloženi ugovor ili sporedne usluge mogle uticati na korisnika, uključujući i posledice neispunjavanja ili neurednog ispunjavanja				obuhvaćene su prvom tačkom ove odredbe zakona, odnosno informacije koje čine predugovorne informacije obuhvaćene su pojmom „osnovna obeležja predloženog ugovora, kao i predloženih sporednih usluga, ako postoje“

12.1. (d)	ako su sporedne usluge u paketu s ugovorom o kreditu, informacije o tome da li se svaki element iz tog paketa može otkazati posebno i koje su posledice takvog otkazivanja za potrošača.		<p>obaveze plaćanja;</p> <p>3) ako se sporedne usluge pružaju zajedno sa ugovorom – podatak o tome da li se svaki element iz tog paketa može otkazati posebno, kao i o posledicama takvog otkazivanja po korisnika.</p> <p>Narodna banka Srbije može bliže propisati sadržinu primerenih objašnjenja za određene finansijske usluge i način davanja tih objašnjenja.</p>				Svakako je u stavu 4. člana 21. predloga zakona predviđeno da NBS može bliže propisati sadržinu primerenih objašnjenja, gde bi onda detaljnije bilo nabrojano šta je sadržano u ovim objašnjenjima.
12.2.	U opravdanim slučajevima države članice mogu prilagoditi zahtev iz stava 1. o načinu davanja objašnjenja i meri u kojoj se ta objašnjenja daju:		U opravdanim slučajevima, davalac usluge može svoje obaveze iz st. 1. i 2. ovog člana prilagoditi okolnostima u kojima se nudi konkretna finansijska usluga, vrste usluge, kao i licu kojem se ona nudi.				
12.2. (a)	okolnostima situacije u kojoj se kredit nudi;	Član 21. stav 3.		Potpuno usklađeno			

12.2. (b)	osobi kojoj se kredit nudi;						
12.2. (c)	vrsti ponuđenog kredita.						
13.	Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) 2016/679, ako se potrošačima nude personalizovane ponude koje se temelje na automatizovanoj obradi ličnih podataka, države članice zahtevaju da davaoci kredita i kreditni posrednici na jasan i razumljiv način obaveste potrošače o tome.	Član 22.	Ako davalac usluga korisniku nudi personalizovanu ponudu koja se temelji na automatizovanoj obradi podataka o ličnosti u smislu propisa kojima se uređuje zaštita tih podataka – dužan je da ga o tome obavesti na jasan i razumljiv način.	Potpuno usklađeno			
14.1.	Države članice moraju dopustiti prakse objedinjavanja usluga, ali zabraniti prakse vezivanja usluga.	Član 52. stav 1. i 2.	Davalac kredita može da primenjuje praksu objedinjavanja usluga. Davaocu kredita zabranjeno je da primenjuje praksu vezivanja usluga.	Potpuno usklađeno			

14.2.	Odstupajući od stava 1. i ne dovodeći u pitanje pravila tržišne konkurencije, države članice mogu davaocima kredita dopustiti da od potrošača zahtevaju da otvori ili održi platni ili štedni račun ako je jedina svrha takvog računa sledeće:					
14.2. (a)	prikupljanje kapitala za otplatu kredita;		Izuzetno od stava 2. ovog člana, davalac kredita može kao uslov za zaključenje ugovora o kreditu da zahteva od korisnika otvaranje ili održavanje prethodno otvorenog platnog ili štednog računa ako je svrha takvog računa isključivo: 1) prikupljanje sredstava za otplatu kredita i/ili 2) otplaćivanje kredita i/ili 3) pružanje dodatnog sredstva obezbeđenja u slučaju neispunjavanja obaveza.	Potpuno usklađeno		
14.2. (b)	otplaćivanje kredita;					
14.2. (c)	udruživanje resursa radi dobijanja kredita;					
14.2. (d)	pružanje dodatnog sredstva obezbeđenja za davaoca kredita u slučaju neispunjavanja obaveza.					
		Član 52. stav 3.				

14.3.	<p>Države članice mogu dopustiti davaocima kredita da od potrošača zahtevaju da poseduje odgovarajuću polisu osiguranja povezanu s ugovorom o kreditu, vodeći računa o proporcionalnosti. U takvim slučajevima države članice osiguravaju da davalac kredita mora prihvatiti polisu osiguranja od pružaoca osiguranja koji se razlikuje od njemu poželjnijeg pružaoca osiguranja ako ta polisa osiguranja ima isti nivo jemstva kao onaj koji je predložio davalac kredita, a pritom davalac kredita ne sme izmeniti uslove kredita ponuđenog potrošaču.</p>	<p>Član 53. stav 1. i 2.</p>	<p>Davalac kredita može od korisnika da zahteva dostavljanje odgovarajuće polise osiguranja povezane sa ugovorom o kreditu, pri čemu je dužan da vodi računa o proporcionalnosti između iznosa kredita i zahtevane polise osiguranja.</p> <p>U slučaju iz stava 1. ovog člana davalac kredita dužan je da prihvati i polisu osiguranja koju je izdao pružalac usluge osiguranja koji se razlikuje od onog kojeg je predložio taj davalac, ako ta polisa osiguranja pruža isti nivo jemstva, pri čemu davalac kredita ne može izmeniti uslove kredita koje je ponudio korisniku.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
-------	--	------------------------------	---	--------------------------	--	--	--

14.4.	Države članice zahtevaju da se lični podaci o dijagnozama onkoloških bolesti potrošača ne koriste za potrebe polise osiguranja koja se odnosi na ugovor o kreditu nakon perioda koje odrede države članice, a koje ne prelazi 15 godina od završetka lečenja potrošača.	Član 53. stav 3.	Pri izdavanju polise osiguranja povezane sa ugovorom o kreditu ne mogu se koristiti lični podaci korisnika koji se odnose na dijagnoze onkoloških bolesti nakon proteka 15 godina od završetka lečenja korisnika.	Potpuno usklađeno			
-------	---	------------------	---	-------------------	--	--	--

14.5.	<p>Kako bi potrošači imali dodatno vreme da uporede ponude osiguranja povezanih s ugovorima o kreditu pre kupovine polise osiguranja kako je navedeno u stavu 3, države članice moraju zahtevati da se potrošačima obezbedi period od najmanje tri dana za upoređivanje ponuda osiguranja povezanih s ugovorima o kreditu bez promene tih ponuda i da oni o tome budu obavešteni. Potrošači mogu uzeti polisu osiguranja pre isteka tog perioda u trajanju od tri dana ako to izričito zatraže.</p>	<p>Član 53. stav 4. i 5.</p>	<p>Davalac kredita dužan je da obavesti korisnika o tome da u periodu koji ne može biti kraći od tri radna dana ima pravo da uporedi različite ponude osiguranja povezanih sa ugovorom o kreditu, pri čemu taj davalac u ovom periodu ne može menjati zahtevane uslove osiguranja.</p> <p>Korisnik može na svoj izričit zahtev pribaviti polisu osiguranja i pre isteka roka iz stava 4. ovog člana.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
-------	---	------------------------------	--	--------------------------	--	--	--

15.1.	<p>Države članice su dužne osigurati da davaoci kredita i kreditni posrednici ne pretpostavljaju da je potrošač dao pristanak na zaključenje bilo kakvog ugovora o kreditu ili za kupovinu sporednih usluga prikazanih u okviru unapred zadatih opcija. Unapred zadate opcije uključuju i unapred označena polja.</p>	<p>Član 7. stav 1, 2. i stav 3.</p>	<p>Davalac usluga ne može korisniku pružiti finansijsku uslugu bez njegovog prethodnog zahteva, odnosno izričitog pristanka.</p> <p>Davalac usluga ne može pretpostaviti da je korisnik dao pristanak za zaključenje ugovora o finansijskoj usluzi ili za kupovinu sporednih usluga ako su bili prikazani u okviru unapred zadatih opcija.</p> <p>Unapred zadate opcije iz stava 2. ovog člana uključuju i polja koja su unapred označena na papiru ili drugom trajnom nosaču podataka.</p>	Potpuno usklađeno			
-------	---	-------------------------------------	---	-------------------	--	--	--

15.2.	<p>Pristanak potrošača na zaključenje bilo kakvog ugovora o kreditu ili kupovinu sporednih usluga prikazanih u poljima daje se jasnom i nedvosmislenom potvrdnom radnjom kojom se izražava dobrovoljna, konkretna, informisana i nedvosmislena saglasnost potrošača sa sadržajem i suštinom tih polja.</p>	<p>Član 7. stav 4.</p>	<p>Pristanak korisnika na zaključenje ugovora o finansijskoj usluzi ili kupovinu sporednih usluga ako su prikazani u poljima na papiru ili drugom trajnom nosaču podataka daje se jasnom i nedvosmislenom potvrdnom radnjom korisnika kojom se izražava njegova konkretna, precizna, informisana i nedvosmislena saglasnost sa sadržajem i suštinom tih polja.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
16.1.	<p>Države članice moraju zahtevati da davalac kredita i, ako je primenjivo, kreditni posrednik u kontekstu određene transakcije potrošača izričito obaveste o tome da li su savetodavne usluge pružene ili mogu biti pružene.</p>	<p>Član 55. stav 3.</p>	<p>Banka je dužna da obavesti korisnika o tome da li u vezi sa uslugom koju taj korisnik zahteva ta banka može pružiti savetodavne usluge ili ih je već pružila tom korisniku.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			

16.2.	Države članice zahtevaju da davalac kredita i, ako je primenjivo, kreditni posrednik pre pružanja savetodavnih usluga ili zaključenja ugovora o pružanju takvih usluga omoguće potrošaču sledeće informacije na papiru ili nekom drugom trajnom nosaču koji je potrošač odabrao:	Član 55. stav 6.	Pre pružanja savetodavnih usluga ili zaključenja ugovora o pružanju tih usluga, banka je dužna da korisniku u pisanoj formi dostavi sledeće:	Potpuno usklađeno		
16.2. (a)	informacije o tome da li se preporuka temeljiti isključivo na njihovoj ponudi proizvoda ili na širokoj ponudi proizvoda s celog tržišta u skladu sa stavom 3. tačka (c);	Član 55. stav 6. tačka 1)	1) podatak o tome da se preporuka banke temelji isključivo na ponudi proizvoda i usluga te banke;	Potpuno usklađeno		U predlog zakona je uneta varijanta gde banka prilikom pružanja savetodavnih usluga sagledava isključivo proizvode koje nudi ta banka.

16.2. (b)	prema potrebi, informacije o naknadi koju je potrošač dužan platiti za savetodavne usluge, ili ako se iznos te naknade u trenutku pružanja informacija ne može utvrditi, metodu koja se koristi za njeno izračunavanje.	Član 55. stav 6. tačka 2)	2) podatak o visini naknade koju je korisnik dužan da plati za pružanje savetodavnih usluga ako se takva naknada naplaćuje ili o metodu koji se koristi za izračunavanje ove naknade u slučaju da se iznos naknade ne može utvrditi u trenutku dostavljanja tih podataka.	Potpuno usklađeno			
16.2. drugi podstav	Informacije iz prvog podstava ovoga stava mogu se potrošaču pružiti u obliku dodatnih predugovornih informacija u skladu s članom 10. stav 6. drugi podstav.	Član 55. stav 7.	Podatke iz stava 6. ovog člana banka može dostaviti korisniku u okviru predugovornog informisanja.	Potpuno usklađeno			
16.3.	Kada se potrošačima pružaju savetodavne usluge, države članice zahtevaju da davaoci kredita i, ako je primenjivo, kreditni posrednici:	Član 56. stav 1.	Kada banka pruža korisniku savetodavne usluge, dužna je da:	Potpuno usklađeno			

16.3. (a)	prikupi potrebne informacije o finansijskoj situaciji potrošača, te njegovim preferencijama i ciljevima koje se odnose na ugovor o kreditu kako bi davalac kredita ili kreditni posrednik mogli preporučiti ugovore o kreditu prikladne za potrošača;	Član 56. stav 1. tačka 1)	1) prikupi potrebne informacije o finansijskoj situaciji korisnika, njegovim potrebama i svrsi koja se namerava postići ugovorom o finansijskoj usluzi, kako bi mogla da mu preporuči za njega prikladan ugovor;	Potpuno usklađeno			
16.3. (b)	procene finansijsku situaciju i potrebe potrošača na osnovu informacija iz tačke (a), koje moraju biti ažurirane u trenutku procene, i pritom uzmu u obzir razumne pretpostavke o rizicima u pogledu finansijske situacije potrošača tokom trajanja preporučenog ugovora o kreditu;	Član 56. stav 1. tačka 2)	2) proceni finansijsku situaciju i potrebe korisnika na osnovu informacija iz tačke 1) ovog stava, koje moraju biti ažurirane u trenutku procene, pri čemu je dužna da uzme u obzir razumne pretpostavke o rizicima koji proizlaze iz finansijske situacije korisnika tokom trajanja preporučenog ugovora o finansijskoj usluzi;	Potpuno usklađeno			

16.3. (c)	razmotre dovoljno veliki broj ugovora o kreditu iz svoje ponude i na osnovu toga preporučite jedan ili više ugovora o kreditu iz te ponude koji su prikladni s obzirom na potrebe, finansijsku situaciju i lične okolnosti potrošača;	Član 56. stav 1. tačka 3)	3) razmotri dovoljno veliki broj usluga iz svoje ponude koje su iste vrste i karakteristika kao usluga za koju je korisnik zainteresovan i na osnovu toga preporučiti jedan ili više ugovora o finansijskoj usluzi iz te ponude koji su prikladni s obzirom na potrebe, finansijsku situaciju i lične okolnosti korisnika;	Potpuno usklađeno			
16.3. (d)	postupaju u najboljem interesu potrošača i	Član 56. stav 1. tačka 4)	4) postupa u najboljem interesu korisnika;	Potpuno usklađeno			
16.3. (e)	potrošaču izdaju dokaz o pruženoj preporuci na papiru ili nekom drugom trajnom nosaču koji je potrošač odabrao i koji je naznačen u ugovoru o pružanju savetodavnih usluga.	Član 56. stav 1. tačka 5)	5) korisniku u pisanoj formi uruči dokaz o pruženoj preporuci koju je korisnik odabrao i koja je naznačena u ugovoru o pružanju savetodavnih usluga.	Potpuno usklađeno			

16.4.	Države članice mogu zabraniti upotrebu pojmova „savet“ i „savetnik“ ili sličnih pojmova ako savetodavne usluge potrošačima na tržištu nude i pružaju davaoci kredita ili, ako je primenjivo, kreditni posrednici.	Član 55. stav 5.	Prilikom pružanja savetodavnih usluga banka ne može da koristi izraz „nezavisni savetnik“ ili „nezavisni savet“ i može savetovati korisnika isključivo u pogledu finansijskih usluga koje ona pruža.	Potpuno usklađeno		Kako je država ostavljena mogućnost da zabrane upotrebu pojmova „savet“ i „savetovanje“, usvojeno je pravilo po kojem upotreba ovih izraza nije zabranjena, već izraza „nezavisni savet“ i „nezavisni savetnik“ a istovremeno je omogućeno da savetodavne usluge pružaju isključivo banke i to samo u pogledu finansijskih usluga koje ta banka pruža.
-------	---	------------------	--	-------------------	--	--

16.4. drugi podstav	Ako države članice ne zabranjuju upotrebu pojmova „savet” i „savetnik” ili sličnih pojmova, one uvode sledeće uslove pod kojima davaoci kredita i kreditni posrednici koji pružaju savetodavne usluge mogu upotrebljavati pojmove „nezavistan savet” ili „nezavistan savetnik”:						
(a)	davaoci kredita i, ako je primenjivo, kreditni posrednici dužni su da razmotre dovoljno veliki broj ugovora o kreditu dostupnih na tržištu; i						
(b)	kreditni posrednici ne smeju dobiti naknadu za savetodavne usluge od jednog ili više davaoca kredita.	/		Potpuno usklađeno			Isti komentar kao i kod prethodne odredbe Direktive. Dakle, odabrano je pravilo da se upotrebljava izraz „savet” i „savetnik” a ne „nezavisni savet” i „nezavisni savetnik”.

	Drugi podstav tačka (b) primenjuje se samo ako se smatra da broj razmatranih davaoca kredita ne predstavlja većinu tržišta.						
16.4. treći podstav	Države članice mogu odrediti strože zahteve za upotrebu pojmova „nezavistan savet” ili „nezavistan savetnik” od strane davaoca kredita i, ako je primenjivo, kreditnih posrednika.						
16.5.	Države članice moraju zahtevati da davaoci kredita i, ako je primenjivo, kreditni posrednici upozore potrošača u slučaju da određeni ugovor o kreditu može dovesti do pojave specifičnog rizika za potrošača s obzirom na finansijsku situaciju potrošača.	Član 56. stav 2.	Banka je dužna da upozori korisnika u slučaju da određeni ugovor o finansijskoj usluzi može dovesti do pojave specifičnog rizika za korisnika s obzirom na njegovu finansijsku situaciju.	Potpuno usklađeno			

16.6.	Države članice moraju zahtevati da savetodavne usluge mogu pružati isključivo davaoci kredita i, ako je primenjivo, kreditni posrednici.	Član 55. stav 1. i 2.	Banka može da pruža savetodavne usluge u pogledu bankarskih usluga u skladu sa odredbama ovog zakona. Davalac usluga koji nije banka ne može pružati savetodavne usluge.	Potpuno usklađeno			Odlučeno je da je celishodno da savetodavne usluge pružaju isključivo banke, ne i drugi davaoci usluga (davaoci lizinga, platne institucije i kreditne institucije).
16.6. drugi podstav	Odstupajući od prvog podstava, države članice mogu pružanje savetodavnih usluga dopustiti i drugim licima osim onih iz prvog podstava ako je ispunjen jedan od sledećih uslova:						Kako se državama daje mogućnost da propišu da i druga lica mogu pružati savetodavne usluge, odlučeno je da nije celishodno omogućavanje pružanje savetodavnih usluga drugim licima navedenim u ovom članu Direktive, već se u predlogu zakona predviđa da će ove usluge obavljati isključivo banke u pogledu bankarskih usluga.
(a)	savetodavne usluge pružaju se uzgredno u okviru obavljanja profesionalne delatnosti koja je uređena zakonskim ili drugim propisima ili etičkim kodeksom koji ne isključuju pružanje tih usluga;		/	Potpuno usklađeno			

(b)	savetodavne usluge u kontekstu upravljanja postojećim dugom pružaju stečajni upravnici, pri čemu je ta delatnost uređena zakonskim ili drugim propisima;						
(c)	savetodavne usluge u kontekstu upravljanja postojećim dugom pružaju javni ili dobrovoljni pružaoci usluga savetovanja o dugu iz člana 36. koji ne posluju na komercijalnoj osnovi;						
(d)	savetodavne usluge pružaju osobe koje su ovlastila i koje nadziru nadležna tela.						
17.	Države članice zabranjuju svako odobravanje kredita potrošačima bez njihovog prethodnog zahteva i izričitog pristanka.	Član 7. stav 1.	Davalac usluga ne može korisniku pružiti finansijsku uslugu bez njegovog prethodnog zahteva, odnosno izričitog pristanka.	Potpuno usklađeno			

18.1.	<p>Države članice moraju zahtevati da pre zaključenja ugovora o kreditu davalac kredita sprovede detaljnu procenu kreditne sposobnosti potrošača. Ta procena kreditne sposobnosti sprovodi se u interesu potrošača, kako bi se sprečile prakse neodgovornog kreditiranja i prezaduženost, a pritom se na odgovarajući način uzimaju u obzir faktori relevantni za proveru izgleda da će potrošač ispunjavati svoje obaveze iz ugovora o kreditu.</p>	<p>Član 23. stav 1. i stav 3.</p>	<p>Pre zaključenja ugovora o kreditnim uslugama ili ugovora o lizingu – davalac usluga dužan je da izvrši procenu kreditne sposobnosti korisnika.</p> <p>Procena kreditne sposobnosti korisnika sprovodi se u interesu korisnika, kako bi se sprečili njegova prezaduženost i neodgovorno odobravanje kredita kod davaoca usluge. Kod ove procene uzimaju se u obzir svi pokazatelji na osnovu kojih se može zaključiti da li će korisnik uredno ispunjavati svoje obaveze iz ugovora.</p>	Potpuno usklađeno			
-------	--	-----------------------------------	--	-------------------	--	--	--

18.2.	Države članice moraju osigurati da kreditni posrednici relevantnom davaocu kredita dostave tačne informacije pribavljene od potrošača u skladu s Uredbom (EU) 2016/679, a kako bi se mogla provesti procena kreditne sposobnosti.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	U domaćem pravu ne postoji kreditni posrednik.
-------	---	--	---	-------------	---------	---------	--

18.3.	<p>Procena kreditne sposobnosti sprovodi se na osnovu relevantnih i tačnih informacija o prihodima i rashodima potrošača i drugim finansijskim i ekonomskim okolnostima koje su nužne i proporcionalne prirodi, trajanju, vrednosti i rizicima kredita za potrošača. Te informacije mogu obuhvatati dokaze o prihodima ili drugim izvorima sredstava za otplatu, informacije o finansijskoj imovini i obavezama ili informacije o drugim finansijskim obavezama.</p>	<p>Član 23. stav 4. i stav 5.</p>	<p>Procena kreditne sposobnosti sprovodi se na osnovu relevantnih i tačnih podataka o prihodima i rashodima korisnika i drugim finansijskim i ekonomskim okolnostima koje su od značaja za ovu procenu, vodeći računa o prirodi, roku otplate i ukupnom riziku kreditne usluge za korisnika.</p> <p>Pokazatelji i podaci iz st. 3. i 4. ovog člana mogu da uključuju dokaz o prihodima ili drugim izvorima za otplatu i podatke o finansijskoj i ukupnoj imovini i obavezama, u skladu s propisom Narodne banke Srbije.</p>	Potpuno usklađeno			
-------	--	-----------------------------------	---	-------------------	--	--	--

	<p>Te informacije ne uključuju posebne kategorije podataka iz člana 9. stav 1. Uredbe (EU) 2016/679. Te se informacije dobijaju iz relevantnih unutrašnjih ili spoljnih izvora, među ostalim i od potrošača i, prema potrebi, na osnovu uvida u bazu podataka iz člana 19. ove Direktive. Društvene mreže ne smatraju se sponjnim izvorom za potrebe ove Direktive.</p>	<p>Član 23. stav 6.</p>	<p>Pokazatelji i podaci iz st. 3. i 4. ovog člana ne uključuju posebne vrste podataka o ličnosti u smislu zakona kojim se uređuje zaštita tih podataka.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
--	---	-------------------------	---	--------------------------	--	--	--

18.3. drugi podstav	Informacije dobijene u skladu s ovim stavom moraju se primereno proveriti, prema potrebi pozivanjem na dokumentaciju koja se može nezavisno proveriti.	Član 23. stav 7. i 8.	<p>Pokazatelje i podatke iz st. 3. do 5. ovog člana, davalac usluga pribavlja iz relevantnih i pouzdanih izvora kojima se može dokazati njihova verodostojnost, od korisnika, kao i na osnovu uvida u bazu podataka o zaduženosti korisnika.</p> <p>Davalac usluga dužan je da na odgovarajući način proveri pokazatelje i podatke iz st. 3. do 5. ovog člana, uključujući i upotrebu dokumentacije koja se može nezavisno proveriti (poput izvoda iz javno dostupnih registara i sl.).</p>	Potpuno usklađeno			
18.4.	Države članice moraju zahtevati da davalac kredita uspostavi postupke za procenu iz stava 1, te da reguliše i primenjuje takve postupke.	Član 23. stav 10.	Davalac usluga dužan je da unutrašnjim aktima uredi postupak za procenu kreditne sposobnosti korisnika, kao i da utvrdi pravila o dokumentovanju i čuvanju podataka i dokumentacije iz st. 3 do 5, 7. i 8. ovog člana.	Potpuno usklađeno			

18.4. drugi podstav	Države članice moraju zahtevati i da davalac kredita dokumentira i čuva informacije iz stava 3.	Član 23. stav 10.	Davalac usluga dužan je da unutrašnjim aktima uredi postupak za procenu kreditne sposobnosti korisnika, kao i da utvrdi pravila o dokumentovanju i čuvanju podataka i dokumentacije iz st. 3 do 5, 7. i 8. ovog člana.	Potpuno usklađeno			
18.5.	Ako zahtev za kredit zajednički podnosi više potrošača, davalac kredita sprovodi procenu kreditne sposobnosti na osnovu zajedničke sposobnosti otplate svih potrošača.	Član 23. stav 9.	Ako je jedan zahtev za zaključenje ugovora zajednički podnelo više korisnika, davalac usluga dužan je da sprovode procenu kreditne sposobnosti na osnovu zajedničke sposobnosti tih korisnika da izvršavaju obaveze iz ugovora.	Potpuno usklađeno			

18.6.	Države članice moraju osigurati da davalac kredita potrošaču odobrava kredit samo ako rezultat procene kreditne sposobnosti ukazuje na to da je verovatno da će se obaveze koje proizilaze iz ugovora o kreditu ispunjavati na način propisan tim ugovorom, uzimajući u obzir relevantne faktore navedene u stavu 1.	Član 25. stav 1.	Davalac usluga zaključuje ugovor o kreditnim uslugama ili ugovor o lizingu samo ako rezultat procene kreditne sposobnosti ukazuje na to da je verovatno da će korisnik ispunjavati obaveze iz ugovora na način i u rokovima predviđenim tim ugovorom.	Potpuno usklađeno			
-------	--	------------------	---	-------------------	--	--	--

18.7.	Države članice moraju osigurati da ako davalac kredita s potrošačem zaključi ugovor o kreditu, davalac kredita ne sme naknadno otkazati ili izmeniti taj ugovor o kreditu na štetu potrošača na osnovu toga što je procena kreditne sposobnosti bila nepravilno sprovedena. Ovaj se stav ne primenjuje ako se dokaže da je potrošač svesno uskratio ili krivotvorio informacije iz stava 3. koje je pružio davaocu kredita.	Član 25. stav 5.	Ako s korisnikom zaključi ugovor o kreditnim uslugama ili ugovor o lizingu, davalac usluga ne može naknadno raskinuti ili izmeniti taj ugovor na štetu korisnika na osnovu toga što je procena kreditne sposobnosti bila nepravilno sprovedena. Ako u tom slučaju ipak dokaže da je korisnik svesno uskratio ili lažno prikazao pokazatelje i informacije, odnosno dokumentaciju iz člana 23. st. 3. do 5. i 7. ovog zakona – davalac usluga ima pravo i da taj ugovor raskine ili da ga izmeni na štetu korisnika.	Potpuno usklađeno			
-------	---	------------------	---	-------------------	--	--	--

18.8.	Ako procena kreditne sposobnosti uključuje primenu automatizovane obrade ličnih podataka, države članice moraju osigurati da potrošač ima pravo da zatraži i dobije od davaoca kredita ljudsku intervenciju, u okviru koje ima pravo da:	Član 26. stav 1.	Ako davalac usluge odbije zahtev za zaključenje ugovora iz člana 25. ovog zakona na osnovu procene kreditne sposobnosti korisnika koja uključuje primenu automatizovane obrade ličnih podataka, korisnik ima pravo da od davaoca usluga zatraži i dobije pomoć lica angažovanih od strane davaoca usluga, u okviru koje korisnik ima pravo da:	Potpuno usklađeno			
18.8. (a)	zatraži i dobije od davaoca kredita jasno i razumljivo objašnjenje o proceni kreditne sposobnosti, uključujući objašnjenje o logici i rizicima uključenim u automatizovanu obradu ličnih podataka, kao i o njenom značaju i efektima na odluku;	Član 26. stav 1. tačka 1)	1) zatraži i dobije jasno i razumljivo objašnjenje o postupku procene kreditne sposobnosti, uključujući objašnjenje o automatizovanoj obradi ličnih podataka, kao i o njenim rizicima, značaju i efektima na odluku;	Potpuno usklađeno			

18.8. (b)	izrazi svoju tačku gledišta davaocu kredita i	Član 26. stav 1. tačka 2)	2) iskaže svoje stavove o proceni kreditne sposobnosti na osnovu automatizovane obrade ličnih podataka;	Potpuno usklađeno			
18.8. (c)	zatraži preispitivanje procene kreditne sposobnosti i odluke o odobravanju kredita od strane davaoca kredita.	Član 26. stav 1. tačka 3)	3) zatraži da davalac usluga preispita procenu kreditne sposobnosti i donetu odluku.	Potpuno usklađeno			
18.8. drugi podstav	Države članice moraju osigurati da je potrošač obavešten o pravu navedenom u prvom podstavu.	Član 26. stav 2.	Davalac usluga dužan je da korisnika obavesti o njegovim pravima iz stava 1. ovog člana u obaveštenju iz člana 25. stav 4. ovog zakona, s tim da je na davaocu usluga teret dokazivanja da je korisniku pružio to obaveštenje.	Potpuno usklađeno			

18.9.	Države članice moraju osigurati da davalac kredita u slučaju odbijanja zahteva za kredit mora bez odlaganja obavestiti potrošača o odbijanju zahteva i, prema potrebi, uputiti ga na lako dostupne usluge savetovanja o dugu.	Član 25. stav 4.	Ako davalac usluga odbije zahtev za zaključenje ugovora iz stava 1. ovog člana, dužan je da bez odlaganja u pisanoj formi: 1) obavesti korisnika o odbijanju ovog zahteva, a može da navede i razloge za odbijanje tog zahteva; 2) obavesti korisnika o podacima iz baze podatka iz člana 24. ovog zakona koji su uticali na odluku o odbijanju zahteva.	Potpuno usklađeno			Usluge savetovanja o dugu nisu unete u predlog zakona, pa upućivanje na ove usluge nije ni uneto u predmetnu odredbu.
-------	---	------------------	--	-------------------	--	--	---

	<p>Prema potrebi, od davaoca kredita se zahteva da obavesti potrošača o činjenici da se procena kreditne sposobnosti temelji na automatizovanoj obradi podataka, te o pravu potrošača na ljudsku procenu i postupku osporavanja odluke.</p>	<p>Član 26. stav 1.</p>	<p>Ako davalac usluge odbije zahtev za zaključenje ugovora iz člana 25. ovog zakona na osnovu procene kreditne sposobnosti korisnika koja uključuje primenu automatizovane obrade ličnih podataka, korisnik ima pravo da od davaoca usluga zatraži i dobije pomoć lica angažovanih od strane davaoca usluga, u okviru koje korisnik ima pravo da:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zatraži i dobije jasno i razumljivo objašnjenje o postupku procene kreditne sposobnosti, uključujući objašnjenje o automatizovanoj obradi ličnih podataka, kao i o njenim rizicima, značaju i efektima na odluku; 2) iskaže svoje stavove o proceni kreditne sposobnosti na osnovu automatizovane obrade ličnih podataka; 3) zatraži da davalac usluga preispita procenu kreditne sposobnosti i donetu odluku. 	<p>Potpuno usklađeno</p>			
--	---	-------------------------	---	--------------------------	--	--	--

18.10.	Ako se strane nakon zaključenja ugovora o kreditu dogovore o promeni ukupnog iznosa kredita, države članice moraju osigurati da davalac kredita mora ponovno proceniti kreditnu sposobnost potrošača na osnovu ažuriranih informacija pre nego što odobri bilo kakvo znatnije povećanje ukupnog iznosa kredita.	Član 23. stav 2.	Ako se ugovorne strane nakon zaključenja ugovora iz stava 1. ovog člana saglase da se zaduženje korisnika poveća – davalac usluga dužan je da ponovo proceni kreditnu sposobnost tog korisnika.	Potpuno usklađeno			
--------	---	------------------	---	-------------------	--	--	--

18.11	<p>Države članice mogu zahtevati da davaoci kredita procenjuju kreditnu sposobnost potrošača na osnovu uvida u relevantnu bazu podataka. Međutim, procena kreditne sposobnosti ne temelji se isključivo na kreditnoj istoriji potrošača.</p>	<p>Član 23. stav 7.</p>	<p>Pokazatelje i podatke iz st. 3. do 5. ovog člana, davalac usluga pribavlja iz relevantnih i pouzdanih izvora kojima se može dokazati njihova verodostojnost, od korisnika, <i>kao i na osnovu uvida u bazu podataka o zaduženosti korisnika.</i></p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		<p>U članu 23. stav 7. predloga zakona je navedeno da se procena kreditne sposobnosti vrši, između ostalog, na osnovu podataka koji se mogu pribaviti uvidom u bazu podataka o zaduženosti korisnika. Istovremeno, predviđeni su i drugi izvori informacija na osnovu kojih banka donosi odluku o proceni kreditne sposobnosti korisnika.</p>
-------	--	-------------------------	---	--------------------------	--	---

19.1.	Kad je reč o prekograničnom kreditu, svaka država članica mora osigurati davaocima kredita iz drugih država članica pristup bazama podataka koje se upotrebljavaju u toj državi članici u svrhu procene kreditne sposobnosti potrošača. Uslovi pristupa tim bazama podataka moraju biti nediskriminatorni.			Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Ovo pitanje postaje relevantno ulaskom Srbije u EU.
19.2.	Države članice moraju osigurati da samo davaoci kredita koji su pod nadzorom domaćeg nadležnog tela i koji su u potpunosti u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 imaju pristup bazama podataka koje se upotrebljavaju za procenu kreditne sposobnosti potrošača.		/	Potpuno usklađeno			Pristup Kreditnom birou imaju banke, davaoci lizinga i drugi korisnici usluga Kreditnog biroa, odnosno članice koje su zaključile ugovor sa Udruženjem banaka Srbije.

19.3.	Stav 1. primenjuje se i na javne i na privatne baze podataka.			Potpuno usklađeno		U Srbiji se baze podataka o zaduženosti korisnika vode u Kreditnom birou.
19.4.	Baze podataka iz stava 1. koje sadrže informacije o ugovorima o potrošačkim kreditima moraju sadržati barem informacije o dospelim neplaćenim obavezama potrošača pri otplati kredita, o vrsti kredita i o identitetu davaoca kredita.	Član 24. stav 1.	Baza podataka o zaduženosti korisnika sadrži podatke za čije je prikupljanje i obradu korisnik prethodno dao saglasnost u pisanoj formi i podatke koji se prikupljaju i obrađuju u toj bazi neposredno na osnovu zakona, i to naročito podatke o njegovoj zaduženosti kod davalaca usluga i drugih finansijskih institucija i urednosti izmirivanja obaveza u vezi s tom zaduženošću.	Potpuno usklađeno		Operativnim pravilima Kreditnog biroa su regulisani podaci koji su sadržani u ovim izveštajima, a gde su između ostalog obuhvaćeni podaci iz ove odredbe Direktive.

19.5.	Davaoci kredita i kreditni posrednici ne obrađuju posebne kategorije podataka iz člana 9. stav 1. Uredbe (EU) 2016/679 i lične podatke obrađene s društvenih mreža koji mogu biti sadržani u bazama podataka iz stava 1. ovog člana.	Član 23. stav 7.	Pokazatelje i podatke iz st. 3. do 5. ovog člana, davalac usluga pribavlja iz relevantnih i pouzdanih izvora kojima se može dokazati njihova verodostojnost, od korisnika, kao i na osnovu uvida u bazu podataka o zaduženosti korisnika.	Potpuno usklađeno			Iz predmetne odredbe proizlazi da se društvene mreže ne mogu smatrati pouzdanim izvorom čija se verodostojnost može dokazati.
19.6.	Ako se zahtev za kredit odbije na osnovu uvida u bazu podataka iz stava 1, države članice zahtevaju da davaoci kredita bez nepotrebnog odlaganja i bez naknade obaveste potrošača o rezultatima takvog uvida i o detaljima u pogledu baze podataka u koju je ostvaren uvid, kao i o kategorijama podataka koji su uzeti u obzir.	Član 25. stav 4.	Ako davalac usluga odbije zahtev za zaključenje ugovora iz stava 1. ovog člana, dužan je da bez odlaganja u pisanoj formi: 1) obavesti korisnika o odbijanju ovog zahteva, a može da navede i razloge za odbijanje tog zahteva; 2) obavesti korisnika o podacima iz baze podataka iz člana 24. ovog zakona koji su uticali na odluku o odbijanju zahteva.	Potpuno usklađeno			

19.7.	<p>Za potrebe ugovora o kreditu pružaoci baza podataka uspostavljaju postupke kojima se osigurava da su informacije sadržane u njihovim bazama podataka ažurirane i tačne.</p> <p>Države članice osiguravaju da su potrošači obavešteni o:</p>	Član 24. stav 2.	<p>Davalac usluga dužan je da, radi obezbeđivanja pouzdanosti baze iz stava 1. ovog člana, redovno dostavlja i ažurira podatke koji se vode u toj bazi, a odgovara i za tačnost tih podataka.</p>	Potpuno usklađeno			
-------	--	------------------	---	-------------------	--	--	--

19.7. (a)	svim dospelim neplaćenim obavezama pri otplati kredita navedenim u bazi podataka u roku od 30 dana od njihovog unošenja u tu bazu; i	Član 42. stav 1. i 2.	<p>Davalac usluga dužan je da u roku od 15 dana od dana unošenja podataka o docnji korisnika u bazu podataka o zaduženosti, korisniku bez naknade dostavi obavještenje o stanju njegovog duga po ugovoru o kreditu, revolving kreditu, odnosno lizingu.</p> <p>Obavještenje iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o visini glavnice, kamata, naknada i dr., izraženih pojedinačno, podatke o ukupnom stanju duga na određeni dan, kao i objašnjenje da su podaci o docnji evidentirani u bazi podatka o zaduženosti, te posledice koje to može imati po korisnika.</p>	Potpuno usklađeno		
19.7. (b)	svojim pravima u skladu s Uredbom (EU) 2016/679.		/	Potpuno usklađeno		Navedena obaveza je regulisana Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti (zakonitost obrade podataka o ličnosti).

19.8.	Za potrebe ugovora o kreditu države članice moraju osigurati postojanje postupaka za pritužbe kako bi se potrošačima olakšalo osporavanje sadržaja baza podataka, uključujući informacije koje se mogu dobiti od trećih strana kroz te baze.		/	Potpuno usklađeno		Korisnici imaju pravo na prigovor banci i pritužbu Narodnoj banci Srbije radi osporavanja sadržine podataka u Kreditnom birou. Osim toga, Operativna pravila Kreditnog biroa predviđaju pravo na reklamaciju, kojom se može zahtevati ispravka, odnosno dopuna podataka sadržanih u ovoj bazi.
-------	--	--	---	-------------------	--	--

20.1.	Države članice moraju zahtevati da se ugovori o kreditu i sve izmene tih ugovora moraju sačinjavati na papiru ili nekom drugom trajnom nosaču te da sve ugovorne strane dobiju primerak ugovora o kreditu.	Član 6. stav 1. i stav 2.	<p>Ugovor o finansijskoj usluzi (u daljem tekstu: ugovor) sačinjava se u pisanoj formi i potpisuje se svojeručno, odnosno kvalifikovanim elektronskim potpisom, korišćenjem najmanje dva elementa za potvrđivanje korisničkog identiteta (autentifikacija) ili korišćenjem šema elektronske identifikacije visokog nivoa pouzdanosti, u skladu sa zakonom i drugim propisima.</p> <p>Svaka ugovorna strana dobija primerak ugovora.</p>	Potpuno usklađeno			
20.2.	Države članice mogu uvesti nova ili zadržati postojeća domaća pravila o valjanosti zaključenja ugovora o kreditu koja su u skladu s pravom Unije.	Član 6. stav 3.	Ugovor ne može da sadrži odredbe kojima se korisnik odriče prava koja su mu garantovana ovim zakonom i takve odredbe su ništave.	Potpuno usklađeno			

21.1.	Države članice moraju zahtevati da se u ugovoru o kreditu jasno i sažeto navedu svi sledeći elementi:	Član 27. stav 1.	Ugovor o kreditu sadrži sledeće obavezne elemente:	Potpuno usklađeno			
21.1. (a)	vrsta kredita	Član 27. stav 1. tačka 1)	1) vrstu kredita	Potpuno usklađeno			
21.1. (b)	identitet, adrese, brojevi telefona i imejl adrese ugovornih strana i, ako je primenjivo, identitet i adresa uključenog kreditnog posrednika;	Član 27. stav 1. tačka 3)	3) poslovno ime, odnosno ime, adresu i broj telefona davaoca kredita i korisnika, kao i imejl adresu davaoca kredita i korisnika, ako je korisnik poseduje;	Potpuno usklađeno			
21.1. (c)	ukupni iznos kredita i uslovi kojima je uređeno povlačenje sredstava;	Član 27. stav 1. tačka 4)	4) iznos kredita koji se odobrava i uslove povlačenja sredstava;	Potpuno usklađeno			
21.1. (d)	trajanje ugovora o kreditu;	Član 27. stav 1. tačka 2)	2) period na koji se kredit odobrava, odnosno rok otplate kredita;	Potpuno usklađeno			

21.1. (e)	u slučaju kredita u obliku odloženog plaćanja za određenu robu ili određene usluge i u slučaju povezanih ugovora o kreditu, ta roba ili usluge i njihova cena u gotovini;	Član 70. stav 1.	Pri oglašavanju, u ponudi, kao i u ugovoru o finansijskim pogodbama koje nudi trgovac, a naročito kod prodaje sa obročnim otplatama cene – trgovac mora naročito da navede podatke o robi ili usluzi, gotovinsku cenu, kao i iznos koji se plaća unapred na ime učešća ili prve rate.	Potpuno usklađeno			
		Član 27. stav 2.	Povezani ugovor o kreditu, pored elemenata iz stava 1. ovog člana, sadrži i oznaku robe ili usluge, njenu gotovinsku cenu i obaveštenje o prestanku važenja povezanog ugovora u slučaju korišćenja prava na odustanak od ugovora, kao i o pravima koja korisnik ima prema davaocu kredita u skladu s članom 51. ovog zakona.	Potpuno usklađeno			

21.1. (f)	nominalna kamatna stopa ili sve nominalne kamatne stope ako se u različitim okolnostima primenjuju različite nominalne kamatne stope, uslovi kojima je uređena primena svake nominalne kamatne stope i, ako su dostupni, bilo koji indeks ili referentna stopa koji se primenjuju na svaku početnu nominalnu kamatnu stopu te periodi, uslovi i postupci promene svake nominalne kamatne stope;	Član 27. stav 1. tačka 6)	6) visinu nominalne kamatne stope uz određenje da li je fiksna ili promenljiva, a, ako je promenljiva – elemente na osnovu kojih se određuje (referentna kamatna stopa, indeks potrošačkih cena i dr.), njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati, kao i fiksni element ako je ugovoren;	Potpuno usklađeno			
-----------	---	---------------------------	---	-------------------	--	--	--

21.1. (g)	efektivna kamatna stopa i ukupni iznos koji potrošač treba platiti, izračunati u trenutku zaključenja ugovora o kreditu, pri čemu treba navesti sve pretpostavke primenjene u tom proračunu;	Član 27. stav 1. tačka 7), 8) i 9)	7) efektivnu kamatnu stopu, pri čemu je potrebno navesti sve pretpostavke primenjene u računanju efektivne kamatne stope; 8) ukupnu cenu kredita za korisnika; 9) ukupan iznos koji korisnik treba da plati na osnovu ugovora o kreditu, izračunat na dan zaključenja ugovora;	Potpuno usklađeno			
21.1. (h)	iznos, broj i učestalost uplata koje je potrošač dužan izvršiti te, ako je primereno, redosled po kojem se otplate imaju raspodeliti na različite dugovane iznose obračunate po različitim nominalnim kamatnim stopama;	Član 27. stav 1. tačka 10)	10) broj rata kredita, pojedinačni iznos rate u trenutku zaključenja ugovora, kao i period u kome rate dospevaju za naplatu;	Potpuno usklađeno			

21.1. (i)	ukoliko je u pitanju otplata glavnice ugovora o kreditu sa definisanim trajanjem, pravo potrošača da u bilo koje doba tokom trajanja kredita, na svoj zahtev, besplatno dobije izvod računa u obliku tablice otplate.	Član 27. stav 1. tačka 11)	11) plan otplate kredita i <i>pravo korisnika da u bilo kom trenutku u toku trajanja ugovora besplatno dobije taj plan (ako se kamata i troškovi otplaćuju bez istovremene otplate glavnice – plan otplate kredita treba da sadrži samo rokove i uslove otplate kamate i troškova);</i>	Potpuno usklađeno			
21.1. (j)	ukoliko se troškovi i kamate plaćaju bez otplate glavnice, izvod koji prikazuje vremena i uslove isplate kamate i bilo kog vezanog višekratnog ili jednokratnog troška;	Član 27. stav 1. tačka 11)	11) plan otplate kredita i <i>pravo korisnika da u bilo kom trenutku u toku trajanja ugovora besplatno dobije taj plan (ako se kamata i troškovi otplaćuju bez istovremene otplate glavnice – plan otplate kredita treba da sadrži samo rokove i uslove otplate kamate i troškova);</i>	Potpuno usklađeno			

21.1. (k)	prema potrebi, naknade za vođenje jednog ili više obaveznih računa na kojima se evidentiraju i transakcije uplata i povlačenja sredstava, naknade za upotrebu određenog sredstva plaćanja i za transakcije uplata i povlačenja sredstava, sve druge naknade koje proizilaze iz ugovora o kreditu i uslovi prema kojima se te naknade mogu menjati;	Član 27. stav 1. tačka 16)	16) vrstu i visinu svih naknada koje padaju na teret korisnika kredita, uz određenje da li su fiksne ili promenljive, a ako su promenljive – periode u kojima će se menjati, kao i vrstu i visinu drugih troškova (porezi, takse, naknade nadležnim organima, trošak procene vrednosti nepokretnosti i dr.);	Potpuno usklađeno			Odredba Direktive je obuhvaćena u okviru tačke 16) predloga zakona.
21.1. (l)	kamatna stopa koja se primenjuje u slučaju zadocnelih plaćanja, kako je bila primenjiva u trenutku zaključenja ugovora o kreditu, i mere za njeno prilagođavanje te, prema potrebi, sve naknade koje se moraju platiti u slučaju neispunjavanja obaveze plaćanja;	Član 27. stav 1. tačka 13)	13) obaveštenje o kamatnoj stopi koja se primenjuje u slučaju docnje u skladu sa ovim zakonom i njenu visinu u vreme zaključenja ugovora;	Potpuno usklađeno			

21.1. (m)	upozorenje o posledicama izostalih ili zadocnelih plaćanja;	Član 27. stav 1. tačka 14)	14) ostale posledice u slučaju docnje (kašnjenja u otplati kredita, odnosno u slučaju neizmirivanja obaveza), uslove, postupak i posledice otkaza, odnosno raskida ugovora o kreditu, kao i podatak o mogućnosti poveravanja aktivnosti naplate potraživanja;	Potpuno usklađeno			
21.1. (n)	prema potrebi, izjava o obavezi plaćanja naknada za usluge javnog beležnika;		/	Neprenosivo	Vid. d)	Vid. d)	U domaćem pravu, ugovor o kreditu se ne zaključuje u formi neke od vrsta javnobeležničkih isprava predviđene Zakonom o javnom beležništvu.
21.1. (o)	prema potrebi, tražena jemstva i instrumenti obezbeđenja;	Član 27. stav 1. tačka 17)	17) vrste sredstava obezbeđenja, mogućnost za njihovu zamenu drugim sredstvom obezbeđenja tokom perioda otplate kredita, kao i uslove aktiviranja tih sredstava u slučaju neizmirivanja obaveza;	Potpuno usklađeno			

21.1. (p)	postojanje ili nepostojanje prava na odustanak od ugovora o kreditu, rok za odustanak, prema potrebi, i drugi uslovi kojima se uređuje ostvarivanje tog prava, uključujući trajni nosač koji se upotrebljava za saopštavanje iz člana 26. stav 5. prvog podstava tačke (a), informacije koje se odnose na obavezu potrošača utvrđenu u članu 26. stavu 5. prvom podstavu tačka (b) da plati glavnica nakon povlačenja sredstava i kamate, te iznos kamata koje treba platiti po danu;	Član 27. stav 1. tačka 19)	19) pravo korisnika na odustanak od ugovora, kao i uslove i način tog odustanka;	Potpuno usklađeno			
21.1. (q)	vrsta trajnog nosača koji je potrošač odabrao i na kojem će primati sledeće:		21) vrstu pisane forme koju je korisnik odabrao za obaveštenja koja mu davalac kredita dostavlja u skladu sa ovim				
21.1. (q) (i)	prema potrebi, podsetnik iz člana 10. stav 1. drugog podstava;	Član 27. stav 1. tačka 21)	zakonom i ugovorom o kreditu (npr. podsetnik iz člana 20. stav 5. ovog zakona, obaveštenja u	Potpuno usklađeno			

21.1. (q) (ii)	informacije iz člana 22;		slučaju izmene zaključenog ugovora o kreditu, obaveštenja o promeni nominalne kamatne stope, kod ugovora o revolving kreditu – obaveštenja iz člana 41. ovog zakona);				
21.1. (q) (iii)	informacije o promeni nominalne kamatne stope iz člana 23. stav 1. prvog podstava;						
21.1. (q) (iv)	prema potrebi, informacije iz člana 24. stav 1. i 2; i	Član 29. stav 1. i 2.	<p>Ugovor o dozvoljenom prekoračenju sadrži elemente iz člana 28. stav 1. ovog zakona.</p> <p>Ugovorom o dozvoljenom prekoračenju uređuje se i u kojim slučajevima se od korisnika može zahtevati potpuna otplata dozvoljenog prekoračenja, a ovaj ugovor sadrži i podatak o pravu korisnika da to prekoračenje u svakom trenutku prevremeno otplati bez naknade.</p>	Potpuno usklađeno			

21.1. (q) (v)	prema potrebi, informacije o otkazivanju ugovora o kreditu bez roka dospeća iz člana 28. stava 1. drugog podstava i člana 28. stav 2;	Član 27. stav 1. tačka 21)	21) vrstu pisane forme koju je korisnik odabrao za obaveštenja koja mu davalac kredita dostavlja u skladu sa ovim zakonom i ugovorom o kreditu (npr. podsetnik iz člana 20. stav 5. ovog zakona, obaveštenja u slučaju izmene zaključenog ugovora o kreditu, obaveštenja o promeni nominalne kamatne stope, <i>kod ugovora o revolving kreditu – obaveštenja iz člana 41. ovog zakona</i>);	Potpuno usklađeno			
21.1. (r)	prema potrebi, informacije o pravima navedenima u članu 27. i uslovi za ostvarivanje tih prava;	Član 27. stav 2.	Povezani ugovor o kreditu, pored elemenata iz stava 1. ovog člana, sadrži i oznaku robe ili usluge, njenu gotovinsku cenu i obaveštenje o prestanku važenja povezanog ugovora u slučaju korišćenja prava na odustanak od ugovora, kao i o pravima koja korisnik ima prema davaocu kredita u skladu s članom 51. ovog zakona.	Potpuno usklađeno			

21.1. (s)	upućivanje na pravo na pre vremenu otplatu navedenu u članu 29, postupak pre vremene otplate i, prema potrebi, informacije o pravu davaoca kredita na naknadu te transparentno i razumljivo objašnjenje kako se izračunava naknada koju potrošač treba platiti davaocu kredita;	Član 27. stav 1. tačka 18)	18) uslove i način pre vremene otplate kredita i visinu naknade u vezi s tim, kao i transparentno i razumljivo objašnjenje kako se ova naknada izračunava;	Potpuno usklađeno			
21.1. (t)	postupak koji se primenjuje pri ostvarivanju prava na otkazivanje ugovora o kreditu;	Član 27. stav 1. tačka 14)	14) ostale posledice u slučaju docnje (kašnjenja u otplati kredita, odnosno u slučaju neizmirivanja obaveza), uslove, postupak i posledice otkaza, odnosno raskida ugovora o kreditu, kao i podatak o mogućnosti poveravanja aktivnosti naplate potraživanja;	Potpuno usklađeno			

21.1. (u)	<p> mogućnost korišćenja mehanizma vansudskih pritužbi i obeštećenja za potrošače i metode pristupa tom mehanizmu; </p>	<p> Član 27. stav 1. tačka 22) </p>	<p> 22) pravo na prigovor i pritužbu i pokretanje postupka posredovanja pred Narodnom bankom Srbije radi vansudskog rešavanja spornog odnosa, uz objašnjenje korisniku o načinu podnošenja prigovora, pritužbe i predloga za posredovanje; </p>	<p> Potpuno usklađeno </p>			
-----------	---	-------------------------------------	---	----------------------------	--	--	--

21.1. (v)	prema potrebi, ostali ugovorni uslovi i odredbe;			Potpuno usklađeno		U predlogu zakona su u članovima 28. i 29. predviđeni elementi koji se odnose na ugovore o korišćenju kreditne kartice i o dozvoljenom prekoračenju. Takođe, članovi 31. i 32. predloga zakona regulišu obavezne elemente ugovora o lizingu i depozitu. Dodatno, član 30. predloga zakona predviđa koji su obavezni elementi okvirnog ugovora o otvaranju i vođenju tekućeg računa ukoliko banka odobri nedozvoljeno prekoračenje korisniku.
21.1. (w)	naziv i adresa nadležnog nadzornog tela;	Član 27. stav 1. tačka 23)	23) adresu Narodne banke Srbije kao organa koji vrši kontrolu davalaca kredita.	Potpuno usklađeno		

21.1. (x)	relevantni kontaktni podaci pružaoca usluga savetovanja o dugu i preporuka potrošaču da se obrati tim pružiocima u slučaju poteškoća s otplatom.			Neusklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	U predlog zakona nisu uneti pružaoci usluge savetovanja o dugu.
21.1. drugi podstav	Informacije iz prvog podstava trebaju biti jasno čitljive i prilagođene tako da se vodi računa o tehničkim ograničenjima nosača na kojem su prikazane. Informacije se prikazuju na odgovarajući i prikladan način na različitim kanalima.	Član 27. stav 3.	Obavezni elementi ugovora o kreditu iz stava 1. ovog člana i povezanog ugovora o kreditu iz stava 2. ovog člana moraju biti jasno čitljivi i prilagođeni tako da se vodi računa o tehničkim ograničenjima trajnog nosača podataka na kojem su prikazani.	Potpuno usklađeno			Ista pravila predviđena su i za ugovor o depozitu, lizingu, dozvoljenom prekoračenju računa i korišćenju kreditne kartice.

21.2.	Ako se primenjuje stav 1. prvi podstav tačka (i), davalac kredita potrošaču, bez naknade i u bilo kojem trenutku tokom trajanja ugovora o kreditu, stavlja na raspolaganje izvod računa u obliku tablice otplate.	Član 27. stav 1. tačka 11)	11) plan otplate kredita i pravo korisnika da <i>u bilo kom trenutku u toku trajanja ugovora besplatno dobije taj plan</i> (ako se kamata i troškovi otplaćuju bez istovremene otplate glavnice – plan otplate kredita treba da sadrži samo rokove i uslove otplate kamate i troškova);	Potpuno usklađeno		
21.2. drugi podstav	U tablici otplate iz prvog podstava navode se preostale uplate koje treba izvršiti te period i uslovi koji se odnose na plaćanje tih iznosa.	Član 33.	Narodna banka Srbije propisuje formu i sadržinu obrasca plana otplate kredita/lizinga i plana isplate depozita, kao i pregleda obaveznih elemenata ugovora o finansijskim uslugama.	Delimično usklađeno		Predmetna odredba nije izričito uneta u predlog zakona, s obzirom da se bavi nivoom detaljnosti koji ne odgovara zakonskoj materiji, ali će biti implementirana prilikom izrade podzakonskog akata kojim će se propisati obavezna sadržina obrasca plana otplate kredita/lizinga, odnosno plana isplate depozita.

21.2. treći podstav	Tablica otplate sadrži i prikaz svake isplate raščlanjene na otplatu glavnice, kamatu izračunatu na osnovu nominalne kamatne stope i, prema potrebi, svi eventualni dodatni troškovi.	Član 33.	Narodna banka Srbije propisuje formu i sadržinu obrasca plana otplate kredita/lizinga i plana isplate depozita, kao i pregleda obaveznih elemenata ugovora o finansijskim uslugama.	Delimično usklađeno		Predmetna odredba nije izričito uneta u predlog zakona, s obzirom da se bavi nivoom detaljnosti koji ne odgovara zakonskoj materiji, ali će biti implementirana prilikom izrade podzakonskog akata kojim će se propisati obavezna sadržina obrasca plana otplate kredita/lizinga, odnosno plana isplate depozita.
---------------------------	---	----------	---	---------------------	--	---

21.2. četvrti podstav	Ako nominalna kamatna stopa nije fiksna ili ako se prema ugovoru o kreditu dodatni troškovi mogu promeniti, u tablici otplate jasno se i sažeto navodi da će podaci iz te tablice ostati važeći samo do trenutka promene te nominalne kamatne stope ili tih troškova u skladu s ugovorom o kreditu.	Član 33.	Narodna banka Srbije propisuje formu i sadržinu obrasca plana otplate kredita/lizinga i plana isplate depozita, kao i pregleda obaveznih elemenata ugovora o finansijskim uslugama.	Delimično usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	Predmetna odredba nije izričito uneta u predlog zakona, s obzirom da se bavi nivoom detaljnosti koji ne odgovara zakonskoj materiji, ali će biti implementirana prilikom izrade podzakonskog akata kojim će se propisati obavezna sadržina obrasca plana otplate kredita/lizinga, odnosno plana isplate depozita.
-----------------------------	---	----------	---	---------------------	---------	---------	---

21.3.	<p>Kad je reč o ugovoru o kreditu prema kojem uplate koje izvršava potrošač ne rezultiraju trenutnom odgovarajućom amortizacijom ukupnog iznosa kredita, već se koriste za stvaranje kapitala tokom perioda i prema uslovima utvrđenima ugovorom o kreditu ili nekim dodatnim ugovorom, ugovor o kreditu, pored informacija iz stava 1, sadrži i jasnu i sažetu izjavu o tome da se takvim ugovorima o kreditu ne jamči otplata ukupnog iznosa kredita nakon povlačenja sredstava prema ugovoru o kreditu, osim ako se takvo jamstvo izričito pruži.</p>			Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	<p>Primena ove odredbe nije prepoznata u domaćem pravu, imajući u vidu da se ovakvi finansijski instrumenti u domaćoj praksi ne koriste.</p>
-------	--	--	--	-------------	---------	---------	--

22.1.	Ne dovodeći u pitanje ostale obaveze predviđene ovom Direktivom države članice moraju osigurati da, pre izmene uslova ugovora o kreditu, davalac kredita na papiru ili drugom trajnom nosaču navedenom u ugovoru o kreditu saopšti potrošaču sledeće informacije:	Član 35. stav 1. i stav 2.	Ako davalac usluga namerava da izmeni neki element ugovora o finansijskim uslugama, osim u slučaju izmene promenljive kamatne stope u skladu sa ovim zakonom, dužan je da u pisanoj formi dostavi korisniku predlog tih izmena, najmanje mesec dana pre početka, odnosno planiranog početka njihove primene. Predlog iz stava 1. ovog člana sadrži:				
-------	---	----------------------------	--	--	--	--	--

22.1. (a)	jasan opis predloženih izmena i, ako je primenjivo, potrebu za pristankom potrošača ili pojašnjenje izmena uvedenih po sili zakona;	<p>1) jasan i precizan opis predloženih izmena, sa odgovarajućim pojašnjenjem o položaju korisnika u odnosu na položaj pre tih izmena;</p> <p>2) napomenu da je za predložene izmene potreban pristanak korisnika u situacijama propisanim članom 36. ovog zakona, uz preciziranje načina i roka za davanje takve saglasnosti;</p> <p>3) pojašnjenje izmena koje se primenjuju po sili zakona, drugog propisa ili na osnovu ugovora, ako je primenljivo;</p> <p>4) opis posledica koje mogu nastupiti ako korisnik ne pristane na te izmene, odnosno ako zahteva raskid ugovora, uključujući i navođenje troškova koji padaju na teret korisnika u slučaju tog raskida;</p>	Potpuno usklađeno			U predlog zakona je uneta i obaveza da korisnik bude obavešten i o posledicama koje mogu nastupiti ako korisnik (nakon što sazna za izmenu ugovora) zahteva raskid ovog ugovora.
-----------	---	---	-------------------	--	--	--

22.1. (b)	rokove za primenu izmena iz tačke (a);		5) datum od kada se primenjuju ove izmene.	Potpuno usklađeno			
22.1. (c)	vrste pritužbi koji su potrošaču na raspolaganju u pogledu izmena iz tačke (a);						Tačke c), d) i e) nisu unete zato što bi podsticale podnošenje uglavnom neosnovanih prigovora i pritužbi. Pritom, najveći deo izmena ugovora koji su regulisani ovim zakonom zahteva izričitu saglasnost korisnika, gde u slučaju da korisnik nije saglasan sa predloženom izmenom neće je ni prihvatiti, te neće ni doći do situacije da podnosi prigovor banci, odnosno pritužbu Narodnoj banci Srbije. Na kraju korisnici su već dobro upoznati sa pravom na prigovor, te nema razloga da se o tome posebno obaveštavaju baš u ovim situacijama.
22.1. (d)	rok za podnošenje takve pritužbe;						
22.1. (e)	naziv i adresu nadležnog tela kojem se ta pritužba može podneti.			Neusklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	

23.1.	<p>Ako davaoci kredita smeju promeniti nominalne kamatne stope iz postojećih ugovora o kreditu, države članice moraju zahtevati da davalac kredita obavesti potrošača o svim promenama nominalne kamatne stope, na papiru ili drugom trajnom nosaču navedenom u ugovoru o kreditu, dovoljno vremena pre nego što te promene stupe na snagu.</p>	<p>Član 36. stav 1. i stav 2.</p>	<p>Ako davalac usluga namerava da izmeni neki od obaveznih elemenata ugovora o finansijskim uslugama dužan je da s korisnikom zaključi aneks ugovora u formi koja je propisana za taj ugovor. Ako korisnik nije saglasan sa ovom izmenom, davalac usluga ne može iz tog razloga jednostrano izmeniti uslove iz ugovora, niti ugovor jednostrano raskinuti, odnosno otkazati.</p> <p>Ako se visina fiksne kamatne stope ili fiksnog elementa promenljive kamatne stope, odnosno visine naknada i drugih troškova menjaju u korist korisnika ili ako se korisniku daju određena prava da koristi dodatne ili sporedne usluge bez uvođenja novih ili povećanja postojećih kamata, naknada i drugih troškova – te izmene mogu se primenjivati bez primene stava 1. ovog člana i člana 35. ovog zakona.</p>	Potpuno usklađeno			
-------	---	-----------------------------------	--	-------------------	--	--	--

		<p>Ako je ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, davalac usluga dužan je da, u skladu sa ugovorom, o izmeni te stope korisnika obavesti u pisanoj formi, i to pre početka primene izmenjene stope (pre početka perioda otplate, odnosno korišćenja preostalog iznosa kredita po toj novoj stopi), odnosno najmanje 15 dana pre dospeća rate kredita po izmenjenoj kamatnoj stopi koja je izmenjena primenom člana 12. ovog zakona, i da u tom obaveštenju navede datum od kada se izmenjena stopa primenjuje.</p> <p>Davalac usluga dužan je da u obaveštenju iz stava 1. ovog člana posebno prikaže novu vrednost promenljivog elementa (referentna stopa, indeks i sl.), uz podatak o tome kog dana je ta vrednost objavljena od strane administratora tog elementa, kao i iznos fiksnog elementa i ukupnu visinu nove kamatne stope.</p>	Potpuno usklađeno			
--	--	---	-------------------	--	--	--

23.1. drugi podstav	Informacije iz prvog podstava uključuju iznos uplata koje treba izvršiti nakon stupanja na snagu nove nominalne kamatne stope te, ako se promeni broj ili učestalost uplata, pojedinosti o njima.	Član 36. stav 3.	Ako je u korist korisnika promenjena visina fiksne kamatne stope ili fiksnog elementa promenljive kamatne stope, korisniku se dostavlja i izmenjeni plan otplate kredita ili lizinga, odnosno plan isplate depozita, i to pre početka primene tih izmena, ako propisom nije drukčije određeno.	Potpuno usklađeno			
		Član 38. stav 3. i stav 4.	Uz obaveštenje iz stava 1. ovog člana davalac usluga u pisanoj formi dostavlja korisniku i izmenjeni plan otplate kredita ili lizinga, odnosno plan isplate depozita. Davalac usluga dužan je da, na zahtev korisnika, plan iz stava 3. ovog člana učini dostupnim korisniku za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, i to bez naknade.	Potpuno usklađeno			

23.2.	Odstupajući od stava 1, informacije iz tog stava mogu se periodično davati potrošaču ako su ispunjeni svi sledeći uslovi:					
23.2. (a)	strane su u ugovoru o kreditu dogovorile takvo periodično davanje informacija;					
23.2. (b)	promena nominalne kamatne stope uzrokovana je promenom referentne stope;					
23.2. (c)	o novoj referentnoj stopi je javnost obavestena blagovremeno i odgovarajućim sredstvima;					
23.2. (d)	informacije o novoj referentnoj stopi dostupne su i:					
23.2. (d) (i)	u prostorijama davaoca kredita;					
23.2. (d) (ii)	na internet stranici davaoca kredita, ako postoji; i					
23.2. (d) (iii)	putem mobilne aplikacije davaoca kredita, ako postoji.	/		Potpuno usklađeno		<p>Državama članicama je data mogućnost, a ne i obaveza unošenja ove odredbe.</p> <p>Odredba nije preuzeta jer predstavlja izuzetak, koji umanjuje prava korisnika. Države članice imaju pravo da predvide više standarde zaštite od onih predviđenih direktivom, između ostalog i neimplementiranjem izuzetaka kojima se daju određeni ustupci davaocima usluga.</p>

24.1.	Ako je ugovor o kreditu odobren u obliku dozvoljenog prekoračenja, države članice moraju zahtevati da davalac kredita tokom celog trajanja ugovora o kreditu potrošača redovno, barem jednom mesečno, na papiru ili drugom trajnom nosaču utvrđenom u ugovoru o kreditu, obaveštava putem izvoda sa računa koji sadrži sledeće elemente:		U slučaju dozvoljenog prekoračenja, davalac kredita dužan je da najmanje jedanput mesečno korisniku bez naknade, u pisanoj formi, dostavi obaveštenje – izvod o svim promenama na njegovom računu, a dužan je da to obaveštenje dostavi bez odlaganja na zahtev korisnika, s tim da u tom slučaju ima pravo da naplati primerenu naknadu.			
24.1. (a)	tačan period na koji se izvod odnosi;		Obaveštenje iz stava 3. ovog člana obavezno sadrži sledeće podatke: 1) broj računa; 2) period na koji se izvod odnosi; 3) datum promene, opis promene, kao i iznos i vrstu promene (odobrenje ili zaduženje računa); 4) prethodno i novo stanje računa, kao i datum slanja izvoda; 5) primenjenu nominalnu kamatnu stopu; 6) sve zaračunate naknade i troškove;	Potpuno usklađeno		
24.1. (b)	iznose i datume povlačenja sredstava;					
24.1. (c)	stanje u prethodnom izvodu, kao i datum njegovog izdavanja;					
24.1. (d)	novo stanje;					
24.1. (e)	datume i iznose uplata koje je izvršio potrošač;					
24.1. (f)	primenjenu nominalnu kamatnu stopu;					
24.1. (g)	sve eventualne naknade koje su bile primenjene;	Član 42. stav 3. i 4.				

24.1. (h)	prema potrebi, minimalni iznos koji potrošač treba platiti.		7) ako postoji, minimalni iznos koji korisnik mora da plati.			
24.2.	Ako je kredit odobren u obliku dozvoljenog prekoračenja, države članice moraju zahtevati da davalac kredita obavestava potrošača na papiru ili drugom trajnom nosaču navedenom u ugovoru o kreditu o povećanjima nominalne kamatne stope ili o eventualnim naknadama koje mora platiti, blagovremeno pre nego što dotične promene stupe na snagu.	Član 36. stav 1. i član 38. stav 1.	Ako davalac usluga namerava da izmeni neki od obaveznih elemenata ugovora o finansijskim uslugama dužan je da s korisnikom zaključi aneks ugovora u formi koja je propisana za taj ugovor. Ako korisnik nije saglasan sa ovom izmenom, davalac usluga ne može iz tog razloga jednostrano izmeniti uslove iz ugovora, niti ugovor jednostrano raskinuti, odnosno otkazati. Ako je ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa davalac usluga dužan je da, u skladu sa ugovorom, o izmeni te stope korisnika obavesti u pisanoj formi, i to pre početka primene izmenjene stope (pre početka perioda otplate, odnosno korišćenja			Državama članicama je data mogućnost, a ne i obaveza unošenja ove odredbe. Države članice korisnicima mogu pružiti viši stepen zaštite od onog predviđenog direktivom. Neprihvatanjem ovog izuzetka, kojim se inače delimično sužavaju prava korisnika predviđena prvim podstavom, korisnicima je pružen viši stepen zaštite.
24.2. drugi podstav	Odstupajući od prvog podstava informacije iz tog podstava mogu se davati periodično na način predviđen u stavu 1. ako su ispunjeni sledeći uslovi:		Ako je ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa davalac usluga dužan je da, u skladu sa ugovorom, o izmeni te stope korisnika obavesti u pisanoj formi, i to pre početka primene izmenjene stope (pre početka perioda otplate, odnosno korišćenja	Potpuno usklađeno		

(a)	strane su u ugovoru o kreditu dogovorile takvo periodično davanje informacija;		preostalog iznosa kredita po toj novoj stopi), odnosno najmanje 15 dana pre dospeća rate kredita po izmenjenoj kamatnoj stopi koja je izmenjena primenom člana 12. ovog zakona, i da u tom obaveštenju navede datum od kada se izmenjena stopa primenjuje.				
(b)	promena nominalne kamatne stope uzrokovana je promenom referentne stope;						
(c)	o novoj referentnoj stopi je javnost obavestena odgovarajućim sredstvima;						
(d)	informacije o novoj referentnoj stopi dostupne su i:						
(i)	u prostorijama davaoca kredita;						
(ii)	na internet stranici davaoca kredita, ako postoji; i						
(iii)	putem mobilne aplikacije davaoca kredita ako postoji						

24.3.	Države članice moraju zahtevati od davaoca kredita da na dogovoreni način obavesti potrošača o svakom smanjenju dozvoljenog prekoračenja ili otkazivanju dozvoljenog prekoračenja najmanje 30 dana pre datuma stupanja na snagu tog smanjenja dozvoljenog prekoračenja ili otkazivanja dozvoljenog prekoračenja.	Član 43. stav 1.	Ako davalac dozvoljenog ili nedozvoljenog prekoračenja donese odluku o smanjenju iznosa tih prekoračenja ili odluku o raskidu ugovora o dozvoljenom prekoračenju, odnosno odluku o prestanku primene nedozvoljenog prekoračenja – dužan je da o tome obavesti korisnika na ugovoreni način mesec dana pre datuma primene tog smanjenja ili raskida ugovora, odnosno prestanka primene nedozvoljenog prekoračenja.	Potpuno usklađeno			
-------	--	------------------	---	-------------------	--	--	--

24.4.	<p>Ako je dozvoljeno prekoračenje smanjeno ili otkazano, države članice moraju zahtevati od davaoca kredita da potrošaču pre pokretanja izvršnog postupka, bez dodatnih troškova, ponudi mogućnost otplate stvarno povučenog iznosa do granice tog smanjenja odnosno otkazivanja. Takva otplata izvršava se u 12 jednakih mesečnih rata, osim ako potrošač odluči ranije otplatiti iznos po nominalnoj kamatnoj stopi koja se primenjuje na dozvoljeno prekoračenje.</p>	<p>Član 43. stav 2.</p>	<p>U slučaju iz stava 1. ovog člana, davalac dozvoljenog ili nedozvoljenog prekoračenja dužan je da korisniku, pre pokretanja izvršnog postupka i bez dodatnih troškova, ponudi mogućnost otplate iznosa dugovanja u 12 jednakih mesečnih rata, uz primenu nominalne kamatne stope iz ugovora o dozvoljenom prekoračenju, odnosno kamatne stope koja se primenjuje za nedozvoljeno prekoračenje.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
-------	--	-------------------------	--	--------------------------	--	--	--

24.5.	Države članice mogu zadržati ili doneti strožije odredbe u pogledu zaštite potrošača koji koriste dozvoljeno prekoračenje, u odnosu na one navedene u ovom članu, a u skladu s pravom Evropske unije.		/	Potpuno usklađeno		Pored Zakona o zaštiti korisnika, u domaćem pravnom sistemu je zaštita korisnika dozvoljenog prekoračenja predviđena i Zakonom o platnim uslugama.
-------	---	--	---	-------------------	--	--

<p>25.1.</p> <p>Ako se ugovori otvaranje tekućeg računa kod kojeg postoji mogućnost da se potrošaču dopusti prećutno prekoračenje, države članice moraju zahtevati od davaoca kredita da informacije o toj mogućnosti uključi u navedeni ugovor, kao i informacije o nominalnoj kamatnoj stopi, uslovima koji uređuju primenu te stope, bilo kojem indeksu ili referentnoj stopi koji se primenjuje na inicijalnu stopu zaduživanja, troškovima koji se primenjuju od trenutka zaključenja ugovora i, prema potrebi, uslovima prema kojima se ti troškovi smeju menjati. Davalac kredita je svakako dužan potrošaču redovno pružati te informacije na papiru ili drugom trajnom nosaču koji je potrošač odabrao i koji je naveden u ugovoru o otvaranju tekućeg računa.</p>	<p>Član 30.</p> <p>Ako banka omogućiti korisniku nedozvoljeno prekoračenje – ugovor o otvaranju i vođenju tekućeg računa, odnosno o pružanju platnih usluga, pored elemenata okvirnog ugovora utvrđenih zakonom kojim se uređuju platne usluge, mora da sadrži i sledeće obavezne elemente:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podatak da je korisniku omogućeno nedozvoljeno prekoračenje po računu; 2) visinu nominalne kamatne stope uz određenje da li je fiksna ili promenljiva, a ako je promenljiva – elemente na osnovu kojih se određuje (referentna kamatna stopa, indeks potrošačkih cena i dr.), njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati, kao i fiksni element ako je ugovoren; 3) vrstu i visinu svih naknada koje padaju na teret korisnika, uz određenje da li su fiksne ili promenljive, a ako su promenljive – periode u kojima će se menjati, kao i vrstu i visinu drugih troškova. 	<p>Deo odredbe kojim se navodi da je davalac kredita dužan da potrošaču redovno pruža informacije iz ove odredbe na papiru ili drugom trajnom nosaču koji je potrošač odabrao i koji je naveden u ugovoru o otvaranju tekućeg računa sadržano je u Zakonu o platnim uslugama - član 16. stav 1. tačka 4 (4) kojom je predviđeno da će okvirni ugovor sadrži i podatak o tome da korisnik platnih usluga ima pravo da mu se tokom trajanja ugovornog odnosa na njegov zahtev, dostave kopija okvirnog ugovora i informacije iz ovog člana i to na papiru ili drugom trajnom nosaču podataka.</p>
---	--	---

25.2.	U slučaju značajnog nedozvoljenog prekoračenja koje traje duže od mesec dana države članice zahtevaju da davalac kredita bez odlaganja, na papiru ili drugom trajnom nosaču koji je potrošač odabrao i koji je naveden u ugovoru o otvaranju tekućeg računa, obavesti potrošača o svim sledećim elementima:	Član 42. stav 5. i 6.	Banka je dužna da odmah i bez odlaganja obavesti korisnika ako je njegov račun zadužen za iznos koji je doveo do korišćenja nedozvoljenog prekoračenja.	Potpuno usklađeno			
25.2. (a)	iznos nedozvoljenog prekoračenja;		U obaveštenju iz stava 5. ovog člana banka navodi:				
25.2. (b)	iznos o kojem je reč;		1) iznos nedozvoljenog prekoračenja;				
25.2. (c)	nominalna kamatna stopa;		2) trenutni iznos prekoračenja;				
25.2. (d)	svim eventualnim sankcijama, naknadama ili kamatama koje su primenjive na dospele neplaćene obaveze;		3) kamatnu stopu koja će se primeniti na iznos prekoračenja;				
25.2. (e)	datum otplate.		4) podatke o drugim eventualnim naknadama, troškovima i ugovornim kaznama;				
			5) datum do kojeg korisnik mora izvršiti isplatu dugovanog iznosa.				

25.2. drugi podstav	Osim toga, ako potrošač redovno koristi nedozvoljeno prekoračenje računa, davalac kredita potrošaču nudi savetodavne usluge, ako su dostupne, te ga bez naknade upućuje na usluge savetovanja o dugu.	Član 42. stav 8.	Ako korisnik redovno koristi nedozvoljeno prekoračenje računa, banka je dužna da mu ponudi neku drugu vrstu kreditne usluge ili pružanje savetodavnih usluga.	Potpuno usklađeno			Usluge savetovanja o dugu nisu unete u predlog zakona, pa nisu navođene ni u predmetnoj odredbi predloga zakona.
25.3.	Ovim se članom ne dovodi u pitanje nijedno pravilo iz domaćeg prava kojim se od davaoca kredita zahteva da ponudi neku drugu vrstu kreditnog proizvoda u slučaju značajnog trajanja nedozvoljenog prekoračenja.	Član 42. stav 8.	Ako korisnik redovno koristi nedozvoljeno prekoračenje računa, banka je dužna da mu ponudi <i>neku drugu vrstu kreditne usluge</i> ili pružanje savetodavnih usluga.	Potpuno usklađeno			

25.4.	Države članice moraju zahtevati od davaoca kredita da na ugovoreni način obavesti potrošača ako nedozvoljeno prekoračenje više nije dopušteno ili ako je dopušteni iznos nedozvoljenog prekoračenja smanjen, i to najmanje 30 dana pre datuma stupanja na snagu tog ukidanja ili smanjenja nedozvoljenog prekoračenja.	Član 43. stav 1.	Ako davalac dozvoljenog ili nedozvoljenog prekoračenja donese odluku o smanjenju iznosa tih prekoračenja ili odluku o raskidu ugovora o dozvoljenom prekoračenju, odnosno odluku o prestanku primene nedozvoljenog prekoračenja – dužan je da o tome obavesti korisnika na ugovoreni način mesec dana pre datuma primene tog smanjenja ili raskida ugovora, odnosno prestanka primene nedozvoljenog prekoračenja.	Potpuno usklađeno			
-------	--	------------------	---	-------------------	--	--	--

25.5.	Ako je nedozvoljeno prekoračenje smanjeno ili otkazano, države članice zahtevaju od davaoca kredita da potrošaču prije pokretanja izvršnog postupka, bez dodatnih troškova, ponudi mogućnost otplate stvarno povučenog iznosa do granice tog smanjenja odnosno otkazivanja. Takva otplata izvršava se u 12 jednakih mesečnih obroka, osim ako potrošač odluči ranije otplatiti iznos po nominalnoj kamatnoj stopi koja se primenjuje na nedozvoljeno prekoračenje.	Član 43. stav 2.	U slučaju iz stava 1. ovog člana, davalac dozvoljenog ili nedozvoljenog prekoračenja dužan je da korisniku pre pokretanja izvršnog postupka i bez dodatnih troškova, ponudi mogućnost otplate iznosa dugovanja u 12 jednakih mesečnih rata, uz primenu nominalne kamatne stope iz ugovora o dozvoljenom prekoračenju, odnosno kamatne stope koja se primenjuje za nedozvoljeno prekoračenje.	Potpuno usklađeno			
-------	--	------------------	--	-------------------	--	--	--

25.6.	Države članice mogu zadržati ili doneti strožije odredbe o pitanjima u pogledu zaštite potrošača koji koriste nedozvoljeno prekoračenje, u odnosu na one navedene u ovom članu, a u skladu s pravom Evropske unije.		/	Potpuno usklađeno			Pored Zakona o zaštiti korisnika, u domaćem pravnom sistemu je zaštita korisnika nedozvoljenog prekoračenja predviđena i Zakonom o platnim uslugama.
26.1.	Države članice moraju osigurati da potrošač može odustati od ugovora o kreditu bez navođenja razloga u roku od 14 kalendarskih dana.		Korisnik ima pravo da odustane od zaključenog ugovora o kreditu, ugovora o revolving kreditu i ugovora o lizingu – u roku od 14 dana od dana zaključenja ugovora, bez navođenja razloga za odustanak.				
26.1. drugi podstav	Rok za odustanak iz prvog podstava počinje teći:		Kod ugovora o stambenom kreditu, odnosno ugovora o kreditu koji je obezbeđen hipotekom – korisnik može odustati od ugovora pod uslovom da nije počeo da koristi kredit, odnosno finansiranje.				
(a)	od dana zaključenja ugovora o kreditu; ili	Član 13. stav 1. i 2.		Potpuno usklađeno			

(b)	od dana kada potrošač primi uslove ugovora i informacije u skladu s članovima 20. i 21. ako je taj dan nakon datuma iz tačke (a) ovog podstava.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Predlog zakona predviđa da se ugovor zaključuje u pisanoj formi i u tom trenutku je korisnik upoznat sa svim elementima iz ugovora.
26.1. treći podstav	Smatra se da je rok iz prvog podstava ispoštovan ako potrošač pre isteka tog roka davaocu kredita pošalje obavještenje iz stava 5. prvog podstava tačke (a).	Član 13. stav 4.	Pri odustanku od ugovora iz stava 1. ovog člana, a pre isteka roka iz tog stava, korisnik je dužan da o svom odustanku obavesti davaoca usluga na način kojim se potvrđuje prijem ovog obavještenja, pri čemu se datum prijema tog obavještenja smatra datumom odustanka od ugovora. Ovo obavještenje dostavlja se u pisanoj formi.	Potpuno usklađeno			

26.2.	Ako potrošač nije primio uslove ugovora i informacije u skladu s članovima 20. i 21. rok za odustanak u svakom slučaju ističe 12 meseci i 14 dana nakon zaključenja ugovora o kreditu. To se ne primenjuje ako potrošač nije obavešten o svom pravu na odustanak od ugovora u skladu s članom 21. stavom 1. prvim podstavom tačkom (p).		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Shodno domaćem pravu, ne postoji situacija u kojoj korisnik nije primio ugovorne odredbe pre zaključenja ugovora.
-------	---	--	---	-------------	---------	---------	---

26.3	U slučaju povezanog ugovora o kreditu za kupovinu robe s mogućnošću povrata kojom se osigurava potpuni povrat plaćenog iznosa u određenom roku dužem od 14 kalendarskih dana, rok koji se odnosi na pravo na odustanak od ugovora produžava se kako bi bio usklađen s trajanjem navedene mogućnosti povrata.	Član 13. stav 3.	Kod povezanih ugovora o kreditu koji se zaključuju radi kupovine određene robe gde je predviđena mogućnost povrata robe i celokupnog plaćenog iznosa u roku koji je duži od 14 dana – korisnik ima pravo da u tom roku odustane od ugovora o finansijskoj usluzi.	Potpuno usklađeno			
------	--	------------------	---	-------------------	--	--	--

26.4.	Kad je reč o povezanim ugovorima o kreditu, ako je domaćim zakonodavstvom koje je primenjivo na 19. novembar 2023. godine već predviđeno da se sredstva ne mogu staviti na raspolaganje potrošaču pre isteka određenog roka, države članice mogu, odstupajući od stava 1, predvideti da se na izričit zahtev potrošača rok iz tog stava može skratiti na isto trajanje kao i taj određeni rok.		/	Potpuno usklađeno			Ova odredba Direktive je predviđena kao mogućnost za države članice, ne i kao obaveza.
26.5.	Ako potrošač ostvaruje pravo na odustanak od ugovora, dužan je preduzeti sledeće mere:	Član 13. stav 4. i 5.	Pri odustanku od ugovora iz stava 1. ovog člana, a pre isteka roka iz tog stava, korisnik je dužan da o svom odustanku obavesti davaoca usluga na način kojim se	Potpuno usklađeno			

26.5. (a)	u roku utvrđenom u stavu 1. ovog člana, na papiru ili drugom trajnom nosaču odabranom od strane potrošača i navedenom u ugovoru o kreditu, obavestiti davaoca kredita u skladu s informacijama koje mu je davalac kredita pružio na osnovu člana 21. stava 1. prvog podstava tačke (p);		potvrđuje prijem ovog obaveštenja, pri čemu se datum prijema tog obaveštenja smatra datumom odustanka od ugovora. Ovo obaveštenje dostavlja se u pisanoj formi. Korisnik koji odustane od ugovora o kreditu ili ugovora o revolving kreditu dužan je da odmah, a najkasnije u roku od 30 dana od dana slanja obaveštenja iz stava 4. ovog člana, banci vrati glavnice i plati redovnu kamatu iz tog ugovora, za period korišćenja kredita ili revolving kredita.				
26.5. (b)	platiti davaocu kredita glavnice i dospele kamate na tu glavnice od datuma povlačenja sredstava do datuma otplate glavnice, bez nepotrebnog odlaganja i u svakom slučaju najkasnije u roku od 30 kalendarskih dana nakon što je poslato obaveštenje iz tačke (a).						

26.5. drugi podstav	<p>Kamate iz prvog podstava tačke (b) obračunavaju se na osnovu dogovorene kamatne stope.</p> <p>Davalac kredita nema pravo ni na koju drugu naknadu od strane potrošača u slučaju odustanka od ugovora, osim za nepovratne naknade koje je davalac kredita platio nekom izvršnom organu.</p>	Član 13. stav 7. i 8.	<p>Davalac usluga iz stava 4. ovog člana nema pravo na druge naknade, osim naknada iz st. 5. i 6. ovog člana i stvarnih troškova, a u slučaju iz stava 2. ovog člana – banka ima pravo na naknadu stvarnih troškova koje je imala povodom zaključenja ugovora o kreditu.</p> <p>Korisnik mora biti upoznat sa stvarnim troškovima iz stava 7. ovog člana pre zaključenja ugovora o kreditu.</p>	Potpuno usklađeno			
---------------------------	---	-----------------------------	---	-------------------	--	--	--

26.6.	Ako davalac kredita ili neka treća strana na osnovu ugovora između te treće strane i davaoca kredita pružaju neku sporednu uslugu koja se odnosi na ugovor o kreditu, potrošača više ne obavezuje taj ugovor o sporednoj usluzi ako potrošač ostvaruje pravo na odustanak od ugovora o kreditu u skladu s ovim članom.	Član 13. stav 9.	Ako davalac usluga ili treća strana na osnovu ugovora s tim davaocem, pruža i sporedne usluge u vezi s finansijskim uslugama iz st. 1. i 2. ovog člana – korisnika ne obavezuje ugovor o sporednim uslugama ako koristi svoje pravo na odustanak od osnovnog ugovora.	Potpuno usklađeno			
26.7.	Ako potrošač ima pravo na odustanak od ugovora na osnovu stava 1, 5. i 6. ovog člana, ne primenjuju se članovi 6. i 7. Direktive 2002/65/EZ.	Član 57. stav 1.	Na finansijske usluge iz ovog zakona koje se ugovaraju, odnosno pružaju na daljinu primenjuju se odredbe ovog zakona i zakona kojim se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga kod ugovaranja na daljinu.	Potpuno usklađeno			

26.8.	Države članice mogu propisati da se stavovi od 1. do 6. ovog člana ne primenjuju na ugovore o kreditu za koje se na osnovu domaćeg prava zahteva da budu zaključeni korišćenjem usluga javnog beležnika, pod uslovom da javni beležnik potvrdi da se potrošaču jamče prava predviđena članovima 10, 11, 20. i 21.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Ugovori o kreditu se u domaćem pravu zaključuju u pisanoj formi, a ne u formi neke od vrsta javnobeležničkih isprava predviđene Zakonom o javnom beležništvu.
26.9.	Ovim se članom se ne dovode u pitanje bilo kakva pravila domaćeg prava o utvrđivanju roka u kojem izvršenje ugovora ne može započeti.		/	/			Domaće pravo ne sadrži takvo pravilo.

27.1.	Države članice dužne su osigurati da potrošač koji je ostvario pravo na odustanak od ugovora na osnovu prava Unije više ne obavezuje povezani ugovor o kreditu u odnosu na ugovor o isporuci robe ili pružanju usluga.	Član 51. stav 1.	Ako korisnik svoje pravo na odustanak od ugovora o kupovini robe, odnosno pružanju usluge ostvaruje u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača – ne obavezuje ga povezani ugovor o kreditu.	Potpuno usklađeno			
-------	--	------------------	---	-------------------	--	--	--

27.2.	<p>Ako roba ili usluge obuhvaćeni povezanim ugovorom o kreditu nisu isporučene ili pružene, ili ako su samo delimično isporučene ili pružene, ili ako nisu saglasni ugovoru o njihovoj isporuci ili pružanju, potrošač ima pravo ulagati pravne lekove protiv davaoca kredita ako je potrošač uložio pravne lekove protiv dobavljača odnosno pružaoca, ali nije ostvario prava koja ima prema zakonu ili prema ugovoru o isporuci te robe ili pružanju tih usluga. Države članice određuju u kojoj meri i pod kojim uslovima se mogu ulagati ti pravni lekovi.</p>		/	Neusklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	<p>U pitanju je pravilo po ugledu na pravila kartičnih šema, gde kupci robe i usluga koji su plaćenih platnim karticama imaju mogućnost da osporavaju saobraznost naručene robe, preko kartične šeme. Kroz taj reklamacioni postupak kartične šeme podstiču na korišćenje kartica, jer kupci imaju još jedan, a kod kupovine na daljinu, često i jedini efikasan mehanizam za ostvarivanje svojih prava prema trgovcu. Ocenjeno je da bi uvođenje takvog mehanizma kod povezanih ugovor o kreditu moglo dovesti do preliivanja velikog broj sporova između trgovaca i kupaca na davaoće kredita, imajući pritom u vidu različit stepen regulisanosti i nadzora trgovaca i davalaca kredita.</p>
-------	--	--	---	-------------	---------	---------	---

27.3.	Ovim se članom ne dovodi u pitanje domaće pravo prema kojem je davalac kredita solidarno odgovoran za sva potraživanja koja bi potrošač mogao imati prema dobavljaču ili pružaocu ako se ugovorom o kreditu finansirala kupovina robe ili pružanje usluga od tog dobavljača.		/	/	Vid. đ)	Vid. đ)	Ugovorne strane mogu kod povezanih ugovora predvideti podelu odgovornosti na način kako je definisano u ovoj odredbi.
28.1.	Potrošač može da otkáže ugovor o revolving kreditu na uobičajen način, besplatno i u bilo koje doba, osim ukoliko su se strane usaglasile o otkaznom roku. Taj rok ne može da bude duži od jednog meseca.	Član 41. stav 1.	Korisnik može na uobičajeni način, bez naknade i u svakom momentu, osim ako je ugovoren otkazni rok, koji ne može biti duži od mesec dana – da otkáže ugovor o revolving kreditu.	Potpuno usklađeno			

28.1. drugi podstav	Države članice moraju osigurati da davalac kredita, ako je tako dogovoreno u ugovoru o kreditu, može da izvrši uobičajeno otkazivanje revolving kredita obaveštavanjem potrošača najmanje dva meseca unapred zapisom na papiru ili drugom trajnom nosaču podataka. utvrđenom u ugovoru o kreditu.	Član 41. stav 2.	Ako je tako ugovoreno, davalac kredita može otkazati ugovor o revolving kreditu tako što će korisnika u pisanoj formi obavestiti o otkazu najkasnije dva meseca ranije.	Potpuno usklađeno			
---------------------------	---	---------------------	---	-------------------	--	--	--

28.2.	<p>Države članice moraju osigurati da davalac kredita, ako je tako dogovoreno u ugovoru o kreditu, može iz objektivno opravdanih razloga otkazati pravo potrošača na podizanje novca po osnovu ugovora o revolving kreditu. Davalac kredita obaveštava potrošača o raskidu i razlozima raskida na papiru ili drugom trajnom nosaču utvrđenom u ugovoru o kreditu, ukoliko je moguće pre samog raskida, a najkasnije odmah nakon njega, osim ako je pružanje takvih obaveštenja zabranjeno pravom Unije ili domaćim pravom ili ako je ono protivno ciljevima javnog poretka ili javne sigurnosti.</p>	Član 41. stav 3.	<p>Ako je tako ugovoreno, davalac kredita može iz opravdanih razloga (neovlašćeno korišćenje kredita, značajno pogoršanje kreditne sposobnosti korisnika i dr.) uskratiti korisniku pravo na povlačenje sredstava, s tim da je dužan da ga o razlozima tog uskraćivanja obavesti u pisanoj formi, i to, ako je moguće, odmah ili u roku od naredna tri dana, osim u slučaju da je pružanje takvih obaveštenja zabranjeno drugim propisima.</p>	Potpuno usklađeno			
-------	--	------------------	--	-------------------	--	--	--

29.1.	<p>Države članice moraju osigurati da potrošač u svakom trenutku ima pravo na prevremenu otplatu. U takvim slučajevima potrošač ima pravo na smanjenje ukupnog troška kredita za potrošača za preostali period trajanja ugovora. Pri izračunavanju tog smanjenja moraju se uzeti u obzir svi troškovi koje je davalac kredita uveo potrošaču.</p>	<p>Član 48. stav 1. i 2.</p>	<p>Korisnik ima pravo da u bilo kom trenutku, u potpunosti ili delimično, izvrši svoje obaveze iz ugovora o kreditu, u kom slučaju ima pravo na umanjeње ukupne cene kredita za iznos kamate i svih drugih naknada koje se naplaćuju u korist davaoca kredita za preostali period trajanja tog ugovora (prevremena otplata).</p> <p>Pri obračunu umanjeња iz stava 1. ovog člana ukupna cena kredita se umanjuje i za srazmerni iznos naknada koje su jednokratno naplaćene u korist davaoca kredita za celokupan period otplate, a u slučaju potpune prevremene otplate može se umanjiti i za srazmerni iznos naknada naplaćenih u korist trećih lica (npr. povraćaj srazmernog iznosa premije osiguranja).</p>	Potpuno usklađeno			
-------	---	------------------------------	--	-------------------	--	--	--

29.2.	Države članice moraju osigurati da davalac kredita u slučaju prevremene otplate ima pravo na pravednu i objektivno opravdanu naknadu mogućih troškova direktno povezanih s prevremenom otplatom, pod uslovom da je ta prevremena otplata izvršena u periodu kada je nominalna kamatna stopa bila fiksna.	Član 48. stav 5.	Davalac kredita može da ugovori naknadu za prevremenu otplatu kredita ako je za period prevremene otplate ugovorena fiksna nominalna kamatna stopa, a kod stambenih kredita ako je ugovorena fiksna ili promenljiva nominalna kamatna stopa.	Potpuno usklađeno			
-------	--	------------------	--	-------------------	--	--	--

29.2. drugi podstav	Naknada iz prvog podstava ne može da bude veća od 1% iznosa prevremeno otplaćenog kredita ukoliko je period između prevremene otplate i dogovorenog momenta prestanka ugovora o kreditu duži od jedne godine. Ukoliko period nije duži od jedne godine, naknada ne može da bude veća od 0,5% iznosa prevremeno otplaćenog kredita.	Član 48. stav 6.	Naknada iz stava 5. ovog člana može se ugovoriti do visine pretrpljene štete zbog prevremene otplate, a najviše do 1% iznosa prevremeno otplaćenog kredita, i to ako je period između prevremene otplate i roka ispunjenja obaveze iz ugovora o kreditu duži od jedne godine, a ako je ovaj period kraći, ova naknada ne može biti veća od 0,5% iznosa prevremeno otplaćenog kredita.	Potpuno usklađeno			
29.3.	Države članice moraju osigurati da davalac kredita nema pravo na naknadu iz stava 2. ako je ispunjen jedan od sledećih uslova:	Član 48. stav 8.	Naknada iz stava 5. ovog člana ne može se zahtevati u sledećim slučajevima:	Potpuno usklađeno			
(a)	otplata se vrši na osnovu ugovora o osiguranju čija je namena obezbeđivanje otplate kredita;	Član 48. stav 8. tačka 1)	ako se otplata vrši na osnovu zaključenog ugovora o osiguranju čija je namena obezbeđivanje otplate;	Potpuno usklađeno			

(b)	kredit je odobren u obliku dozvoljenog prekoračenja;	Član 48. stav 8. tačka 2)	u slučaju dozvoljenog prekoračenja računa ili kreditne kartice;	Potpuno usklađeno / proširena zaštita			Predviđeno je da korisnik neće biti u obavezi da plati naknadu i u slučaju kreditne kartice.
(c)	otplata obuhvata period tokom kojeg stopa kamatna nije fiksna.	Član 48. stav 8. tačka 3)	ako se otplata vrši u toku perioda za koji je ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, osim kod stambenih kredita.	Potpuno usklađeno			
29.4.	Odstupajući od stava 2. države članice mogu predvideti da:						Nije prihvaćen predlog Direktive iz tačke (b) da davalac kredita može izuzetno tražiti veću naknadu ako može dokazati da je gubitak pretrpljen usled prevremene otplate veći od propisanog iznosa, budući da bi time bio smanjen već uspostavljen nivo prava korisnika u pogledu prevremene otplate. Države članice mogu uspostaviti viši stepen zaštite od onog predviđenog Direktivom.
(a)	davalac kredita ima pravo na naknadu iz stava 2. samo pod uslovom da je iznos prevremene otplate viši od praga utvrđenog u domaćem pravu, koji ne sme biti viši od 10 000 evra u okviru perioda od 12 meseci;						
(b)	davalac kredita može izuzetno tražiti veću naknadu ako može dokazati da je gubitak pretrpljen usled prevremene otplate veći od iznosa određenog u skladu sa stavom 2.	Član 48. stav 7.	Davalac kredita može tražiti naknadu iz stava 5. ovog člana pod uslovom da je iznos prevremene otplate u periodu od dvanaest meseci veći od 1.200.000 dinara.	Potpuno usklađeno			

29.4. drugi podstav	Ako je naknada koju davalac kredita potražuje veći od gubitka koji je stvarno pretrpljen zbog prevremene otplate, potrošač ima pravo na odgovarajuće smanjenje.	Član 48. stav 6.	Naknada iz stava 5. ovog člana može se ugovoriti <i>do visine pretrpljene štete zbog prevremene otplate</i> , a najviše do 1% iznosa prevremeno otplaćenog kredita, i to ako je period između prevremene otplate i roka ispunjenja obaveze iz ugovora o kreditu duži od jedne godine, a ako je ovaj period kraći, ova naknada ne može biti veća od 0,5% iznosa prevremeno otplaćenog kredita.	Potpuno usklađeno			Predlog zakona predviđa visinu pretrpljene štete kao gornji prag za iznos naknade koju davalac kredita može naplatiti usled prevremene otplate.
29.4. treći podstav	U tom slučaju gubitak se sastoji od razlike između početno dogovorene kamatne stope i kamatne stope po kojoj davalac kredita može nekome na tržištu pozajmiti prevremeno otplaćeni iznos u trenutku te otplate, pri čemu se u obzir uzima i uticaj te prevremene otplate na administrativne troškove.	Član 48. stav 10.	Pod štetom iz ovog člana podrazumeva se razlika između kamate ugovorene s korisnikom i tržišne kamate po kojoj banka može da plasira iznos dobijen prevremenom otplatom u momentu ove otplate, uključujući i administrativne troškove.	Potpuno usklađeno			Predlog zakona u stavu 11. člana 48. predviđa i objašnjenje da se pod tržišnom kamatom podrazumeva prosečna ponderisana kamatna stopa za tu vrstu kredita koju na svojoj internet stranici objavljuje Narodna banka Srbije.

29.5.	Naknada iz stava 2. i stava 4. tačke (b) ni u kojem slučaju nije veća od iznosa kamate koje bi potrošač platio tokom perioda od prevremene otplate kredita do dogovorenog datuma prestanka ugovora o kreditu.	Član 48. stav 9.	Naknada iz ovog člana ni u jednom slučaju ne može biti veća od iznosa kamate koju bi korisnik platio tokom perioda između prevremene otplate i roka ispunjenja obaveze iz ugovora o kreditu.	Potpuno usklađeno			
30.1.	Godišnja efektivna kamatna stopa izračunava se u skladu s matematičkom formulom navedenom u delu I Aneksa III. Ona je na godišnjoj osnovi jednaka trenutnoj vrednosti svih obaveza (podignutih sredstava, otplata i troškova), budućih ili postojećih, dogovorenih između davaoca kredita i potrošača.	Član 10. stav 1.	Efektivna kamatna stopa kao diskontna stopa izjednačava, na godišnjoj osnovi, sadašnje vrednosti svih novčanih tokova, odnosno sadašnje vrednosti svih novčanih primanja sa sadašnjim vrednostima svih novčanih izdataka po osnovu korišćenja finansijskih usluga a koji su poznati u momentu iskazivanja te stope.	Potpuno usklađeno			
30.2.	U svrhu izračunavanja	Član 10. stav 2. i 4.	Novčani tokovi iz stava 1. ovog člana uključuju	Potpuno usklađeno			Narodna banka Srbije će bliže

<p>godišnje efektivne kamatne stope utvrđuje se ukupna cena kredita za potrošača koja, sa izuzetkom eventualnih troškova koje potrošač plaća za nepoštovanje obaveza utvrđenih ugovorom o kreditu i troškovnika, sadrži kupovnu cenu koju, za kupovinu roba ili usluga, potrošač mora da plati bez obzira da li je transakcija obavljena gotovinski ili na kredit.</p>	<p>najmanje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sve otplate i isplate kredita/depozita; 2) naknade koje korisnik plaća davaocu usluga, odnosno preko davaoca usluga (npr. kamate, naknade, porezi, takse i sl.), odnosno pogodnosti koje prima (kamate i druge bezuslovne pogodnosti); 3) naknade u vezi sa sporednim uslugama koje predstavljaju uslov za korišćenje finansijske usluge, odnosno za njeno korišćenje na određeni način (npr. troškovi osiguranja života, imovine i lica i dr.). <p>Novčani tokovi iz stava 1. ovog člana ne uključuju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) troškove nastale zbog neispunjenja ugovornih obaveza; 2) troškove u vezi s kupovinom robe nastale nezavisno od toga da li se plaćanje vrši gotovinski ili na drugi način. 				<p>utvrditi uslove i način obračuna efektivne kamatne stope za finansijske usluge.</p>
--	---	--	--	--	--

30.2. drugi podstav	Troškovi održavanja računa gde se beleže uplate i isplate, troškovi korišćenja sredstava plaćanja za uplate i isplate i ostali troškovi vezani za plaćanja se uključuju u ukupnu cenu kredita koju snosi potrošač osim ukoliko otvaranje računa nije samo ponuđena opcija, a troškovi računa su jasno i odvojeno prikazani u ugovoru o kreditu ili nekom drugom sporazumu zaključenom sa potrošačem.	Član 10. stav 3.	Ako je uslov za korišćenje finansijske usluge otvaranje tekućeg ili drugog platnog računa, u novčane tokove iz stava 1. ovog člana uključuju se i troškovi otvaranja i vođenja tog računa, kao i svi troškovi u vezi sa izvršenjem tih novčanih tokova.	Potpuno usklađeno			
---------------------------	--	---------------------	---	-------------------	--	--	--

30.3.	Izračunavanje godišnje efektivne kamatne stope se zasniva na pretpostavci da će ugovor o kreditu ostati na snazi tokom dogovorenog perioda i da će davalac kredita i potrošač ispuniti svoje obaveze po odredbama i u rokovima navedenim u ugovoru o kreditu.	Član 10. stav 5. tačka 1) i 2)	<p>Obračun efektivne kamatne stope zasniva se na sledećim pretpostavkama:</p> <p><i>1) da će ugovor o finansijskoj usluzi ostati na snazi tokom ugovorenog perioda;</i></p> <p><i>2) da će ugovorne strane ispuniti svoje ugovorne obaveze i da će to učiniti u rokovima navedenim u ugovoru;</i></p> <p><i>3) da će nominalna kamatna stopa i ostali troškovi ostati nepromenjeni do kraja trajanja ugovora.</i></p>	Potpuno usklađeno			
-------	---	--------------------------------	---	-------------------	--	--	--

30.4.	U slučaju da ugovor o kreditu sadrži klauzule koje dozvoljavaju izmene nominalne kamatne stope i, po potrebi, troškova sadržanih u godišnjoj efektivnoj kamatnoj stopi koji se ne mogu kvantifikovati u vreme obračuna, godišnja efektivna kamatna stopa se izračunava pod pretpostavkom da će nominalna kamatna stopa i ostali troškovi ostati nepromenjeni u odnosu na početni nivo sve do kraja ugovora o kreditu.	Član 10. stav 5. tačka 3)	<p>Obračun efektivne kamatne stope zasniva se na sledećim pretpostavkama:</p> <p>1) da će ugovor o finansijskoj usluzi ostati na snazi tokom ugovorenog perioda;</p> <p>2) da će ugovorne strane ispuniti svoje ugovorne obaveze i da će to učiniti u rokovima navedenim u ugovoru;</p> <p>3) da će nominalna kamatna stopa i ostali troškovi ostati nepromenjeni do kraja trajanja ugovora.</p>	Potpuno usklađeno			
-------	---	---------------------------	--	-------------------	--	--	--

30.5.	Ukoliko je potrebno, prilikom izračunavanja godišnje efektivne kamatne stope primenjuju se dodatne pretpostavke pobrojane delu II Aneksa III.	Član 10. stav 7. i 8.	<p>Davalac usluga dužan je da efektivnu kamatnu stopu obračunava na jedinstven, propisani način, radi poređenja istovrsnih ponuda različitih davalaca usluga.</p> <p>Narodna banka Srbije bliže utvrđuje uslove i način obračuna efektivne kamatne stope za finansijske usluge.</p>	Potpuno usklađeno			
-------	---	-----------------------	---	-------------------	--	--	--

30.5. drugi podstav	Ako pretpostavke navedene u ovim članu i delu III Aneksa II nisu dovoljne za izračunavanje godišnje efektivne kamatne stope na unificiran način ili nisu prilagođene tržišnim uslovima, Komisija je ovlašćena za donošenje delegiranih akata u skladu sa članom 45. kako bi izmenio ovaj član i deo III Aneksa II radi dodavanja potrebnih dodatnih pretpostavki za izračun efektivne kamatne stope ili izmene postojećih pretpostavki.	/		Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Odredba Direktive će biti relevantna kad Srbija uđe u Evropsku uniju.
---------------------------	---	---	--	-------------	---------	---------	---

31.1.	Države članice moraju uvesti mere, kao što su gornje granice, kako bi se delotvorno sprečila zloupotreba i osiguralo da se potrošačima ne mogu naplatiti preterano visoke kamatne stope, efektivne kamatne stope ili ukupni troškovi kredita za potrošača.						
31.2.	Države članice mogu uvesti zabrane ili ograničenja u pogledu posebnih naknada koje davaoci kredita naplaćuju na nacionalnoj teritoriji.	Član 12.	<i>Ograničenje kamatnih stopa</i>	Potpuno usklađeno			
31.3.	Komisija do 20. novembra 2027. godine javno objavljuje mere koje su države članice uvele u skladu sa stavom 1. Države članice izveštavaju Komisiju o tim merama do 20. novembra 2026. godine.			Neprenosivo	Vid. d)	Vid. d)	Srbija nije članica Evropske unije.

31.4.	Evropska bankarska uprava (<i>European Banking Authority</i>) do 20. novembra 2029. godine objavljuje izveštaj o sprovođenju mere iz stava 1. Taj izveštaj uključuje procenu mera uvedenih u državama članicama, uključujući metodologije za utvrđivanje gornjih granica, ako je to relevantno, i njihove delotvornosti u ograničavanju preterano visokih kamatnih stopa ili ukupnih troškova kredita za potrošača, te uključuje pristup koji se temelji na najboljoj praksi za uspostavljanje takvih mera.			Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
-------	---	--	--	-------------	---------	---------	-------------------------------------

32.1	Države članice moraju zahtevati da davaoci kredita i kreditni posrednici postupaju pošteno, pravedno, transparentno i profesionalno, te da uzimaju u obzir prava i interese potrošača pri sprovođenju bilo koje od sledećih aktivnosti:	Član 16. stav 1 i 2.	Davalac usluga dužan je da postupi pošteno, transparentno i s pažnjom dobrog stručnjaka, kao i da pri sprovođenju svojih poslovnih aktivnosti uzima u obzir prava i interese korisnika i vodi računa o njihovoj zaštiti. Poslovne aktivnosti iz ovog stava obuhvataju i kreiranje i oglašavanje finansijskih usluga, zaključivanje i sprovođenje ugovora o finansijskim uslugama, kao i pružanje sporednih i savetodavnih usluga.	Potpuno usklađeno			
(a)	osmišljavanje kreditnih proizvoda;		Pri zaključivanju ugovora o finansijskim uslugama i pružanju savetodavnih usluga, davalac usluga dužan je da uzme u obzir sve informacije o okolnostima u kojima se korisnik nalazi, kao i bilo koje specifične zahteve korisnika, a koje mu je korisnik predočio, te da				
(b)	oglašavanje kreditnih proizvoda u skladu s članovima 7. i 8.						
(c)	odobravanje kredita, posredovanje u odobravanju kredita ili olakšavanje odobravanja kredita;						
(d)	pružanje savetodavnih usluga;						
(e)	pružanje sporednih usluga potrošačima;						
(f)	sprovođenje ugovora o kreditu.						

32.1. drugi podstav	Aktivnosti iz prvog podstava tačke (c) i (d) temelje se na informacijama o okolnostima potrošača i o bilo kojim specifičnim zahtevima koje je potrošač istakao, te na razumnim pretpostavkama o rizicima u odnosu na situaciju potrošača tokom celog trajanja ugovora o kreditu.		ima u vidu i razumne pretpostavke o rizicima koji proizlaze iz situacije u kojoj se korisnik nalazi tokom celog perioda trajanja ugovora o finansijskim uslugama, kao i da upozori korisnika na ove rizike.				
32.1. treći podstav	Aktivnosti iz prvog podstava tačke (d) temelje se i na informacijama koje se zahtevaju po osnovu člana 16. stav 3. tačka (a).						

32.2.	Države članice moraju osigurati da način na koji davaoci kredita isplaćuju naknade svojim zaposlenima i kreditnim posrednicima, te način na koji kreditni posrednici isplaćuju naknade svojim zaposlenima ne sprečavaju poštovanje obaveze iz stava 1.	Član 16. stav 3.	Davalac usluga dužan je da izradi i primenjuje politiku isplate zarada i drugih naknada svojim zaposlenima tako da isplata naknada ne utiče na ispunjavanje obaveza iz stava 1. ovog člana, kao i da prilikom pružanja savetodavnih usluga ne dovodi u pitanje postupanje u najboljem interesu korisnika, odnosno da pružanje tih usluga ne zavisi od prodajnih ciljeva.				
32.3.	Države članice moraju osigurati da, pri izradi i primeni politika naknada za zaposlene odgovorne za procenu kreditne sposobnosti, davaoci kredita poštuju sledeća načela, na način i u obimu koji je primeren njihovoj veličini, unutrašnjoj organizaciji i karakteru, obimu i složenosti njihovih aktivnosti:	Član 16. stav 4.	Davalac usluga dužan je da pri izradi i primeni politika isplate zarada i drugih naknada za svoje zaposlene koji su odgovorni za procenu kreditne sposobnosti poštuju sledeća načela:	Potpuno usklađeno			

(a)	politika naknada je u skladu i promoviše odgovarajuće i efektivno upravljanje rizikom, te ne podstiče preuzimanje rizika koje prelazi granicu rizika prihvatljivog za davaoca kredita.	Član 16. stav 4. tačka 1)	1) politiku isplate zarada i drugih naknada koja promoviše odgovarajuće i efektivno upravljanje rizikom i ne podstiče preuzimanje rizika koje prelazi granicu rizika prihvatljivog za davaoca usluga;	Potpuno usklađeno			
(b)	politika naknada u skladu je s poslovnom strategijom, ciljevima, vrednostima i dugoročnim interesima davaoca kredita, te uključuje mere za izbegavanje sukoba interesa, pre svega osiguravajući da naknade koje primaju zaposleni ne zavise od broja ili udela prihvaćenih zahteva za kredit.	Član 16. stav 4. tačka 2)	2) politiku isplate zarada i drugih naknada koja je u skladu s poslovnom strategijom, ciljevima, vrednostima i dugoročnim interesima davaoca usluga i koja uključuje mere za izbegavanje sukoba interesa (npr. visina naknade ne zavisi od broja odobrenih zahteva).	Potpuno usklađeno			

32.4.	<p>Države članice moraju osigurati da, kad davaoci kredita ili kreditni posrednici pružaju savetodavne usluge, struktura naknada za zaposlene ne dovodi u pitanje njihovu sposobnost postupanja u najboljem interesu potrošača te moraju osigurati da ta struktura naknada ne zavisi od prodajnih ciljeva. Radi ostvarivanja tog cilja države članice mogu zabraniti i provizije koje davalac kredita isplaćuje kreditnom posredniku.</p>	<p>Član 16. stav 3.</p>	<p>Davalac usluga dužan je da izradi i primenjuje politiku isplate zarada i drugih naknada svojim zaposlenima tako da isplata naknada ne utiče na ispunjavanje obaveza iz stava 1. ovog člana, kao i da prilikom pružanja savetodavnih usluga ne dovodi u pitanje postupanje u najboljem interesu korisnika, odnosno da pružanje tih usluga ne zavisi od prodajnih ciljeva.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
-------	---	-------------------------	---	--------------------------	--	--	--

32.5.	Države članice mogu zabraniti ili uvesti ograničenja na plaćanja koja potrošači izvršavaju prema davaocu kredita ili kreditnom posredniku pre zaključenja ugovora o kreditu.		/	Potpuno usklađeno		<p>U delu odredbe koji se odnosi na davaoce kredita, ukazujemo da je predmetna odredba predviđena kao mogućnost za države članice, a ne kao obaveza.</p> <p>U delu odredbe koji se odnosi na kreditnog posrednika, ukazujemo da domaći pravni sistem ne poznaje institut kreditnog posrednika.</p>
-------	--	--	---	-------------------	--	--

33.1.	<p>Države članice moraju osigurati da davaoci kredita i kreditni posrednici zahtevaju od svojih zaposlenih da poseduju i redovno obnavljaju odgovarajući nivo znanja i stručnosti u odnosu na osmišljavanje, ponudu i odobravanje ugovora o kreditu, obavljanje delatnosti kreditnog posredovanja, te pružanje savetodavnih usluga, kao i u odnosu na prava potrošača u okviru njihove privredne delatnosti. Ako zaključenje ugovora o kreditu uključuje sporedne usluge, zahteva se odgovarajuće znanje i stručnost u odnosu na te sporedne usluge.</p>	Član 15. stav 1.	<p>Zaposleni koji su angažovani na poslovima prodaje finansijskih usluga, odnosno sporednih usluga ili pružanju savetodavnih usluga dužni su da poseduju odgovarajuće kvalifikacije, znanje i iskustvo, kao i profesionalne i lične kvalitete, da postupaju u skladu s pažnjom dobrog stručnjaka, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom, da poštuju ličnost i integritet korisnika, te da korisnike potpuno i tačno informišu o uslovima korišćenja tih usluga.</p>	Potpuno usklađeno			
-------	--	------------------	---	-------------------	--	--	--

33.2.	Države članice utvrđuju minimalne zahteve u pogledu znanja i stručnosti za zaposlene davaoca kredita i kreditnih posrednika.	Član 15. stav 2. i stav 3.	<p>Davalac usluga dužan je da obezbedi da zaposleni koji su angažovani na poslovima prodaje, odnosno pružanja usluga iz stava 1. ovog člana poseduju odgovarajuće kvalifikacije, kao i da obezbedi redovnu obuku tih zaposlenih.</p> <p>Narodna banka Srbije može da propiše bliže uslove u pogledu znanja, stručnosti i kvalifikacija koje moraju posedovati zaposleni iz stava 2. ovog člana, kao i način i uslove za sprovođenje njihove obuke.</p>	Potpuno usklađeno			
-------	--	----------------------------	--	-------------------	--	--	--

33.3.	Države članice moraju osigurati da nadležna tela nadziru poštovanje zahteva utvrđenih u stavu 1. i da ta nadležna tela imaju nadležnosti da od davaoca kredita i kreditnih posrednika zahtevaju da dostave dokaze koje nadležno telo smatra nužnim da bi se sproveo takav nadzor.		/	Potpuno usklađeno		NBS kroz supervizorske postupke (postupak prijave poveravanja aktivnosti iz Odluke o upravljanju rizicima banke i kontrolne postupke) može utvrđivati da li davalac usluge ispunjava uslove i obaveze iz člana 15. predloga zakona.
-------	---	--	---	-------------------	--	---

34.1.	<p>Države članice moraju promovisati mere kojima se podržava obrazovanje potrošača u odnosu na odgovorno zaduživanje i upravljanje dugom, a naročito u odnosu na ugovore o kreditima. Potrošačima se pružaju jasne i opšte informacije o postupku odobravanja kredita kako bi se usmerili, prvenstveno oni potrošači koji prvi put uzimaju potrošački kredit, a posebno ako to čine pomoću digitalnih kanala. Pri osmišljavanju i promovisanju tih mera države članice se savetuju s relevantnim zainteresovanim licima, između ostalog sa udruženjima potrošača.</p>	<p>Član 16. stav 5. i stav 6.</p>	<p>Davalac usluga dužan je da preduzima mere u cilju finansijske edukacije korisnika, a naročito u pitanjima odgovornog zaduživanja korisnika i održivog upravljanja dugom.</p> <p>Davalac usluga u obavezi je da korisnicima na jasan i precizan način pruža osnovne informacije o postupku zaključivanja ugovora o finansijskim uslugama, a posebnu pažnju mora posvetiti korisnicima koji prvi put zaključuju ove ugovore, naročito ako to čine na daljinu.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
-------	---	-----------------------------------	--	--------------------------	--	--	--

34.1. drugi podstav	Države članice ujedno moraju osigurati širenje informacija o smernicama koje potrošačima mogu pružati udruženja potrošača i nacionalna tela.						
34.2.	Komisija procenjuje finansijsko obrazovanje dostupno potrošačima u državama članicama i objavljuje izveštaj o tome, te navodi primere najbolje prakse koji se mogu dalje razraditi radi povećanja finansijske obaveštenosti potrošača.			Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

35.1.	Države članice moraju zahtevati od davaoca kredita da, prema potrebi, primene razumne mere kojima se olakšava otplata pre pokretanja izvršnog postupka. U okviru ovih mera, između ostalog, uzimaju se u obzir pojedinačne okolnosti potrošača. Od davaoca kredita se ne zahteva da potrošačima u više navrata nude mere za kojima se olakšava otplata, osim u opravdanim slučajevima.	Član 44. stav 1.	Ako u toku trajanja ugovornog odnosa nastupe okolnosti koje korisnika dovode u teško imovinsko stanje, odnosno druge bitne okolnosti na koje korisnik ne može da utiče, davalac kredita mora primeniti razumne mere kojima će korisniku olakšati otplatu dugovanog iznosa pre pokretanja izvršnog postupka, pri čemu će se posebno uzeti u obzir lične okolnosti korisnika.				
-------	--	------------------	---	--	--	--	--

35.1. drugi podstav	Od davaoca kredita se prilikom izmene postojećih uslova ugovora o kreditu u skladu s trećim podstavom tačka (b) ovog stava ne zahteva da sprovedu procenu kreditne sposobnosti u skladu s članom 18, pod uslovom da se izmenom ugovora o kreditu ukupan iznos koji potrošač treba da plati ne povećava znatno.	Član 44. stav 3. i 4.	Pod razumnim merama iz stava 1. ovog člana podrazumevaju se potpuno ili delimično refinansiranje duga iz ugovora, odnosno izmene ugovorenih uslova, poput sledećih mera:				
35.1. treći podstav	Mere za olakšavanje otplate iz prvog podstava:		1) produženje roka otplate;				
(a)	mogu uključivati, između ostalog, potpuno ili delimično refinansiranje ugovora o kreditu;		2) promena vrste ugovora;				
(b)	uključuju izmene postojećih uslova ugovora o kreditu, što može, između ostalog, uključivati:		3) odloženo plaćanje celokupnog iznosa kredita, kamate, glavnice, dozvoljenog ili nedozvoljenog prekoračenja, duga po kreditnoj kartici ili određenih rata kredita, za određeni period;				
(i)	produženje trajanja ugovora o kreditu;		4) smanjenje kamatne stope;				
(ii)	promenu vrste ugovora o kreditu;		5) odobrenje da korisnik ne vrši isplate u	Potpuno usklađeno			

(iii)	odloženo plaćanje celokupnog iznosa kredita ili određenih rata za određeni period;		određenom periodu;				
(iv)	smanjenje kamatnih stopa;		6) delimična otplata duga;				
(v)	ponuda da potrošač ne vrši isplate u određenom periodu;		7) promena valute u kojoj je izražena obaveza, ako novčana obaveza nije izražena u dinarima;				
(vi)	delimična otplata;		8) delimičan oprost i konsolidacija duga;				
(vii)	konverzija valuta;						
(vii)	delimičan oprost i konsolidacija duga.						

35.2.	Popisom mogućih mera iz stava 1. trećeg podstava tačka (b) ne dovodi se u pitanje domaće pravo niti se njime od država članica zahteva da u svom domaćem pravu predvide sve te mere.	<p>9) proglašenje zastoja u otplati (moratorijum) za određeni period, u kome davalac kredita ne obračunava zateznu kamatu na dospelo a neizmireno potraživanje.</p> <p>Prilikom izmene ugovorenih uslova iz stava 3. ovog člana, davalac kredita nije dužan da sprovodi procenu kreditne sposobnosti korisnika u smislu čl. 23. do 26. ovog zakona, pod uslovom da se tom izmenom znatno ne povećava ukupan iznos koji korisnik treba da plati.</p>				
-------	--	---	--	--	--	--

35.3.	Ako države članice dopuste davaocima kredita da odrede i potrošaču uvedu naknade koje su posledica neispunjavanja obaveza, te države članice mogu zahtevati da te naknade ne budu veće nego što je potrebno kako bi se davaocu kredita nadoknadili troškovi koji su nastali kao posledica neispunjavanja obaveza.	Član 11. stav 1.	Ako korisnik iz člana 2. tačka 13) podtačka (1) ovog zakona ne ispuni u ugovorenom roku svoju obavezu iz ugovora uređenog ovim zakonom ili zakonom kojim se uređuju platne usluge – na dospelu a neizmirenu obavezu primenjuje se zakonska zatezna kamata propisana ovim članom ili nominalna redovna kamatna stopa iz ugovora ako je ona veća od te stope zakonske zatezne kamate.	Potpuno usklađeno		
35.4.	Ako države članice dopuste davaocima kredita nametanje dodatnih naknada potrošačima u slučaju neispunjavanja obaveza, te države članice određuju gornju granicu tih naknada.		/	Potpuno usklađeno		Član 11. predloga zakona reguliše način obračuna zakonske zatezne kamate kod ugovora regulisanih ovim zakonom.

35.5.	Države članice ne smeju sprečiti ugovorne strane iz ugovora o kreditu da se izričito dogovore da je za otplatu kredita dovoljan povrat ili prenos davaocu kredita robe obuhvaćene povezanim ugovorom o kreditu ili prihoda od prodaje te robe.	Član 44. stav 8.	Kod povezanih ugovora o kreditu, davalac kredita i korisnik mogu u ugovoru o kreditu izričito predvideti da je u slučaju doznje korisnika i pod uslovima utvrđenim u ugovoru o kreditu za potpunu otplatu kredita dovoljno da se na davaoca kredita izvrši prenos prava svojine na robu obuhvaćenoj povezanim ugovorom o kreditu ili da se izvrši prenos prihoda od prodaje te robe.	Potpuno usklađeno		
36.1.	Države članice moraju osigurati da su potrošačima koji imaju ili bi mogli imati poteškoća s ispunjavanjem svojih finansijskih obaveza dostupne nezavisne usluge savetovanja o dugu s ograničenim naknadama koje potrošač treba platiti za te usluge.	/		Neusklađeno		Usluge savetovanja o dugu nisu unete u predlog zakona, ali će biti razmotreno unošenje, odnosno regulisanje ove usluge u domaći poredak u budućnosti, a nakon analize funkcionisanja ovog instituta u zemljama članicama Evropske unije.

36.2.	Radi ispunjavanja obaveza iz stava 1, davaoci kredita uspostavljaju postupke i politike za rano otkrivanje potrošača koji imaju finansijske poteškoće.						
36.3.	Države članice moraju osigurati da davaoci kredita upute potrošače koji imaju poteškoća s ispunjavanjem svojih finansijskih obaveza na usluge savetovanja o dugu koje su lako dostupne potrošaču.						

36.4.	Komisija do 20. novembra 2028. godine podnosi izveštaj s pregledom dostupnosti usluga savetovanja o dugu u državama članicama i u njemu utvrđuje najbolje prakse za dalji razvoj takvih usluga. Države članice do 20. novembra 2026. godine i svake godine nakon toga izveštavaju Komisiju o dostupnim uslugama savetovanja o dugu.			Neprenosivo	Vid. d)	Vid. d)	Srbija nije članica Evropske unije.
37.1.	Države članice moraju osigurati da davaoci kredita i kreditni posrednici podležu primerenom postupku za dobijanje ovlašćenja za rad, postupku registracije i mehanizmima nadzora koje je uspostavilo nezavisno nadležno telo.	Član 71. stav 1.	Narodna banka Srbije vrši nadzor nad primenom ovog zakona na davaoce usluga, u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuju položaj, organizacija, ovlašćenja i funkcije Narodne banke Srbije, kao i zakonima kojima se uređuje poslovanje tih davalaca	Potpuno usklađeno			Narodna banka Srbije vrši poslove izdavanja i oduzimanja dozvola za rad finansijskim institucijama, kao i nadzorom nad njihovim radom (član 63. stav 1. Zakona o Narodnoj banci Srbije). Kreditni posrednici ne postoje u domaćem pravu.

37.2.	Zahtev u pogledu primerenog postupka davanja ovlašćenja za rad i postupka registracije ne primenjuje se na davaoce kredita koji su:		usluga.				
(a)	kreditne institucije kako su definisane u članu 4. stav 1. tačka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013;						
(b)	institucije za platni promet kako su definisane u članu 4. tačka 4. Direktive (EU) 2015/2366 za usluge iz tačke 4. Aneksa I te direktive; ili						
(c)	institucije za elektronski novac kako su definisane u članu 2. tačka 1. Direktive 2009/110/EZ za odobravanje kredita iz člana 6. stav 1. prvog podstava tačke (b) te direktive.						

37.3	Države članice mogu odlučiti da zahteve u pogledu izdavanja ovlašćenja za rad i registracije iz stava 1. neće primenjivati na dobavljače robe ili pružaoce usluga koji se smatraju mikropreduzećima te malim i srednjim preduzećima kako su definisani u Preporuci 2003/361/EZ, koji deluju kao:						
(a)	kreditni posrednici u pomoćnoj ulozi; ili						
(b)	davaoci kredita u pomoćnoj ulozi koji odobravaju kredit u obliku odloženog plaćanja za kupovinu robe i usluga koje nude, ako se kredit daje bez kamata i samo uz ograničene naknade koje potrošač treba platiti za zadocnela plaćanja a koje su određene u skladu s domaćim pravom.						

38.	Države članice moraju zahtevati da kreditni posrednici:						
(a)	navedu, u oglašavanju i dokumentima namenjenim potrošačima, delokrug svojih ovlašćenja, te da li posluju isključivo s jednim ili više davaoca kredita ili kao nezavisni posrednici;						
(b)	upoznaju potrošače sa svim naknadama koje je potrošač dužan da plati kreditnom posredniku za usluge koje će se pružati;						
(c)	postignu dogovor s potrošačem o svim naknadama iz tačke (b) na papiru ili nekom drugom trajnom nosaču pre zaključenja ugovora o kreditu;			Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	U domaćem pravu nije uveden institut kreditnog posrednika.

(d)	saopšte davaocu kredita sve naknade iz tačke (b) radi izračunavanja efektivne kamatne stope.						
39.1.	Države članice moraju osigurati da potrošač, u slučaju da se prava davaoca kredita na osnovu ugovora o kreditu ili sam ugovor o kreditu ustupe <i>trećoj strani</i> , ima pravo da se poziva na sva prava da u odnosu na primaoca upotrebi sve vidove odbrane koja su mu bila dostupna u odnosu na izvornog davaoca kredita, uključujući i pravo na prebijanje ukoliko je dozvoljeno u državama članicama.	Član 50. stav 4.	U slučaju ustupanja potraživanja davaoca kredita iz ugovora o kreditnim uslugama, korisnik zadržava sva prava koja su ugovorena, kao i pravo isticanja prigovora prema drugom davaocu kredita koje je imao i prema prvom davaocu kredita, a drugi davalac kredita ne može korisnika dovesti u nepovoljniji položaj od položaja koji bi imao da to potraživanje nije preneto i korisnik zbog toga ne može biti izložen dodatnim troškovima.	Potpuno usklađeno			

39.2.	Države članice moraju zahtevati da izvorni davalac kredita obavesti potrošača o ustupanju iz stava 1, osim ako izvorni davalac kredita, na osnovu ugovora s primaocem, nastavi da pruža kreditne usluge potrošaču.	Član 50. stav 2. i 4.	<p>Davalac kredita dužan je da bez odlaganja obavesti korisnika o ustupanju potraživanja iz stava 1. ovog člana.</p> <p>U slučaju ustupanja potraživanja davaoca kredita iz ugovora o kreditnim uslugama, korisnik zadržava sva prava koja su ugovorena, kao i pravo isticanja prigovora prema drugom davaocu kredita koje je imao i prema prvom davaocu kredita, a drugi davalac kredita ne može korisnika dovesti u nepovoljniji položaj od položaja koji bi imao da to potraživanje nije preneto i korisnik zbog toga ne može biti izložen dodatnim troškovima.</p>	Potpuno usklađeno			
-------	--	-----------------------	--	-------------------	--	--	--

40.1.	<p>Države članice moraju osigurati da potrošači imaju pristup primerenim, brzim i delotvornim postupcima vansudskog rešavanja sporova između potrošača i davaoca kredita ili kreditnih posrednika koji se odnose na prava i obaveze u vezi s ugovorima o kreditu utvrđene ovom Direktivom, uz pomoć, prema potrebi, postojećih subjekata koji sprovode vansudsko rešavanje sporova. Takvi postupci vansudskog rešavanja sporova i subjekti koji ih nude moraju zadovoljiti kriterijume u pogledu kvaliteta koji su utvrđeni Direktivom 2013/11/EU.</p>		<p><i>G l a v a X</i></p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
-------	--	--	---------------------------	--------------------------	--	--	--

40.2.	Države članice podstiču subjekte iz stava 1. koji sprovode vansudsko rešavanje sporova na saradnju radi rešavanja prekograničnih sporova koji se odnose na ugovore o kreditu.	Član 67. stav 4.	Narodna banka Srbije, odnosno drugi posrednici dužni su da u slučaju prekograničnih sporova aktivno saraduju i da, u skladu sa zakonom, razmenjuju informacije i podatke s telima druge države članice ovlašćenim za vansudsko rešavanje spora između davaoca usluga i korisnika.	Potpuno usklađeno			Član 67. predloga zakona će se primenjivati nakon što Srbija pristupi Evropskoj uniji.
41.1.	Države članice određuju nadležna nacionalna tela ovlašćena da osiguraju primenu i izvršavanje ove Direktive i moraju osigurati da ovim telima dodele istražna ovlašćenja i ovlašćenja izvršavanja, kao i odgovarajuće resurse potrebne za efikasno i delotvorno obavljanje njihovih zadataka.	Član 71.	Narodna banka Srbije vrši nadzor nad primenom ovog zakona na davaoce usluga, u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuju položaj, organizacija, ovlašćenja i funkcije Narodne banke Srbije, kao i zakonima kojima se uređuje poslovanje tih davalaca usluga.	Potpuno usklađeno			Narodna banka Srbije vrši poslove izdavanja i oduzimanja dozvola za rad finansijskim institucijama, kao i nadzorom nad njihovim radom (član 63. stav 1. Zakona o Narodnoj banci Srbije).

41.1. drugi podstav	Nadležna tela su javna tela ili tela koja su priznata nacionalnim pravom ili od strane javnih tela koja su prema nacionalnom pravu izričito ovlašćena za to. Ona nisu davaoci kredita ili kreditni posrednici.	Član 71.	zaštitu potrošača vrši nadzor nad primenom ovog zakona na davaoce finansijskih pogodbi, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.				
---------------------------	--	----------	---	--	--	--	--

41.2.	<p>Države članice moraju osigurati da nadležna tela, sve osobe koje rade ili koje su radile za nadležna tela, kao i revizori i stručne osobe koje su dobile nalog od nadležnih tela, podležu obavezi čuvanja poslovne tajne. Poverljive podatke koje su saznali pri obavljanju svojih dužnosti ne smeju otkriti nijednoj drugoj osobi ni telu, osim u sažetom ili zbirnom obliku, ne dovodeći u pitanje predmete obuhvaćene kaznenim pravom ili ovom Direktivom. Međutim, to ne sprečava nadležna tela da razmenjuju ili prosleđuju poverljive podatke u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom.</p>		/	Potpuno usklađeno		<p>Obaveza čuvanja tajnih podataka od strane zaposlenih u Narodnoj banci Srbije regulisana je Zakonom o Narodnoj banci Srbije, Zakonom o tajnosti podatka i internim aktima Narodne banke Srbije.</p>
-------	--	--	---	-------------------	--	---

41.3.	Države članice moraju osiguravati da su ta nadležna tela jedno od sledećeg:						
(a)	nadležna tela kako su definisana u članu 4. tački 2. Uredbe (EU) br. 1093/2010 Evropskog parlamenta i Saveta; ili		/	/	Vid. đ)	Vid. đ)	U domaćem pravnom sistemu, Narodna banka Srbije je ovlašćena za vršenje nadzora nad primenom ovog zakona kada su u pitanju banke, platne institucije, institucije elektronskog novca i davaoci finansijskog lizinga, dok je za nadzor u pogledu finansijskih pogodbi u nadležnosti ministarstva nadležnog za zaštitu potrošača.
(b)	tela koja nisu nadležna tela iz tačke (a), pod uslovom da se u nacionalnim zakonima ili drugim propisima od tih tela zahteva da saraduju s nadležnim telima iz tačke (a) kad god je to potrebno radi obavljanja njihovih zadataka u skladu sa ovom Direktivom.		/		Vid. đ)	Vid. đ)	
41.4	Države članice moraju osigurati da nadležna tela ispunjavaju kriterijume iz člana 5. Uredbe (EU) 2017/2394.		/	/	Vid. đ)	Vid. đ)	

41.5.	Države članice obavještavaju Komisiju o određivanju nadležnih tela i o svim promjenama povezanim s time, te pritom, ako na njihovom državnom području postoji više nadležnih tela, navode eventualne podele zadataka među tim nadležnim telima. Prvo takvo obaveštenje šalje se što pre, a najkasnije do 20. novembra 2025. godine		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije
41.6.	Nadležna tela izvršavaju svoja ovlašćenja u skladu s nacionalnim pravom:		/	/			

(a)	direktno u skladu s vlastitim ovlašćenjem ili pod nadzorom pravosudnih tela; ili		/	/	Vid. đ)	Vid. đ)	Ovlašćenja Narodne banke Srbije su regulisana Zakonom o Narodnoj banci Srbije gde je u članu 63. stav 1. ovog zakona predviđeno da Narodna banka Srbije vrši poslove izdavanja i oduzimanja dozvola za rad finansijskim institucijama, kao i nadzorom nad njihovim radom.
(b)	zahtevom upućenim sudovima koji su nadležni za donošenje potrebne odluke, uključujući, prema potrebi, i podnošenjem žalbe, ako zahtev za donošenje potrebne odluke nije bio uspešan.		/	/	Vid. đ)	Vid. đ)	

41.7.	Ako na državnom području država članica postoji više nadležnih tela, države članice moraju osigurari jasno određenje njihovih zadataka i njihovu blisku saradnju kako bi svako telo moglo efikasno obavljati svoje zadatka.		/	/	Vid. đ)	Vid. đ)	U domaćem pravnom sistemu, Narodna banka Srbije je ovlašćena za vršenje nadzora nad primenom ovog zakona kada su u pitanju banke, platne institucije, institucije elektronskog novca i davaoci finansijskog lizinga (nadzor u pogledu finansijskih pogodbi potpada pod nadležnost ministarstva nadležno za zaštitu potrošača).
41.8.	Komisija najmanje jedanput godišnje objavljuje popis nadležnih tela u Službenom listu Evropske unije i taj popis redovno ažurira na svojoj internet stranici.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

41.9.	Države članice mogu primeniti nacionalno zakonodavstvo kako bi nadležnim nacionalnim telima dodelile ovlašćenja intervenisanja u pogledu proizvoda radi povlačenja kreditnih proizvoda u opravdanim slučajevima.		/	Potpuno usklađeno			Narodna banka Srbije ima ovlašćenja da u postupku u pritužbi korisnika ili kontrolnom postupku naloži otklanjanje nepravilnosti uočenih u poslovanju banaka.
42.1.	Ako ova Direktiva sadrži usklađene odredbe, države članice ne smeju u svom nacionalnom pravu zadržati odredbe niti u njega uvoditi nove odredbe koje odstupaju od odredaba utvrđenih ovom Direktivom, osim ako je ovom Direktivom drukčije predviđeno.		/	/			

42.2.	<p>Dok se ne postigne dalja usklađenost, ako država članica upotrebljava neku od regulatornih mogućnosti predviđenih u članu 2. stavovima od 5. do 8, članu 8. stavu 8, članu 14. stavovima 2. i 3, članu 16. stavovima 4. i 6, članu 18. stavu 1., članu 24. stavu 5., članu 25. stavu 6., članu 26. stavovima 4. i 8, članu 29. stavu 4, članu 31. stavu 2, članu 32. stavovima 4. i 5, članu 35. stavovima 3. i 4, članu 37. stavu 3. i članu 41. stavu 9, ona bez odlaganja obaveštava Komisiju o tome, kao i o svim kasnijim promjenama. Komisija te informacije objavljuje na internet stranici ili na neki drugi lako dostupan način. Države članice preduzimaju i odgovarajuće mere za širenje tih informacija među nacionalnim davaocima kredita, kreditnim posrednicima i potrežničima</p>	/		Neprenosive	Vid. 4)	Vid. 4)	Srbija nije članica Evropske unije
-------	--	---	--	-------------	---------	---------	------------------------------------

43.1.	Države članice moraju osigurati da se potrošači ne smeju odreći prava koja su im dodeljena nacionalnim merama kojima se prenosi ova Direktiva.	Član 7. stav 3.	Ugovor ne može da sadrži odredbe kojima se korisnik odriče prava koja su mu garantovana ovim zakonom.	Potpuno usklađeno			
43.2.	Države članice moraju osigurati da se odredbe donete u svrhu prenošenja ove Direktive ne mogu zaobići kao rezultat načina formulisanja ugovora.		/	/			

44.1.	<p>Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primenjuju na povrede nacionalnih odredaba koje se donose na osnovu ove Direktive i preduzimaju sve mere potrebne radi osiguravanja njihovog sprovođenja.</p> <p>Predviđene sankcije moraju biti efiksne, proporcionalne i na način da odvrćaju. Države članice do 20. novembra 2026. godine obaveštavaju Komisiju o tim pravilima i merama, te je bez odlaganja obaveštavaju o svim naknadnim izmenama koje na njih utiču.</p>		<p><i>G l a v a X I I</i></p> <p><i>NADZOR</i></p> <p><i>G l a v a X I I I</i></p> <p><i>KAZNENE ODREDBE</i></p>	Potpuno usklađeno			
-------	---	--	---	-------------------	--	--	--

44.2.	Države članice moraju osigurati da sankcije, kada se moraju izreći u skladu s članom 21. Uredbe (EU) 2017/2394, uključuju mogućnost izricanja novčanih kazni putem upravnih postupaka ili pokretanja sudskih postupaka za izricanje novčanih kazni, ili oboje.						
-------	--	--	--	--	--	--	--

44.3.	Države članice moraju osigurati da nadležna tela mogu obavještavati javnosti o svim upravnim sankcijama izrečenih za povrede mera donetih u skladu s ovim Upustvom, osim ako bi takvo objavljivanje moglo ozbiljno ugroziti finansijska tržišta ili uključenim stranama prouzrokovati nesrazmernu štetu.	Član 65.	Narodna banka Srbije dva puta godišnje, za period od 1. januara do 30. juna i period od 1. jula do 31. decembra, na svojoj internet stranici i/ili na drugi odgovarajući način objavljuje spisak davalaca usluga prema kojima su izrečene mere u skladu s čl. 62. i 63. ovog zakona, odnosno u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje davalaca usluga.	Potpuno usklađeno			
45.1.	Ovlašćenje za donošenje delegiranih akata dodeljuje se Komisiji shodno uslovima utvrđenim u ovom članu.	/		Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

45.2.	Ovlašćenje za donošenje delegiranih akata iz člana 30. stav 5. dodeljuje se Komisiji na period od pet godina počevši od 19. novembra 2023. godine Komisija izrađuje izveštaj o delegiranju ovlašćenja najkasnije devet meseci pre kraja perioda od pet godina. Delegiranje ovlašćenja prećutno se produžava za period jednakog trajanja, osim ako se Evropski parlament ili Savet tom produženju usprotive najkasnije tri meseca pre kraja svakog perioda.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
-------	--	--	---	-------------	---------	---------	-------------------------------------

45.3.	<p>Evropski parlament ili Savet u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlašćenja iz člana 30. stava 5. odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlašćenja koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi efekte sledećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Evropske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utiče na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.</p>		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
-------	---	--	---	-------------	---------	---------	-------------------------------------

45.4.	Pre donošenja delegiranog akta Komisija se savetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. aprila 2016. godine.		/	Neprenosivo	Vid. d)	Vid. d)	Srbija nije članica Evropske unije.
45.5.	Čim donese delegirani akt, Komisija ga istovremeno saopštava Evropskom parlamentu i Savetu.		/	Neprenosivo	Vid. d)	Vid. d)	Srbija nije članica Evropske unije.

45.6.	Delegirani akt donet na osnovu člana 30. stava 5. stupa na snagu samo ako ni Evropski parlament ni Savet u roku od tri meseca od saopštavanja tog akta Evropskom parlamentu i Savetu na njega ne podnesu prigovor ili ako su pre isteka tog roka i Evropski parlament i Savet obavestili Komisiju da neće podneti prigovore. Taj se rok produžava za dva meseca na inicijativu Evropskog parlamenta ili Saveta.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
46.1.	Komisija sprovodi evaluaciju ove Direktive do 20. novembra 2029. godine i svake četiri godine nakon toga. Evaluacija uključuje:		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

(a)	procenu da li je područje primene ove Direktive i dalje primereno u odnosu na ugovore o kreditu koji su osigurani nestambenim nekretninama;						
(b)	procenu pragova utvrđenih u članu 2. stav 2. tačka (c) i u delu II Aneksa III i procenata koji se primenjuju u proračunu naknade koja se plaća u slučaju prevremene otplate iz člana 29. stav 2, a pri toj se proceni uzimaju u obzir tržišna kretanja u Uniji i situacija na dotičnom tržištu;						

46.2.	Komisija do 20. novembra 2025. godine procenjuje potrebu za zaštitom potrošača koji pozajmljuju i ulažu putem platformi za grupno finansiranje, kako su definisane u članu 2. stav 1. tačka (d) Uredbe (EU) 2020/1503, ako te platforme ne deluju kao davaoci kredita ili kreditni posrednici, već olakšavaju odobravanje kredita među potrošačima.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
46.3.	Komisija posebno prati efekte postojanja regulatornih mogućnosti iz člana 42. na funkcionisanje unutrašnjeg tržišta i na potrošače.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

46.4.	Komisija o rezultatima evaluacije i procene iz stavova 1, 2. i 3. podnosi izveštaj Evropskom parlamentu i Savetu te, prema potrebi, tom izveštaju prilaže zakonodavni predlog.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
47.1.	Direktiva 2008/48/EZ stavlja se van snage s efektom od 20. novembra 2026.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
47.1. drugi podstav	Nezavisno od prvog stava, Direktiva 2008/48/EZ se nastavlja primenjivati na ugovore o kreditu koji postoje na datum 20. novembra 2026. godine do njihovog prestanka.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

47.1. treći podstav	Međutim, članovi 23. i 24, član 25. stav 1. druga rečenica, član 25. stav 2, članovi 28. i 39. ove Direktive primenjuju se na sve ugovore o revolving kreditu koji postoje na datum 20. novembar 2026. godine.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
47.1. četvrti podstav	Upućivanja na direktivu stavljenu van snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom navedenom u Aneksu IV.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
48.1.	Države članice do 20. novembra 2025. godine donose i objavljuju zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

48.1. drugi podstav	One primenjuju te mere od 20. novembra 2026. godine		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
48.1. treći podstav	Kada države članice donose te mere, one moraju sadržati upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice određuju načine tog upućivanja i način oblikovanja te izjave.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
48.2.	Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih mera domaćeg prava koje donesu u oblasti na koje se odnosi ova Direktiva.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
49.	Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Evropske unije.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
50.	Ova je Direktiva upućena državama članicama.		/	/			/

1. Naziv propisa EU Directive 2014/17/EU of the European Parliament and of the Council of 4 February 2014 on credit agreements for consumers relating to residential immovable property and amending Directives 2008/48/EC and 2013/36/EU and Regulation (EU) No 1093/2010 Direktiva 2014/17/EU Evropskog parlamenta i Saveta od 4. februara 2014. godine o ugovorima o kreditima za potrošače koji se odnose na stambene nepokretnosti i kojom se menja Direktiva 2008/48/EZ i 2013/36/EU i Uredba (EU) br. 1093/2010				2. „CELEX” oznaka EU propisa 32014L0017			
3. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa Narodna banka Srbije				4. datum izrade tabele 22. novembar 2024. godine			
5. Naziv (važećeg, nacрта, predloga) propisa čije odredbe su predmet analize usklađenosti sa propisom EU Predlog zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga – Draft Law on Financial Services Consumer Protection				6. Brojčane oznake (šifre) planiranih propisa iz baze NPI 2022-87			
7. Usklađenost odredaba propisa sa odredbama propisa EU							
a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)	đ)
Odredba propisa EU (član, stav, podstav, tačka, aneks)	Sadržina odredbe	Odredbe propisa (član, stav, tačka)	Sadržina odredbe	Usklađenost odredbe propisa sa odredbom propisa EU (potpuno usklađeno, delimično usklađeno, neusklađeno, neprenosivo)	Razlozi za delimičnu usklađenost, neusklađenost ili neprenosivost	Predviđeni datum za postizanje potpune usklađenosti	Napomena o usklađenosti propisa sa propisima EU

1.	<p>Ovom se Direktivom utvrđuje zajednički okvir za određene aspekte zakona i drugih propisa država članica o ugovorima koji obuhvataju kredite za potrošače koji su obezbeđeni hipotekom ili se na drugi način odnose na obezbeđenje povezano sa stambenim nepokretnostima, uključujući i obavezu sprovođenja procene kreditne sposobnosti pre odobravanja kredita kao osnov za razvoj efikasnih standarda preuzimanja rizika u odnosu na stambene nepokretnosti u državama članicama, kao i za određene bonitetne i nadzorne zahteve, uključujući i uspostavljanje i nadzor kreditnih posrednika, imenovanih</p>	Član 1.	<p>Ovim zakonom uređuju se prava korisnika finansijskih usluga koje pružaju banke, davaoci finansijskog lizinga, platne institucije, institucije elektronskog novca, javni poštanski operator i trgovci, kao i uslovi i način ostvarivanja i zaštite tih prava.</p>	Potpuno usklađeno / proširena zaštita			<p>Obuhvat predloga zakona je širi, jer prevazilazi ugovore o stambenom kreditu, te obuhvata i potrošačke kredite, kao i neke druge finansijske usluge – poput finansijskog lizinga, a sadrži i glavu koja se odnosi na finansijske pogodbe.</p> <p>Istovremeno, predlog zakona sadrži i odredbe koje se odnose na finansijske usluge koje se pružaju na daljinu.</p>
----	---	---------	---	---------------------------------------	--	--	---

	predstavnik i nekreditnih institucija.						
2.1.	Ova Direktiva ne sprečava države članice da zadrže ili uvedu strože odredbe s ciljem zaštite potrošača, pod uslovom da su te odredbe u skladu s njihovim obavezama prema pravu Unije.			Potpuno usklađeno			Predlog zakona sadrži i odredbe koje se primenjuju isključivo na ugovore o stambenom kreditu, poput odredbi o izmirenju obaveza po stambenom kreditu u slučaju problema u otplati.
2.2.	Izuzetno od stava 1, države članice ne smeju zadržavati niti uvoditi u svoje domaće pravo odredbe koje odstupaju od onih utvrđenih u članu 14. stav 2. i Aneksu II			Delimično usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	Prilikom definisanja obrazaca ponude, ugovora i sl, Narodna banka Srbije će imati u vidu odredbe ove Direktive, kao i Direktive o potrošačkim kreditima (Direktiva EU

	delu A u pogledu standardnih informacija pre zaključenja ugovora putem Evropskog standardiziranog informativnog obrasca (ESIS) i članu 17. stavovi od 1. do 5, 7. i 8. te Aneksu I u pogledu zajedničkog, konzistentnog standarda Unije za obračun efektivne kamatne stope (EKS).						2023/2225) u delovima koji definišu izgled ovih obrazaca.
3.1.	Ova Direktiva se primenjuje na sledeće:	Član 1.	Ovim zakonom uređuju se prava korisnika finansijskih usluga koje pružaju banke, davaoci finansijskog lizinga, platne institucije, institucije elektronskog novca, javni poštanski operator i trgovci, kao i uslovi i način ostvarivanja i zaštite tih prava.	Potpuno usklađeno			
3.1. (a)	ugovore o kreditu obezbeđene hipotekom ili nekim drugim sličnim sredstvom obezbeđenja koji se	Član 2. stav 1. tačka 15)	15) ugovor o stambenom kreditu označava ugovor o kreditu koji je banka zaključila s korisnikom radi kupovine, izgradnje,	Potpuno usklađeno			

	obično upotrebljava u toj državi članici za stambenu nepokretnost ili obezbeđene pravom u vezi s tom stambenom nepokretnosti; i		adaptacije ili rekonstrukcije stambene nepokretnosti (kuća, stan, deo stambene zgrade koji je namenjen stanovanju, garaža ili garažno mesto zajedno sa stanom i zemljište sa građevinskom dozvolom za izgradnju kuće) a koji je obezbeđen hipotekom na stambenoj nepokretnosti, kao i ugovor o kreditu koji je banka zaključila radi refinansiranja takvog kredita;				
3.1. (b)	ugovore o kreditu koji za cilj imaju da steknu ili zadrže imovinska prava nad zemljištem ili na postojećoj ili projektovanoj građevini.						
3.2.	Ova Direktiva se ne primenjuje na sledeće:						
3.2. (a)	ugovore o kreditu uz otplatu kredita iz vrednosti založene nepokretnosti, prema kojima davalac kredita:						Ovi ugovori (eng. equity release credit agreements) nisu zastupljeni kod nas u praksi. Informacije radi, ovi ugovori su najzastupljeniji u Engleskoj (najčešći vidovi - lifetime mortgage -prenos svojine na nepokretnosti nakon smrti korisnika i home
(i)	isplaćuje kredit uplatom paušalnog iznosa, obročnim plaćanjem ili na neki drugi način u zamenu za iznos koji proizlazi iz buduće prodaje stambene		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	

	nepokretnosti ili prava koje se odnosi na stambenu nepokretnost; te						reversion plan-prodaja nepokretnosti dok korisnik ostaje da živi kao zakupac bez obaveze plaćanja zakupnine).
(ii)	neće tražiti otplatu kredita dok se ne dogodi jedan ili više specifičnih događaja u životu potrošača, kako ih odrede države članice osim ako potrošač prekrši ugovorne obaveze što davaocu kredita omogućuje da raskine ugovor o kreditu.						
3.2. (b)	ugovore o kreditu na osnovu kojih poslodavac odobrava kredit svojim zaposlenima kao sekundarnu delatnost, a takav se ugovor o kreditu nudi bez kamata ili po EKS-u nižem od stopa koje prevladavaju na tržištu i koja se obično ne nude javnosti;	Član 3. stav 1. tačka 5)	5) ugovore o zajmu na osnovu kojih poslodavac, kao sporednu aktivnost, zaposlenom pozajmljuje sredstva bez kamate ili po stopi nižoj od one po kojoj se kredit nudi na tržištu i koji se ne nudi široj javnosti;	Potpuno usklađeno			
3.2. (c)	ugovore o kreditu prema kojima se kredit odobrava bez	Član 3. stav 1. tačka 6)	6) ugovore o kreditu kod kojih je efektivna kamatna	Potpuno usklađeno			

	kamata i bez ikakvih drugih naknada, osim onih koje služe za nadoknadu troškova direktno povezanih s obezbeđenjem kredita;		stopa 0%;				
3.2. (d)	ugovore o kreditu u obliku dozvoljenog prekoračenja po računu kada se kredit mora otplatiti u roku od mesec dana;		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Dozvoljeno prekoračenje računa koje bi bilo povezano sa osiguranjem u vidu hipoteke nije zastupljeno u našoj domaćoj praksi.
3.2. (e)	ugovore o kreditu koji su rezultat nagodbe postignute na sudu ili pred nekim drugim telom sa zakonskim ovlašćenjima;	Član 3. stav 1. tačka 3)	3) ugovore o kreditu, odnosno finansijske pogodbe zaključene u postupku poravnanja pred sudom ili drugim organom javne vlasti;	Potpuno usklađeno			
3.2. (f)	ugovore o kreditu koji se odnose na odloženo plaćanje postojećeg duga, bez naknade, a koji nisu obuhvaćeni tačkom (a) stava 1.	Član 3. stav 1. tačka 4)	4) ugovore o kreditu, odnosno finansijske pogodbe kojima se besteretno odlaže plaćanje postojećeg duga;	Potpuno usklađeno			
3.3.	Države članice mogu odlučiti da neće primenjivati:						
3.3. (a)	članove 11. i 14. te Aneks II na ugovore			Potpuno usklađeno -			U predlog zakona su inkorporisane kako

	o kreditima sa potrošačima obezbeđene hipotekom ili nekim drugim sličnim sredstvom obezbeđenja koji se obično upotrebljava u toj državi članici za stambenu nepokretnost ili obezbeđene pravom u vezi s tom stambenom nepokretnosti, pod uslovom da svrha toga nije sticanje ili zadržavanje prava na stambenoj nepokretnosti te pod uslovom da države članice primenjuju na takve ugovore o kreditu članove 4. i 5. te anekse II i III Direktive 2008/48/EZ;			proširena zaštita			odredbe ove (Hipotekarne direktive), tako i Direktive o potrošačkim kreditima (Direktive EU 2023/2225) kojom se stavlja van snage Direktive 2008/48/EZ.
3.3. (b)	ovu Direktivu na ugovore o kreditu koji se odnose na nepokretnosti u kojima je predviđeno da potrošač ili član			Potpuno usklađeno - proširena zaštita			Nije izuzeto iz primene, tako da su i ovi ugovori obuhvaćeni predlogom zakona.

	<p>porodice potrošača ne sme u bilo koje vreme nepokretnost koristiti kao kuću, stan ili drugo boravište, a nepokretnost se, na osnovu ugovora o najmu, treba koristiti kao kuća, stan ili drugo boravište;</p>							
3.3. (c)	<p>ovu Direktivu na ugovore o kreditu koji se odnose na kredite koji se odobravaju užoj javnosti prema zakonskim odredbama s ciljem opšteg interesa, bez kamata ili po nižim stopama zaduživanja od onih koje prevladavaju na tržištu ili prema nekim drugim uslovima koji su povoljniji za potrošača od onih koji prevladavaju na tržištu te po stopama zaduživanja koje nisu više od onih koje prevladavaju na tržištu;</p>						<p>Potpuno usklađeno – proširena zaštita</p>	<p>Predmetni ugovori nisu izuzeti iz primene, tako da su i ovi ugovori obuhvaćeni predlogom zakona.</p>

3.3. (d)	ovu Direktivu na kredite za premošćivanje;		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Ovi ugovori nisu zastupljeni u našoj domaćoj praksi.
3.3. (e)	ovu Direktivu na ugovore o kreditu prema kojima je davalac kredita organizacija obuhvaćena članom 2. stav 5. Direktive 2008/48/EZ.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Naš bankarski sistem ne poznaje štedno-kreditne zadruge na koje se ova odredba prevashodno odnosi.
3. 4.	Države članice koje koriste mogućnost iz stava 3. tačka (b) moraju osigurati primenu odgovarajućeg okvira za ovu vrstu kredita, na nacionalnoj osnovi.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Mogućnost iz stava 3. tačka (b) nije inkorporisana u predlog zakona, pa nema mesta primeni ove odredbe.
3.5.	Države članice koje koriste mogućnost iz stava 3, tačaka (c) ili (e), moraju osigurati primenu primerenih aranžmana kojima se osigurava da potrošači blagovremeno primaju informacije o glavnim karakteristikama,		/	Potpuno usklađeno			Kako nisu iskorišćene mogućnosti iz tačaka c) i e) stava 3. člana 3. Direktive, nema mesta primeni ni ove odredbe.

	rizicima i troškovima vezanim uz takve ugovore o kreditu u predugovornoj fazi te da je oglašavanje takvih ugovora o kreditu pošteno, jasno i da ne dovodi u zabludu.						
4.	Za potrebe ove Direktive, primenjuju se sledeće definicije:						
4. 1)	„potrošač” označava potrošača u skladu s definicijom u članu 3. tačka (a) Direktive 2008/48/EZ;	Član 2. stav 1. tačka 13)	13) korisnik finansijske usluge (u daljem tekstu: korisnik) jeste fizičko lice koje koristi ili je koristilo finansijske usluge ili se davaocu usluga obratilo radi korišćenja finansijskih usluga, i to: (1) fizičko lice koje ove usluge koristi, koristilo ih je ili namerava da ih koristi u svrhe koje nisu namenjene njegovoj poslovnoj ili drugoj komercijalnoj delatnosti, (2) preduzetnik, u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva, (3) poljoprivrednik, kao nosilac ili član porodičnog	Potpuno usklađeno-proširena zaštita			Predlog zakona predviđa širi pojam korisnika finansijskih usluga u odnosu na pojam potrošača iz Direktive o potrošačkim kreditima (Direktiva 2023/2225) kojom se stavlja van snage Direktive 2008/48/EZ, obuhvatajući ne samo fizičko lice koje deluje u svrhe koja je izvan njegove delatnosti, poslovanja ili profesije, već obuhvata i preduzetnika i poljoprivrednika kao nosioca ili člana

			poljoprivrednog gazdinstva u smislu zakona kojim se uređuju poljoprivreda i ruralni razvoj;				porodičnog poljoprivrednog gazdinstva (ali samo kao fizičko lice). Pored navedenog, predlog zakona se primenjuje i na pravna lica kada se nađu u ulozi korisnika platnih usluga ili imalaca elektronskog novca u smislu zakona kojim se uređuju platne usluge (navedeno proizilazi iz člana 4. predloga zakona).
4. 2)	„davalac kredita“ označava fizičko ili pravno lice koje odobrava ili obećava odobravanje kredita u okviru svoje delatnosti, poslovanja ili profesije;	Član 2. stav 1. tačke 6), 7), 8), 9), 10), 11) i 12)	6) davalac kredita jeste banka kada pruža kreditnu uslugu, kao i platna institucija i institucija elektronskog novca kada pružaju ovu uslugu u skladu sa zakonom kojim se uređuju platne usluge; 7) davalac lizinga i predmet lizinga imaju značenja određena zakonom kojim se uređuje finansijski lizing; 8) banka ima značenje	Potpuno usklađeno			Davaocem kredita su obuhvaćeni banka, platna institucija i institucija elektronskog novca, dok davaoca finansijskih usluga čine pored davaoca kredita i davalac finansijskog lizinga. Dodatno, definisan je i trgovac u pogledu usluga koje se odnose na finansijske pogodbe.

		<p>utvrđeno zakonom kojim se uređuju banke;</p> <p>9) platna institucija označava platnu instituciju u smislu zakona kojim se uređuju platne usluge i javnog poštanskog operatora kada pruža usluge u skladu s tim zakonom;</p> <p>10) institucija elektronskog novca ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuju platne usluge;</p> <p>11) trgovac je pravno ili fizičko lice koje vrši prodaju finansijskom pogodbom i nastupa na tržištu u okviru svoje poslovne delatnosti ili u druge komercijalne svrhe;</p> <p>12) davalac finansijskih usluga (u daljem tekstu: davalac usluga) jeste:</p> <p>(1) banka kada pruža bankarske usluge,</p> <p>(2) platna institucija i institucija elektronskog</p>				
--	--	--	--	--	--	--

			novca kao davaoci kredita, (3) davalac lizinga;				
4. 3)	„ugovor o kreditu“ označava sporazum po kojem davalac kredita odobrava ili obećava odobravanje kredita koji potpada pod područje primene člana 3. u formi odloženog plaćanja, kredita ili sličnog finansijskog aranžmana.	Član 2.stav 1. tačke 1), 2) 3) 4), 5) i 14)	1) kreditne usluge su usluge koje banka, platna institucija i institucija elektronskog novca pružaju korisnicima ovih usluga po osnovu ugovora o kreditu, ugovora o kreditnoj kartici, ugovora o dozvoljenom prekoračenju, a u slučaju banke – i po osnovu nedozvoljenog prekoračenja; 2) bankarske usluge su kreditne usluge i usluge koje pruža banka po osnovu ugovora o depozitu; 3) finansijski lizing (u daljem tekstu: lizing) jeste posao koji ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje finansijski lizing; 4) finansijske usluge su bankarske usluge, kreditne usluge i usluge finansijskog lizinga; 5) finansijska pogodba je prodaja sa obročnim	Potpuno usklađeno - proširena zaštita			Predlog zakona pravi razliku između više pojmova – kreditne usluge koje mogu obavljati banke, ali i platne institucije i institucije elektronskog novca (osim u slučaju nedozvoljenog prekoračenja koje usluge pružaju samo banke), bankarskih usluga koje pruža samo banka i koja pored kreditnih usluga obuhvata i usluge po osnovu ugovora o depozitu i ugovora o kreditu koji je regulisan Zakonom o obligacionim odnosima. Pored navedenog, predlog zakona (za razliku od Direktive) reguliše i finansijski lizing, a bankarske

			<p>otplatama cene ili drugi oblik finansiranja korisnika koji ima istu ekonomsku suštinu, a koju nudi trgovac i koja podrazumeva odloženo plaćanje duga u toku određenog perioda;</p> <p>14) ugovor o kreditu ima značenje utvrđeno u zakonu kojim se uređuju obligacioni odnosi;</p>				<p>usluge, kreditne usluge i usluge finansijskog lizinga su u predloga zbirno označene kao finansijske usluge.</p> <p>Pored navedenog predlog zakona u Glavi XI predviđa i da se na finansijske pogodbe shodno primenjuju članovi od 5 do 9, čl. 14. i čl. 17. ovog zakona, a sadrži i odredbe koje se odnose specifično za ove ugovore.</p>
4. 4)	„sporedna usluga” označava uslugu koja se nudi potrošaču u vezi s ugovorom o kreditu;	Član 2. stav 1. tačka 20)	20) sporedne usluge su usluge koje davalac usluga nudi korisniku u vezi s ugovorom o finansijskim uslugama;	Potpuno usklađeno			
4. 5)	„kreditni posrednik” označava fizičko ili pravno lice koje ne deluje kao davalac kredita ili javni beležnik i koje nije ograničeno samo na povezivanje, direktno ili indirektno,		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Zakon o bankama ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	potrošača s davaocem kredita, te koja u okviru svoje delatnosti, poslovanja ili profesije za naknadu koja može biti u novčanom obliku ili bilo kojem drugom dogovorenom finansijskom obliku:						
(a)	predstavlja ili nudi ugovore o kreditu potrošačima;						
(b)	pomaže potrošačima preduzimanjem pripremnih radnji ili druge vrste predugovornih administrativnih poslova u pogledu nekih drugih ugovora o kreditu osim onih iz tačke (a); ili						
(c)	zaključuje ugovore o kreditu s potrošačima u ime davaoca kredita;						
4. 6)	„grupa“ označava grupu davalaca kredita koji će se konsolidirati u cilju izrade konsolidovanih finansijskih izveštaja,	/	/	Vid. đ)	Vid. đ)	Predmetna definicija nije uneta, imajući vidu da nije bila relevantna za preostale odredbe predloga zakona.	

	<p>kao što je definisano u Direktivi 2013/34/EU Evropskog parlamenta i Saveta od 26. juna 2013. godine o godišnjim finansijskim izveštajima, konsolidovanim finansijskim izveštajima i povezanim izvešćima određenih vrsta privrednih društava.</p>						
4. 7)	<p>„vezani kreditni posrednik” označava svakog kreditnog posrednika koji deluje u ime i pod punom i bezuslovnom odgovornošću:</p>						
(a)	samo jednog davaoca kredita;						
(b)	samo jedne grupe; ili						
c)	više davalaca kredita ili grupe koji ne predstavljaju većinu tržišta;		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Zakon o bankama ne poznaje institut kreditnog posrednika.
4. 8)	„imenovani predstavnik” označava fizičko ili		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Zakon o bankama ne poznaje institut imenovanog

	pravno lice koja obavlja aktivnosti iz tačke 5, a koje deluje u ime i pod punom i bezuslovnom odgovornošću samo jednog kreditnog posrednika						predstavnika.
4. 9)	„kreditna institucija” označava kreditnu instituciju u skladu s definicijom iz člana 4. stav 1. tačka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013;		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Zakon o bankama ne poznaje kreditnu instituciju u domaćem pravu.
4. 10)	„nekreditna institucija” označava svaki davalac kredita koji nije kreditna institucija.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Zakon o bankama ne poznaje nekreditnu instituciju u domaćem pravu.
4. 11)	„osoblje“ označava						
(a)	svako fizičko lice koje radi za davaoca kredita ili kreditnog posrednika koja se direktno bavi aktivnostima obuhvaćenim ovom Direktivom ili koja je u doticaju s potrošačima u okviru aktivnosti		/	/	Vid. đ)	Vid. đ)	Predmetna definicija nije uneta, imajući vidu da nije bila relevantna za preostale odredbe predloga zakona.

	obuhvaćenih ovom Direktivom						
(b)	svako fizičko lice koje radi za imenovanog predstavnika koji je u odnosu s potrošačima u okviru aktivnosti obuhvaćenih ovom Direktivom						
(c)	svako fizičko lice koje direktno upravlja i/ili nadzire fizička lice iz podtačaka (a) ili (b).						
4. 12)	„ukupan iznos kredita“ označava ukupni iznos kredita na način kako je definisano u tački (1) člana 3. Direktive 2008/48/EZ.	Član 2. stav 1. tačka 26)	26) iznos kredita je ukupna suma koja je odobrena korisniku u skladu sa ugovorom;	Potpuno usklađeno			Definicija usklađena sa Direktivom o potrošačkim kreditima (Direktiva EU 2023/2225) kojom se stavlja van snage Direktiva 2008/48/EZ.
4. 13)	„ukupni trošak kredita za potrošača” znači ukupni trošak kredita za potrošača u skladu s definicijom iz člana 3. tačke (g) Direktive 2008/48/EZ, uključujući trošak procene imovine ako je ta procena nužna za	Član 2. stav 1. tačka 27)	27) ukupna cena kredita za korisnika označava sve troškove tog kredita za korisnika, uključujući kamatu i naknade u korist banke, poreze, kao i naknade u vezi s kreditom koje je korisnik dužan da plati trećim licima direktno ili preko banke a koje su banci	Potpuno usklađeno			Definicija usklađena i sa ovom direktivom, kao i sa Direktivom o potrošačkim kreditima (Direktiva EU 2023/2225) kojom se stavlja van snage Direktiva 2008/48/EZ.

	odobrenje kredita, ali isključujući troškove registracije za prenos vlasništva nad nepokretnosti. On isključuje sve naknade koje je potrošač dužan platiti za nepoštovanje obaveza utvrđenih ugovorom o kreditu;		poznate, uključujući i naknade za sporedne usluge koje su obavezne da bi se kredit dobio, odnosno da bi se dobio pod određenim uslovima;				
4. 14)	„ukupni iznos koji plaća potrošač” označava ukupan iznos koji plaća potrošač u skladu s definicijom iz člana 3. tačka (h) Direktive 2008/48/EZ.	Član 2. stav 1. tačka 28)	28) ukupan iznos koji korisnik treba da plati na osnovu ugovora o kreditu jeste zbir iznosa kredita i ukupne cene kredita za korisnika;	Potpuno usklađeno			Definicija usklađena sa Direktivom o potrošačkim kreditima (Direktiva EU 2023/2225) kojom se stavlja van snage Direktiva 2008/48/EZ.
4. 15)	„efektivna kamatna stopa” (EKS) označava ukupni trošak kredita za potrošača, izražen kao godišnji procenat ukupnog iznosa kredita, uključujući, prema potrebi i troškove iz člana 17. stav 2. te izjednačuje na godišnjoj osnovi sadašnju vrednost svih budućih ili	Član 2. stav 1. tačka 30)	30) efektivna kamatna stopa kod ugovora o kreditu označava ukupnu cenu kredita za korisnika izraženu u odnosu na iznos kredita kao procenat na godišnjem nivou, a koja se obračunava u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima donetim na osnovu tog zakona;	Potpuno usklađeno			

	postojećih obaveza (povlačenja tranše, otplata i naknada), dogovorenih između davaoca kredita i potrošača						
4. 16)	„kamatna stopa” označava stopu zaduživanja u skladu s definicijom iz člana 3. tačke (j) Direktive 2008/48/EZ.	Član 2. stav 1. tačka 29)	29) nominalna kamatna stopa označava kamatnu stopu izraženu kao fiksni ili promenljivi procenat koji se na godišnjem nivou primenjuje na iznos povučenih kreditnih sredstava, odnosno na iznos neto finansiranja lizinga, odnosno na primljeni depozit;	Potpuno usklađeno			Definicija usklađena sa Direktivom o potrošačkim kreditima (Direktiva EU 2023/2225) kojom se stavlja van snage Direktiva 2008/48/EZ.
4. 17)	„procena kreditne sposobnosti” označava procenu verovatnosti ispunjavanja dužničke obveze koja proizlazi iz ugovora o kreditu;		/	/	Vid. đ)	Vid. đ)	Procena kreditne sposobnosti regulisana u članovima 23-26. predloga zakona, nije bilo potrebe za unošenje definicije.
4. 18)	„trajni nosač” označava trajni nosač u skladu s definicijom iz člana 3. tačke (m) Direktive 2008/48/EZ	Član 2. stav 1. tačka 36) i 37)	36) trajni nosač podataka označava papir i svako drugo sredstvo (npr. optički disk, memorijske kartice, hard disk računara i elektronsku poštu) koje korisniku omogućava da sačuva	Potpuno usklađeno			Definicija usklađena sa Direktivom o potrošačkim kreditima (Direktiva EU 2023/2225) kojom se stavlja van snage Direktiva 2008/48/EZ.

			<p>podatke koji su mu namenjeni, da tim podacima pristupi i da ih reprodukuje u neizmenjenom obliku u periodu koji odgovara svrsi njihovog čuvanja;</p> <p>37) pisana forma označava tekst, odnosno dokument sačinjen na papiru ili drugom trajnom nosaču podataka, uključujući i elektronski dokument, osim ako je ovim zakonom drugačije određeno;</p>				
4. 19)	„matična država članica” znači						
(a)	ako je davaalc kredita ili kreditni posrednik fizičko lice, država članica u kojoj je smeštena kancelarija tog lica						
(b)	ako je davalac kredita ili kreditni posrednik pravno lice, država članica u kojoj se nalazi registrirano sedište ovog lica ili, ako prema merodavnom pravu		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	lica ono nema registrovano sedište, država članica u kojoj se nalazi središnja uprava ovog lica;						
4. 20)	„država članica domaćin” označava državu članicu različita od matične države članice, u kojoj davalac kredita ili kreditni posrednik ima filijalu ili pruža usluge.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
4. 21)	„savetodavne usluge“ označavaju preporuke korisniku u pogledu jedne ili više transakcija koje se odnose na ugovore o kreditu i koje čine posebnu aktivnost u odnosu na odobravanje kredita i aktivnosti kreditnog posredovanja navedene u tački 5;	Član 2. stav 1. tačka 41)	41) savetodavne usluge označavaju lične preporuke u pogledu jedne ili više bankarskih usluga koje korisnik koji se obratio banci zahteva, a koje predstavljaju odvojenu aktivnost u odnosu na bankarske usluge.	Potpuno usklađeno			
4. 22)	„nadležno telo“ označava telo koje država članica imenuje kao nadležno u skladu s članom 5;		/	Potpuno usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	U domaćem pravnom sistemu, Narodna banka Srbije je ovlašćena za vršenje nadzora nad primenom ovog

							zakona kada su u pitanju banke, platne institucije, institucije elektronskog novca i davaoci finansijskog lizinga, dok nadzor u pogledu finansijskih pogodbi potpada pod nadležnost ministarstva nadležnog za zaštitu potrošača.
4. 23)	„kredit za premošćivanje” označava ugovor o kreditu na neodređeno vreme ili koji dospeva za isplatu u roku od 12 meseci, a koji potrošač koristi kao privremeno rešenje za finansiranje tokom prelaska na neki drugi finansijski aranžman za nepokretnost;		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	U domaćem pravnom sistemu nije zastupljen ovaj vid kredita.
4. 24)	„potencijalna obaveza ili jemstvo” označava ugovor o kreditu koji služi kao jemstvo za drugu, odvojenu i pomoćnu transakciju i prema kojem se		/	/	Vid. đ)	Vid. đ)	Predmetna definicija nije uneta, imajući vidu da nije bila relevantna za preostale odredbe predloga zakona.

	glavnica obezbeđena nepokretnosti povlači samo ako dođe do jednog ili više događaja navedenih u ugovoru.						
4. 25)	„ugovor o kreditu sa zajedničkim vlasničkim kapitalom” označava ugovor o kreditu pri kojem se otplata glavnice temelji na ugovorno utvrđenom procentu vrednosti nepokretnosti u trenutku otplate glavnice ili otplata iznosa kredita;		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	U domaćem pravnom sistemu nije zastupljen ovaj vid kredita.
4. 26)	„praksa vezivanja usluga“ označava ponudu ili prodaju ugovora o kreditu u paketu s drugim zasebnim finansijskim proizvodima ili uslugama ako ugovor o kreditu nije potrošaču raspoloživ zasebno;	Član 2. stav 1. tačka 21)	21) praksa vezivanja usluga označava ponudu i zaključivanje ugovora o kreditu u paketu s drugim finansijskim ili platnim uslugama ili uslugama osiguranja ako ugovor o kreditu ne bi bio dostupan pojedinačno i nezavisno od ponuđenog paketa;	Potpuno usklađeno			
4. 27)	„praksa objedinjavanja	Član 2. stav 1.	22) praksa objedinjavanja	Potpuno usklađeno			

	usluga“ označava ponudu ili prodaja ugovora o kreditu u paketu s drugim zasebnim finansijskim proizvodima ili uslugama ako je ugovor o kreditu potrošaču raspoloživ i zasebno, ali ne nužno pod istim uslovima kao kad je ponuđen u paketu s tim drugim proizvodima ili uslugama;	tačka 22)	usluga označava ponudu i zaključivanje ugovora o kreditu u paketu s drugim finansijskim ili platnim uslugama ili uslugama osiguranja ako je ugovor o kreditu korisniku dostupan i pojedinačno, ali ne nužno pod istim uslovima kao kad je ponuđen u paketu sa ovim uslugama;				
4. 28)	„kredit u stranoj valuti” znači ugovor o kreditu u kojem je kredit:						
(a)	nominiran u valuti koja se razlikuje od one u kojoj potrošač prima prihod ili drži imovinu iz koje se kredit treba isplatiti; ili						
(b)	nominiran u valuti koja se razlikuje od valute države članice u kojoj potrošač ima boravište.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

5.1.	Države članice imenuju domaća nadležna tela ovlašćena da osiguraju primenu i izvršenje ove Direktive i moraju osigurati im dodelu istražnih i izvršnih ovlašćenja, te adekvatnih resursa potrebnih za uspešno i efikasno obavljanje svojih zadataka.					
5.1. drugi podstav	Tela iz prvog podstava su ili javna tela ili tela priznata prema domaćem pravu ili od strane javnih tela izričito ovlašćenih u tu svrhu prema domaćem pravu. Ta tela ne smeju biti davaoci krediti, kreditni posrednici ili imenovani predstavnici.			Potpuno usklađeno		U domaćem pravnom sistemu, Narodna banka Srbije je ovlašćena za vršenje nadzora nad primenom ovog zakona kada su u pitanju banke, platne institucije, institucije elektronskog novca i davaoci finansijskog lizinga, dok nadzor u pogledu finansijskih pogodbi potpada pod nadležnost ministarstva nadležnog za zaštitu potrošača.
5.2.	Države članice moraju osigurati da nadležna tela, sve osobe koje rade ili koje su radile za		/	Potpuno usklađeno		Obaveza čuvanja tajnih podataka od strane zaposlenih u Narodnoj banci Srbije regulisana je

	<p>nadležna tela, kao i revizori i stručne osobe koje su dobile nalog od nadležnih tela, podležu obavezi čuvanja poslovne tajne. Poverljive podatke koje su saznali tokom obavljanja svojih dužnosti ne smeju otkriti drugim osobama niti telima, osim u sažetom ili opštem obliku, ne dovodeći u pitanje slučajeve iz kaznenog prava ili ove Direktive. Međutim, to ne sprečava nadležna tela da međusobno razmenjuju ili prosleđuju poverljive podatke u skladu s ovom Direktivom i s domaćim pravom te pravom Unije.</p>						<p>Zakonom o Narodnoj banci Srbije, Zakonom o tajnosti podatka i internim aktima Narodne banke Srbije.</p>
5.3.	<p>Države članice moraju osigurati da su tela imenovana kao nadležna da osiguraju primenu i izvršenje</p>		/	<p>Potpuno usklađeno</p>			<p>U domaćem pravnom sistemu, Narodna banka Srbije je ovlašćena za vršenje nadzora nad</p>

	člana 9, 29, 32, 33, 34. i 35. ove Direktive barem jedno od sledećeg:						primenom ovog zakona kada su u pitanju banke, platne institucije, institucije elektronskog novca i davaoci finansijskog lizinga, dok je za nadzor u pogledu finansijskih pogodbi u nadležnosti ministarstva nadležnog za zaštitu potrošača.
(a)	nadležna tela, kako su definisana u članu 4. stav 2. Uredbe (EU) br. 1093/2010;						
(b)	tela koja se razlikuju od nadležnih tela iz podtačke (a), pod uslovom da domaći zakoni ili drugi propisi zahtevaju od tih tela saradnju s nadležnim telima iz podtačke (a) kad god je to potrebno za obavljanje svojih zadataka u okviru ove Direktive, uključujući za potrebe saradnje s Evropskim nadzornim telom (Evropskim nadzornim telom za bankarstvo) (EBA), kako je propisano ovom Direktivom.						
5.4.	Države članice obaveštavaju Komisiju i EBA-u o imenovanju nadležnih tela i o bilo kojim	/		Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	promenama te pri tome navode eventualne podele zadataka između različitih nadležnih tela. Prvo se takvo obaveštenje šalje u najkraćem mogućem roku, a najkasnije 21. marta 2016.						
5.5.	Nadležna tela izvršavaju svoja ovlašćenja u skladu s domaćim pravom:						
(a)	direktno prema svojim ovlašćenjima ili pod nadzorom pravosudnih tela; ili						
(b)	zahtevom upućenim sudovima nadležnim za donošenje potrebnih odluka, uključujući, prema potrebi, i žalbom, ako zahtev za dobijanje potrebne odluke nije bio uspešan, osim za članove 9, 29, 32, 33, 34. i 35.			Potpuno usklađeno			Ovlašćenja Narodne banke Srbije su regulisana Zakonom o Narodnoj banci Srbije gde je u članu 63. stav 1. ovog zakona predviđeno da Narodna banka Srbije vrši poslove izdavanja i oduzimanja dozvola za rad finansijskim institucijama, kao i nadzorom nad njihovim radom.
5.6.	Ako na državnom području država članica postoji više od jednog nadležnog		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	tela, države članice moraju osigurati jasno određenje njihovih zadataka i njihovu blisku suradnju kako bi svako telo moglo efikasno obavljati svoje zadatke.						
5.7.	Komisija najmanje jednom godišnje objavljuje popis nadležnih tela u Službenom listu Evropske unije i stalno ga ažurira na svojoj internet stranici.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
6.1.	Države članice moraju promovisati mere kojima se podržava obrazovanje potrošača u odnosu na odgovorno zaduživanje i upravljanje dugom, a naročito u odnosu na ugovore o kreditima obezbeđene hipotekom. Radi usmeravanja potrošača, a posebno onih koji po prvi put	Član 16. stav 5. i 6.	Davalac usluga dužan je da preuzima mere u cilju finansijske edukacije korisnika, a naročito u pitanjima odgovornog zaduživanja korisnika i održivog upravljanja dugom. Davalac usluga u obavezi je da korisnicima na jasan i precizan način pruža osnovne informacije o postupku zaključivanja ugovora o finansijskim	Potpuno usklađeno			

	uzimaju hipotekarni kredit, potrebna je dostupnost jasnih i opštih informacija o postupku odobravanja kredita. Takođe, neophodno je pružanje informacija o savetovanju koje organizacije potrošača i domaća tela mogu pružiti potrošačima.		uslugama, a posebnu pažnju mora posvetiti korisnicima koji prvi put zaključuju ove ugovore, naročito ako to čine na daljinu.				
6.2.	Komisija je dužna objaviti procenu finansijskog obrazovanja dostupnog potrošačima u državama članicama i navesti primere najbolje prakse koji se mogu dalje razviti radi povećanja finansijske obaveštenosti potrošača.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
7.1.	Države članice moraju zahtevati da prilikom osmišljavanja	Član 16. stav 1. i 2.	Davalac usluga dužan je da postupa pošteno, transparentno i s pažnjom	Potpuno usklađeno			

	<p>kreditnih proizvoda, odobravanja, posredovanja ili pružanja savetodavnih usluga o kreditu i prema potrebi, pružanja sporednih usluga potrošačima ili prilikom izvršavanja ugovora o kreditu, davalac kredita, kreditni posrednik ili imenovani predstavnik postupaju pošteno, pravedno, transparentno i profesionalno, uzimajući u obzir prava i interese potrošača.</p> <p>U odnosu na odobravanje, posredovanje ili pružanje savetodavnih usluga o kreditu, aktivnosti se moraju temeljiti na informacijama o okolnostima potrošača i o bilo kojim posebnim</p>		<p>dobrog stručnjaka, kao i da pri sprovođenju svojih poslovnih aktivnosti uzima u obzir prava i interese korisnika i vodi računa o njihovoj zaštiti. Poslovne aktivnosti iz ovog stava obuhvataju i kreiranje i oglašavanje finansijskih usluga, zaključivanje i sprovođenje ugovora o finansijskim uslugama, kao i pružanje sporednih i savetodavnih usluga.</p> <p>Pri zaključivanju ugovora o finansijskim uslugama i pružanju savetodavnih usluga, davalac usluga dužan je da uzme u obzir sve informacije o okolnostima u kojima se korisnik nalazi, kao i bilo koje specifične zahteve korisnika, a koje mu je korisnik predočio, te da ima u vidu i razumne pretpostavke o rizicima koji proizlaze iz situacije u kojoj se korisnik nalazi tokom celog perioda trajanja ugovora o finansijskim uslugama, kao i da upozori korisnika na ove rizike.</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--

	<p>zahtevima koje je potrošač obelodanio, te na razumnim pretpostavkama o rizicima u odnosu na potrošačev položaj tokom trajanja ugovora o kreditu. U odnosu na takvo pružanje savetodavnih usluga, aktivnost se takođe mora temeljiti i na informacijama zahtevanim u članu 22. stav 3.</p>							
7.2.	<p>Države članice moraju osigurati da način na koji davaoci kredita isplaćuju naknade svojim zaposlenima i kreditnim posrednicima, te način na koji kreditni posrednici isplaćuju naknade svojim zaposlenima i imenovanim predstavnicima ne sprečavaju poštovanje obaveze iz stava 1.</p>	<p>Član 16. stav 3.</p>	<p>Davalac usluga dužan je da izradi i primenjuje politiku isplate zarada i drugih naknada svojim zaposlenima tako da isplata naknada ne utiče na ispunjavanje obaveza iz stava 1. ovog člana, kao i da prilikom pružanja savetodavnih usluga ne dovodi u pitanje postupanje u najboljem interesu korisnika, odnosno da pružanje tih usluga ne zavisi od prodajnih ciljeva.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>				

7.3.	Države članice moraju osigurati da, pri izradi i primeni politika naknada za zaposlene odgovorne za procenu kreditne sposobnosti, davaoci kredita poštuju sledeća načela, na način i u obimu koji je primeren njihovoj veličini, unutrašnjoj organizaciji i karakteru, obimu i složenosti njihovih aktivnosti:	Član 16. stav 4.	Davalac usluga dužan je da pri izradi i primeni politika isplate zarada i drugih naknada za svoje zaposlene koji su odgovorni za procenu kreditne sposobnosti poštuju sledeća načela:	Potpuno usklađeno			
(a)	politika naknada je u skladu i promovise odgovarajuće i efektivno upravljanje rizikom, te ne podstiče preuzimanje rizika koje prelazi granicu rizika prihvatljivog za davaoca kredita	Član 16. stav 4. tačka 1)	1) politiku isplate zarada i drugih naknada koja promovise odgovarajuće i efektivno upravljanje rizikom i ne podstiče preuzimanje rizika koje prelazi granicu rizika prihvatljivog za davaoca usluga;	Potpuno usklađeno			
(b)	politika naknada u skladu je s poslovnom strategijom, ciljevima, vrednostima i dugoročnim interesima davaoca	Član 16. stav 4. tačka 2)	2) politiku isplate zarada i drugih naknada koja je u skladu s poslovnom strategijom, ciljevima, vrednostima i dugoročnim interesima davaoca usluga i koja uključuje mere za	Potpuno usklađeno			

	<p>kredita, te uključuje mere za izbegavanje sukoba interesa, pre svega osiguravajući da naknade koje primaju zaposleni ne zavise od broja ili udela prihvaćenih zahteva za kredit.</p>		<p>izbegavanje sukoba interesa (npr. visina naknade ne zavisi od broja odobrenih zahteva).</p>				
7.4.	<p>Države članice moraju osigurati da, kad davaoci kredita, kreditni posrednici ili imenovani predstavnici pružaju savetodavne usluge, struktura naknada za zaposlene ne dovodi u pitanje njihovu sposobnost postupanja u najboljem interesu potrošača, a naročito da ta struktura naknada ne zavisi od prodajnih ciljeva. Radi ostvarivanja tog cilja, države članice mogu zabraniti i provizije koje davalac kredita isplaćuje kreditnom posredniku.</p>	<p>Član 16. stav 3.</p>	<p>Davalac usluga dužan je da izradi i primenjuje politiku isplate zarada i drugih naknada svojim zaposlenima tako da isplata naknada ne utiče na ispunjavanje obaveza iz stava 1. ovog člana, kao i da prilikom pružanja savetodavnih usluga ne dovodi u pitanje postupanje u najboljem interesu korisnika, odnosno da pružanje tih usluga ne zavisi od prodajnih ciljeva.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			

7.5.	Države članice mogu zabraniti ili uvesti ograničenja na plaćanja koja potrošači izvršavaju prema davaocu kredita ili kreditnom posredniku pre zaključenja ugovora o kreditu.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaći pravni sistem ne poznaje institut kreditnog posrednika.
8.	Države članice moraju osigurati da kada se informacije pružaju potrošačima u skladu sa uslovima utvrđenim u Direktivi, takve informacije budu pružene potrošaču bez naknade.	Član 14. stav 1.	Davalac usluga nema pravo da naplati nikakvu naknadu za podatke i informacije koje je dužan da dostavi korisniku u skladu sa ovim zakonom, bez obzira na formu i način dostavljanja tih podataka i informacija.	Potpuno usklađeno			
9.1.	Države članice moraju osigurati da davaoci kredita, kreditni posrednici i imenovani predstavnici zahtevaju od svojih zaposlenih da poseduju i redovno obnavljaju odgovarajući nivo znanja i stručnosti u	Član 15. stav 1.	Zaposleni koji su angažovani na poslovima prodaje finansijskih usluga, odnosno sporednih usluga ili pružanju savetodavnih usluga dužni su da poseduju odgovarajuće kvalifikacije, znanje i iskustvo, kao i profesionalne i lične kvalitete, da postupaju u skladu s pažnjom dobrog stručnjaka, dobrim poslovnim običajima i	Potpuno usklađeno			

	<p>odnosu na osmišljavanje, ponudu i odobravanje ugovora o kreditu, obavljanje delatnosti kreditnog posredovanja navedenih u članu 4 tačka 5) ili pružanje savetodavnih usluga.</p> <p>Ako zaključenje ugovora o kreditu uključuje sporedne usluge, zahteva se odgovarajuće znanje i stručnost u odnosu na te sporedne usluge.</p>		<p>poslovnom etikom, da poštuju ličnost i integritet korisnika, te da korisnike potpuno i tačno informišu o uslovima korišćenja tih usluga.</p>				
9.2.	<p>Osim u slučajevima predviđenim u stavu 3, države članice utvrđuju minimalne zahteve u pogledu znanja i stručnosti za zaposlene davaoca kredita, kreditnih posrednika i imenovanih predstavnika u skladu sa principima utvrđenim u Aneksu III.</p>	<p>Član 15. stav 2. i 3.</p>	<p>Davalac usluga dužan je da obezbedi da zaposleni koji su angažovani na poslovima prodaje, odnosno pružanja usluga iz stava 1. ovog člana poseduju odgovarajuće kvalifikacije, kao i da obezbedi redovnu obuku tih zaposlenih.</p> <p>Narodna banka Srbije može da propiše bliže uslove u pogledu znanja, stručnosti i</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			

			kvalifikacija koje moraju posedovati zaposleni iz stava 2. ovog člana, kao i način i uslove za sprovođenje njihove obuke.				
9.3.	Ako davalac kredita ili kreditni posrednik pruža svoje usluge na području jedne ili više država članica:						
(i)	posredstvom filijale, država članica domaćin odgovorna je za utvrđivanje minimalnih zahteva u pogledu znanja i stručnosti primenjivih na zaposlene u filijali;						
(ii)	pod okriljem slobode pružanja usluga, matična država članica odgovorna je za utvrđivanje minimalnih zahteva u pogledu znanja i stručnosti primenjivih na zaposlene u skladu s Aneksom III, međutim, država članica domaćin može utvrditi minimalne zahteve u		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	pogledu znanja i stručnosti za zahteve navedene u Aneksu III, stavu 1. tačke (b), (c), (e) i (f) stava 1. Aneksa III.						
9.4.	Države članice moraju osigurati da nadležna tela nadziru poštovanje zahteva utvrđenih u stavu 1. i da ta nadležna tela imaju nadležnosti da od davaoca kredita, kreditnih posrednika i imenovanih predstavnika zahtevaju da dostave dokaze koje nadležno telo smatra nužnim da bi se sproveo takav nadzor.		/	Potpuno usklađeno			NBS kroz supervizorske postupke (postupak prijave poveravanja aktivnosti iz Odluke o upravljanju rizicima banke i kontrolne postupke) može utvrđivati da li davalac usluge ispunjava uslove i obaveze iz člana 15. predloga zakona.
9.5.	Za efikasan nadzor davalaca kredita i kreditnih posrednika koji pružaju svoje usluge na državnom području jedne ili više država članica u skladu sa slobodom pružanja usluga, nadležna tela država članica domaćina i		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	matičnih država članica blisko saraduju s ciljem efikasnog nadzora i izvršenja minimalnih zahteva koji se tiču znanja i stručnosti države članice domaćina. U tu svrhu mogu međusobno delegirati zadatke i odgovornosti.						
10.	Ne dovodeći u pitanje Direktive 2005/29/EZ, države članice moraju zahtevati da se sve vrste oglašavanja i marketinške komunikacije ugovora o kreditu budu poštene, jasne i neobmanjujuće. Posebno je zabranjena upotreba izraza koja bi kod potrošača mogla stvoriti lažna očekivanja u vezi s dostupnošću ili troškovima kredita.	Član 17. stav 1.	Finansijske usluge moraju da se oglašavaju na jasan i razumljiv način, a oglašavanje ne sme da sadrži netačne informacije, odnosno informacije koje mogu stvoriti pogrešnu predstavu o uslovima pod kojima korisnik može koristiti ove usluge, o njihovoj dostupnosti i troškovima, kao i o ukupnom iznosu koji korisnik treba da plati radi korišćenja tih usluga.	Potpuno usklađeno			
11.1.	Države članice moraju osigurati da	Član 18. stav 1.	Davalac usluga dužan je da	Potpuno usklađeno			

	oglašavanje koje se odnosi na ugovore o kreditu u kojem se navodi kamatna stopa ili bilo kakvi brojčani podaci koji se odnose na bilo koji trošak kredita za potrošača, obuhvata standardne informacije u skladu sa ovim članom.		pri oglašavanju finansijskih usluga kod kojih oglasna poruka sadrži kamatnu stopu ili bilo koji numerički podatak koji se odnosi na cenu ili prihod – jasno i precizno, tako da budu lako čitljive ili jasno čujne i prilagođene tehničkim ograničenjima nosača putem kojeg se vrši oglašavanje, u okviru te oglasne poruke na reprezentativnom primeru navede sledeće standardne informacije:				
11.1. drugi podstav	Države članice mogu propisati da se prvi podstav ne primenjuje kada domaće pravo zahteva navođenje EKS-a u oglašavanju koje se odnosi na ugovore o kreditu, a u kojem se ne navode kamatna stopa niti drugi brojčani podaci koji se odnose na troškove kredita za potrošača u smislu prvog podstava.	Član 18. stav 3.	Davalac usluga pri oglašavanju finansijske usluge nije dužan da navede reprezentativni primer ako u oglasnoj poruci navede efektivnu kamatnu stopu bez navođenja nominalne kamatne stope ili bilo kog drugog numeričkog podatka u vezi s tom uslugom.	Potpuno usklađeno			
11.2.	U standardnim informacijama	Član 18. stav 1.	Davalac usluga dužan je da	Potpuno usklađeno			

	navode se jasno, sažeto i uočljivo sledeće stavke:		pri oglašavanju finansijskih usluga kod kojih oglasna poruka sadrži kamatnu stopu ili bilo koji numerički podatak koji se odnosi na cenu ili prihod – jasno i precizno, tako da budu lako čitljive ili jasno čujne i prilagođene tehničkim ograničenjima nosača putem kojeg se vrši oglašavanje, u okviru te oglasne poruke na reprezentativnom primeru navede sledeće standardne informacije:				
(a)	identitet davaoca kredita ili, prema potrebi, kreditnog posrednika ili imenovanog predstavnika;	Član 18. stav 1. tačka 1)	1) poslovno ime ili drugu oznaku iz koje nedvosmisleno proizlazi o kom davaocu usluga je reč;	Potpuno usklađeno			
(b)	da će, prema potrebi, ugovor o kreditu biti obezbeđen hipotekom ili nekim drugim sličnim sredstvom obezbeđenja koji se obično upotrebljava u toj državi članici za stambenu nepokretnost ili pravom u vezi s tom	Član 18. stav 1. tačka 12)	12) sredstva obezbeđenja;	Potpuno usklađeno			

	stambenom nepokretnosti;						
(c)	kamatnu stopu, uz navođenje da li je fiksna ili varijabilna ili kombinacija obe, zajedno sa detaljima vezanim za bilo kakve troškove uključene u ukupnu cenu kredita koju snosi potrošač;	Član 18. stav 1. tačka 4)	4) visinu i vrstu nominalne kamatne stope (fiksnu, promenljivu ili obe ako je primenljivo), zajedno s pojedinostima o svim naknadama uključenim u ukupnu cenu kredita, odnosno lizinga za korisnika;	Potpuno usklađeno			
(d)	ukupan iznos kredita;	Član 18. stav 1. tačka 3)	3) iznos kredita/depozita/predmeta lizinga;	Potpuno usklađeno			
(e)	godišnju efektivnu kamatnu stopu, koja mora biti uključena u oglašavanju barem jednako uočljivo kao bilo koja kamatna stopa;	Član 18. stav 1. tačka 5)	5) efektivnu kamatnu stopu;	Potpuno usklađeno			
(f)	ako je primenljivo, trajanje ugovora o kreditu;	Član 18. stav 1. tačka 8)	8) rok otplate kredita/lizinga, odnosno rok isplate depozita;	Potpuno usklađeno			
(g)	ako je primenljivo, iznos rata;		11) ukupan iznos koji korisnik plaća na osnovu ugovora o kreditu/revolving kreditu/lizingu, broj rata i visinu pojedinačne rate, a kod ugovora o depozitu				
(h)	ako je primenljivo, ukupan iznos koji plaća potrošač;	Član 18. stav 1. tačka 11)	ukupan iznos (iznos depozita	Potpuno usklađeno			
(i)	ako je primenljivo, broj rata;						

			i kamata) koji je banka dužna da isplati;				
(j)	ako je primenljivo, upozorenje koje se tiče moguće fluktuacije kod kursnih razlika mogu da utiču na ukupan iznos koji potrošač plaća.	Član 18. stav 1. tačka 13)	13) tamo gde je primenljivo – upozorenje da promena kursnih razlika može dovesti do promene u ukupnom iznosu koji korisnik plaća po osnovu ugovora o kreditu/revolving kreditu/lizingu;	Potpuno usklađeno			
11.3.	Informacije navedene u stavu 2, osim onih navedenih u tačkama (a), (b) ili (j), navode se u obliku reprezentativnog primera i s njim su u skladu u celosti. Države članice donose kriterijume za određivanje reprezentativnog primera.	Član 18. stav 1.	Davalac usluga dužan je da pri oglašavanju finansijskih usluga kod kojih oglasna poruka sadrži kamatnu stopu ili bilo koji numerički podatak koji se odnosi na cenu ili prihod – jasno i precizno, tako da budu lako čitljive ili jasno čujne i prilagođene tehničkim ograničenjima nosača putem kojeg se vrši oglašavanje, u okviru te oglasne poruke <i>na reprezentativnom primeru</i> navede sledeće standardne informacije:	Potpuno usklađeno			
11.4.	Ukoliko je zaključenje ugovora o sporednim uslugama, posebno o osiguranju, obavezno za	Član 17. stav 5.	Ako je za zaključenje ugovora o kreditnoj usluzi i o lizingu obavezno i zaključenje ugovora o sporednim uslugama (npr.	Potpuno usklađeno			

	odobrenje kredita ili odobrenje kredita pod uslovima iz oglasa, a trošak te usluge se ne može odrediti unapred, obaveza zaključenja takvog ugovora se navodi jasno, sažeto i uočljivo, zajedno s EKS-om.		ugovora o osiguranju), a pritom se cena sporedne usluge ne može odrediti unapred – postojanje takve obaveze iskazuje se na reprezentativnom primeru jasno, sažeto i na vidljiv način, zajedno sa iskazivanjem efektivne kamatne stope.				
11.5.	Informacije iz stavova 2. i 4. moraju biti jasno čitljive ili prema potrebi jasno čujne, zavisno od nosača koji se koristi za oglašavanje.	Član 18. stav 1.	Davalac usluga dužan je da pri oglašavanju finansijskih usluga kod kojih oglasna poruka sadrži kamatnu stopu ili bilo koji numerički podatak koji se odnosi na cenu ili prihod – jasno i precizno, tako da budu <i>lako čitljive ili jasno čujne i prilagođene tehničkim ograničenjima nosača putem kojeg se vrši oglašavanje</i> , u okviru te oglasne poruke na reprezentativnom primeru navede sledeće standardne informacije:	Potpuno usklađeno			
11.6.	Države članice mogu zahtevati uključivanje sažetog i proporcionalnog upozorenja o	Član 18. stav 1. tačka 14)	14) upozorenje o postojanju rizika koji je specifičan za konkretan ugovor o kreditu/revolving				

	posebnim rizicima povezanim s ugovorima o kreditu. One Komisiju bez odlaganja obavještavaju o tim zahtevima.		kreditu/lizingu, ako je primenljivo.				
11.7.	Ovaj član ne dovodi u pitanje Direktivu 2005/29/EZ.		/	Potpuno usklađeno			Nepoštena poslovna praksa i nepravične ugovorne odredbe u pogledu finansijskih usluga regulisane su u članu 58. predloga zakona.
12.1.	Države članice moraju dopustiti prakse objedinjavanja usluga, ali zabraniti prakse vezivanja usluga.	Član 52. stav 1. i 2.	Davalac kredita može da primenjuje praksu objedinjavanja usluga. Davaocu kredita zabranjeno je da primenjuje praksu vezivanja usluga.	Potpuno usklađeno			
12.2.	Odstupajući od stava 1, države članice mogu davaocima kredita dopustiti da od potrošača ili člana porodice potrošača ili lica u bliskom odnosu sa potrošačem:		Izuzetno od stava 2. ovog člana, davalac kredita može kao uslov za zaključenje ugovora o kreditu da zahteva od korisnika otvaranje ili održavanje prethodno otvorenog platnog ili štednog računa ako je svrha takvog računa isključivo:				
(a)	da otvori ili održi platni ili štedni račun ako je jedina svrha	Član 52. stav 3.	1) prikupljanje sredstava za	Potpuno usklađeno			

	<p>takvog računa prikupljanje kapitala za otplatu kredita, otplaćivanje kredita, udruživanje resursa radi dobijanja kredita ili pružanje dodatnog sredstva obezbeđenja za davaoca kredita u slučaju neispunjavanja obaveza.</p>		<p>otplatu kredita i/ili 2) otplaćivanje kredita i/ili 3) pružanje dodatnog sredstva obezbeđenja u slučaju neispunjavanja obaveza.</p>				
(b)	<p>kupi ili drži investicioni proizvod ili privatni penzioni proizvod, pri čemu takav proizvod koji ulagaču prvenstveno obezbeđuje prihod u doba penzionisanja takođe služi za pružanje dodatnog sredstva obezbeđenja za davaoca kredita u slučaju neispunjavanja obaveza ili za prikupljanje kapitala za otplatu kredita, otplaćivanje kredita ili udruživanje resursa za dobijanja kredita.</p>		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	<p>Ovakvi primeri nisu zastupljeni u našem domaćem pravnom sistemu.</p>

(c)	s ciljem odobrenja kredita zaključi posebni ugovor o kreditu u vezi s ugovorom o zajedničkom vlasničkom kapitalu.						
12.3.	Izuzetno od stava 1, države članice mogu dopustiti praksu vezivanja usluga ako davalac kredita može dokazati svojem nadležnim telu da vezani proizvodi ili kategorije proizvoda koji se nude pod međusobno sličnim uslovima, a koji nisu dostupni zasebno, dovode do jasne koristi za potrošače, uzimajući u obzir dostupnost i cene relevantnih proizvoda koji se nude na tržištu. Ovaj se stav primenjuje samo na proizvode koji su stavljeni na tržište nakon 20. marta 2014. godine.	Član 54. stav 1. i 2.	Praksa vezivanja usluga dozvoljena je i ako banka u postupku pred Narodnom bankom Srbije učini izvesnim da vezivanje proizvoda ili kategorija proizvoda za ugovor o kreditu u konkretnom slučaju dovodi do jasne koristi za korisnike, uzimajući pritom u obzir dostupnost i cene relevantnih proizvoda koji se nude na tržištu. Narodna banka Srbije može urediti postupak iz stava 1. ovog člana.	Potpuno usklađeno			

12.4.	<p>Države članice mogu dopustiti davaocima kredita da od potrošača zahtevaju da poseduje odgovarajuću polisu osiguranja povezanu s ugovorom o kreditu. U takvim slučajevima države članice moraju osigurati da davalac kredita mora prihvatiti polisu osiguranja od pružaoca osiguranja koji se razlikuje od njemu poželjnijeg pružaoca osiguranja ako ta polisa osiguranja ima isti nivo jemstva kao onaj koji je predložio davalac kredita.</p>	Član 53. stav 1. i 2.	<p>Davalac kredita može od korisnika da zahteva dostavljanje odgovarajuće polise osiguranja povezane sa ugovorom o kreditu, pri čemu je dužan da vodi računa o proporcionalnosti između iznosa kredita i zahtevane polise osiguranja. U slučaju iz stava 1. ovog člana davalac kredita dužan je da prihvati i polisu osiguranja koju je izdao pružalac usluge osiguranja koji se razlikuje od onog kojeg je predložio taj davalac, ako ta polisa osiguranja pruža isti nivo jemstva, pri čemu davalac kredita ne može izmeniti uslove kredita koje je ponudio korisniku.</p>	Potpuno usklađeno			
13.1.	<p>Države članice moraju osigurati da davaoci kredita ili, ako je primenjivo, kreditni posrednici ili njihovi imenovani predstavnici, potrošačima u svakom trenutku</p>	Član 19. stav 1.	<p>Korisnik ima pravo da od davaoca usluga u bilo kom trenutku, u pisanoj formi, na način za koji se korisnik opredelio, dobije jasne i razumljive informacije o finansijskim uslugama koje taj davalac nudi.</p>	Potpuno usklađeno			

	<p>učine dostupnim jasne i razumljive opšte informacije o ugovorima o kreditu, i to na papiru ili nekom drugom trajnom nosaču ili u elektronskom obliku.</p> <p>Pored toga, države članice mogu odrediti da nevezani kreditni posrednici takođe moraju staviti na raspolaganje opšte informacije.</p>						
13.1. drugi podstav	Takve opšte informacije obuhvataju najmanje sledeće:	Član 19. stav 3.	Informacije iz ovog člana obuhvataju:	Potpuno usklađeno			
(a)	identitet i adresu davaoca informacija;	Član 19. stav 3. tačka 1)	1) poslovno ime, adresu, broj telefona i imejl adresu davaoca usluga;	Potpuno usklađeno			
(b)	svrhe u koje se kredit može koristiti;	Član 19. stav 3. tačka 2)	2) namenu za koju ta finansijska usluga može biti iskorišćena;	Potpuno usklađeno			
(c)	oblike sredstava obezbeđenja, uključujući, kada je to primenjivo, mogućnost da se ono nalazi u nekoj drugoj	Član 19. stav 3. tačka 11)	11) sredstva obezbeđenja;	Potpuno usklađeno			

	državi članici;						
(d)	moguće trajanje ugovora o kreditu;	Član 19. stav 3. tačka 3)	3) potencijalno trajanje ugovora;	Potpuno usklađeno			
(e)	vrste dostupne kamatne stope, uz navođenje da li je fiksna ili promenljiva ili kombinovana, zajedno s kratkim opisom karakteristika fiksne i promenljive stope, uključujući implikacije za potrošača povezane s time;	Član 19. stav 3. tačka 4) i 5)	4) visinu i promenljivost nominalne kamatne stope; 5) elemente na osnovu kojih se određuje ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati i način izmene, kao i fiksni element ako je ugovoren;	Potpuno usklađeno			
(f)	ako su dostupni krediti u stranoj valuti, strana valuta ili valute moraju biti navedene, zajedno s objašnjenjem o implikacijama za potrošača ako je kredit nominiran u stranoj valuti;	Član 19. stav 3. tačka 8)	8) valutu u kojoj se ugovara finansijska usluga, a kod ugovora indeksiranih u stranoj valuti i objašnjenje o posledicama koje primena te indeksacije može imati na korisnika;	Potpuno usklađeno			
(g)	reprezentativni primer ukupnog iznosa kredita, ukupne cene kredita za potrošača, ukupni iznos koji plaća potrošač i EKS;	Član 19. stav 3. tačka 6) i 7)	6) reprezentativni primer na kojem će biti prikazani ukupan iznos i ukupna cena finansijske usluge, kao i ukupan iznos koji korisnik plaća na osnovu ugovora o	Potpuno usklađeno			

			<p>finansijskoj usluzi;</p> <p>7) efektivnu kamatnu stopu, kao i sve pretpostavke primenjene u njenom računanju;</p>				
(h)	<p>navođenje mogućih dodatnih troškova koji nisu uključeni u ukupni trošak kredita za potrošača, a koji se trebaju platiti u vezi s ugovorom o kreditu</p>	<p>Član 19. stav 3. tačka 9)</p>	<p>9) vrstu i visinu svih potencijalnih naknada i drugih troškova koji će pasti na teret korisnika uz određenje da li su fiksni ili promenljivi, a ako su promenljivi – periode u kojima će se menjati i način izmene;</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			<p>Predmetna tačka h) je obuhvaćena u tački 9) stava 3. člana 19. predloga zakona.</p>
(i)	<p>izbor različitih dostupnih mogućnosti za povraćaj kredita davaocu kredita (uključujući broj, učestalost i iznos redovnih rata za otplatu);</p>	<p>Član 19. stav 3. tačka 10)</p>	<p>10) izbor različitih dostupnih opcija u pogledu mogućnosti izvršenja obaveza korisnika po osnovu ugovora, uključujući broj rata i iznos pojedinačne rate, kao i periode u kojima rate dospevaju za naplatu;</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
(j)	<p>prema potrebi, jasnu i sažetu izjavu da pridržavanje uslova iz ugovora o kreditu ne jamči otplatu ukupnog iznosa kredita u skladu s ugovorom o kreditu;</p>		/	<p>Neusklađeno</p>	<p>Vid. đ)</p>	<p>Vid. đ)</p>	<p>Ocenjeno da ovaj element nije svrsishodno unositi, imajući u vidu da su iz drugih elemenata opštih informacija korisniku jasni uslovi pod kojima se kredit odobrava i način</p>

							ispunjenja njegovih obaveza u vezi s izvršenjem ugovora.
(k)	opis uslova koji se direktno odnose na prevremenu otplatu;	Član 19. stav 3. tačka 12)	12) pravo korisnika na prevremenu otplatu po osnovu ugovora, uslove i način ostvarivanja ovog prava, kao i visinu naknada u vezi s tim;	Potpuno usklađeno			
(l)	podatak da li je potrebno izvršiti procenu vrednosti nepokretnosti i prema potrebi, ko je odgovoran da osigura sprovođenje procene vrednosti, kao i da to predstavlja dodatni trošak za potrošača;	Član 19. stav 3. tačka 15)	15) kod ugovora kod kojih je kao sredstvo obezbeđenja ugovorena hipoteka na nepokretnosti – obaveštenje korisniku da li je neophodna procena nepokretnosti, ko je odgovoran za sprovođenje te procene i da li se za korisnika javljaju troškovi u vezi s tim;	Potpuno usklađeno			
(m)	navođenje sporednih usluga koje je potrošač dužan uzeti kako bi mu se odobrio kredit ili kako bi mu se kredit odobrio prema uslovima po kojima se nudi na tržištu i prema potrebi, pojašnjenje da sporedne usluge može	Član 19. stav 3. tačka 14)	14) eventualnu obavezu zaključivanja ugovora o sporednim uslugama koje su u vezi sa ugovorom o finansijskoj usluzi, kad je to zaključivanje obavezno radi zaključenja ugovora o finansijskoj usluzi ili radi njegovog zaključenja pod uslovima na tržištu i, prema potrebi, pojašnjenje da sporedne usluge korisnik	Potpuno usklađeno			

	kupiti od davaoca usluge koji nije davalac kredita; i		može kupiti od drugog pružaoca usluga;				
(n)	opšte upozorenje o mogućim posledicama nepoštovanja obaveza povezanih s ugovorom o kreditu.	Član 19. stav 3. tačka 16)	16) opšte upozorenje o mogućim posledicama u slučaju neispunjenja obaveza korisnika iz ugovora o finansijskoj usluzi, kao i kamatne stope koje se primenjuju u slučaju docnje.	Potpuno usklađeno			
13.2.	Države članice mogu obavezati davaoce kredita da uključe druge vrste upozorenja koje su relevantne u državi članici. One Komisiju bez odlaganja obaveštavaju o tim zahtevima.	Član 19. stav 5.	Narodna banka Srbije može bliže urediti sadržinu opštih informacija iz ovog člana i način njihovog pružanja, odnosno može utvrditi postupak po kojem će davalac usluga bliže urediti sadržinu i način obaveštavanja iz ovog člana.	Potpuno usklađeno			Državama je ostavljeno kao mogućnost (ne i obaveza) da unesu i dodatne vrste upozorenja za korisnika, ali je smatrano da nije celishodno unositi dodatne elemente u predlog zakona. Narodnoj banci Srbije je svakako ostavljeno kao mogućnost da podzakonskim propisima bliže uredi sadržinu opštih informacija.
14.1.	Države članice moraju osigurati da davalac kredita i,	Član 20. stav 1. i 2.	Davalac usluga dužan je da korisniku pruži jasne i	Potpuno usklađeno			

	prema potrebi, kreditni posrednik ili imenovani predstavnik, potrošaču stavi na raspolaganje personalizovane informacije koje su mu potrebne da uporedi kredite dostupne na tržištu, procenu njihovih implikacija i donošenje informisane odluke o tome da li će li zaključiti ugovor o kreditu:		razumljive informacije i objašnjenja o uslovima koji se odnose na ugovor o finansijskoj usluzi za koji je korisnik pokazao interesovanje (u daljem tekstu: ponuda), na način koji će korisniku omogućiti da uporedi ponude različitih davalaca tih usluga i proceni da li ovi uslovi odgovaraju njegovim potrebama i finansijskoj situaciji.				
(a)	bez neopravdanog odlaganja, nakon što je potrošač dao potrebne informacije o svojim potrebama, finansijskom stanju i preferencijama u skladu s članom 20; te		Davalac usluga dužan je da korisniku dostavi ponudu u primerenom roku pre zaključenja ugovora, odnosno prihvatanja ponude.				
(b)	blagovremeno, pre nego što se potrošač obaveže ugovorom o kreditu ili ponudom.						
14.2.	Personalizovane informacije iz stava 1,	Član 20. stav 17.	Narodna banka Srbije	Delimično usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	Prilikom propisivanja sadržine i obrazaca od

	na papiru ili na nekom drugom trajnom nosaču, daju se putem ESIS-a, kako je utvrđeno u Aneksu II.		propisuje izgled i bliže uređuje sadržinu obrazaca na kojima se sačinjava ponuda i na kojima se ukazuje na rizike koje korisnik preuzima kada se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, kao i sadržinu tog ukazivanja.				strane Narodne banke Srbije, potrebno je da se sadržina ovog obrasca prilagodi zahtevima iz člana 14. Direktive i Aneksu II (kao i zahtevima iz Direktive o potrošačkim kreditima 2023/2225).
14.3.	Države članice moraju osigurati da, ako se potrošaču dostavi ponuda koja je obavezujuća za davaoca kredita, ona se dostavlja na papiru ili na nekom drugom trajnom nosaču i zajedno sa ESIS-om ako:		Davalac usluga dužan je da korisniku pruži jasne i razumljive informacije i objašnjenja o uslovima koji se odnose na ugovor o finansijskoj usluzi za koji je korisnik pokazao interesovanje (u daljem tekstu: ponuda), na način koji će korisniku omogućiti da uporedi ponude različitih davalaca tih usluga i proceni da li ovi uslovi odgovaraju njegovim potrebama i finansijskoj situaciji.				
(a)	potrošaču prethodno nije bio pružen ESIS; ili						
(b)	se karakteristike ponude razlikuju od informacija iz prethodno pruženog ESIS-a.						
14.4.	Države članice mogu odrediti da je davalac kredita dužan pružiti	Član 20. stav 1. i 2	Davalac usluga dužan je da korisniku dostavi ponudu u primerenom roku pre zaključenja ugovora,	Potpuno usklađeno			

	ESIS pre davanja ponude koja je obavezujuća za davaoca kredita. Ako država članica tako odredi, ona zahteva da se ESIS potrošaču treba ponovno dostaviti samo ako je zadovoljen uslov iz stava 3. tačke (b).		odnosno prihvatanja ponude.				
14.5.	Države članice koje su pre 20. marta 2014. godine primenjivale informativni obrazac koji zadovoljava identične zahteve u pogledu informacija kao one iz Aneksa II, mogu ga i dalje upotrebljavati za potrebe ovog člana do 21. marta 2019. godine.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
14.6.	Države članice utvrđuju vremenski rok od barem sedam dana tokom kojeg će potrošač imati dovoljno vremena da uporedi ponude, proceni njihove	Član 20. stav 3, 4. i stav 5.	Primereni rok iz stava 2. ovog člana u slučaju kreditnih usluga ne može biti kraći od dva radna dana, a računa se od dana prijema obavezujuće ponude davaoca usluga do dana kada je	Potpuno usklađeno			

	implikacije i donese informisane odluke.		korisnik zaključio ugovor ili prihvatio ponudu za zaključenje ugovora.				
14.6. drugi podstav	Države članice određuju da vremenski rok naveden u prvom podstavu predstavlja ili period razmatranja pre zaključenja ugovora o kreditu ili period da se izvrši pravo na odustanak nakon zaključenja ugovora o kreditu ili njihovu kombinaciju.		<p>Ako korisnik izričito zahteva da u pisanoj formi zaključi ugovor ili prihvati ponudu za zaključenje ugovora odmah nakon dostavljanja ponude, davalac usluga nije dužan da sačeka protok primerenog roka iz stava 3. ovog člana.</p> <p>Ako je ponuda korisniku dostavljena u periodu kraćem od 24 časa pre nego što je zaključio ugovor ili prihvatio ponudu, davalac usluga dužan je da korisniku u roku koji ne može biti kraći od tri dana niti duži od sedam dana od zaključenja ugovora ili prihvatanja ponude pošalje podsetnik u kojem će ga obavestiti o njegovom pravu da odustane od ugovora i objasniti postupak odustanka od ugovora predviđen članom 13. ovog zakona. Ovaj podsetnik će korisniku biti dostavljen u pisanoj</p>				

			formi – na način predviđen ugovorom.				
14.6. treći podstav	Ako država članica odredi period razmatranja pre zaključenja ugovora o kreditu:		Davalac usluga dužan je da korisniku pruži jasne i razumljive informacije i objašnjenja o uslovima koji se odnose na ugovor o finansijskoj usluzi za koji je korisnik pokazao interesovanje (u daljem tekstu: ponuda), na način koji će korisniku omogućiti da uporedi ponude različitih davalaca tih usluga i proceni da li ovi uslovi odgovaraju njegovim potrebama i finansijskoj situaciji.				
(a)	ponuda je obavezujuća za davaoca kredita za vreme trajanja perioda razmatranja; te		Davalac usluga dužan je da korisniku dostavi ponudu u primerenom roku pre zaključenja ugovora, odnosno prihvatanja ponude.				
(b)	potrošač za vreme perioda razmatranja može u bilo koje doba prihvatiti ponudu.	Član 20. stav 1, 2. i stav 3.	Primereni rok iz stava 2. ovog člana u slučaju kreditnih usluga ne može biti kraći od dva radna dana, a računa se od dana prijema obavezujuće ponude davaoca usluga do dana kada je	Potpuno usklađeno			

			korisnik zaključio ugovor ili prihvatio ponudu za zaključenje ugovora.				
14.6. četvrti podstav	Države članice mogu odrediti da potrošači ne mogu prihvatiti ponudu u određenom razdoblju koje ne prelazi prvih deset dana od perioda razmatranja.	Član 20. stav 3. i 4.	<p>Primereni rok iz stava 2. ovog člana u slučaju kreditnih usluga ne može biti kraći od dva radna dana, a računa se od dana prijema obavezujuće ponude davaoca usluga do dana kada je korisnik zaključio ugovor ili prihvatio ponudu za zaključenje ugovora.</p> <p>Ako korisnik izričito zahteva da u pisanoj formi zaključi ugovor ili prihvati ponudu za zaključenje ugovora odmah nakon dostavljanja ponude, davalac usluga nije dužan da sačeka protek primerenog roka iz stava 3. ovog člana.</p>	Potpuno usklađeno			<p>Predlog zakona predviđa i izuzetak od pravila da je potrebno da protekne primereni rok između dostavljanja informacija i zaključenja ugovora, a to je kada korisnik izričito zahteva da ugovor zaključi odmah nakon dostavljanja ponude. Navedeno pravilo je uneto iz razloga praktičnosti i prepoznate potrebe da bi korisnicima u određenim situacijama navedeno pravilo po kojem su dužni da sačekaju protek određenog vremena predstavljao teret (to bi podrazumevalo npr. ponovni dolazak u filijalu, izlazak sa posla i slično).</p>
14.6.	Ako se kamatna stopa		/	Neprenosivo	Vid. d)	Vid. d)	Predmetni institut nije

peti podstav	ili drugi troškovi primenjivi na ponudu određuju na osnovu prodaje osnovnih obveznica ili drugih dugoročnih instrumenata finansiranja, države članice mogu odrediti da se kamatna stopa ili drugi troškovi mogu razlikovati od onih navedenih u ponudi, u skladu s vrednosti osnovne obveznice ili drugog dugoročnog instrumenta finansiranja.						zastupljen u našem domaćem pravu.
14.6. šesti podstav	Ako potrošač ima pravo na odustanak u skladu s drugim podstavom ovog stava, član 6. Direktive 2002/65/EZ-a se ne primenjuje.		/	Potpuno usklađeno			Direktiva 2002/65/EZ je inkorporisana u domaće pravo kroz Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga kod ugovaranja na daljinu.
14.7.	Smatra se da su davalac kredita i, prema potrebi, kreditni posrednik ili imenovani	Član 57. stav 1.	Na finansijske usluge iz ovog zakona koje se ugovaraju, odnosno pružaju na daljinu primenjuju se odredbe ovog zakona i zakona kojim se	Potpuno usklađeno			Predlog zakona predviđa da će se na ugovore o finansijskim uslugama zaključenim na daljinu

	<p>predstavnik koji je potrošaču dostavio ESIS ispunili zahteve o informisanju potrošača pre zaključenja ugovora na daljinu kako je utvrđeno u članu 3. stavu (1) Direktive 2002/65/EZ te se smatra da su zadovoljili zahteve člana 5. stav 1. te direktive samo ako su pre zaključenja ugovora barem dostavili ESIS.</p>	<p>Član 20. stav 1, 2. i stav 3.</p>	<p>uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga kod ugovaranja na daljinu.</p> <p>Davalac usluga dužan je da korisniku pruži jasne i razumljive informacije i objašnjenja o uslovima koji se odnose na ugovor o finansijskoj usluzi za koji je korisnik pokazao interesovanje (u daljem tekstu: ponuda), na način koji će korisniku omogućiti da uporedi ponude različitih davalaca tih usluga i proceni da li ovi uslovi odgovaraju njegovim potrebama i finansijskoj situaciji.</p> <p>Davalac usluga dužan je da korisniku dostavi ponudu u primerenom roku pre zaključenja ugovora, odnosno prihvatanja ponude. Primereni rok iz stava 2. ovog člana u slučaju kreditnih usluga ne može biti kraći od dva radna dana, a računa se od dana prijema obavezujuće ponude davaoca usluga do dana kada je</p>				<p>shodno primeniti pravila ovog zakona (i zakona koji reguliše zaštitu korisnika kod ugovaranja na daljinu).</p> <p>S tim u vezi, pravila o sadržini i dostavljanju predugovornih informacija, odnosno ponude, primenjuju se shodno i na ugovore na daljinu.</p> <p>Dakle, i kod ovih ugovora je ponudu potrebno uručiti korisniku u razumnom roku pre zaključenja ugovora, osim ako korisnik izričito ne zahteva da ugovor zaključi i pre isteka ovog roka.</p>
--	---	--------------------------------------	--	--	--	--	---

			korisnik zaključio ugovor ili prihvatio ponudu za zaključenje ugovora.				
14.8.	Države članice ne smeju menjati obrazac ESIS-a, osim na način predviđen u Aneksu II. Sve dodatne informacije koje bi davalac kredita ili, prema potrebi, kreditni posrednik ili imenovani predstavnik mogao dati potrošaču ili ih je obavezan dati potrošaču prema domaćem pravu, daju se u zasebnom dokumentu koji se može priložiti ESIS-u.	Član 20. stav 17.	Narodna banka Srbije propisuje izgled i bliže uređuje sadržinu obrazaca na kojima se sačinjava ponuda i na kojima se ukazuje na rizike koje korisnik preuzima kada se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, kao i sadržinu tog ukazivanja.	Delimično usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	Prilikom propisivanja sadržine i obrazaca od strane Narodne banke Srbije, potrebno je da se njihova sadržina prilagodi zahtevima ove direktive, kao i Direktive o potrošačkim kreditima (Direktiva EU 2023/2225).
14.9.	Komisija je ovlašćena za donošenje delegiranih akata u skladu s članom 40. s ciljem izmene standardnog teksta u delu A ili instrukcija u delu B Aneksa II za potrebe davanja		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	informacija ili upozorenja o novim proizvodima koji nisu bili stavljeni na tržište pre 20. marta 2014. Takvi delegirani akti ne smeju, međutim, menjati strukturu ili oblik ESIS-a.						
14.10.	U slučaju glasovne telefonske komunikacije iz člana 3. stav 3. Direktive 2002/65/EZ, opis glavnih karakteristika finansijske usluge koju treba pružiti prema drugoj alineji člana 3. stav 3. tačke (b) te Direktive obuhvata barem elemente iz dela A, odeljaka od 3. do 6. Aneksa II ove Direktive.	Član 57. stav 1.	Na finansijske usluge iz ovog zakona koje se ugovaraju, odnosno pružaju na daljinu primenjuju se odredbe ovog zakona i zakona kojim se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga kod ugovaranja na daljinu.				Predlog zakona predviđa da će se na ugovore o finansijskim uslugama zaključenim na daljinu shodno primeniti pravila ovog zakona (i zakona koji reguliše zaštitu korisnika kod ugovaranja na daljinu). S tim u vezi, prilikom definisanja obrazaca ponude za ove ugovore biće uzeti u obzir zahtevi iz ove direktive, kao i Direktive o potrošačkim kreditima (Direktiva EU 2023/2225).
		Član 20. stav 17.	Narodna banka Srbije propisuje izgled i bliže uređuje sadržinu obrazaca na kojima se sačinjava ponuda i na kojima se ukazuje na rizike koje korisnik preuzima kada se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, kao i sadržinu tog ukazivanja.	Delimično usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	
14.11.	Države članice moraju osigurati da, ako ne postoji pravo	Član 20. stav 14. i 15.	Davalac usluga dužan je da korisnika koji namerava da s njim zaključi ugovor	Potpuno usklađeno			

	<p>odustanka, davalac kredita ili, prema potrebi, kreditni posrednik ili imenovani predstavnik barem potrošaču stave na raspolaganje primerak nacрта ugovora o kreditu u trenutku dostave ponude koja je obavezujuća za davaoca kredita. Ako postoji pravo na odustanak, države članice moraju osigurati da, davalac kredita ili, prema potrebi, kreditni posrednik ili imenovani predstavnik potrošaču ponudi stavi na raspolaganje primerak nacрта ugovora o kreditu u trenutku dostave ponude koja je obavezujuća za davaoca kredita.</p>		<p>obavesti da na zahtev može bez naknade dobiti tekst nacрта tog ugovora – kao predlog za njegovo zaključivanje.</p> <p>Ako korisnik podnese zahtev iz stava 14. ovog člana, davalac usluga dužan je da mu bez naknade u pisanoj formi dostavi tekst nacрта ugovora iz tog stava, ako je davalac usluga u momentu podnošenja tog zahteva voljan da zaključi ugovor.</p>				
15.1.	<p>Države članice moraju osigurati da, pre obavljanja bilo koje od delatnosti</p>		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Zakon o bankama ne poznaje institut kreditnog posrednika ili imenovanog

	<p>kreditnog posredovanja navedenih u članu 4. tačka 5, kreditni posrednik ili imenovani predstavnik blagovremeno potrošaču stavi na raspolaganje barem sledeće informacije i to na papiru ili na nekom drugom trajnom nosaču:</p>						predstavnika.
(a)	identitet i adresu kreditnog posrednika;						
(b)	registar u koji je upisan, prema potrebi, registarski broj i način provere takvog upisa;						
(c)	podatak da li je kreditni posrednik vezan za ili radi isključivo za jednog ili više davalaca kredita. Ako je kreditni posrednik vezan za ili radi isključivo za jednog ili više davalaca kredita, navodi imena davalaca kredita za						

	koje posluje. Kreditni posrednik može otkriti da je nezavisan ako zadovoljava uslove utvrđene u skladu s članom 22. stav 4.;						
(d)	podatak da li kreditni posrednik nudi savetodavne usluge;						
(e)	prema potrebi, naknadu, koju je potrošač dužan platiti kreditnom posredniku za njegove usluge ili ako to nije moguće, metodu izračunavanja naknade;						
(f)	postupke kojima se potrošačima ili drugim zainteresovanim stranama omogućuje interno podnošenje prigovora o kreditnim posrednicima i prema potrebi, o načinu podnošenja vansudskih pritužbi i pravnih lekova;						
(g)	prema potrebi, postojanje i, ako je to poznato, iznos						

	provizija ili drugih podsticaja, koje davalac kredita ili treće strane plaćaju kreditnom posredniku za njegove usluge u odnosu na ugovor o kreditu. Ako iznos nije poznat u trenutku objave, kreditni posrednik obaveštava potrošača da će pravi iznos biti otkriven u kasnijoj fazi, u okviru ESIS-a.						
15.2.	Kreditni posrednici koji nisu vezani, ali koji primaju proviziju od jednog ili više davalaca kredita, na zahtev potrošača daju na raspolaganje informacije o varijacijama u obimu provizije koju su dužni platiti različiti davaoci kredita koji nude ugovore o kreditu koji se nude potrošaču. Potrošač se obaveštava o pravu da zatraži takvu informaciju.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Zakon o bankama ne poznaje institut kreditnog posrednika.

15.3.	Ako kreditni posrednik naplati potrošaču naknadu i uz to primi proviziju od davaoca kredita ili treće strane, kreditni posrednik dužan je potrošaču objasniti da li će se provizija delimično ili u potpunosti prebiti s naknadom.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Zakon o bankama ne poznaje institut kreditnog posrednika.
15.4.	Države članice moraju osigurati da naknada, ako takva postoji, koju je potrošač dužan platiti kreditnom posredniku za njegove usluge, bude saopštena davaocu kredita od strane kreditnog posrednika u svrhu izračuna EKS-a.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Zakon o bankama ne poznaje institut kreditnog posrednika.
15.5.	Države članice određuju da su kreditni posrednici dužni osigurati da, osim objava propisanih ovim članom, njihov imenovani predstavnik otkrije		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Zakon o bankama ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	potrošaču u kojem svojstvu posluje i kojeg kreditnog posrednika predstavlja pre nego što kontaktira bilo kojeg potrošača ili s njime posluje.						
16.1.	Države članice moraju osigurati da davaoci kredita i prema potrebi, kreditni posrednici ili imenovani predstavnici potrošaču pruže adekvatna objašnjenja o predloženim ugovorima o kreditu i bilo kojom sporednom uslugom, kako bi potrošaču omogućili da proceni da li su predloženi ugovori o kreditu i sporedne usluge prilagođeni njegovim potrebama i finansijskoj situaciji.	Član 21. stav 1.	Davalac usluga dužan je da korisniku bez naknade i pre zaključenja ugovora o finansijskim uslugama za koje je korisnik pokazao interesovanje – pruži primerena objašnjenja o tom ugovoru i svim sporednim uslugama kojima se korisniku omogućava da proceni da li su taj ugovor i te sporedne usluge prilagođeni njegovim potrebama i finansijskoj situaciji.	Potpuno usklađeno			
16.1. drugi podstav	Objašnjenja, gde je primenljivo, uključuju:	Član 21. stav 2. i 4.	Primerena objašnjenja iz stava 1. ovog člana	Potpuno usklađeno			Informacije iz tačke a) ove odredbe Direktive obuhvaćene su prvom

(a)	informacije pre zaključenja ugovora koje se pružaju u skladu s:		obuhvataju:				tačkom ove odredbe predloga zakona, odnosno informacije koje čine predugovorne informacije obuhvaćene su pojmom „osnovna obeležja predloženog ugovora, kao i predloženih sporednih usluga, ako postoje“.
(i)	članom 14. u slučaju davaoca kredita;		1) osnovna obeležja predloženog ugovora, kao i predloženih sporednih usluga, ako postoje;				
(ii)	članovima 14. i 15. u slučaju kreditnih posrednika ili imenovanih predstavnika;		2) konkretne načine na koje bi predloženi ugovor ili sporedne usluge mogle uticati na korisnika, uključujući i posledice neispunjavanja ili neurednog ispunjavanja obaveze plaćanja;				
(b)	bitne karakteristike predloženih proizvoda;		3) ako se sporedne usluge pružaju zajedno sa ugovorom – podatak o tome da li se svaki element iz tog paketa može otkazati posebno, kao i o posledicama takvog otkazivanja po korisnika.				Svakako je u stavu 4. člana 21. predloga zakona predviđeno da NBS može bliže propisati sadržinu primerenih objašnjenja, gde bi onda detaljnije bilo nabrojano šta je sadržano u ovim objašnjenjima.
(c)	posebne efekte koje bi predloženi proizvodi mogli imati na potrošača, uključujući i posledice neispunjavanja obaveze plaćanja od strane potrošača; te						
(d)	ako sporedne usluge dolaze u paketu s ugovorom o kreditu, može li se svaki element iz paketa otkazati zasebno, te posledice za potrošača ako to učini.		Narodna banka Srbije može bliže propisati sadržinu primerenih objašnjenja za određene finansijske usluge i način davanja tih objašnjenja.				

16.2.	Države članice mogu prilagoditi način i stepen u kojem se daju objašnjenja iz stava 1, kao i subjekta koji pruža ta objašnjenja, okolnosti situacije u kojoj se nudi ugovor o kreditu, osobi kojoj se on nudi i vrsti ponuđenog kredita.	Član 21. stav 3.	U opravdanim slučajevima, davalac usluge može svoje obaveze iz st. 1. i 2. ovog člana prilagoditi okolnostima u kojima se nudi konkretna finansijska usluga, vrsti te usluge, kao i licu kojem se ona nudi.	Potpuno usklađeno			
17.1.	EKS se izračunava u skladu s matematičkom formulom navedenom u Aneksu I.	Član 10. stav 1.	Efektivna kamatna stopa kao diskontna stopa izjednačava, na godišnjoj osnovi, sadašnje vrednosti svih novčanih tokova, odnosno sadašnje vrednosti svih novčanih primanja sa sadašnjim vrednostima svih novčanih izdataka po osnovu korišćenja finansijskih usluga a koji su poznati u momentu iskazivanja te stope.	Potpuno usklađeno			
17.2.	Troškovi otvaranja i održavanja konkretnog računa, troškovi korišćenja sredstava plaćanja za uplate i isplate i ostali	Član 10. stav 3.	Ako je uslov za korišćenje finansijske usluge otvaranje tekućeg ili drugog platnog računa, u novčane tokove iz stava 1. ovog člana uključuju se i troškovi otvaranja i	Potpuno usklađeno			

	troškovi vezani za plaćanja se uključuju u ukupnu cenu kredita koju snosi potrošač uvek kada je otvaranje ili održavanje računa obavezno u cilju odobrenja kredita ili odobrenja kredita pod uslovima pod kojima se nudi na tržištu.		vođenja tog računa, kao i svi troškovi u vezi sa izvršenjem tih novčanih tokova.				
17.3.	Izračunavanje godišnje efektivne kamatne stope se zasniva na pretpostavci da će ugovor o kreditu ostati na snazi tokom dogovorenog perioda i da će davalac kredita i potrošač ispuniti svoje obaveze po odredbama i u rokovima navedenim u ugovoru o kreditu.	Član 10. stav 5. tačke 1) i 2)	<p>Obračun efektivne kamatne stope zasniva se na sledećim pretpostavkama:</p> <p>1) da će ugovor o finansijskoj usluzi ostati na snazi tokom ugovorenog perioda;</p> <p>2) da će ugovorne strane ispuniti svoje ugovorne obaveze i da će to učiniti u rokovima navedenim u ugovoru;</p> <p>3) da će nominalna kamatna stopa i ostali troškovi ostati nepromenjeni do kraja trajanja ugovora.</p>	Potpuno usklađeno			
17.4.	U slučaju ugovora o kreditu koji sadrže			Delimično usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	Odluka o efektivnoj kamatnoj stopi sadrži

	<p>klauzule koje dopuštaju varijacije kamatne stope i, prema potrebi, naknada sadržanih u EKS-u, ali koje se ne mogu odrediti u trenutku izračunavanja, EKS se izračunava prema pretpostavci da će kamatna stopa i ostali troškovi ostati fiksni u odnosu na nivo utvrđen pri zaključenju ugovora.</p>						<p>određene pretpostavke na osnovu kojih se izračunava godišnja efektivna kamatna stopa, ali nisu sadržane sve pretpostavke iz ove direktive, te je u ovom delu potrebno izvršiti usklađivanje ove odluke.</p>
17.5.	<p>Za ugovore o kreditima za koje je dogovorena fiksna kamatna stopa u odnosu na početni period od barem pet godina, na kraju kojeg se pregovara o novoj kamatnoj stopi kako bi se dogovorila nova fiksna stopa za dalji period, obračun dodatnog, ilustrativnog EKS-a navedenog u ESIS-u pokriva samo početni period fiksne stope i</p>						

	temelji se na pretpostavci da je na kraju perioda fiksne kamatne stope nepodmirena glavnica otplaćena.						
17.6.	Ako ugovor o kreditu dopušta varijacije kamatne stope, države članice moraju osigurati da je potrošač, barem putem ESIS-a, obavešten o mogućim efektima varijacija na iznose koje je dužan platiti i na EKS. To se vrši tako što se kupcu dostavlja novi EKS koji ilustrira moguće rizike povezane sa značajnim povećanjem kamatne stope. Ako nije određena gornja granica kamatne stope, te informacije moraju biti praćenje s upozorenjem u kojem je naglašeno da se ukupan trošak kredita za potrošača, koji EKS prikazuje, može						

	promeniti. Ova se odredba ne primenjuje na ugovore o kreditu pri kojima je kamatna stopa fiksna u početnom periodu od barem pet godina, na kraju kojeg se pregovara o novoj kamatnoj stopi kako bi se dogovorila nova fiksna stopa za dalji period, za koje je u ESIS-u predviđeni dodatni, ogledni, EKS.						
17.7.	Pri obračunu EKS-a koriste se, ako je primenjivo, dodatne pretpostavke iz Aneksa I.						
17.8.	Komisija je ovlašćena za donošenje delegiranih akata u skladu s članom 40. s ciljem izmene napomena ili ažuriranja pretpostavki koje se koriste za obračun EKS-a iz Aneksa I, posebno ako		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	napomene ili pretpostavke iz ovog člana i iz Aneksa I nisu dovoljne za obračun EKS-a na jednoobrazan način ili ako one nisu više prilagođene komercijalnoj situaciji na tržištu.						
18.1.	Države članice moraju osigurati da, pre zaključenja ugovora o kreditu, davalac kredita sprovede detaljnu procenu kreditne sposobnosti potrošača. Procena uzima u obzir činioce relevantne za proveru verovatnosti da će potrošač ispuniti svoje obaveze iz ugovora o kreditu.	Član 23. stav 1. i 3.	Pre zaključenja ugovora o kreditnim uslugama ili ugovora o lizingu – davalac usluga dužan je da izvrši procenu kreditne sposobnosti korisnika. Procena kreditne sposobnosti korisnika sprovodi se u interesu korisnika, kako bi se sprečili njegova prezaduženost i neodgovorno odobravanje kredita kod davaoca usluge. <i>Kod ove procene uzimaju se u obzir svi pokazatelji na osnovu kojih se može zaključiti da li će korisnik uredno ispunjavati svoje obaveze iz ugovora.</i>	Potpuno usklađeno			
18.2.	Države članice moraju osigurati da su	Član 23. stav 10.	Davalac usluga dužan je da unutrašnjim aktima uredi	Potpuno usklađeno			

	postupci i informacije na kojima se temelji procena uspostavljeni, dokumentovani i održavani.		postupak za procenu kreditne sposobnosti korisnika, kao i da utvrdi pravila o dokumentovanju i čuvanju podataka i dokumentacije iz st. 3 do 5, 7. i 8. ovog člana.				
18.3.	Procena kreditne sposobnosti ne sme se pretežno osloniti na to da je vrednost stambene nepokretnosti veća od iznosa kredita ili na pretpostavku da će vrednost stambene nepokretnosti rasti, osim ako je svrha ugovora o kreditu izgradnja ili obnova stambene nepokretnosti.	Član 23. stav 3,4. i stav 5.	<p>Procena kreditne sposobnosti korisnika sprovodi se u interesu korisnika, kako bi se sprečili njegova prezaduženost i neodgovorno odobravanje kredita kod davaoca usluge. Kod ove procene uzimaju se u obzir svi pokazatelji na osnovu kojih se može zaključiti da li će korisnik uredno ispunjavati svoje obaveze iz ugovora.</p> <p>Procena kreditne sposobnosti sprovodi se na osnovu relevantnih i tačnih podataka o prihodima i rashodima korisnika i drugim finansijskim i ekonomskim okolnostima koje su od značaja za ovu procenu, vodeći računa o prirodi, roku otplate i ukupnom riziku kreditne usluge za korisnika.</p>	Delimično usklađeno			Predmetna odredba nije izričito uneta u predloga zakona, ali se iz odredbi člana 23. stav 3, 4. i stav 5. predloga zakona može zaključiti koje sve informacije i podaci se moraju uzimati u obzir prilikom procene kreditne sposobnosti, kao i da se odluka o odobrenju zahteva za određeni kreditni proizvod donosi isključivo onda kada se na osnovu svih relevantnih podataka zaključiti da je verovatno da će korisnik uredno ispunjavati svoje obaveze iz ugovora u predviđenim rokovima.

			<p>Pokazatelji i podaci iz st. 3. i 4. ovog člana mogu da uključuju dokaz o prihodima ili drugim izvorima za otplatu i podatke o finansijskoj i ukupnoj imovini i obavezama, u skladu s propisom Narodne banke Srbije.</p>				
		Član 25. stav 1.	<p>Davalac usluga zaključuje ugovor o kreditnim uslugama ili ugovor o lizingu samo ako rezultat procene kreditne sposobnosti ukazuje na to da je verovatno da će korisnik ispunjavati obaveze iz ugovora na način i u rokovima predviđenim tim ugovorom.</p>				
18.4.	<p>Države članice moraju osigurati da, ako davalac kredita s potrošačem zaključi ugovor o kreditu, davalac kredita ga ne sme naknadno otkazati ili izmeniti na osnovu toga što je procena kreditne sposobnosti bila</p>	Član 25. stav 5.	<p>Ako s korisnikom zaključi ugovor o kreditnim uslugama ili ugovor o lizingu, davalac usluga ne može naknadno raskinuti ili izmeniti taj ugovor na štetu korisnika na osnovu toga što je procena kreditne sposobnosti bila nepravilno sprovedena. Ako u tom slučaju ipak dokaže da je korisnik svesno uskratio ili</p>	Potpuno usklađeno			

	netačno provedena. Ovaj se stav ne primenjuje ako se dokaže da je potrošač svesno uskratio ili krivotvorio informacije u smislu člana 20.		lažno prikazao pokazatelje i informacije, odnosno dokumentaciju iz člana 23. st. 3. do 5. i 7. ovog zakona – davalac usluga ima pravo i da taj ugovor raskine ili da ga izmeni na štetu korisnika.				
18.5.	Države članice moraju osigurati da:						
(a)	davalac kredita potrošaču stavlja na raspolaganje kredit samo ako rezultat procene kreditne sposobnosti ukazuje kako je verovatno da će se obaveze koje proizlaze iz ugovora o kreditu izvršiti na način propisan tim ugovorom;	Član 25. stav 1.	Davalac usluga zaključuje ugovor o kreditnim uslugama ili ugovor o lizingu samo ako rezultat procene kreditne sposobnosti ukazuje na to da je verovatno da će korisnik ispunjavati obaveze iz ugovora na način i u rokovima predviđenim tim ugovorom.	Potpuno usklađeno			
(b)	u skladu s članom 10. Direktive 95/46/EZ, davalac kredita unapred obaveštava potrošača da se treba izvršiti uvid u bazu podataka;		/	Potpuno usklađeno			Navedena obaveza je regulisana Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti (zakonitost obrade podataka o ličnosti).
(c)	ako je zahtev za odobrenjem kredita odbijen davalac	Član 25. stav 4.	Ako davalac usluga odbije zahtev za zaključenje ugovora iz stava 1. ovog	Potpuno usklađeno			

	<p>kredita bez odlaganja obaveštava potrošača o odluci odbijanja i, prema potrebi, o tome da se ta odluka temelji na automatizovanoj obradi podataka. Ako se odluka o odbijanju temelji na rezultatima uvida u bazu podataka, davalac kredita obaveštava potrošača o rezultatima takvog uvida te o pojedinostima baze podataka iz koje je pribavio podatke.</p>	<p>Član 26. stav 1.</p>	<p>člana, dužan je da bez odlaganja u pisanoj formi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obavesti korisnika o odbijanju ovog zahteva, a može da navede i razloge za odbijanje tog zahteva; 2) obavesti korisnika o podacima iz baze podataka iz člana 24. ovog zakona koji su uticali na odluku o odbijanju zahteva. <p>Ako davalac usluge odbije zahtev za zaključenje ugovora iz člana 25. ovog zakona na osnovu procene kreditne sposobnosti korisnika koja uključuje primenu automatizovane obrade ličnih podataka, korisnik ima pravo da od davaoca usluga zatraži i dobije pomoć lica angažovanih od strane davaoca usluga, u okviru koje korisnik ima pravo da:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zatraži i dobije jasno i razumljivo objašnjenje o postupku procene kreditne sposobnosti, uključujući objašnjenje o automatizovanoj obradi 	<p>Potpuno usklađeno</p>			
--	---	-------------------------	---	--------------------------	--	--	--

			<p>ličnih podataka, kao i o njenim rizicima, značaju i efektima na odluku;</p> <p>2) iskaže svoje stavove o proceni kreditne sposobnosti na osnovu automatizovane obrade ličnih podataka;</p> <p>3) zatraži da davalac usluga preispita procenu kreditne sposobnosti i donetu odluku.</p>				
18.6.	<p>Države članice moraju osigurati da se kreditna sposobnost potrošača proceni ponovo na osnovu ažuriranih informacija, pre odobravanja bilo kakvog značajnog povećanja ukupnog iznosa kredita nakon zaključenja ugovora o kreditu, osim ako je ovaj dodatni kredit bio predviđen i uključen u izvornu procenu kreditne sposobnosti.</p>	Član 23. stav 2.	<p>Ako se ugovorne strane nakon zaključenja ugovora iz stava 1. ovog člana saglase da se zaduženje korisnika poveća – davalac usluga dužan je da ponovo proceni kreditnu sposobnost tog korisnika.</p>	Potpuno usklađeno			
18.7.	<p>Ovim se članom ne dovodi u pitanje Direktiva 95/46/EZ.</p>		/	Potpuno usklađeno			<p>U domaćem pravnom poretku, obrada podataka o ličnosti je regulisana Zakonom o</p>

							zaštiti podataka o ličnosti.
19.1.	<p>Države članice moraju osigurati razvijanje pouzdanih standarda procene stambene nepokretnosti za potrebe davanja hipotekarnih kredita na svom državnom području. Države članice zahtevaju od davaoca kredita da osiguraju upotrebu tih standarda ako sami vrše procenu imovine ili da preduzmu razumne mere s ciljem osiguravanja primene tih standarda ako procenu vrši treća strana. Ako su domaća tela nadležna za regulisanje nezavisnih procenitelja koji vrše procenu imovine, oni moraju osigurati da se procenitelji pridržavaju postojećih domaćih pravila.</p>		/	Potpuno usklađeno			<p>U domaćem pravu, pitanja iz ovog člana Direktive regulisana su Zakonom o proceniteljima vrednosti nepokretnosti („Sl. glasnik RS“, br. 108/2016 i 113/2017 - dr. zakon).</p> <p>Ovaj zakon reguliše uslove i način vršenja procene vrednosti nepokretnosti od strane licenciranih procenitelja, njihovu stručnu osposobljenost lica i uslove za dobijanje licence za vršenje procene vrednosti nepokretnosti, obaveznost procene vrednosti nepokretnosti nadzor nad vršenjem procene vrednosti nepokretnosti, proveru rada licenciranih</p>

19.2.	Države članice moraju osigurati da su unutrašnji i spoljašnji procenitelji koji vrše procenu nepokretnosti stručno osposobljeni i dovoljno nezavisni od procesa odobravanja kredita, na način da mogu izvršiti nepristrano i objektivno vrednovanje koje se dokumentuje na trajnom nosaču, a o čemu davalac kredita vodi evidenciju.		/	Potpuno usklađeno			<p>procenitelja, disciplinsku odgovornost licenciranih procenitelja, kao i druga pitanja u vezi sa vršenjem procene vrednosti nepokretnosti od strane licenciranih procenitelja.</p> <p>S tim u vezi, u članu 3. stav 1. tačka 1) ovog zakona propisano je da se odredbe ovog zakona primenjuju na procene vrednosti nepokretnosti koje se vrše za potrebe zaključenja ugovora o kreditu obezbeđenih hipotekom i zaključenja drugih poslova finansijskih institucija obezbeđenih hipotekom.</p>
20.1.	Procena kreditne sposobnosti iz člana 18. sprovodi se na osnovu informacija o	Član 23. stav 4, 5, 7. i stav i 8.	Procena kreditne sposobnosti sprovodi se na osnovu relevantnih i tačnih podataka	Potpuno usklađeno			

<p>prihodima i rashodima potrošača i drugim finansijskim te ekonomskim okolnostima koje se nužne, dovoljne i proporcionalne. Informacije prikuplja davalac kredita iz relevantnih unutrašnjih ili spoljašnjih izvora, uključujući i od potrošača i uključujući informacije stavljene na raspolaganje kreditnom posredniku ili imenovanom predstavniku za vreme postupka predaje zahteva za odobrenje kredita. Informacije se primereno proveravaju, uključujući, prema potrebi, posredstvom upućivanja na dokumentaciju koja se može nezavisno proveriti.</p>	<p>o prihodima i rashodima korisnika i drugim finansijskim i ekonomskim okolnostima koje su od značaja za ovu procenu, vodeći računa o prirodi, roku otplate i ukupnom riziku kreditne usluge za korisnika.</p> <p>Pokazatelji i podaci iz st. 3. i 4. ovog člana mogu da uključuju dokaz o prihodima ili drugim izvorima za otplatu i podatke o finansijskoj i ukupnoj imovini i obavezama, u skladu s propisom Narodne banke Srbije.</p> <p>Pokazatelje i podatke iz st. 3. do 5. ovog člana davalac usluga pribavlja iz relevantnih i pouzdanih izvora kojima se može dokazati njihova verodostojnost, od korisnika, kao i na osnovu uvida u bazu podataka o zaduženosti korisnika.</p> <p>Davalac usluga dužan je da</p>				
---	--	--	--	--	--

			na odgovarajući način proveri pokazatelje i podatke iz st. 3. do 5. ovog člana, uključujući i upotrebu dokumentacije koja se može nezavisno proveriti (poput izvoda iz javno dostupnih registara i sl.).				
20.2.	Države članice moraju osigurati da kreditni posrednici ili imenovani predstavnici tačno podnose sve potrebne informacije pribavljene od potrošača relevantnom davaocu kreditu kako bi se mogla sprovesti procena kreditne sposobnosti.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	U domaćem pravnom poretku ne postoje kreditni posrednici ni imenovani predstavnici.
20.3.	Države članice moraju osigurati da davaoci kredita tokom predugovorne faze jasno i direktno navedu potrebne informacije i dokaze koji se mogu nezavisno proveriti, a	Član 20. stav 8. tačka 22)	Ponuda se sačinjava na propisanom obrascu u pisanoj formi i sadrži jasno i sažeto prikazane sledeće podatke: 22) informaciju da korisnik ima pravo na obaveštenje o rezultatima uvida u bazu podataka radi procene svoje	Delimično usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	U predugovornom informisanju je korisnik obavešten da će se procena kreditne sposobnosti vršiti uvidom u bazu podataka o zaduženosti korisnika, te da će korisnik u

	koje potrošač mora dostaviti te vremenski okvir unutar kojeg potrošač mora dostaviti te informacije. Takav zahtev u pogledu dostave informacija mora biti proporcionalan i ograničen na ono što je potrebno za sprovođenje pravilne procene kreditne sposobnosti. Države članice dopuštaju davaocima kredita da traže pojašnjenje informacija koje su primili kao odgovor na taj zahtev, ako je to potrebno da bi se mogla sprovesti procena kreditne sposobnosti.		kreditne sposobnosti i da je to obaveštenje besplatno u slučaju iz člana 25. stav 4. ovog zakona;				slučaju odbijanja zahteva za odobrenje kredita imati pravo na obaveštenje o rezultatima uvida u ovu bazu.
		Član 23. stav 8.	Pokazatelje i podatke iz st. 3. do 5. ovog člana davalac usluga pribavlja iz relevantnih i pouzdanih izvora kojima se može dokazati njihova verodostojnost, od korisnika, kao i na osnovu uvida u bazu podataka o zaduženosti korisnika.				
20.3. drugi podstav	Države članice ne smeju dopustiti davaocu kredita da raskine ugovor o kreditu na osnovu toga što su informacije koje je pružio potrošač pre	Član 25. stav 5.	Ako s korisnikom zaključi ugovor o kreditnim uslugama ili ugovor o lizingu, davalac usluga ne može naknadno raskinuti ili izmeniti taj ugovor na štetu korisnika na osnovu toga što je procena	Potpuno usklađeno			

	zaključenja ugovora o kreditu bile nepotpune.		kreditne sposobnosti bila nepravilno sprovedena. Ako u tom slučaju ipak dokaže da je korisnik svesno uskratio ili lažno prikazao pokazatelje i informacije, odnosno dokumentaciju iz člana 23. st. 3. do 5. i 7. ovog zakona – davalac usluga ima pravo i da taj ugovor raskine ili da ga izmeni na štetu korisnika.				
20.3. treći podstav	Drugi podstav ne sprečava države članice da dopuste raskid ugovora od strane davaoca kredita ako se dokaže da je potrošač svesno uskratio ili krivotvorio informacije.						
20.4.	Države članice donose mere kojima se osigurava da su korisnici svesni neophodnosti da pruže tačne informacije kao odgovor na zahtev iz prvog podstava člana 3. i da takve informacije moraju biti potpune do mere koja je potrebna za sprovođenje pravilne procene kreditne sposobnosti. Davalac kredita, kreditni posrednik ili imenovani predstavnik	Član 25. stav 4.	Ako s korisnikom zaključi ugovor o kreditnim uslugama ili ugovor o lizingu, davalac usluga ne može naknadno raskinuti ili izmeniti taj ugovor na štetu korisnika na osnovu toga što je procena kreditne sposobnosti bila nepravilno sprovedena. Ako u tom slučaju ipak dokaže da je korisnik svesno uskratio ili lažno prikazao pokazatelje i informacije, odnosno dokumentaciju iz člana 23. st. 3. do 5. i 7. ovog zakona – davalac usluga ima pravo i da taj ugovor raskine ili da ga izmeni na štetu korisnika.	Delimično usklađeno	Vid. đ)	Vid. đ)	Imajući u vidu odredbe kojima je regulisano predugovorno informisanje korisnika, kao i procena kreditne sposobnosti, nesumnjivo proizilazi da korisnik mora dostaviti tačne informacije u cilju procene svoje kreditne sposobnosti, u suprotnom će davalac usluga imati pravo da zaključen ugovor raskine ili ga izmeni na štetu korisnika, kao što je propisano u

	upozoravaju potrošača da se kredit ne može odobriti ako davalac kredita nije u stanju sprovesti procenu kreditne sposobnosti jer potrošač ne želi pružiti informacije ili potvrde potrebne za procenu kreditne sposobnosti. To se upozorenje može dati u standardiziranom obliku.						članu 25. stav 4. predloga zakona.
20.5.	Ovim se članom ne dovodi u pitanje Direktiva 95/46/EZ, a posebno njen član 6.		/	Potpuno usklađeno			U domaćem pravnom poretku, obrada podataka o ličnosti je regulisana Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.
21.1.	Svaka država članica mora osigurati pristup svim davaocima kredita iz svih država članica bazama podataka koje se u toj državi članici koriste za procenu kreditne sposobnosti potrošača i to isključivo u svrhu nadzora poštovanja obaveza iz ugovora o		/	Potpuno usklađeno			Pristup Kreditnom birou imaju banke, davaoci lizinga i drugi korisnici usluga Kreditnog biroa, odnosno članice koje su zaključile ugovor sa Udruženjem banaka Srbije. Deo koji se odnosi na pristup podacima iz

	kreditu od strane potrošača, tokom trajanja ugovora o kreditu. Uslovi za takav pristup su nediskriminišući.						drugih država članica će postati relevantno kad Srbija uđe u Evropsku uniju.
21.2.	Stav 1. primenjuje se i na baze podataka kojima upravljaju privatne kreditne kancelarije i na javne registre.		/	Potpuno usklađeno			U Srbiji se baze podataka o zaduženosti korisnika vode u Kreditnom birou.
21.3.	Ovim se članom ne dovodi u pitanje Direktiva 95/46/EZ.		/	Potpuno usklađeno			U domaćem pravnom poretku, obrada podataka o ličnosti je regulisana Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.
22.1.	Države članice moraju osigurati da davalac kredita, kreditni posrednik ili imenovani predstavnik, u kontekstu određene transakcije, potrošača izričito obaveste da li su mu pružene savetodavne usluge ili mu ove usluge mogu biti pružene.	Član 55. stav 3.	Banka je dužna da obavesti korisnika o tome da li u vezi sa uslugom koju taj korisnik zahteva ta banka može pružiti savetodavne usluge ili ih je već pružila tom korisniku.	Potpuno usklađeno			
22.2.	Države članice moraju osigurati da	Član 55. stav 6.	Pre pružanja savetodavnih	Potpuno usklađeno			

	pre pružanja savetodavnih usluga ili prema potrebi, zaključenja ugovora o pružanju savetodavnih usluga, davalac kredita, kreditni posrednik ili imenovani predstavnik dostavljaju potrošaču sledeće informacije na papiru ili na nekom drugom trajnom nosaču:		usluga ili zaključenja ugovora o pružanju tih usluga, banka je dužna da korisniku u pisanoj formi dostavi sledeće:				
(a)	da li će se preporuka temeljiti na razmatranju isključivo vlastitog izbora proizvoda u skladu s tačkom (b) stav 3. ili širokog izbora proizvoda na tržištu u skladu s tačkom (c) stav 3, kako bi potrošač mogao razumeti na temelju čega se daje preporuka;	Član 55. stav 6. tačka 1)	1) podatak o tome da se preporuka banke temelji isključivo na ponudi proizvoda i usluga te banke;	Potpuno usklađeno			
(b)	prema potrebi, naknadu koju je potrošač dužan da plati za savetodavne	Član 55. stav 6. tačka 2)	2) podatak o visini naknade koju je korisnik dužan da plati za pružanje	Potpuno usklađeno			

	usluge, ili ako se taj iznos u trenutku objave ne može utvrditi, metodu koja se koristi za njezin obračun.		savetodavnih usluga ako se takva naknada naplaćuje ili o metodu koji se koristi za izračunavanje ove naknade u slučaju da se iznos naknade ne može utvrditi u trenutku dostavljanja tih podataka.				
22.2. drugi podstav	Informacije navedene u prvom podstavu tačke (a) i (b) mogu se pružiti potrošaču u obliku dodatnih informacija pre zaključenja ugovora.	Član 55. stav 7.	Podatke iz stava 6. ovog člana banka može dostaviti korisniku u okviru predugovornog informisanja.	Potpuno usklađeno			
22.3.	Ako se potrošačima pružaju savetodavne usluge, države članice, osim zahteva iz člana 7. i 9, moraju osigurati da:	Član 56. stav 1.	Kada banka pruža korisniku savetodavne usluge, dužna je da:	Potpuno usklađeno			
(a)	davaoci kredita, kreditni posrednici ili imenovani predstavnici pribave potrebne informacije o ličnoj i finansijskoj situaciji potrošača, njegovim preferencijama i ciljevima, kako bi mogli preporučiti odgovarajuće ugovore	Član 56. stav 1. tačka 1)	1) prikupi potrebne informacije o finansijskoj situaciji korisnika, njegovim potrebama i svrsi koja se namerava postići ugovorom o finansijskoj usluzi, kako bi mogla da mu preporučiti za njega prikladan ugovor;	Potpuno usklađeno			

	o kreditu. Takva se procena temelji na informacijama koje su u tom trenutku ažurne i uzima u obzir razumne pretpostavke o rizicima u pogledu situacije potrošača tokom trajanja predloženog ugovora o kreditu;						
(b)	davaoci kredita, vezani kreditni posrednici ili imenovani predstavnici vezanih kreditnih posrednika razmatraju dovoljno veliki broj ugovora o kreditu u svojem rasponu proizvoda i preporučuju prikladni ugovor o kreditu ili nekoliko prikladnih ugovora o kreditu iz svog izbora proizvoda koji odgovaraju potrebama, finansijskoj situaciji i ličnim okolnostima potrošača;	Član 56. stav 1. tačka 3)	3) razmotri dovoljno veliki broj usluga iz svoje ponude koje su iste vrste i karakteristika kao usluga za koju je korisnik zainteresovan i na osnovu toga preporuči jedan ili više ugovora o finansijskoj usluzi iz te ponude koji su prikladni s obzirom na potrebe, finansijsku situaciju i lične okolnosti korisnika;	Potpuno usklađeno			

(c)	nevezani kreditni posrednici ili imenovani predstavnici nevezanih kreditnih posrednika razmatraju dovoljno veliki broj ugovora o kreditu dostupnih na tržištu i preporučuju prikladni ugovor o kreditu ili nekoliko prikladnih ugovora o kreditu koji su dostupni na tržištu, a odgovaraju potrebama, finansijskoj situaciji i ličnim okolnostima potrošača;		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	<p>Predmetna odredba se odnosi na nevezane kreditne posrednike i imenovane predstavnike koje naše domaće pravo ne poznaje.</p> <p>U predlog zakona je uneta varijanta gde banka prilikom pružanja savetodavnih usluga sagledava isključivo proizvode koje nudi ta banka. (član 56. stav 1. tačka 3) predloga zakona).</p>
(d)	davaoci kredita, kreditni posrednici ili imenovani predstavnici postupaju u najboljem interesu potrošača tako da:	Član 56. stav 1. tačka 4) i 5)	<p>4) postupa u najboljem interesu korisnika;</p> <p>5) korisniku u pisanoj formi uruči dokaz o pruženoj preporuci koju je korisnik odabrao i koja je naznačena u ugovoru o pružanju savetodavnih usluga.</p>	Potpuno usklađeno			
(i)	se informišu o potrebama i okolnostima potrošača; i						
(ii)	preporučuju prikladne ugovore o kreditu u skladu s tačkama (a),						

	(b) i (c); te						
(e)	davaoci kredita, kreditni posrednici ili imenovani predstavnici daju na raspolaganje potrošaču, na papiru ili drugom trajnom nosaču, evidenciju o pruženoj preporuci.	Član 56. stav 1. tačka 5)	5) korisniku u pisanoj formi uruči dokaz o pruženoj preporuci koju je korisnik odabrao i koja je naznačena u ugovoru o pružanju savetodavnih usluga.	Potpuno usklađeno			
22.4. prvi podstav	Države članice mogu zabraniti upotrebu pojmova „savet“ i „savetnik“ ili sličnih pojmova ako savetodavne usluge potrošačima pružaju davaocima kredita, vezani kreditni posrednici ili imenovani predstavnici vezanih kreditnih posrednika.	Član 55. stav 5.	Prilikom pružanja savetodavnih usluga banka ne može da koristi izraz „nezavisni savetnik“ ili „nezavisni savet“ i može savetovati korisnika isključivo u pogledu finansijskih usluga koje ona pruža.	Potpuno usklađeno			Kako je državama ostavljena mogućnost da zabrane upotrebu pojmova „savet“ i „savetovanje,“ usvojeno je pravilo po kojem upotreba ovih izraza nije zabranjena, već izraza „nezavisni savet“ i „nezavisni savetnik“ a istovremeno je omogućeno da savetodavne usluge pružaju isključivo banke i to samo u pogledu finansijskih usluga koje ta banka pruža.
22.4. drugi podstav	Ako države članice ne zabranjuju upotrebu pojmova „savet“ i		/	Potpuno usklađeno			Isti komentar kao i kod prethodne odredbe Direktive.

	„savetnik”, one nameću sledeće uslove za upotrebu pojma „nezavistan savet” ili „nezavisan savetnik” od strane davaoca kredita, kreditnih posrednika ili imenovanih predstavnika koji pružaju savetodavne usluge:							Dakle, odabrano je pravilo da se upotrebljava izraz „savet” i „savetnik” a ne „nezavisni savet” i „nezavisni savetnik”.
(a)	davaoci kredita, kreditni posrednici ili imenovani predstavnici razmatraju dovoljno veliki broj ugovora o kreditu dostupnih na tržištu; te							
(b)	davaoci kredita, kreditni posrednici ili imenovani predstavnici ne smeju dobiti naknadu za te savetodavne usluge od jednog ili više davalaca kredita.							
22.4. treći podstav	Drugi podstav tačka (b) primenjuje se samo ako se smatra da broj razmatranih davaoca kredita ne							

	predstavlja većinu tržišta.						
22.4. četvrti podstav	Države članice mogu odrediti strože zahteve u odnosu na upotrebu pojma „nezavistan savet” ili „nezavistan savetnik” od strane davaoca kredita, kreditnih posrednika ili imenovanih predstavnika, uključujući zabranu primanja naknade od strane davaoca kredita.						
22.5.	Države članice mogu propisati da su davaoci kredita, kreditni posrednici i imenovani predstavnici obavezni upozoriti potrošača ako bi, uzimajući u obzir finansijsku situaciju potrošača, ugovor o kreditu mogao predstavljati poseban rizik za potrošača.	Član 56. stav 2.	Banka je dužna da upozori korisnika u slučaju da određeni ugovor o finansijskoj usluzi može dovesti do pojave specifičnog rizika za korisnika s obzirom na njegovu finansijsku situaciju.	Potpuno usklađeno			
22.6.	Države članice moraju osigurati da	Član 55. stav 1. i	Banka može da pruža	Potpuno usklađeno			Odlučeno je da je celishodno da

	savetodavne usluge pružaju isključivo davaoci kredita, kreditni posrednici ili imenovani predstavnici.	2.	savetodavne usluge u pogledu bankarskih usluga u skladu sa odredbama ovog zakona. Davalac usluga koji nije banka ne može pružati savetodavne usluge.				savetodavne usluge pružaju isključivo banke, ne i drugi davaoci usluga (davaoci lizinga, platne institucije i kreditne institucije).
22.6. drugi podstav	Države članice mogu odlučiti da neće primenjivati prvi podstav na lica koja:						
(a)	obavljaju delatnosti kreditnog posredovanja iz člana 4. tačka 5. ili pružaju savetodavne usluge ako se te delatnosti ili usluge obavljaju uzgredno u okviru obavljanja profesionalne delatnosti i ako je ta delatnost uređena zakonskim ili drugim propisima ili etičkim kodeksom za tu profesiju koji ne isključuju obavljanje tih delatnosti ili usluga;						Kako se državama daje mogućnost da propišu da i druga lica mogu pružati savetodavne usluge, odlučeno je da nije celishodno omogućavanje pružanje savetodavnih usluga drugim licima navedenim u ovom članu Direktive, već se u predlog zakona predviđa da će ove usluge obavljati isključivo banke u pogledu bankarskih usluga.
(b)	pružaju savetodavne		/	Potpuno usklađeno			

	<p>usluge u kontekstu upravljanja postojećim dugom, a koje su stečajni upravnici i pod uslovom da je ta delatnost uređena zakonskim ili drugim propisima, ili javne ili dobrovoljne službe za savetovanje o dugu koje ne posluju po tržišnim uslovima; ili</p>						
(c)	<p>pružaju savetodavne usluge, a nisu davaoci kredita, kreditni posrednici ili imenovani predstavnici, pod uslovom da su te osobe ovlašćene od strane nadležnih tela i pod njihovim nadzorom, u skladu sa zahtevima za kreditne posrednike prema ovoj Direktivi.</p>						

22.6. treći podstav	Osobe koje ostvaruju korist od odricanja u drugom podstavu ne ostvaruju korist od prava iz člana 32. stav 1. na pružanje usluga na celom području Unije.					
22.7.	Ovaj član ne dovodi u pitanje član 16. i nadležnost država članica da osiguraju da se potrošačima stave na raspolaganje usluge koje služe da im pomognu u razumevanju vlastitih finansijskih potreba i vrsta proizvoda koji bi te potrebe verovatno zadovoljili.	Član 21. stav 1.	Davalac usluga dužan je da korisniku bez naknade i pre zaključenja ugovora o finansijskim uslugama za koje je korisnik pokazao interesovanje – pruži primerena objašnjenja o tom ugovoru i svim sporednim uslugama kojima se korisniku omogućava da proceni da li su taj ugovor i te sporedne usluge prilagođeni njegovim potrebama i finansijskoj situaciji.	Potpuno usklađeno		
23.1.	Države članice moraju osigurati da, ako se ugovor o kreditu odnosi na kredit u stranoj valuti, u trenutku zaključenja ugovora o kreditu postoji prikladan regulatorni okvir	Član 20. stav 6. i 7.	Davalac usluga dužan je da korisniku uslugu ponudi u dinarima, osim ako korisnik ne zahteva da mu se usluga ponudi u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, u skladu s propisima kojima se	Potpuno usklađeno		Izabrana je druga opcija – predviđena u tački b) stava 1. člana 23. Direktive.

	kojim se osigurava barem da:		uređuje devizno poslovanje. Davalac usluga dužan je da korisniku u pisanoj formi ukaže na rizike koje korisnik preuzima kad se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti.				
(a)	potrošač ima pravo da ugovor o kreditu konvertuje u alternativnu valutu, pod određenim uslovima; ili						
(b)	postoje drugi aranžmani kojima se ograničava kursni rizik kojem je potrošač izložen u okviru ugovora o kreditu.		Narodna banka Srbije propisuje u kojoj stranoj valuti davalac usluga može korisniku ponuditi i odobriti, odnosno indeksirati kredit, lizing i kreditnu karticu – ako korisnik zahteva da mu se usluga ponudi u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti u skladu sa stavom 6. ovog člana.				
23.2.	Alternativna valuta iz stava 1. tačka (a) je ili:						
(a)	valuta u kojoj potrošač primarno prima prihod ili drži imovinu iz koje se kredit treba isplatiti, kako je navedeno u trenutku kad je sprovedena poslednja procene kreditne sposobnosti u odnosu na ugovor o kreditu; ili						
(b)	valuta države članice u kojoj je potrošač						

	imao boravište u trenutku zaključenja ugovora o kreditu ili u kojoj trenutno ima boravište.						
23.2. drugi podstav	Države članice mogu odrediti da li su potrošaču dostupne obe mogućnosti navedene u tačkama (a) i (b) prvog podstava ili samo jedna od njih ili može dopustiti davaocima kredita da odrede da li su potrošaču dostupne obe mogućnosti navedene u tačkama (a) i (b) prvog podstava ili samo jedna od njih.						
23.3.	Ako potrošač ima pravo pretvoriti ugovor o kreditu u alternativnu valutu u skladu sa stavom 1. tačkom (a), država članica osigurava da je kurs koji se koristi za pretvaranje tržišni kurs koji se primenjuje na dan izvršenog pretvaranja,		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Pošto je preuzeta opcija iz tačke b) stava 1. člana 23. Direktive, ova odredba nije inkorporisana u predlog zakona (s obzirom da se odnosi na tačku a) stava 1. člana 23. Direktive).

	osim ako je u ugovoru o kreditu drugačije određeno.						
23.4.	<p>Države članice moraju osigurati da, ako potrošač ima kredit u stranoj valuti, davalac kredita potrošaču redovno šalje upozorenja, na papiru ili drugom trajnom nosaču, barem ako vrednost ukupnog neisplaćenog iznosa koji plaća potrošač ili redovnih anuiteta varira za više od 20% od one koju bi iznosila ako bi se primenio kurs između valute ugovora o kreditu i valute države članice koji je važio u trenutku zaključenja ugovora. U tom se upozorenju potrošač obaveštava o povećanju ukupnog iznosa koji je dužan platiti, a navode se, prema potrebi, pravo</p>	<p>Član 20. stav 6. i 7.</p>	<p>Davalac usluga dužan je da korisniku uslugu ponudi u dinarima, osim ako korisnik zahteva da mu se usluga ponudi u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, u skladu s propisima kojima se uređuje devizno poslovanje. Davalac usluga dužan je da korisniku u pisanoj formi ukaže na rizike koje korisnik preuzima kad se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti.</p> <p>Narodna banka Srbije propisuje u kojoj stranoj valuti davalac usluga može korisniku ponuditi i odobriti, odnosno indeksirati kredit, lizing i kreditnu karticu – ako korisnik zahteva da mu se usluga ponudi u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti u skladu sa stavom 6. ovog</p>	<p>Delimično usklađeno</p>	<p>Vid. đ)</p>	<p>Vid. đ)</p>	<p>Kada su u pitanju krediti indeksirani u stranoj valuti, zaštita korisnika obezbeđena je kroz upozorenje korisnika o rizicima odobravanja kredita u stranoj valuti koja se korisnicima pruža prilikom predugovornog informisanja, kao i pravilom primene istog tipa kursa definisanog u članu 46. predloga zakona.</p>

	na pretvaranje u alternativnu valutu i uslovi pod kojima se to može izvršiti, te se objašnjavaju bilo koji drugi primenjivi mehanizmi za ograničavanje valutnog rizika kojem je potrošač izložen.		člana.				
		Član 27. stav 1. tačka 5)	Ugovor o kreditu sadrži sledeće obavezne elemente: 5) kod kredita indeksiranog u stranoj valuti – valutu indeksacije, naznaku da se pri odobravanju i otplati kredita primenjuje zvanični srednji kurs dinara prema toj valuti na dan odobravanja, odnosno otplate i datum obračuna;				
		Član 46. stav 1.	Davalac kredita dužan je da i pri odobravanju kredita indeksiranog u stranoj valuti i pri otplati tog kredita primenjuje zvanični srednji kurs dinara prema valuti u kojoj je taj kredit indeksiran.				
23.5.	Države članice mogu dodatno regulisati kredite u stranoj valuti, pod uslovom da se takvi propisi ne primenjuju retroaktivno.		/	Potpuno usklađeno			U domaćem pravu je donet zakon kojim je regulisana konverzija stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima.
23.6.	Aranžmani primenjivi u okviru ovog člana objavljuju se potrošaču u ESIS-u i u ugovoru o kreditu.	Član 20. stav 6. i 7.	Davalac usluga dužan je da korisniku uslugu ponudi u dinarima, osim ako korisnik zahteva da mu se usluga ponudi u dinarskoj	Potpuno usklađeno			

	<p>Ako u ugovoru o kreditu ne postoji odredba kojom se valutni rizik kojem je potrošač izložen ograničava na fluktaciju kursa za manje od 20%, ESIS uključuje ilustrativni primer efekta 20% fluktacije kursa.</p>		<p>protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti, u skladu s propisima kojima se uređuje devizno poslovanje. Davalac usluga dužan je da korisniku u pisanoj formi ukaže na rizike koje korisnik preuzima kad se usluga pruža u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti.</p> <p>Narodna banka Srbije propisuje u kojoj stranoj valuti davalac usluga može korisniku ponuditi i odobriti, odnosno indeksirati kredit, lizing i kreditnu karticu – ako korisnik zahteva da mu se usluga ponudi u dinarskoj protivvrednosti strane valute, odnosno u stranoj valuti u skladu sa stavom 6. ovog člana.</p>				
		<p>Član 27. stav 1. tačka 5)</p>	<p>Ugovor o kreditu sadrži sledeće obavezne elemente: 5) kod kredita indeksiranog u stranoj valuti – valutu indeksacije, naznaku da se pri odobravanju i otplati kredita primenjuje zvanični</p>				

			srednji kurs dinara prema toj valuti na dan odobravanja, odnosno otplate i datum obračuna;				
26.1.	Ako je ugovor o kreditu kredit s promenljivom stopom, države članice moraju osigurati da:		Informacije iz ovog člana obuhvataju: 5) elemente na osnovu kojih se određuje ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati i način izmene, kao i fiksni element ako je ugovoren;				Predlog zakona predviđa da će davaoci kredita obavestavati korisnike, kako u predugovornoj, tako i ugovornoj fazi, o elementima na osnovu kojih se određuje ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati, te način izmene.
(a)	bilo koji indeksi ili referentne stope koji se koriste za obračun kamatne stope budu jasni, dostupni, objektivni te da ih strane ugovora o kreditu i nadležna tela mogu proveriti; i		Ponuda se sačinjava na propisanom obrascu u pisanoj formi i sadrži jasno i sažeto prikazane sledeće podatke: 9) elemente na osnovu kojih se određuje ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati i način izmene, kao i fiksni element ako je ugovoren;				Takođe, predlog zakona u članu 39. sadrži odredbe o rezervnoj, odnosno zamenskoj stopi, koja se primenjuje u slučaju da je ugovorena promenljiva stopa zasnovana na
(b)	istorijske evidencije indeksa za obračun kamatnih stopa održavaju pružaoci tih indeksa ili davaoci kredita.	Član 19. stav 3. tačka 5) Član 20. stav 8. tačka 9) Član 27. stav 1. tačka 6)		Potpuno usklađeno			

			Ugovor o kreditu sadrži sledeće obavezne elemente: 6) visinu nominalne kamatne stope uz određenje da li je fiksna ili promenljiva, a ako je promenljiva – elemente na osnovu kojih se određuje (referentna kamatna stopa, indeks potrošačkih cena i dr.), njihovu visinu u vreme zaključenja ugovora, periode u kojima će se menjati, kao i fiksni element ako je ugovoren;				referentnoj stopi čiji obračun i objavljivanje prestanu.
25.1.	Države članice moraju osigurati da potrošač ima pravo da, u celosti ili delimično, ispuni svoje obaveze prema ugovoru o kreditu pre isteka tog ugovora. U takvim slučajevima, potrošač ima pravo na smanjenje ukupnih troškova kredita za potrošača, a takvo smanjenje se sastoji od kamata i troškova	Član 48. stav 1. i 2.	Korisnik ima pravo da u bilo kom trenutku, u potpunosti ili delimično, izvrši svoje obaveze iz ugovora o kreditu, u kom slučaju ima pravo na umanjenje ukupne cene kredita za iznos kamate i svih drugih naknada koje se naplaćuju u korist davaoca kredita za preostali period trajanja tog ugovora (prevremena otplata). Pri obračunu umanjenja iz	Potpuno usklađeno			

	za preostalo trajanje ugovora.		stava 1. ovog člana ukupna cena kredita umanjuje se i za srazmerni iznos naknada koje su jednokratno naplaćene u korist davaoca kredita za celokupan period otplate, a u slučaju potpune prevremene otplate može se umanjiti i za srazmerni iznos naknada naplaćenih u korist trećih lica (npr. povraćaj srazmernog iznosa premije osiguranja).				
25.2.	Države članice mogu odrediti da se ostvarivanje prava iz stava 1. može usloviti. Takvi uslovi mogu uključivati vremenska ograničenja za ostvarivanje prava, različito postupanje zavisno od vrste kamatne stope ili od trenutka kada potrošač ostvaruje pravo, kao i ograničenjima u vezi s okolnostima pod kojima se pravo može ostvariti.	Član 48. stav 5.	Davalac kredita može da ugovori naknadu za prevremenu otplatu kredita ako je za period prevremene otplate ugovorena fiksna nominalna kamatna stopa, a kod stambenih kredita ako je ugovorena fiksna ili promenljiva nominalna kamatna stopa.	Potpuno usklađeno			

25.3.	Države članice mogu odrediti da davalac kredita, ako je to opravdano, ima pravo na pravednu i objektivnu kompenzaciju za moguće troškove direktno povezane s prevremenom otplatom, ali potrošaču ne može nametnuti kaznu. U tom pogledu, kompenzacija ne prelazi finansijski gubitak davaoca kredita. U skladu sa ovim uslovima, države članice mogu odrediti da kompenzacija ne sme prelaziti određen iznos ili može biti dopuštena samo za određeni vremenski period.	Član 48. stav 6. i 7.	<p>Naknada iz stava 5. ovog člana može se ugovoriti do visine pretrpljene štete zbog prevremene otplate, a najviše do 1% iznosa prevremeno otplaćenog kredita, i to ako je period između prevremene otplate i roka ispunjenja obaveze iz ugovora o kreditu duži od jedne godine, a ako je ovaj period kraći, ova naknada ne može biti veća od 0,5% iznosa prevremeno otplaćenog kredita.</p> <p>Davalac kredita može tražiti naknadu iz stava 5. ovog člana pod uslovom da je iznos prevremene otplate u periodu od dvanaest meseci veći od 1.200.000 dinara.</p>	Potpuno usklađeno			
25.4.	Ako potrošač želi ispuniti svoje obaveze iz ugovora o kreditu pre isteka ugovora, davalac kredita po prijemu zahteva bez	Član 48. stav 3.	Kada korisnik zahteva otplatu kredita, davalac kredita dužan je da mu odmah po prijemu tog zahteva u pisanoj formi	Potpuno usklađeno			

	odlaganja potrošaču dostavlja na papiru ili na nekom drugom trajnom nosaču, informacije potrebne za razmatranje te mogućnosti. U tim se informacijama se najmanje prikazuju kvantitativne posledice za potrošača koji ispuni svoje obaveze pre isteka ugovora o kreditu i jasno navode sve primenjene pretpostavke. Sve primenjene pretpostavke moraju biti razumne i opravdane.		dostavi sve podatke potrebne za razumevanje posledica te odluke, kao što su iznos umanjenja ukupne cene kredita za iznos kamate i naknada, uključujući iznos umanjenja za srazmeran iznos jednokratno naplaćene naknade, kao i iznos naknade za prevremenu otplatu koju je korisnik dužan da plati davaocu kredita.				
25.5.	Ako prevremena otplata potpada pod vremensko period tokom kojeg se primenjuje fiksna kamatna stopa, države članice mogu odrediti da je ostvarivanje prava iz stava 1. podložno postojanju legitimnog interesa na strani potrošača.		/	Potpuno usklađeno			Predmetnom odredbom je predviđeno mogućnost, a ne obaveza za države članice, te ista nije uneta u predlog zakon.

26.1.	Države članice dužne su osigurati postojanje odgovarajućih mehanizama kojima se osigurava da su zahtevi davalac kredita u pogledu sredstva obezbeđenja izvršivi. Države članice takođe moraju osigurati da davaoci kredita vode odgovarajuću evidenciju o vrstama imovine koja je prihvaćena kao sredstvo obezbeđenja, kao i o praksama u pogledu preuzetih hipotekarnih kredita.	Član 45. stav 1.	Kod ugovora o stambenom kreditu kod kojih je kao sredstvo obezbeđenja ugovorena hipoteka na nepokretnosti, pre pokretanja vansudskog postupka namirenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje hipoteka, odnosno pre pokretanja izvršnog postupka, banka je dužna da korisniku ponudi sledeće: 1) da u roku koji banka odredi, a koji ne može biti kraći od dva meseca, korisnik izvrši prodaju nepokretnosti i da banci prenese prihod od prodaje te nepokretnosti, radi plaćanja ukupnog iznosa duga po stambenom kreditu, uključujući dospelu kamatu i eventualne troškove; 2) da u roku od mesec dana banci prenese pravo svojine na toj nepokretnosti.	Potpuno usklađeno			
		Član 45. stav 8.	Ako korisnik odbije ponudu iz stava 1. ovog člana, odnosno u roku iz tog stava koji je banka odredila ne prenese prihod od prodaje				

			nepokretnosti ili ne prenese pravo svojine na nepokretnosti na banku – banka može pokrenuti vansudski postupak namirenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje hipoteka, odnosno izvršni postupak, a radi namirenja svog potraživanja.				
26.2.	Države članice preduzimaju mere potrebne da se osigura odgovarajuće statističko praćenje tržišta stambenih nepokretnosti, uključujući, prema potrebi, za potrebe nadzora tržišta, podstičući razvoj i upotrebu specifičnih indeksa cena koji mogu biti javni ili privatni ili oboje.		/	Potpuno usklađeno			Na osnovu Zakona o proceniteljima vrednosti nepokretnosti i Odluke o sadržaju, rokovima i načinu dostavljanja izveštaja o procenama vrednosti nepokretnosti („Službeni glasnik RS“, br. 55/2017) koje su predmet hipoteke i kreditima obezbeđenim hipotekom, Narodna banka Srbije uvela je bazu podataka o procenama vrednosti nepokretnosti koje su predmet hipoteke. U skladu s pomenutim zakonom i odlukom,

							banke i licencirani procenitelji mogu ostvariti uvid u određene podatke o procenama vrednosti nepokretnosti koje su predmet hipoteke. Na taj način se daje doprinos smanjenju rizika nastanka novih problematičnih kredita, kao i razvoju tržišta problematičnih kredita koji su obezbeđeni nepokretnostima.
27.1.	Države članice moraju osigurati da davalac kredita potrošača obavestava o svim promenama kamatne stope, na papiru ili nekom drugom trajnom nosaču, pre nego što te promene počnu proizvoditi dejstva. U tim informacijama se navodi barem iznos uplata koje treba izvršiti nakon što nova stopa kamatna počne proizvoditi	Član 36. stav 2. i 3.	Ako se visina fiksne kamatne stope ili fiksnog elementa promenljive kamatne stope, odnosno visine naknada i drugih troškova menjaju u korist korisnika ili ako se korisniku daju određena prava da koristi dodatne ili sporedne usluge bez uvođenja novih ili povećanja postojećih kamata, naknada i drugih troškova – te izmene mogu se primenjivati bez primene stava 1. ovog člana i člana 35. ovog zakona.	Potpuno usklađeno			

	dejtva te, ako se promene - broj ili učestalost uplata, kao i pojedinosti o njima.		Ako je u korist korisnika promenjena visina fiksne kamatne stope ili fiksnog elementa promenljive kamatne stope, korisniku se dostavlja i izmenjeni plan otplate kredita ili lizinga, odnosno plan isplate depozita, i to pre početka primene tih izmena, ako propisom nije drukčije određeno.				
		Član 38. stav 1, 2. i stav 3.	Ako je ugovorena promenljiva nominalna kamatna stopa, davalac usluga dužan je da, u skladu sa ugovorom, o izmeni te stope korisnika obavesti u pisanoj formi, i to pre početka primene izmenjene stope (pre početka perioda otplate, odnosno korišćenja preostalog iznosa kredita po toj novoj stopi), odnosno najmanje 15 dana pre dospeća rate kredita po izmenjenoj kamatnoj stopi koja je izmenjena primenom člana 12. ovog zakona, i da u tom obaveštenju navede datum od kada se izmenjena				

			<p>stopa primenjuje.</p> <p>Davalac usluga dužan je da u obaveštenju iz stava 1. ovog člana posebno prikaže novu vrednost promenljivog elementa (referentna stopa, indeks i sl.), uz podatak o tome kog dana je ta vrednost objavljena od strane administratora tog elementa , kao i iznos fiksnog elementa i ukupnu visinu nove kamatne stope.</p> <p>Uz obaveštenje iz stava 1. ovog člana davalac usluga u pisanoj formi dostavlja korisniku i izmenjeni plan otplate kredita ili lizinga, odnosno plan isplate depozita.</p>				
27.2.	Međutim, države članice mogu dopustiti da se strane u ugovoru o kreditu mogu dogovoriti da se informacije iz stava 1. potrošaču pružaju periodično, ako je promena		/	Potpuno usklađeno			<p>Državama članicama je data mogućnost, a ne i obaveza unošenja ove odredbe.</p> <p>Odredba nije preuzeta jer predstavlja izuzetak, koji umanjuje prava</p>

	kamatne stope povezana s promenom referentne stope, ako se nova referentna stopa stavlja na raspolaganje javnosti odgovarajućim sredstvima, te ako su informacije o novoj referentnoj stopi dostupne u prostorijama davaoca kredita i posebno saopštene potrošaču zajedno s iznosom novih periodičnih anuiteta.						korisnika. Države članice imaju pravo da predvide više standarde zaštite od onih predviđenih direktivom, između ostalog i neimplementiranjem izuzetaka kojima se daju određeni ustupci davaocima usluga.
27.3.	Davaoci kredita mogu i dalje periodično obavještavati potrošače u slučajevima kad promena kamatne stope nije povezana s promenom referentne stope, ako je to bilo dopušteno prema domaćem pravu pre 20. marta 2014. godine.						
27.4.	Ako se promene kamatne stope		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Neprenosivo u našem domaćem pravnom

	<p>određuju aukcijom na tržištima kapitala pa tako davalac kredita ne može obavestiti potrošača o bilo kakvoj promeni pre nego što ta promena počne proizvoditi dejstva, davalac kredita pre aukcije, blagovremeno, na papiru ili drugom trajnom nosaču, obaveštava potrošača o predstojećem postupku i daje mu na raspolaganje naznaku o tome kako bi to moglo uticati na kamatnu stopu.</p>						sistemu.
28.1.	<p>Države članice donose mere s ciljem podsticanja davaoca kredita da pokažu razumno strpljenje pre pokretanja izvršnog postupka.</p>	<p>Član 44. stav 1.</p>	<p>Ako u toku trajanja ugovornog odnosa nastupe okolnosti koje korisnika dovode u teško imovinsko stanje, odnosno druge bitne okolnosti na koje korisnik ne može da utiče, davalac kredita mora primeniti razumne mere kojima će korisniku olakšati otplatu dugovanog iznosa pre pokretanja izvršnog</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			

			postupka, pri čemu će se posebno uzeti u obzir lične okolnosti korisnika.				
28.2.	Države članice mogu odrediti da, ako je davaocu kredita dopušteno da potrošaču odredi i nametne plaćanje naknada koje proizlaze iz neispunjavanja obaveza, te naknade ne smeju biti veće nego što je to potrebno da bi davalac kredita ostvario kompenzaciju za troškove koji su nastali kao posledica neispunjavanja obaveza.		Ako korisnik iz člana 2. tačka 13) podtačka (1) ovog zakona ne ispunji u ugovorenom roku svoju obavezu iz ugovora uređenog ovim zakonom ili zakonom kojim se uređuju platne usluge – na dospelu a neizmirenu obavezu primenjuje se zakonska zatezna kamata propisana ovim članom ili nominalna redovna kamatna stopa iz ugovora ako je ona veća od te stope zakonske zatezne kamate.				
28.3.	Države članice mogu dopustiti davaocima kredita nametanje dodatnih naknada potrošačima u slučaju neispunjavanja obaveza. U tom slučaju, države članice utvrđuju	Član 11. stav 1.		Potpuno usklađeno			

	gornju granicu iznosa tih naknada.						
28.4.	Države članice ne sprečavaju strane iz ugovora o kreditu da se izričito dogovore da je povraćaj ili prenos sredstva obezbeđenja ili prihoda od prodaje sredstva obezbeđenja dovoljan za otplatu kredita.		Kod ugovora o stambenom kreditu kod kojih je kao sredstvo obezbeđenja ugovorena hipoteka na nepokretnosti, pre pokretanja vansudskog postupka namirenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje hipoteka, odnosno pre pokretanja izvršnog postupka, banka je dužna da korisniku ponudi sledeće:	Potpuno usklađeno			
28.5.	Ako postignuta cena nepokretnosti utiče na iznos koji potrošač duguje, države članice moraju imati postupke ili mere koji će omogućiti postizanje najbolje cene za nepokretnost koja je predmet sticanja.	Član 45. stav 1. i 8.	1) da u roku koji banka odredi, a koji ne može biti kraći od dva meseca, korisnik izvrši prodaju nepokretnosti i da banci prenese prihod od prodaje te nepokretnosti, radi plaćanja ukupnog iznosa duga po stambenom kreditu, uključujući dospelu kamatu i eventualne troškove; 2) da u roku od mesec dana banci prenese pravo svojine na toj nepokretnosti. Ako korisnik odbije ponudu	Potpuno usklađeno			

			iz stava 1. ovog člana, odnosno u roku iz tog stava koji je banka odredila ne prenese prihod od prodaje nepokretnosti ili ne prenese pravo svojine na nepokretnosti na banku – banka može pokrenuti vansudski postupak namirenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje hipoteka, odnosno izvršni postupak, a radi namirenja svog potraživanja.				
28.5. drugi podstav	Ako je nakon izvršnog postupka dug i dalje neisplaćen, države članice moraju osigurati donošenje mera s ciljem olakšavanja otplate u svrhu zaštite potrošača.	Član 45. stav 3.	Prenos prava svojine iz stava 1. tačka 2) ovog člana predstavlja zamenu ispunjenja u smislu zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi i ne smatra se prenosom uz naknadu u smislu zakona kojim se uređuje porez na imovinu.	Potpuno usklađeno			
29.1.	Ovlašćenje kreditnim posrednicima za obavljanje svih ili dela delatnosti kreditnog posredovanja iz člana 4. tačka 5. ili za		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika niti imenovanog predstavnika.

	<p>pružanje savetodavnih usluga daje nadležno telo u njihovoj matičnoj državi članici. Ako država članica dopušta postojanje imenovanih predstavnika u okviru člana 31, nije potrebno da se takav imenovani predstavnik ovlasti kao kreditni posrednik u okviru ovog člana.</p>						
29.2.	<p>Države članice moraju osigurati da je davanje ovlašćenja kreditnim posrednicima podložno ispunjenju barem sledećih zahteva u pogledu stručnosti, pored zahteva predviđenih u članu 9:</p>		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.
(a)	<p>Kreditni posrednici imaju osiguranje od profesionalne odgovornosti koje važi na čitavom području na kojem</p>		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	nude usluge ili neko drugo odgovarajuće jemstvo koje pokriva odgovornost za profesionalni nemar. Međutim, što se tiče vezanih kreditnih posrednika, matična država članica može predvideti da takvo osiguranje ili odgovarajuće jemstvo može pružiti davalac kredita u čije je ime vezani kreditni posrednik ovlašćen da deluje.						
(a) drugi podstav	Komisiji su dodeljena ovlašćenja za donošenje i prema potrebi, izmenu regulatornih tehničkih standarda kojima se propisuje minimalni novčani iznos osiguranja od profesionalne odgovornosti ili odgovarajućeg jemstva iz prvog stava ove tačke. Ti se regulatorni tehnički standardi donose u		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika, a istovremeno Srbije nije članica Evropske unije.

	skladu s članovima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.						
(a) treći podstav	EBA izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se propisuje minimalni novčani iznos osiguranja od profesionalne odgovornosti ili odgovarajućeg jemstva iz prvog stava ove tačke i dostavlja ga Komisiji do 21. septembra 2014. godine, EBA pregledava i prema potrebi, izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se propisuje minimalni novčani iznos osiguranja od profesionalne odgovornosti ili odgovarajućeg jemstva iz prvog stavka ove tačke i po prvi puta ga dostavlja Komisiji do 21. marta 2018. i svake dve godine nakon toga.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika, a istovremeno Srbije nije članica Evropske unije.

(b)	<p>Fizičko lice koje je kreditni posrednik, članovi uprave kreditnog posrednika koje je pravno lice i fizičko lice u kreditnom posredniku koje je pravno lice, ali nema upravni odbor, obavljaju istovrsne poslove, moraju imati dobar ugled.</p> <p>Najmanji je uslov taj da nemaju policijski dosije ili drugi ekvivalentni dokument prema nacionalnim propisima vezan uz krivična dela protiv imovine ili u području finansijskih delatnosti, te da nad njima nije bio proglašen stečaj, osim ako je sprovedena njihova rehabilitacija u skladu s domaćim pravom.</p>		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.
(c)	<p>Fizičko lice koje je kreditni posrednik, članovi upravnog odbora kreditnog</p>		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	posrednika koji je pravno lice i fizičko lice u kreditnom posredniku koje je pravno lice, ali nema upravni odbor, obavljaju istovrsne poslove, moraju posedovati odgovarajući nivo znanja i stručnosti u odnosu na ugovore o kreditu. Matična država članica utvrđuje odgovarajuću nivo znanja i stručnosti u skladu s načelima iz Aneksa III.						
29.3.	Države članice moraju osigurati javno objavljivanje kriterijuma utvrđenih kako bi osoblje kreditnih posrednika ili davalaca kredita zadovoljilo njihove zahteve u pogledu stručnosti.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.
29.4.	Države članice moraju osigurati da su svi ovlašćeni kreditni posrednici, bez obzira		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	da li su fizička ili pravna lica, upisani u registar nadležnog tela u svojoj matičnoj državi članici. Države članice moraju osigurati da se registar kreditnih posrednika redovno ažurira i da je javno dostupan putem interneta.						
29.4. drugi podstav	Registar kreditnih posrednika sadrži najmanje sledeće podatke:						
(a)	imena lica u upravi koja su odgovorna za delatnost posredovanja. Države članice mogu takođe zahtevati registraciju svih fizičkih lica koje obavljaju funkciju direktnog kontakta s klijentom u privrednom društvu čija je delatnost kreditno posredovanje;						
(b)	države članice u kojima kreditni posrednik obavlja	/		Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika niti imenovanog predstavnika.

	delatnost prema pravilima slobode poslovnog uspostavljanja ili slobode pružanja usluga i o kojima je kreditni posrednik obavestio nadležno telo matične države članice u skladu s članom 22. stavom 2;						
(c)	da li je kreditni posrednik vezan ili ne.						
29.4. treći podstav	Države članice koje odluče da iskoriste mogućnost iz člana 30. moraju osigurati da je u registru naveden davalac kredita u čije ime vezani kreditni posrednik deluje.						
29.4. četvrti podstav	Države članice koje odluče da iskoriste mogućnost iz člana 31. moraju osigurati da je u registru naveden kreditni posrednik, ili u slučaju imenovanog predstavnika vezanog kreditnog posrednika,						

	davalac kredita, u čije ime imenovani predstavnik deluje.						
29.5.	Države članice moraju osigurati da:						
(a)	svaki kreditni posrednik koji nije pravno lice ima sedište uprave u istoj državi članici u kojoj se nalazi njegovo registrovano sedište, ako prema svom domaćem pravu ima registrovano sedište;						
(b)	svaki kreditni posrednik koji nije pravno lice ili svaki kreditni posrednik koji jeste pravno lice, ali prema domaćem pravu koje se na njega primenjuje nema registrovano sedište, ima središte uprave u istoj državi članici u kojoj zaista obavlja svoju glavnu delatnost.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.
29.6.	Svaka država članica uspostavlja jedinstveno informativno mesto		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika niti imenovanog

	koje omogućuje brz i jednostavan javni pristup informacijama iz nacionalnog registra, koje se prikupljaju elektronskim putem i stalno ažuriraju. Ta informativna mesta sadrže identifikacione podatke nadležnih tela svake države članice.						predstavnik.
29.6. drugi podstav	EBA na svojoj internet stranici objavljuje upućivanja ili hiperlinkove na to informativno mesto.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika niti imenovanog predstavnika, a istovremeno Srbija nije članica Evropske unije.
29.7.	Matične države članice moraju osigurati da svi ovlašćeni kreditni posrednici i imenovani predstavnici trajno poštuju zahteve utvrđene u stavu 2. Ovaj stav ne dovodi u pitanje odredbe članova 30 i 31.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika niti imenovanog predstavnika.

29.8.	Države članice mogu odlučiti da ne primenjuju ovaj član na lica koja obavljaju delatnosti kreditnog posredovanja iz člana 3. tačke 5. ako se te delatnosti obavljaju uzgredno u okviru obavljanja profesionalne delatnosti i ako je ta delatnost uređena zakonskim ili drugim propisima ili etičkim kodeksom za tu delatnost, koji ne isključuju obavljanje tih delatnosti.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.
29.9.	Ovaj se član ne primenjuje na kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u skladu s Direktivom 2013/36/EU ili na druge finansijske institucije koje prema domaćem pravu podležu istovetnom režimu odobrenja za rad i nadzora.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditne institucije.

30.1.	Ne dovodeći u pitanje član 31. stav 1, države članice mogu dopustiti davanje ovlašćenja vezanim kreditnim posrednicima navedenim u članu 4. tačka 6. podtačka (a) od strane nadležnih tela putem davalaca kredita u čije ime vezani kreditni posrednik isključivo deluje.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.
30.1. drugi podstav	U tim slučajevima davalac kredita ostaje u punoj meri i bezuslovno odgovoran za sve radnje ili propuste vezanog kreditnog posrednika koji deluje u ime davaoca kredita u oblastima uređenim ovom Direktivom. Države članice od davalaca kredita zahtevaju da osiguraju da ti vezani kreditni posrednici udovoljavaju barem zahtevima u pogledu		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	stručnosti određenim u članu 29. stavu 2.						
30.2.	Ne dovodeći u pitanje član 34, davaoci kredita prate poslove vezanih kreditnih posrednika navedenih u članu 4. tačka 7. podtačka (a) kako bi se osigurala dalja usklađenost s ovom Direktivom. Konkretno, davalac kredita je odgovoran za praćenje ispunjavanja zahteva u pogledu znanja i stručnosti vezanog kreditnog posrednika i njegovog osoblja.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.
31.1.	Države članice kreditnom posredniku mogu dopustiti imenovanje predstavnika. Kada imenovanog predstavnika imenuje vezani kreditni posrednik naveden u članu 4. tačka 7. podtačka (a), države članice zahtevaju da davalac kredita ostaje		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika i imenovanog predstavnika.

	u punoj meri i bezuslovno odgovoran za sve radnje ili propuste imenovanog predstavnika koji deluje u ime tog vezanog kreditnog posrednika u oblastima uređenim ovom Direktivom. U ostalim slučajevima kreditni posrednik ostaje u punoj meri i bezuslovno odgovoran za sve radnje ili propuste imenovanog predstavnika koji deluje u ime kreditnog posrednika u oblastima uređenima ovom Direktivom.						
31.2	Kreditni posrednici moraju osigurati da njihovi imenovani predstavnici ispunjavaju barem zahteve u pogledu stručnosti određene u članu 29. stav 2. Međutim, matična		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika i imenovanog predstavnika.

	država članica može predvideti da osiguranje od profesionalne odgovornosti ili odgovarajuće jamstvo pruža kreditni posrednik u čije je ime imenovani predstavnik ovlašćen delovati.						
31.3.	Ne dovodeći u pitanje član 34, kreditni posrednici prate poslove svojih imenovanih predstavnika kako bi se osigurala potpuna usklađenost s ovom Direktivom. Konkretno, kreditni posrednik odgovoran je za praćenje ispunjenosti zahteva u pogledu znanja i stručnosti imenovanih predstavnika i njihovog osoblja.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika i imenovanog predstavnika.
31.4.	Države članice koje kreditnom posredniku dopuste imenovanje predstavnika uspostavljaju javni		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika i imenovanog predstavnika.

	<p>registar u kojem se navode barem podaci iz člana 29. stav 4. Imenovani predstavnici registruju se u javnom registru u državi članici u kojoj su poslovno uspostavljeni. Navedeni registar se redovno ažurira. Mora biti dostupan javnosti na internetu.</p>						
32.1.	<p>Davanje ovlaštenja kreditnom posredniku od strane nadležnog tela njegove matične države članice kako je utvrđeno u članu 29. stav 1. na snazi je na čitavom području Unije pri čemu za obavljanje delatnosti ili pružanje usluga obuhvaćenih ovlaštenjem nije potrebno dodatno ovlaštenje od strane nadležnih tela država članica domaćina, pod uslovom da ovlaštenje obuhvata</p>		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	<p>poslove koje kreditni posrednik namerava da obavlja u državama članicama domaćinima.</p> <p>Međutim, kreditnim posrednicima nije dopušteno pružati svoje usluge u odnosu na ugovore o kreditu koje potrošačima nude nekreditne institucije u državi članici gde takvim nekreditnim institucijama nije dopušteno delovati.</p>						
32.2.	<p>Predstavnicima imenovanim u državama članicama koje koriste mogućnost na osnovu člana 31. nije dopušteno da obavljaju neke ili sve delatnosti kreditnog posredovanja navedene u članu 4. tačka (5) niti da pružaju savetodavne usluge u državama članicama u kojima takvim imenovanim</p>		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	predstavnicima nije dopušteno delovati.						
32.3.	Svaki ovlašćeni kreditni posrednik koji namerava prvi put poslovati u jednoj ili više država članica na osnovu slobode pružanja usluga ili prilikom osnivanja filijale obaveštava nadležna tela svoje matične države članice.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.
32.3. drugi podstav	U roku od mesec dana od informisanja, ta nadležna tela obaveštavaju nadležna tela jedne ili više dotičnih država članica domaćina o nameri kreditnog posrednika, te istovremeno o toj informaciji obaveštavaju i dotičnog kreditnog posrednika. Ona obaveštavaju nadležna tela država članica domaćina o davaocima kredita za koje je vezan kreditni		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	posrednik, kao i o tome da li davaoci kredita preuzimaju punu i bezuslovnu odgovornost za poslove kreditnog posrednika. Država članica domaćin služi se podacima dobijenim od matične države članice za unošenje potrebnih podataka u svoj registar.						
32.3. treći podstav	Kreditni posrednik može započeti poslovanje mesec dana nakon datuma kada ga je nadležno telo matične države članice obavestilo o informaciji iz drugog podstava.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.
32.4.	Pre nego što filijala kreditnog posrednika počne s radom ili u roku od dva meseca od prijema informacija iz drugog podstava stava 3, nadležna tela države članice domaćina pripremaju nadzor		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	kreditnog posrednika u skladu s članom 34. te, ako je potrebno, ukazuju kreditnom posredniku na uslove pod kojima se, u oblastima koja nisu usklađena s pravom Unije, ti poslovi obavljaju u državi članici domaćinu.						
33.1.	Nadležna tela države članice domaćina mogu oduzeti ovlašćenje odobreno kreditnom posredniku u skladu s članom 29. ako taj kreditni posrednik:						
(a)	izričito odbije ovlašćenje ili ako nije obavljao delatnosti kreditnog posredovanja navedene u članu 4. tačka 5. niti pružao savetodavne usluge tokom prethodnih šest meseci, osim ako ta država članica donese propise po kojima ovo ovlašćenje u tom slučaju prestaje da	/		Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	važi;						
(b)	dobije ovlaštenje na osnovu lažnih ili obmanjujućih izjava ili na bilo koji drugi protivzakonit način;						
(c)	više ne ispunjava uslove na osnovu kojih je izdato ovlaštenje;						
(d)	potpada pod neki od slučajeva u kojima je domaćim pravom, u pogledu pitanja izvan područja primene ove Direktive, predviđeno oduzimanje ovlašćenja;						
(e)	ozbiljno je ili sistematski kršio odredbe donete u skladu sa ovom Direktivom kojima se uređuju uslovi poslovanja kreditnih posrednika.						
33.2.	Ako je kreditnom posredniku ovlaštenje oduzelo nadležno telo matične države		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	članice, ovo nadležno telo što pre, a najkasnije u roku od 14 dana, na odgovarajući način obaveštava nadležna tela država članica domaćina o tom oduzimanju.						
33.3.	Države članice moraju osigurati da se kreditni posrednici kojima je oduzeto ovlašćenje bez nepotrebnog odlaganja brišu iz registra.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.
34.1.	Države članice moraju osigurati nadzor tekućih poslova kreditnih posrednika od strane nadležnih tela matične države članice.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.
34.1. drugi podstav	Matične države članice moraju osigurati da vezani kreditni posrednici podležu nadzoru neposredno ili kao deo nadzora davaoca kredita u čije ime		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	<p>deluju ako je davalac kredita kreditna institucija s pribavljenim odobrenjem za rad u skladu s Direktivom 2013/36/EU, ili neka druga finansijska institucija koja prema domaćem pravu podleže istovetnom režimu odobrenja za rad i nadzora. Međutim, ako vezani kreditni posrednik pruža usluge u državi članici osim matične države članice, tada podleže neposrednom nadzoru.</p>						
34.1. treći podstav	<p>Matične države članice koje kreditnim posrednicima omogućavaju imenovanje predstavnika u skladu s članom 31. moraju osigurati da takvi imenovani predstavnici podležu nadzoru, bilo neposredno ili kao</p>		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	<p>Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika i imenovanog predstavnika.</p>

	deo nadzora kreditnog posrednika u čije ime ti predstavnici deluju.						
34.2.	Nadležna tela država članica u kojima kreditni posrednik ima filijalu odgovorna su da osiguraju da usluge koje pruža kreditni posrednik na njenom području budu u skladu s obavezama utvrđenim u članu 7. stav 1, te članovima 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 22. i 39, kao i merama donetim u skladu sa ovim članovima.						
34.2. drugi podstav	Ako nadležna tela države članice domaćina utvrde da kreditni posrednik koji ima filijalu na njenom području krši mere donete u toj državi članici u skladu s članom 7. stav 1, te članovima 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 22. i		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	39, ta tela moraju tražiti od tog kreditnog posrednika da prekine takvo protivzakonito postupanje.						
34.2. treći podstav	Ako kreditni posrednik ne udovolji ovom zahtevu, nadležna tela države članice domaćina deluju na odgovarajući način kako bi se osiguralo da taj kreditni posrednik prekine protivzakonito postupanje. Vrsta tog delovanja saopštava se nadležnim telima matične države članice.						
34.2. četvrti podstav	Ako, uprkos delovanju koje je preduzela država članica domaćin, kreditni posrednik nastavi sa kršenjem mere iz prvog podstava koji su na snazi u državi članici domaćinu, država članica domaćin						

	<p>može, nakon obaveštavanja nadležnih tela matične države članice, preduzeti odgovarajuće delovanje kako bi sprečila ili sankcionisala dalje nepravilnosti i prema potrebi zabranila kreditnom posredniku pokretanje novih transakcija na njenom području. Komisiju treba obavestiti o svakom takvom delovanju bez neopravdanog odlaganja.</p>						
34.2. peti podstav	<p>Ako se nadležno telo matične države članice ne slaže s delovanjem koje je preduzela država članica domaćin, može se obratiti EBA-i i zatražiti njenu pomoć u skladu s članom 19. Uredbe (EU) br. 1093/2010. U tom slučaju EBA može delovati u</p>						

	skladu sa svojim ovlašćenjima koje su joj dodeljene tim članom.						
34.3.	Nadležna tela jedne ili više država članica u kojima je smeštena filijala imaju pravo da kontrolišu organizaciju filijale i zatraže izmene koje su neophodne kako bi mogla ispuniti svoje dužnosti na osnovu stava 2. i kako bi se nadležnim telima matične države članice omogućilo da izvrše obaveze na osnovu člana 7. stav 2, 3. i stav 4, kao i da sprovedu mere donete na osnovu ovih članova, u vezi s uslugama koje pruža filijala.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.
34.4.	Ako nadležno telo države članice domaćina ima jasne i opravdane razloge da zakluče da kreditni posrednik koji na njenom području		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	<p>posluje na osnovu slobode pružanja usluga krši obaveze koje proizlaze iz mera donetih na osnovu ove Direktive ili da kreditni posrednik koji ima filijalu na njenom državnom području krši obaveze koje proizlaze iz mera donetih na osnovu ove Direktive, osim onih navedenih u stavu 2, o svojim saznanjima obaveštava nadležno telo matične države članice koje preduzima odgovarajuće delovanje.</p>						
34.4. drugi podstav	<p>Ako nadležno telo matične države članice ne preduzme nikakvo delovanje u roku od mesec dana od informisanja o tim saznanjima ili kada, uprkos delovanju koje je preduzelo nadležno telo matične države članice, kreditni</p>		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	<p>Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika, a istovremeno Srbija nije članica Evropske unije.</p>

	<p>posrednik nastavlja delovati na način koji očito šteti interesima potrošača države članice domaćina ili urednom funkcionisanju tržišta, nadležno telo matične države članice:</p>						
(a)	<p>nakon obaveštavanja nadležnog tela matične države članice, preuzima svako odgovarajuće delovanje koje je potrebno za zaštitu potrošača i osiguranje urednog funkcioniranja tržišta, između ostalog, sprečavanjem kreditnog posrednika koji deluje na takav štetan način u pokretanju daljih transakcija na njenom državnom području. Komisiju i EBA-u o takvom se delovanju obaveštava bez neopravdanog odlaganja;</p>						

(b)	može se obratiti EBA-i i zatražiti njenu pomoć u skladu s članom 19. Uredbe (EU) br. 1093/2010. U tom slučaju EBA može delovati u skladu sa svojim ovlašćenjima koje su joj dodeljene tim članom.						
34.5.	Države članice moraju osigurati da, ako je kreditni posrednik koji je ovlašćen u drugoj državi članici osnovao filijalu na njenom državnom području, nadležna tela matične države članice mogu u okviru obavljanja svojih ovlašćenja i, nakon obaveštavanja nadležnih tela države članice domaćina, izvršiti neposredni nadzor te filijale.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.
34.6.	Raspodela poslova među državama članicama navedena u ovom članu ne dovodi		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	u pitanje nadležnosti država članica u odnosu na oblasti koja nisu obuhvaćena ovom Direktivom u skladu s njihovim obavezama na osnovu prava Unije.						
35.	Države članice moraju osigurati da su nekretnostne institucije podvrgnute prikladnom postupku izdavanja ovlašćenja koji uključuje upisivanje nekretnostne institucije u registar i uređenje nadzora od strane nadležnog tela.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut nekretnostne institucije.
36.1.	Nadležna tela raznih država članica međusobno saraduju uvek kada je to potrebno u svrhu izvršavanja njihovih zadataka na osnovu ove Direktive, koristeći se ovlašćenjima utvrđenim u ovoj Direktivi ili domaćem pravu.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

36.1. drugi podstav	Nadležna tela pružaju pomoć nadležnim telima drugih država članica. Posebno razmenjuju podatke i saraduju u bilo kojim istražnim ili nadzornim aktivnostima.						
36.1. treći podstav	Radi olakšavanja i ubrzavanja saradnje, a posebno radi razmene informacija, države članice imenuju jedno nadležno telo kao mesto kontakta za potrebe ove Direktive. Države članice dostavljaju Komisiji i drugim državama članicama imena nadležnih tela određenih za prijem zahteva za razmenu informacija ili saradnju u skladu s ovim stavom.						
36.2.	Države članice preduzimaju potrebne administrativne i organizacione mere za olakšavanje pružanja pomoći		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	predviđene u stavu 1.						
36.3.	Nadležna tela država članica koja su imenovana kao mesto kontakta za potrebe ove Direktive u skladu sa stavom 1. treba da bez neopravdanog odlaganja međusobno dostave informacije potrebne za izvršavanje zadataka nadležnih tela određenih u skladu s članom 5. i utvrđenih u merama donetim na osnovu ove Direktive.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
36.3. drugi podstav	Nadležna tela koja razmenjuju informacije s drugim nadležnim telima na osnovu ove Direktive mogu naznačiti kod razmene informacija da se te informacije ne smeju otkrivati bez njihove izričite saglasnosti, u kojem se slučaju takve informacije mogu razmeniti samo u		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	svrhu za koju su ta tela dala saglasnost.						
36.3. treći podstav	Nadležno telo koje je imenovano kao mesto kontakta može preneti primljene informacije drugim nadležnim telima, međutim, one ne sme prenositi informacije drugim telima ili fizičkim ili pravnim licima bez izričite saglasnosti nadležnih tela koja su informacije dostavila i to samo u svrhu za koju su ta tela dala saglasnost, osim u opravdanim okolnostima, u kojem slučaju se odmah obaveštava mesto kontakta koje je poslalo informacije.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
36.4.	Nadležno telo može odbiti zahtev za saradnju u sprovođenju istražnih radnji ili nadzornih aktivnosti ili odbiti razmenu informacija predviđenu u članu 3. samo ako:		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

(a)	bi istražne radnje, neposredni nadzor, nadzorne aktivnosti ili razmena informacija mogli negativno uticati na suverenitet, sigurnost ili javnu politiku te države članice;						
(b)	već su pokrenuti sudski postupci protiv istih lica i za iste radnje pred telima te države članice;						
(c)	već je doneta pravnosnažna presuda protiv istih lica i za iste radnje u toj državi članici.						
36.4. drugi podstav	U slučaju odbijanja saradnje nadležno telo o tome obaveštava nadležno telo koje je zatražilo saradnju i dostavlja što više pojedinosti.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
37.	Nadležna tela mogu se obratiti EBA-i vezano uz slučajeve kada je zahtev za saradnju, posebno za razmenu informacija, odbijen ili nije		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	<p>obrađen u razumnom roku, te zatražiti pomoć EBA-e u skladu s članom 19. Uredbe (EU) br. 1093/2010. U tim slučajevima EBA može postupati u skladu s ovlaštenjima koje su joj dodeljene na osnovu tog člana i svaka obavezujuća odluka EBA-e u skladu s tim članom obavezujuća je za ta nadležna tela, bez obzira na to li su ta nadležna tela članovi EBA-e.</p>							
38.1.	<p>Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primenjuju u slučaju povrede domaćih odredaba donetih na osnovu ove Direktive i preduzimaju potrebne mere kako bi osigurale da se one primenjuju. Te sankcije trebaju biti efikasne, proporcionalne i na</p>		<p><i>G l a v a X I I</i></p> <p><i>NADZOR</i></p> <p><i>G l a v a X I I I</i></p> <p><i>KAZNENE ODREDBE</i></p>	<p>Potpuno usklađeno</p>				

	način da odvrćaju.						
38.2.	Države članice moraju osigurati nadležnim telima mogućnost da otkriju javnosti sve upravne sankcije koje se određuju u slučaju kršenja mera donetih radi prenošenja ove Direktive, osim ako bi takvo otkrivanje moglo ozbiljno ugroziti finansijska tržišta ili uključenim stranama prouzrokovati nesrazmernu štetu.	Član 65.	Narodna banka Srbije dva puta godišnje, za period od 1. januara do 30. juna i period od 1. jula do 31. decembra, na svojoj internet stranici i/ili na drugi odgovarajući način objavljuje spisak davalaca usluga prema kojima su izrečene mere u skladu s čl. 62. i 63. ovog zakona, odnosno u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje davalaca usluga.	Potpuno usklađeno			
39.1.	Države članice moraju osigurati uspostavljanje prikladnih i efikasnih postupaka pritužbi i pravnih lekova u okviru vansudskog rešavanja sporova između potrošača i davaoca kredita, kreditnih posrednika i imenovanih predstavnika u odnosu na ugovore o		<i>G l a v a X</i>	Potpuno usklađeno			

	kreditu, putem postojećih tela gde je to prikladno. Države članice moraju osigurati primenjivost tih postupaka na davaoce kredita i kreditne posrednike, kao i da obuhvataju poslove imenovanih predstavnika.						
39.2.	Države članice od tela odgovornih za vansudsko rešavanje potrošačkih sporova zahtevaju da sarađuju radi rešavanja prekograničnih sporova u odnosu na ugovore o kreditu.	Član 67. stav 4.	Narodna banka Srbije, odnosno drugi posrednici dužni su da u slučaju prekograničnih sporova aktivno sarađuju i da, u skladu sa zakonom, razmenjuju informacije i podatke s telima druge države članice ovlašćenim za vansudsko rešavanje spora između davaoca usluga i korisnika.	Potpuno usklađeno			
40.1.	Ovlašćenje za donošenje delegiranih akata dodeljuje se Komisiji shodno uslovima utvrđenima u ovom članu.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
40.2.	Ovlašćenje za donošenje delegiranih akata iz člana 14. stav		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	9. i člana 17. stav 8. dodeljuje se Komisiji na neodređeno vreme počevši od 20. marta 2014. godine.						
40.3.	Evropski parlament ili Savet u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlašćenja iz člana 14. stav 9. i člana 17. stav 8. odlukom o opozivu kojom se prekida delegiranje ovlašćenja koje je u njoj navedeno. Opoziv proizvodi dejstvo dan nakon objave u Službenom listu Evropske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utiče na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
40.4.	Čim donese delegirani akt, Komisija ga istovremeno saopštava Evropskom parlamentu i Savetu.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

40.5.	Delegirani akt donet na osnovu člana 14. stav 9. i člana 17. stav 8. stupa na snagu samo ako Evropski parlament ili Savet u roku od tri meseca od saopštenja tog akta Evropskom parlamentu i Savetu na njega ne ulože nikakav prigovor ili ako su pre isteka tog roka i Evropski parlament i Savet obavestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produžava za tri meseca na inicijativu Evropskog parlamenta ili Saveta.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
41.	Države članice moraju osigurati da se:						
(a)	potrošači ne smeju odreći prava koja su im dodeljena domaćim pravom kojim se prenosi ova Direktiva;	Član 6. stav 3.	Ugovor ne može da sadrži odredbe kojima se korisnik odriče prava koja su mu garantovana ovim zakonom i takve odredbe su ništave.	Potpuno usklađeno			
(b)	mere koje one donesu prilikom prenošenja		/	/			

	<p>ove Direktive ne mogu se zaobići tako da bi to moglo dovesti do gubitka zaštite koju potrošačima osigurava ova Direktiva kao rezultat načina formulisanja ugovora, posebno integrisanjem ugovora o kreditu koji potpadaju pod područje primene ove Direktive u ugovore o kreditu čija bi priroda ili svrha omogućili izbegavanje primene tih mera.</p>						
42.1.	<p>Države članice najkasnije do 21. marta 2016. godine donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih mera.</p>		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
42.2.	<p>Države članice primenjuju mere iz stava 1. od 21. marta</p>		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	2016. godine.						
42.2. drugi podstav	Kad države članice donose ove mere, te mere prilikom njihovog službenog objavljivanja sadrže upućivanje na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takvo upućivanje. Načine tog upućivanja određuju države članice.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
42.3.	Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba domaćeg prava koje donose u oblastima na koje se odnosi ova Direktiva.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
43.1.	Ova se Direktiva ne primenjuje na ugovore o kreditu koji već postoje pre 21. marta 2016. godine.	Član 75.	Odredbe člana 42. stav 8. ovog zakona u delu koji se odnosi na pružanje savetodavnih usluga i čl. 55. i 56. ovog zakona primenjivaće se od 1. januara 2026. godine. Odredbe člana 67. ovog zakona primenjivaće se od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji.	Potpuno usklađeno			U prelaznim i završnim odredbama je definisano stupanje zakona na snagu, te početak primene zakona, uključujući i primenu zakona u odnosu na pojedine odredbe - npr. usluge pružanja savetodavnih usluga, ograničenje

			<p>Odredbe člana 12. st. 2. i 3. ovog zakona primenjuju se od 1. januara 2028. godine.</p> <p>Do početka primene člana 12. stav 2. ovog zakona, promenljiva kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može se primeniti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane kamatne stope za postojeće ugovore o stambenom kreditu s promenljivom kamatnom stopom u istoj valuti (indeksacije) uvećane za 1/5 te stope.</p> <p>Do početka primene člana 12. stav 3. ovog zakona fiksna kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može se ugovoriti u vrednosti većoj od prosečne ponderisane kamatne stope za nove ugovore o stambenom kreditu sa fiksnom kamatnom stopom u istoj valuti (indeksacije) uvećane za 1/5 te stope.</p>				kamatnih stopa.
		Član 76.					

		<p>Do 31. decembra 2025. godine promenljiva kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može se primeniti, odnosno fiksna kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu ne može se ugovoriti u vrednosti većoj od 5%.</p> <p>Na ugovore o kreditnoj kartici koji su zaključeni do početka primene ovog člana primenjuje se nominalna kamatna stopa koja ne može biti veća od stope zakonske zatezne kamate iz člana 11. ovog zakona koja važi na taj dan uvećane za šest procentnih poena.</p> <p>Na ugovore o dozvoljenom prekoračenju koji su zaključeni do početka primene ovog člana primenjuje se nominalna kamatna stopa koja ne može biti veća od stope zakonske zatezne kamate iz člana 11. ovog zakona koja važi na taj dan uvećane za osam</p>				
--	--	---	--	--	--	--

			procentnih poena.				
		Član 81.	Ovaj zakon stupa na snagu trećeg dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, a primenjuje se od 1. jula 2025. godine, osim odredaba čl. 11, 12, 45, 49, 76. i 77. ovog zakona, koje se primenjuju od 1. januara 2025. godine.				
43.2.	Kreditni posrednici koji već obavljaju delatnosti kreditnog posredovanja iz člana 4. tačka 5. pre 21. marta 2016. godine i koji još nisu ovlašćeni u skladu s uslovima određenim u domaćem pravu matične države članice koja prenosi ovu Direktivu mogu nastaviti da obavljaju te aktivnosti u skladu s domaćim pravom do 21. marta 2017. godine. Ako se oslanja na navedeno odstupanje, kreditni		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika.

	posrednik može obavljati aktivnosti samo u svojoj matičnoj državi članici, osim ako ispunjava i nužne pravne zahteve države članice domaćina.						
43.3.	Davaoci kredita, kreditni posrednici ili imenovani predstavnici koji obavljaju aktivnosti uređene ovom Direktivom pre 21. marta 2014. moraju da ispune uslove iz odredaba domaćeg prava koje prenose član 9. do 21. marta 2017. godine.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Domaće pravo ne poznaje institut kreditnog posrednika, niti imenovanog predstavnika, dok u pogledu davaoca kredita predlog zakona reguliše početak primene i stupanja na snagu kada je u pitanju član 15. predloga zakona.
44.	Komisija preispituje ovu Direktivu do 21. marta 2019. godine. U preispitivanju se razmatra efikasnost i prikladnost odredaba za potrošače i unutrašnje tržište.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.
44. drugi podstav	Preispitivanje uključuje sledeće:		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

(a)	procena korišćenja ESIS-a, razumevanja ESIS od strane potrošača, te njihovog zadovoljstva ESIS-om;						
(b)	analizu drugih predugovornih otkrivanja;						
(c)	analizu prekograničnog poslovanja kreditnih posrednika i davaoca kredita;						
(d)	analizu razvoja tržišta za nekreditne institucije koje nude ugovore o kreditu koji se odnose na stambene nepokretnosti;						
(e)	procenu potrebe za dodatnim merama, uključujući isprave za nekreditne institucije koje nude ugovore o kreditu koji se odnose na stambene nepokretnosti;						
(f)	razmatranje potrebe za uvođenjem dodatnih prava i						

	obaveza u vezi s fazom nakon zaključenja ugovora o kreditu;						
(g)	procenu radi utvrđivanja da li je područje primene ove Direktive i dalje prikladno, uzimajući u obzir njegov uticaj na druge zamenjive oblike kredita;						
(h)	procenu nužnosti dodatnih mera kojom se osigurava konzistentnost ugovora o kreditu koji su obezbeđeni stambenim nepokretnostima;						
(i)	procenu dostupnosti podataka o trendovima s obzirom na cene stambenih nepokretnosti i o meri u kojoj su podaci uporedivi;						
(j)	procenu radi utvrđivanja da li i je dalje prikladno primenjivati Direktivu 2008/48/EZ na neobezbeđene						

	kredite čija je svrha renoviranje stambene nepokretnosti i koji obuhvataju ukupan iznos kredita iznad najvišeg iznosa navedenog u članu 2. stav 2. tačka (c) te Direktive;						
(k)	procenu radi utvrđivanja da li su rešenja za objavljivanje sankcija na osnovu člana 38. stav 2. dovoljno transparentna;						
(l)	procenu proporcionalnosti upozorenja iz člana 11. stav 6. i iz člana 13. stav 2, te mogućnosti za dalje usklađivanje upozorenja o rizicima.						
45.	Komisija do 21. marta 2019. podnosi sveobuhvatni izveštaj u kojem se procenjuju veći izazovi privatne prezaduženosti direktno povezani sa kreditnim poslovima.		/	Neprenosivo	Vid. đ)	Vid. đ)	Srbija nije članica Evropske unije.

	<p>U njemu će se takođe razmatrati potreba za nadzorom kreditnih registara i mogućnost razvoja fleksibilnijih i pouzdanijih tržišta.</p> <p>Taj izveštaj prate, gde je to primereno, zakonodavni predlozi.</p>						
46.	<p>U članu 2. Direktive 2008/48/EZ unosi se sledeći stav:</p> <p>„2.a Nezavisno od člana 2. stav 2, ova Direktiva se primenjuje na neobezbeđene ugovore o kreditu čija je svrha renoviranje stambene nepokretnosti i koji obuhvataju ukupan iznos kredita iznad 75.000 evra.”</p>		/	/			
47.	<p>U Direktivi 2013/36/EU, unosi se sledeći član:</p> <p>„Član 54.a Članovi 53. i 54. ne dovode u pitanje istražna ovlašćenja poverena Evropskom parlamentu u skladu s</p>		/	/			

	članom 226. UFEU-a.”						
48.	Uredba (EU) br. 1093/2010 menja se: 1. Član 13. stav 1. podstav 2. menja se na sledeći način: „Ako Komisija usvoji regulatorni tehnički standard koji je jednak nacrtu regulatornog tehničkog standarda podnesenog od strane Tela, period tokom kojeg Evropski parlament i Savet mogu podneti prigovore jeste mesec dana od datuma obaveštenja. Na inicijativu Evropskog parlamenta ili Saveta taj period se produžava na početni period od mesec dana i može se naknadno produžiti periodom od mesec dana.”		/	/			
	2. Član 17. stav 2. podstav 2. menja se na sledeći način: „Ne dovodeći u		/	/			

	pitanje ovlaštenje utvrđeno u članu 35, nadležno telo, bez odlaganja, pruža Telo sve informacije koje Telo smatra neophodnim za istragu, uključujući i kako se akti navedeni u članu 1. stav 2. primenjuju u skladu s pravom Unije.”						
49.	Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Evropske unije.		/	/			
50.	Ova Direktiva je upućena državama članicama.		/	/			